



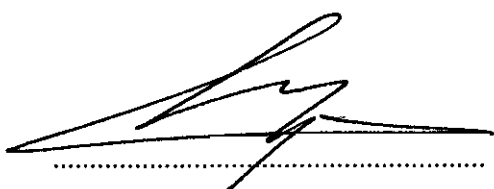
Kronika mesta

Prešov

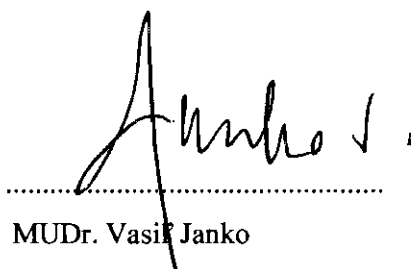
2011

zväzok LII.

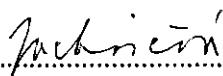
Tento zväzok Kroniky mesta Prešov, ktorý je v poradí LII. zväzkom kroník tohto mesta, obsahuje 145 prieběžne číslovaných strán.



JUDr. Pavel Hagyarí
primátor mesta



MUDr. Vasiľ Janko
poslanec mestského zastupiteľstva



kronikárka



Kronikárka:

Mgr. Zuzana Jackovičová

Narodená:

24. decembra 1961

Povolanie:

novinárka, učiteľka

Kronikárom Prešova v období

8.11.1995 – 31.10.1998

od 1.11.2005

OBSAH

ÚVOD	1
I. POLITICKO-SPOLOČENSKÝ ŽIVOT MESTA	2
1. ČINNOSŤ SAMOSPRÁVY MESTA PREŠOV	2
1.1 ROKOVANIA MESTSKEJ RADY	2
1.2. ROKOVANIA MESTSKÉHO ZASTUPITELSTVA	7
1.3. CHRONOLOGICKÝ PREHĽAD ČINNOSTÍ SAMOSPRÁVY	14
2. INÉ POLITICKO-SPOLOČENSKÉ UDALOSTI	27
2.1 CHRONOLOGICKÝ PREHĽAD UDALOSTÍ PSK	27
2.2 OSTATNÉ UDALOSTI	31
3. NÁVŠTEVY	32
II. EKONOMICKÝ ŽIVOT MESTA	34
1. HOSPODÁRENIE MESTA PREŠOV	34
1.1 ZÁVEREČNÝ ÚČET MESTA PREŠOV	38
1.2 HOSPODÁRENIE MPO PKO A OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ S ÚČASŤOU MESTA	41
2. PRIEMysel, PODNIKANIE A ZAMESTNANOSŤ, OBCHOD A SLUŽBY	43
3. STAVEBNÍCTVO, URBANIZMUS, BÝVANIE	50
4. DOPRAVA	54
5. ZDRAVOTNÍCTVO	59
6. ŠKOLSTVO	64
7. SOCIÁLNA OBLASŤ, CHARITA	71
III. DUCHOVNÝ ŽIVOT MESTA	74
IV. KULTÚRNÝ ŽIVOT MESTA	77
1. HUDOBNÝ ŽIVOT.....	77
2. VÝTVARNÝ ŽIVOT , SOCHÁRSTVO	80
3. DIVADLO A FILM	83
4. VÝSTAVY	85
5. SÚŤAŽE, KONFERENCIE, SPOLOČENSKÉ A TANEČNÉ PODUJATIA	89
6. LITERATÚRA	91
7. INÉ PODUJATIA	93
V. INÉ UDALOSTI	94
1. OZBROJENÉ SILY	94
2. POLÍCIA, COLNÍCI, KRIMINALITA	96
3. HASIČI, POŽIARE, KALAMITY	99

4.	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	100
5.	KURIOZITY, ZAUJÍMAVOSTI	102
6.	ŠTATISTICKÉ ÚDAJE	105
VI.	ŠPORTOVÝ ŽIVOT MESTA.....	113
1.	ATLETIKA	113
2.	BASKETBAL	113
3.	BEDMINTON	114
4.	FUTBAL	115
5.	GYMNASTIKA, GYMNAŠTICKÝ AEROBIK	115
6.	HÁDZANÁ	116
7.	HOKEJ	118
8.	KARATE	118
9.	KICKBOX	118
10.	KRASOKORČUĽOVANIE	118
11.	LYŽOVANIE	119
12.	MODERNÁ GYMNAŠTIKA	119
13.	MOTORIZMUS.....	119
14.	PLÁVANIE	119
15.	PLÁŽOVÝ FUTBAL A HÁDZANÁ	120
16.	PRETLÁČANIE RUKOU	120
17.	STOLNÝ TENIS	120
18.	STREĽBA	120
19.	ŠACH	120
20.	TAEKWONDO	121
21.	TURISTIKA	121
22.	VOLEJBAL	121
23.	INÉ ŠPORTOVÉ UDALOSTI	121
VII.	JUBILEÁ , VÝROČIA, VÝZNAMNÉ UDALOSTI	126
	PRAMENE A POUŽITÁ LITERATÚRA	133
	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	136
	MENNÝ REGISTER	139
	PRÍLOHA NA CD – KRONIKA 2011	



ÚVOD

Kroniku mesta Prešov za rok 2011 spracovala Mgr. Zuzana Jackovičová, rod. Labíková, narodená 24.decembra 1961 v Michalovciach.

Po štúdiu na Gymnáziu Konštantínova 5 v Prešove absolvovala v rokoch 1980-1985 štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave – odbor žurnalistika. Po ukončení štúdia pracovala ako redaktorka v Prešovských novinách, v denníkoch Lúč, Korzár, Hospodárske noviny. V rokoch 1995-1998 spracovala kroniky mesta Prešov za roky 1990-1992. V rokoch 2000-2005 absolvovala štúdium na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity – odbor učiteľstvo pre I.stupeň základných škôl. Pracovala v Komunitnej nadácii vo Veľkom Šariši ako koordinátorka projektu zameraného na návrat nezamestnaných na trh práce, od roku 2006 ako učiteľka na Základnej škole vo Veľkom Šariši. V roku 2009 ukončila na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity rozširujúce štúdium – učiteľstvo pre špeciálne školy. V rokoch 2005 až 2011 spracovala kroniky mesta Prešov za roky 2004-2010.





I. POLITICKO-SPOLOČENSKÝ ŽIVOT MESTA

1. ČINNOSŤ SAMOSPRÁVY MESTA PREŠOV

1.1. ROKOVANIA MESTSKEJ RADY

- 14. marca** sa uskutočnilo 1.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia č.../2011 o výške príspevkov na čiastočnú úhradu výdavkov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov,
 - k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
 - k návrhu novelizácie Štatútu mestského fondu životného prostredia,
 - k návrhu rozpočtu mesta Prešov na rok 2011 s výhľadom na roky 2012 – 2013,
 - k informatívnej správe o medzinárodnej spolupráci a audit partnerských zmlúv,
 - k informatívnej správe o plnení uznesenia z LV. riadneho zasadnutia MsZ v Prešove č.614/2010 zo dňa 3.11.2010.v bode C/c,
 - k informatívnej správe o stavebných aktivitách fyzických a právnických osôb v Pamiatkovej rezervácii a na ostatnom území mesta Prešov v II. polroku 2010 a zhodnotenie za rok 2010,
 - k návrhu Zmien a doplnkov 2010 Územného plánu mesta Prešov,
 - k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia č.../2011, ktorým sa mení záväzná časť Územného plánu mesta Prešov v znení Zmien a doplnkov 2010,
 - k návrhu na určenie platu primátora mesta Prešov,
 - k informatívnej správe o činnosti Mestskej polície v Prešove za rok 2010,
 - k návrhu na zvolanie IV. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.

Mestská rada v Prešove **14. marca** odsúhlasila prevod pozemkov v IPZ na spoločnosť Honeywell. S transakciou ešte muselo súhlasiť aj zastupiteľstvo. Primátor Pavel Hagyarí uviedol, že mesto so spoločnosťou o možnej investícii rokuje už takmer rok, tá sa však uchádzala aj o investičné stimuly od štátu. Primátor spresnil, že prevod pozemkov s rozlohou päť hektárov plus opciu na ďalšie dva hektáre do konca roka 2011 schválila komisia pre disponovanie s majetkom mesta 11. marca. Schválila zámer priameho predaja investorovi za sumu 30 eur za m². Primátor zdôraznil, že prešovská radnica očakáva prístup Ministerstva hospodárstva SR a SARIA pri podpore investora, ktorý sa rozhodol rozbehnúť výrobu v Prešove.

- 13. apríla** sa uskutočnilo 2.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:
- k správe o záverečnom účte mesta Prešov za rok 2010 a návrh finančného usporiadania,
 - k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011 o pridelovaní nájomných bytov vo vlastníctve mesta Prešov,
 - k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011 o sociálnych službách, o spôsobe a výške úhrad za sociálne služby poskytované mestom Prešov,
 - k návrhu na udelenie Ceny mesta Prešov za rok 2010,
 - k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
 - k informatívnej správe o zabezpečení verejnoprospešných činností a hospodárení v mestských lesoch za rok 2010,
 - k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011, ktorým sa schvaľuje Prevádzkový poriadok pohrebísk vo vlastníctve mesta Prešov,
 - k informatívnej správe o zmene účelu Mestského kultúrneho strediska na MŠ Haburská 9 a o predpokladanej ekonomickej náročnosti prevádzky budovy po rekonštrukcii a informácia o výpovediach nájmov súčasných nájomcov,
 - k návrhu na zvolanie V. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove,
 - k návrhu na zvolanie mimoriadneho rokovania Mestskej rady v Prešove,
 - k žiadosti Parku kultúry a oddychu, Hlavná 50, Prešov o súhlas na zakúpenie nového pódia.





26. apríla sa uskutočnilo 3.mimoriadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k Návrhu rozpočtových opatrení č. 1,
- k „Návrhu na vyhovieenie protestu prokurátora č. Pd 222/10 – 7 a zrušenie Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. 115/2003 o umiestňovaní informačných, reklamných a propagačných zariadení na území mesta“.

11. mája sa uskutočnilo 4.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k informatívnej správe o implementovaných projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie za rok 2010,
- k vyhodnoteniu plnenia Koncepcie politiky sociálneho bývania v meste Prešov za rok 2010,
- k správe o činnosti a stave mestských nájomných bytov v správe mesta Prešov za rok 2010,
- k správe o stave majetkovoprávneho usporiadania majetku mesta Prešov,
- k vyhodnoteniu plnenia vecných úloh a ekonomických výsledkov mestskej príspevkovej organizácie PKO za rok 2010,
- k vyhodnoteniu plnenia vecných úloh a ekonomických výsledkov obchodných spoločností s účasťou mesta za rok 2010,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov v prípadoch hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o Mestskej polícii v Prešove,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011 o regulácii statickej dopravy na území mesta Prešov,
- k návrhu plánov práce Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Prešove na II. polrok 2011,
- k návrhu plánu kontrolnej činnosti Utvaru hlavného kontrolóra mesta na II. polrok 2011,
- k návrhu na zvolanie VI. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove
- k návrhu na zvolanie VII. slávnostného zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.

15. júna sa uskutočnilo 5.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k informatívnej správe o implementovanom projekte „Prešov - ZŠ Československej armády“,
- k informatívnej správe o havarijných stavoch školských zariadení,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 3,
- k návrhu VZN č. .../2011, ktorým sa vydáva Trhový poriadok správcu 4 SPORT, s.r.o.,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu na určenie platu primátora mesta Prešov,
- k informatívnej správe k plneniu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 608/2010 z 29.9.2010,
- k návrhu na zvolanie VIII. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.

6. júla sa uskutočnilo 6.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov, ktorým sa určujú Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na vystúpenie mesta Prešov zo Združenia Energy Cities,
- k návrhu Dodatku č. 1 k Rokovaciemu poriadku Mestského zastupiteľstva,
- k návrhu rozpočtových opatrení č.4,
- k informácii o prijatých opatreniach na zamedzenie negatívnych konaní v lokalite K Starej tehelni a priľahlom okolí,
- k informatívnej správe o havarijných stavoch školských zariadení,
- k návrhu na zvolanie IX. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.





25. júla sa uskutočnilo 7.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov, ktorým sa určujú Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na vystúpenie mesta Prešov zo Združenia Energy Cities,
- k návrhu Dodatku č. 1 k Rokovaciemu poriadku Mestského zastupiteľstva v Prešove,
- k Správe o plnení rozpočtu mesta Prešov za I. polrok 2011,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 4,
- k informácii o prijatých opatreniach na zamedzenie negatívnych konaní v lokalite K Starej tehelni a priľahlom okolí,
- k informatívnej správe o havarijných stavoch školských zariadení,
- k návrhu na zvolanie IX. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.

Mestská rada **25. júla** prijala pre poslancov odporúčanie, aby hlasovali za dodatok k rokovaciemu poriadku zastupiteľstva. Cieľom tejto úpravy bolo jednoznačne určiť kompetenciu poslaneckého zboru. Časť poslancov mala totiž pripomienky k tomu, že niektoré závery bol problém aplikovať v praxi. Ako zdôraznila Štefánia Andraščíková, prax ukázala, že niekedy dochádza k mylným informáciám alebo postupom počas rokovania mestského zastupiteľstva.

Na mestskej rade diskutovali aj o probléme svojvoľných odchodov a príchodov poslancov na zasadnutia, ospravedlnených a neospravedlnených účastiach, prípadne ak je poslanec síce prítomný, ale pred hlasovaním sa neprezentuje.

Sankcie za neospravedlnenú účasť však neriešili. Hovorili tiež o dĺžke diskusných príspevkov, keďže niektorým poslancom 5 plus 2 minúty vraj nestačia.

Medzi požiadavkami bolo aj zverejňovanie aktuálnych materiálov 3 dni pred zasadnutím mestského zastupiteľstva na webovej stránke mesta. Verejnosť totiž nemala možnosť do nich nahliadnuť, a tak nikdy nevedela, o čom konkrétne a v akej podobe poslanci rozhodujú.

Tento návrh nepodporila väčšina, za boli len traja. Mimochodom, s touto požiadavkou už na júlovom zastupiteľstve vystúpil poslanec Richard Drutarovský (SaS). Dokonca urobil aj to, že na svojej stránke materiály vopred zverejnil. Andraščíková sa hlasovania zdržala. Podľa nej je tu riziko, že verejnosť nepochopí postupy a súvislosti, ktoré ovplyvňujú konečné rozhodovanie poslancov.

V prešovskom mestskom parlamente sa často stávalo, že plánované materiály sa stiahli z rokovania aj po tom, čo bol schválený program. Jednoducho, keď sa zdalo, že by neprešli, primátor alebo poslanci dali návrh na stiahnutie a rozhodovanie sa odložilo niekedy aj o niekoľko mesiacov.

Dohodli sa, že návrh môže byť podaný aj v priebehu rokovania, ale schváliť to musia všetci, teda celé zastupiteľstvo. Zmeny rokovacieho poriadku boli teda pripravené, ale rozhodnúť o nich museli poslanci 10. augusta na zastupiteľstve.

17. augusta sa uskutočnilo 8.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkového prevodu ako prípadu hodného osobitného zreteľa,
- k informatívnej správe o stavebných aktivitách fyzických a právnických osôb v Pamiatkovej rezervácii a na ostatnom území mesta Prešov za I. polrok 2011,
- k návrhu na zvolanie X. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.

14. septembra sa uskutočnilo 9.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu na odpredaj nehnuteľného majetku mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 5,
- k informácii o plnení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Prešov 2008-2013 za rok 2010,
- k návrhu na zvolanie XI. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.



12. októbra sa uskutočnilo 10.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k informatívnej správe o východiskách prípravy VZN Mesta Prešov o miestnych daniach a poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení Vládneho návrhu zákona č. 476, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011 o výške príspevkov na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov.,
- k návrhu na pričlenenie obce Ratvaj do spoločného školského obvodu základných škôl mesta Prešov,
- k návrhu na zápis do evidencie pamätihodností mesta Prešov,
- k informatívnej správe o súčasnom stave a spracovaní Kroniky mesta Prešov.,
- k návrhu na odpredaj nehnuteľného majetku mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkového prevodu ako prípadu hodného osobitného zreteľa.,
- k informatívnej správe o východiskách k rozpočtu spoločnosti Dopravný podnik mesta Prešov, a. s. na rok 2012,
- k návrhu na obstaranie Zmien a doplnkov 2012 Územného plánu mesta Prešov,
- k návrhu Organizačného poriadku a Organizačnej štruktúry Mestskej polície v Prešove,
- k návrhu na vystúpenie mesta Prešov zo Združenia miest a obcí Slovenska,
- k návrhu na zvolanie XII. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove,
- k návrhu na zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 107/2011 zo dňa 28.9.2011 k informatívnej správe o zmene účelu Mestského kultúrneho strediska na MŠ, Haburská ul. 9 po aktualizácii projektovej dokumentácie.

Do priemyselného parku IPZ Záborské pri Prešove smerovala strojárská spoločnosť ThyssenKrupp Presta AG z Lichtenštajnska, ktorá prejavila záujem kúpiť od mesta Prešov desať hektárov pozemkov a vybudovať tu výrobný podnik. Investor plánoval vytvoriť neďaleko Prešova 1 200 pracovných miest. Zámerom investora sa venovali **12.októbra** členovia Mestskej rady v Prešove na rokovaní v rámci návrhu na majetkové prevody. Odsúhlasili predaj pozemkov za cenu 35 € za m². Schválho mali ešte poslanci mestského zastupiteľstva spôsobom ako prípad hodný osobitného zreteľa, z dôvodu podpory rozvoja regiónu a tvorby nových pracovných miest.

Mesto Prešov vážne zvažovalo vystúpenie zo Združenia miest a obcí Slovenska. Návrhom sa **12.októbra** už zaoberala mestská rada, rozhodnutie bolo na zastupiteľstve. Prešov zo ZMOS vystupoval už druhý raz, prvýkrát tak urobil ešte za éry Juraja Kopčáka.

Dôvod na vystúpenie mesta Prešov zo ZMOS bol najmä finančný. Mesto bolo členom nielen tohto združenia, ale aj Únie miest Slovenska. Jej súčasťou sa po zlúčení stalo aj Združenie miest Slovenska, ktoré spoluzakladal v roku 1999 prešovský primátor Juraj Kopčák (v tom čase KDĽ). V roku 2001 Prešov prestal platiť členské Združeniu miest a obcí Slovenska a z organizácie vystúpil. Do ZMOS vrátil mesto Prešov až nasledujúci primátor Milan Benč (v tom čase SĽ).

Primátor Hagyari nespochybňoval ZMOS a jeho dôležitú úlohu. Návrh na vystúpenie z tohto združenia mal odborné a finančné dôvody. Členské bolo vo výške 8 300 eur ročne a vedel si predstaviť lepšie využitie týchto peňazí. Prešov bol aj členom Únie miest Slovenska, ktorá zastupovala samosprávy. Za členstvo v ÚMS, ktorej prezidentom bol prešovský primátor Pavel Hagyari, mesto ročne platilo takmer 6-tisíc eur.

Hovorcom ZMOS bol Michal Kaliňák, bývalý hovorca primátora Benča a mestský poslanec za opozičný Smer-SD. ZMOS vnímal aj z profesie politológa ako silnú organizáciu. Primátorovi oponoval tým, že ak tento návrh primátor predkladá s argumentom šetrenia, potom nech začne od seba. Napríklad tým, že zníži svoj obrovský obslužný personál.



9. novembra sa uskutočnilo 11.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o miestnych daniach č. .../2011,
- k správa o plnení rozpočtu mesta Prešov za I. – III. štvrťrok 2011 a návrh rozpočtových opatrení č.7,
- k návrhu na zmenu krátkodobých úverov na dlhodobý investičný úver,
- k informatívnej správe o podaných a implementovaných projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie za rok 2011.,
- k informatívnej správe o projektoch – investičných aktivitách v meste Prešov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie.,
- k návrhu na zmenu termínu plnenia uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 75/2011 zo dňa 29.6.2011 k informatívnej správe o implementovanom projekte „Prešov – ZŠ Československej armády“,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa.,
- k informatívnej správe o plnení opatrení schválených uznesením Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 55/2011 zo dňa 25.5.2011,
- k Zadaniu pre územný plán zóny CENTRÁLNY MESTSKÝ PARK PREŠOV – návrh,
- k návrhu na zvolanie XIII. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove,
- k návrhu na schválenie úveru pre Dopravný podnik mesta Prešov, a. s.

1. decembra sa uskutočnilo 12.riadne rokovanie Mestskej rady v Prešove, ktorá rokovala k týmto bodom:

- k návrhu rozpočtových opatrení č. 8,
- k návrhu na prijatie dlhodobého investičného úveru pre DPMP, a.s. Prešov – financovanie nákupu klbových trolejbusov ŠKODA 31 Tr SOR,
- k návrhu plánov práce Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Prešove na I. polrok 2012,
- k návrhu na zvolanie XIV. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Prešove.





1.2. ROKOVANIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

26. januára sa uskutočnilo II. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení na území mesta Prešov,
- k návrhu na zrušenie Štatútu mestského fondu životného prostredia,
- k návrhu na zriadenie komisií Mestského zastupiteľstva v Prešove, voľba ich členov z radov poslancov MsZ,
- k návrhu na zriadenie Mestskej rady v Prešove a voľba jej členov,
- k návrhu rozpočtu mesta Prešov na rok 2011 s výhľadom na roky 2012-2013,
- k alternatívnym návrhom pre možnosť zriadenia MŠ v Nižnej Šebastovej,
- k návrhu na voľbu príslodiacich Okresného súdu v Prešove,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvaram hlavného kontrolóra mesta,
- k návrhu plánov práce Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Prešove a plánu kontrolnej činnosti Útvary hlavného kontrolóra mesta na I. polrok 2011,
- k návrhu na zmenu štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti PREŠOV REAL, s.r.o. a návrhu na schválenie zmien v orgánoch obchodnej spoločnosti IPZ Prešov, a. s.

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva **26. januára** volili poslanci členov komisií a mestskej rady. Zvlášť pri zložení 10-člennej rady došlo k sporom, keď každý z troch klubov (ľavica, pravica, nezávislí) chcel mať nie troch, ale štyroch členov. Dopadlo to tak, že do rady prešli len traja členovia z tábora Smeru a traja zo stredopravej koalície. Nezávislých do rady nezvolili (s výnimkou R. Puchera, ktorý tam mal automaticky miesto ako viceprimátor), tri miesta ostali neobsadené.

Primátor Pavel Hagyarí uznesenie o vytvorení a obsadení rady a komisií mestského zastupiteľstva nepodpísal. Svoje veto odôvodnil tým, že tento bod nebol súčasťou programu zasadnutia prešovského parlamentu. Primátor mal právo nepodpísať uznesenie v prípade, že by bolo v rozpore so zákonom, alebo ak by to bolo pre mesto zjavne nevýhodné. Obsadením rady a komisií sa teda malo zaoberať mestské zastupiteľstvo na svojom februárovom zasadnutí. Dovtedy mohla byť známa aj koalícia. Zatiaľ sa totiž Hagyarí mohol (nezávislý poslanec Ivan Benko z vážnych zdravotných dôvodov stále nezložil sľub) oprieť iba o najmenší, deväťčlenný klub nezávislých poslancov.

18. februára sa uskutočnilo III. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k potvrdeniu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 13/2011, ktorého výkon primátor mesta Prešov pozastavil,
- k potvrdeniu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 14/2011, ktorého výkon primátor mesta Prešov pozastavil,
- k potvrdeniu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 19/2011, ktorého výkon primátor mesta Prešov pozastavil,
- k návrhu na voľbu členov Mestskej rady v Prešove.

Mestská rada v Prešove bola kompletná a schválená. Najviac členov v nej mal klub KDĽ, SDKÚ-DS, SaS, Most-Híd. Poslanci **18. februára** prelomili veto primátora Prešova, ktorý nepodpísal uznesenia o vytvorení komisií mestského zastupiteľstva a mestskej rady. Zároveň do rady zvolili aj ďalších troch poslancov, čím sa stal tento desaťčlenný orgán kompletný.

V Mestskej rade mal klub stredo-pravicovej koalície štyroch členov. K doterajším trom pribudla Andrea Turčanová. Klubu Smer-SD, nezávislí ostali traja členovia a klub nezávislých mal tiež troch členov. K viceprimátorovi R. Pucherovi pribudli Štefánia Andraščíková a Ľudovít Malaga.

Pred dvoma týždňami dali poslanci podnet na zvolanie mimoriadneho MsZ práve k uzneseniam, ktoré primátor nepodpísal. Podľa predsedníčky pravicového klubu Andrea Turčanovej dopadlo všetko štandardne. Zastupiteľstvo potvrdilo, že bolo svojprávne 26. januára, a že je svojprávne aj 18. februára.





Primátor Pavel Hagyari bol tiež spokojný. Pochybnosti mal len pri uznesení o zložení komisií MsZ. Podľa neho tam nebol dodržaný pomerný princíp. V pôvodnom programe sa malo hlasovať o poslancoch. Boli zvolení aj neposlanci. Podľa primátora to bolo formálne porušenie rokovacieho poriadku. Podľa predkladateľky návrhu Svetlany Pavlovičovej bolo uznesenie v poriadku. Podľa nej bol pred mesiacom návrh programu taký, že primátor dal do bodu Rôzne zriadenie mestských komisií z radov poslancov. Poslanci pri tejto voľbe zriadili a vytvorili komisie kompletne, teda aj so zastúpením neposlancov, odborníkov. Tento návrh prešiel viac ako 70 percentami, takže to bolo právoplatné rozhodnutie.

Kryštalizovala sa už aj podoba budúcej koalície. Ku klubu nezávislých, ktorý Hagyariho podporoval, sa chcela pridať aj pravica. Aj predsedníčka klubu KDĽ A. Turčanová sa vyslovila, že mieria „do koalície“, zároveň potvrdila, že rokovania ešte len prebiehajú.

30. marca sa uskutočnilo IV. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu Zmien a doplnkov 2010 Územného plánu mesta Prešov,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu mesta Prešov v znení Zmien a doplnkov 2010,
- k návrhu Štatútu mestského fondu životného prostredia,
- k alternatívnym návrhom pre možnosť zriadenia Materskej školy v Nižnej Šebastovej,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkového prevodu – Honeywell a schválenie súvisiacich právnych úkonov,
- k návrhu na schválenie majetkového prevodu ako prípadu hodného osobitného zreteľa,
- k návrhu rozpočtu mesta Prešov na rok 2011 s výhľadom na roky 2012-2013,
- k návrhu na určenie platu primátora mesta,
- k informatívnej správe o činnosti Mestskej polície v Prešove za rok 2010,
- k informatívnej správe o stavebných aktivitách fyzických a právnických osôb v Mestskej pamiatkovej rezervácii a na ostatnom území mesta Prešov v II. polroku 2010 a zhodnotenie za rok 2010,
- k informatívnej správe o plnení uznesenia z LV. riadneho zasadnutia MsZ v Prešove číslo 614/2010 zo dňa 3.11.2010 v bode C/c,
- k informatívnej správe o medzinárodnej spolupráci a audit partnerských zmlúv,
- k správe o výsledkoch kontrolnej činnosti, o kontrole plnenia uznesení Mestského zastupiteľstva a o vybavovaní petícií a sťažností občanov za II. polrok 2010,
- k informácii o priebehu a činnosti kontrolnej komisie na výkon kontroly rekonštrukcie škôl,
- k návrhu na zriadenie Nebytovej komisie pri Mestskom zastupiteľstve v Prešove,
- k návrhu poslankyne MsZ Ing. Marty Kollárovej, PhD. na predloženie správy o zmluvných partneroch mesta, ktorý zabezpečujú čistenie mesta a údržbu zelene vrátane zmlúv.

27. apríla sa uskutočnilo V. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia č. .../2011 o výške príspevkov na čiastočnú úhradu výdavkov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov,
- k Správe o záverečnom účte mesta Prešov za rok 2010 a návrh finančného usporiadania,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 1,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k informatívnej správe o zabezpečení verejnoprospešných činností a hospodárení v mestských lesoch za rok 2010,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvaram hlavného kontrolóra mesta,
- k zloženiu sľubu poslanca Mestského zastupiteľstva v Prešove PhDr. Ivana Benka,
- k „Návrhu na vyhovie protestu prokurátora č. Pd 222/10 – 7 a zrušeniu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. 115/2003 o umiestňovaní informačných, reklamných a propagačných zariadení na území mesta“,





- k návrhu poslanca MsZ Ing. Stanislava Kahanca k opätovnému predloženiu informácie s právnym vyhodnotením naplnenia podmienok nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi mestom Prešov a Tatran Prešov spol. s r. o., Prešov.

Desaťpercentné škrty v mestskom rozpočte, ktoré schválili na poslanci na zastupiteľstve **27. apríla**, sa mali dotknúť dopravy a odpadu. Do úvahy pripadalo aj zvýšenie cestovného a prepúšťanie pracovníkov. Dopravný podnik mesta Prešov mal dostať na vykrytie strát z výkonov vo verejnom záujme o 360-tisíc € menej, než bolo pôvodne naplánovaných. Ďalších 300-tisíc € malo byť viazaných. Problémy mala aj ďalšia mestská spoločnosť - Technické služby mesta Prešov. Firma pôvodne požadovala od mesta zhruba 3,2 mil. €, zastupiteľstvo túto sumu skresalo o 200 tisíc €

25. mája sa uskutočnilo VI. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu na schválenie majetkového prevodu ako prípadu hodného osobitného zreteľa – Honeywell,
- k správe o činnosti a stave mestských nájomných bytov v správe mesta Prešov za rok 2010,
- k vyhodnoteniu plnenia Koncepcie politiky sociálneho bývania v meste Prešov za rok 2010,
- k vyhodnoteniu plnenia vecných úloh a ekonomických výsledkov obchodných spoločností s účasťou mesta za rok 2010,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o pridelovaní nájomných bytov vo vlastníctve mesta Prešov,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o sociálnych službách, o spôsobe a výške úhrad za sociálne služby poskytované mestom Prešov,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov, ktorým sa schvaľuje Prevádzkový poriadok pohrebísk vo vlastníctve mesta Prešov,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvaram hlavného kontrolóra mesta,
- k informatívnej správe o implementovaných projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie za rok 2010,
- k správe o plnení rozpočtu mesta za I. štvrťrok 2011 a návrh rozpočtových opatrení č. 2,
- k správe o vyhodnotení indikatívnych ponúk financovania pre Mesto Prešov – prijatie úveru do rozpočtu mesta Prešov,
- k návrhu na udelenie Ceny mesta Prešov za rok 2010,
- k vyhodnoteniu plnenia vecných úloh a ekonomických výsledkov mestskej príspevkovej organizácie PKO za rok 2010,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov v prípadoch hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu plánov práce Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Prešove na II. polrok 2011,
- k návrhu plánu kontrolnej činnosti Útvaram hlavného kontrolóra mesta na II. polrok 2011,
- k návrhu poslanca MsZ Ing. Ľudovíta Malagu na predloženie plánu rekonštrukcií havarijných stavov,
- k návrhu poslankyne MsZ Ing. Andrei Turčanovej na predloženie plánu rekonštrukcií havarijných stavov.

8. júna sa v historickej budove PKO Čierny orol uskutočnilo slávnostné zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove pri príležitosti udelenia Ceny mesta Prešov za rok 2010.

29. júna sa uskutočnilo VIII. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011 o Mestskej polícii v Prešove,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k informatívnej správe o implementovanom projekte „Prešov – ZŠ Československej armády“,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 3,





- k informatívnej správe k plneniu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 608/2010 z 29.9.2010,
- k informatívnej správe o opatreniach prijatých na nápravu nedostatkov zistených vykonanými kontrolami Útvoru hlavného kontrolóra mesta a na odstránenie príčin ich vzniku,
- k správe NKÚ SR o výsledku kontroly účtovných a finančných výkazov vo vzťahu k vykázaným výsledkom hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy za rok 2010 vykonanej v meste Prešov a informácia MsÚ s právnym vyhodnotením naplnenia podmienok nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi mestom Prešov a TATRAN Prešov, spol. s.r.o., Prešov,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvorom hlavného kontrolóra mesta,
- k návrhu na určenie platu primátora mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie zmeny v orgánoch obchodnej spoločnosti IPZ Prešov, a. s.,
- k návrhu poslanca MsZ Ing. Stanislava Kahanca na spracovanie prehľadu o projektoch – investičných aktivitách v meste Prešov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

10. augusta sa uskutočnilo IX. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu rozpočtových opatrení č. 4,
- k návrhu na odstúpenie a voľbu členov Komisií MsZ z radov poslancov Mestského zastupiteľstva v Prešove a neposlancov,
- k návrhu Dodatku č. 1 k Rokovaciemu poriadku Mestského zastupiteľstva v Prešove,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011, ktorým sa vydáva Trhový poriadok správcu 4 SPORT, s.r.o.,
- k Správe o plnení rozpočtu mesta Prešov za I. polrok 2011,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu na zrušenie členstva mesta Prešov v Združení Energy Cities,
- k informatívnej správe o havarijných stavoch školských zariadení,
- k informácii o prijatých opatreniach na zamedzenie negatívnych konaní v lokalite K Starej tehelni a priľahlom okolí,
- k predloženiu Organizačného poriadku a Organizačnej štruktúry Mestskej polície v Prešove,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvorom hlavného kontrolóra mesta,
- k prijatým opatreniam ku kráteniu rozpočtu spoločnosti Dopravný podnik mesta Prešov, a. s.,
- k návrhu poslanca MsZ Ing. arch. Viktora Tkačika na prípravu žiadosti o zmenu zmluvy o poskytnutí NFP ZŠ Československej armády.

Nezávislý poslanec prešovského mestského zastupiteľstva Ivan Benko sa po ťažkej chorobe zotavoval a naplno sa už zapojil do práci v samospráve. Zúčastnil sa aj **augustového** zasadnutia MsZ, na ktorom sa už zapojil aj do diskusie a jeho kolegovia ho zaradili aj do práce komisie sociálnej a bytovej. Členstva v nej sa vzdal neposlanec Václav Louma, ktorého „preradili“ do komisie pre podnikateľskú činnosť a strategický rozvoj. Z tej zas odstúpil neposlanec Miroslav Molčan.

Mestské zastupiteľstvo v Prešove schválilo **10. augusta** navrhované majetkové prevody i majetkové prevody hodné osobitného zreteľa. Návrh Michala Kaliňáka (Smer-SD), aby tieto dva body boli stiahnuté z programu rokovania MsZ, neprešiel. Kaliňák to dôvodil tým, že mesto stále „neurčilo pravidlá“ nakladania s majetkom a neupravilo všeobecne záväzné nariadenie.

Vedenie radnice i poslanci oponovali, že prevody sa uskutočňujú v súlade so zákonom i s doteraz platným nariadením. Majetkové prevody napokon odhlasovalo 21 prítomných poslancov, nehlasovali len dvaja. Podľa poslanca Andrejčáka, primátor mesta 23. mája listom oznámil Najvyššiemu kontrolnému úradu SR, že na základe výsledkov kontroly nedostatky odstráni a do 20. júla mal zvolať MsZ, kde sa malo prerokovať VZN o majetkových prevodoch. To sa nestalo a času mal podľa Andrejčáka dostatok.

V rámci majetkových prevodov MsZ schválilo napríklad zámer odpredať časti pozemku na Ulici Laca Novomeského, predaje pozemkov vlastníkom stavieb stojacich na nich, bezodplatné prevody stavebných objektov, ktoré boli súčasťou križovatky na Námestí mieru či bezodplatný prevod piatich





verejne prístupných parkovacích miest vybudovaných v súvislosti s nadstavbou bytového domu na Wolkerovej ulici.

Prešiel aj návrh na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa. Za ich prijatie apelovala najmä poslankyňa Štefánia Andraščíková. Majetkové prevody ako prípady hodné osobitného zreteľa boli také, ktoré sa mali týkať verejnoprospešných činností, ale musela ich schváliť trojpätinová väčšina všetkých poslancov. MsZ v Prešove schválilo tieto majetkové prevody s osobitným zreteľom:

Dlhodobý nájom nebytového priestoru na prízemí ZŠ Májové námestie na 10 rokov za euro ročne Biliardovému klubu BK 66 Prešov.

Dlhodobý nájom nebytových priestorov na 20 rokov za 8,30 € za m² pre agentúru sociálnej služby Ako doma, n. o.

Predaj šatní a sociálneho zariadenia v jazdeckom areáli spoločnosti 4 Sport, s.r.o., za cenu 474,08 €
Dlhodobý nájom pozemkov pod výmenníkovými stanicami na Sekčove na 20 rokov za 4,30 € ročne pre Spravbytkomfort, a. s.

Prešovským radným nevyhovovali zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta. Primátorovi chceli skesať právomoci. Návrhom nových zásad sa malo zaoberať zastupiteľstvo. Ohľadom jeho znenia sa stále viedli spory.

8. septembra sa uskutočnilo X. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011, ktorým sa určujú Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Prešov,
- k návrhu zmien členov orgánov obchodných spoločností s účasťou mesta Prešov,
- k návrhu vecného zoznamu miestnych komunikácií vo vlastníctve mesta Prešov na obnovu a rekonštrukciu,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k informatívnej správe o stavebných aktivitách fyzických a právnických osôb v Pamiatkovej rezervácii Prešov a na ostatnom území mesta Prešov za I. polrok 2011.

28. septembra sa uskutočnilo XI. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu na odpredaj nehnuteľného majetku mesta Prešov,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 5,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k informácii o plnení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Prešov 2008-2013 za rok 2010,
- k informatívnej správe o zmene účelu Mestského kultúrneho strediska na MŠ, Haburská ul. 9 po aktualizácii projektovej dokumentácie,
- k informatívnej správe o činnosti Komisie Mestského zastupiteľstva v Prešove na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov,
- k správe o výsledkoch kontrolnej činnosti, o kontrole plnenia uznesení Mestského zastupiteľstva a kontrole vybavovania petícií a sťažností občanov za I. polrok 2011,
- k návrhu poslanca MsZ PaedDr. Miroslava Benka na realizáciu opráv havarijného stavu strechy na budove Základnej školy Važeckej.

26. októbra sa uskutočnilo XII. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k správe o kontrole plnenia uznesení Mestského zastupiteľstva za III. štvrťrok 2011.
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 6,
- k návrhu Organizačného poriadku Mestskej polície v Prešove,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkového prevodu ako prípadu hodného osobitného zreteľa,





- k návrhu na zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 107/2011 zo dňa 28.9.2011 k informatívnej správe o zmene účelu Mestského kultúrneho strediska na MŠ, Haburská ul. 9 po aktualizácii projektovej dokumentácie,
- k návrhu na obstaranie Zmien a doplnkov 2012 Územného plánu mesta Prešov,
- k správe o výsledkoch vykonaných kontrol Útvárom hlavného kontrolóra mesta,
- k poslanceckému návrhu na zakúpenie pódia,
- k poslanceckému návrhu na zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 100/2011 zo dňa 8.9.2011 k návrhu vecného zoznamu miestnych komunikácií vo vlastníctve mesta Prešov na obnovu a rekonštrukciu.

23. novembra sa uskutočnilo XIII. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k správe o plnení rozpočtu mesta Prešov za I. – III. štvrťrok 2011 a návrh rozpočtových opatrení č.7,
- k návrhu na zmenu krátkodobých úverov na dlhodobý investičný úver,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov č. .../2011, ktorým sa zrušuje Všeobecne záväzný nariadenie mesta Prešov č. 96/2001 o zozname skutočností tvoriacich predmet služobného tajomstva mesta Prešov a Všeobecne záväzný nariadenie mesta Prešov č. 98/2001, ktorým sa mení a dopĺňa VZN mesta Prešov č. 96/2001 o zozname skutočností tvoriacich predmet služobného tajomstva mesta Prešov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu na pričlenenie obce Ratvaj do školského obvodu základných škôl mesta Prešov,
- k návrhu na zápis do evidencie pamätihodností mesta Prešov,
- k informatívnej správe o podaných a implementovaných projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie za rok 2011,
- k informatívnej správe o projektoch – investičných aktivitách v meste Prešov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie,
- k návrhu na zmenu termínu plnenia uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 75/2011 zo dňa 29.6.2011 k informatívnej správe o implementovanom projekte „Prešov – ZŠ Československej armády“,
- k návrhu na zmenu termínu plnenia uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove č. 100/2011 zo dňa 8.9.2011 k návrhu vecného zoznamu miestnych komunikácií vo vlastníctve mesta Prešov na obnovu a rekonštrukciu,
- k poslanceckému návrhu Ing. Igora Andrejčáka na zrušenie uznesenia Mestského zastupiteľstva v Prešove číslo 119/2011.

Hádzanárska hala na Baštovej ulici sa definitívne stala majetkom Prešovského samosprávneho kraja. Nárok na predkupné právo malo mesto Prešov, zastupiteľstvo však **23.novembra** rozhodlo, že sa ho vzdáva. Na prijatie návrhu stačilo 19 hlasov ľavičiarov a nezávislých. Osem poslancov bolo proti a štyria sa zdržali hlasovania.

14. decembra sa uskutočnilo XIV. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Prešove, ktoré rokovalo k týmto bodom:

- k návrhu rozpočtu mesta Prešov na rok 2012 s výhľadom na roky 2013 a 2014,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o dani z nehnuteľností,
- k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- k návrhu rozpočtových opatrení č. 8,
- k návrhu na prijatie dlhodobého investičného úveru pre DPMP, a. s. Prešov – financovanie nákupu kľbových trolejbusov ŠKODA 31 Tr SOR,
- k návrhu na pričlenenie obce Šarišské Sokolovce do spoločného školského obvodu základných škôl mesta Prešov,





- k návrhu na schválenie majetkových prevodov,
- k návrhu na schválenie majetkových prevodov ako prípadov hodných osobitného zreteľa,
- k návrhu na zmenu člena Komisie Mestského zastupiteľstva v Prešove sociálnej a bytovej,
- k návrhu na schválenie plánov práce Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Prešove na I. polrok 2012.,
- k návrhu plánu kontrolnej činnosti Útvoru hlavného kontrolóra mesta na I. polrok 2012,
- k poslanceckému návrhu Mgr. Janette Langovej na presun finančných prostriedkov.



1.3. CHRONOLOGICKÝ PREHĽAD ČINNOSTÍ SAMOSPRÁVY

5. januára informoval primátor Pavel Hagyari o vymenovaní bývalého hokejového reprezentanta René Puchera, ktorý bol v novembri zvolený do mestského zastupiteľstva ako nezávislý kandidát, do funkcie viceprimátora. Konštatoval, že obyvatelia mesta si v novembrových voľbách zvolili nezávislého primátora a 12 nezávislých poslancov, ktorí následne vytvorili aj deväťčlenný poslanecký klub. Tento klub mu bol najbližší a práve od neho očakával najväčšiu podporu pri naplňaní svojho volebného programu.

Hagyari nevyklúčil, že menuje aj druhého svojho zástupcu, odmietol však hovoriť o konkrétnych menách. V tom čase prebiehali rokovania o podpore priorit mesta s ďalšími dvoma poslaneckými klubmi (Smer-SD a nezávislí) aj s pravicovým klubom (SDKÚ-DS, KDH, SaS a Most-Híd). Väčšie šance mal Smer-SD, ktorého poslanci podporovali Hagyariho aj v minulom volebnom období.

Pucher sa stal oficiálne viceprimátorom od 1. februára a svoju funkciu mal vykonávať na polovičný pracovný úväzok. Okrem športu, ktorý mu bol profesionálne najbližší, mal mať na starosti zásadné investičné projekty mesta, ako napríklad rekonštrukcie sídliskových obchodných centier v jednotlivých mestských častiach či súvislý plán opráv a rekonštrukcií miestnych komunikácií.

René Pucher bol absolventom Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Verejnosti je predovšetkým známy ako hokejový reprezentant. Bol rodeným Prešovčanom. Hagyari mu na začiatku svojho prvého volebného obdobia dal do dlhodobého prenájmu zimný štadión, Pucher od zmluvy v roku 2010 odstúpil.

Mestské zastupiteľstvo v Prešove **26. januára** neurčilo staronovému primátorovi žiadny plat. Neprešiel totiž ani jeden z návrhov. Či už ten predložený prednostom na plat vo výške 3 900 eur ani minimálny plat 2 636 eur. Podľa kuloárnych informácií sa poslanci klubov Smeru a pravice chceli prikloniť k minimalistickému variantu, ale pri hlasovaní jeden z nich zlyhal a nestlačil gombík.

V zákone sa jasne hovorilo, že primátor musí mať plat schválený mestským zastupiteľstvom. Nastala patová situácia. Na túto situáciu upozorňoval poslancov aj hlavný kontrolór Milan Tkáčik. Zdôraznil, že MsZ musí určiť plat. Poslanci však nijaký neschválili. Primátor Pavel Hagyari ešte pred hlasovaním povedal, že plat treba stanoviť, nech je akýkoľvek: Bolo mu to jedno. Polovicu aj tak dával na charitu. Za štyri roky jej venoval vyše 70-tisíc eur a chcel v pokračovať, či už by mal vyšší alebo nižší plat. Hagyari rozhodovanie poslancov označil za politické a to aj pri schvaľovaní zloženia mestskej rady či rokovaní o rozpočte. Podľa poslanca Petra Krajňáka (Most-Híd) bola výška platu ošemetná záležitosť. Navrhol počkať s jeho zvýšením, kým Národná rada SR neschváli nové platové pomery. Krajňák poukázal na plat starostu Jarovnic Floriána Giňu (SRK), ktorému odsúhlasili 2 500 eur, čo sa podľa neho stalo "akýmsi meradlom pre platy primátorov". Dodal, že F. Giňa je jeho priateľ a "rok a pol sa zodpovedne pripravoval na kandidatúru, spravil si maturitu..." Primátor reagoval, že výšku platu necháva na zastupiteľstve, radnica predložila návrh zhruba priemeru platov primátorov krajských miest: "Aby sme neboli trápni, že ja budem mať dva a pol a váš priateľ Giňa tiež dva a p d. Ale nemám s tým problém."

Zloženie mestskej rady v Prešove ešte nebolo kompletne. 26. januára zastupiteľstvo schválilo iba radných z dvoch klubov (Smer-SD, nezávislí, resp. KDH, SDKÚ-DS, SaS, Most-Híd). Poslanci z klubu nezávislých ostali mimo hry. Primátor sa hneval, pretože už 27. januára chcel jedného z nich menovať za svojho zástupcu. Miesto v desaťčlennej mestskej rade mal isté len René Pucher z klubu nezávislých, ktorého si Pavel Hagyari vybral za svojho zástupcu. Poslanci schválili ďalších šesť členov rady. Z pravice Vasiľa Janka (SDKÚ-DS), Stanislava Kahanca (KDH) a Richarda Drutarovského (SaS), zo Smeru Svetlanu Pavlovičovou, Milana Lacu a Mikuláša Komanického. Traja nominanti klubu nezávislých (Andraščíková, Malaga, Klein) nezískali od kolegov dostatočný počet hlasov.

Mesto Prešov pripravovalo skate- a bikepark. **Na začiatku januára** boli vytypované lokality na Sekčove i Sídlisku III. Najhorúcejším favoritom bol areál na Ulici Matice slovenskej na Sídlisku III. Predstava navrhovateľov výstavby areálu pre skaterov sa opierala o rovnaký skatepark, aký mali Košice. Realizovať ho mala aj rovnaká firma. Presná cena stavby ešte nebola známa. Prvotný odhad bol okolo 200-tisíc eur. Všetko záviselo od počtu prvkov a typu skateparku. Združenie, ktoré žiadalo



od mesta jeho postavenie, malo záujem aj o čerpanie eurofondov. Firma mala pripraviť vizualizáciu a rozpočet do dvoch mesiacov aj dokumentáciu pre stavebné povolenie.

Okrem spomínaných areálov chcelo mesto Prešov v nasledujúcom období pokračovať v trende výstavby multifunkčných ihrísk. Po ihriskách na Šidlovci, Šmeralovej a Bajkalskej ulici, prístupných verejnosti, mali prísť na rad ďalšie. Mesto plánovalo multifunkčné ihrisko v areáli ZŠ Lesnícka a Čsl. armády. Novinkou bol športový areál na ZŠ Šrobárova, ktorý sa mal dokončiť na jar. Bol súčasťou komplexnej rekonštrukcie školy.

Mesto Prešov malo vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 13 základných škôl. Pracovalo tu ďalej 20 materských škôl a ďalších 8 neštátnych predškolských zariadení. Tri základné umelecké školy boli mestské, dve súkromné. Konkurenciu pre verejné centrum voľného času znamenajú ďalšie 4 neštátne. Popri 35 zariadeniach školského stravovania bolo v meste aj jedno súkromné. Dovedna bolo na území mesta 29 neštátnych subjektov.

Mestská hala v Prešove začiatkom októbra 2010 zmenila nájomcu. Na dvadsaťpäť rokov sa ním stala obchodná spoločnosť Tatran Prešov, s.r.o., ktorá zastrešovala prešovskú mužskú hádzanú. Jednou z podmienok prenájmu bolo investovanie do rekonštrukcie haly. Hádzanári Tatrana Prešov zápasy slovenskej a maďarskej ligy, v ktorých štartovali, hrávali ešte v Tatran handball aréne na Baštovej. Tá už však parametrami Lige majstrov nevyhovovala, preto v Mestskej hale narychlo urobili najnutnejšie zásahy a s maďarským Veszprémom, dánskym Koldingom, francúzskym Montpellierom i nemeckým Hamburgom už hádzanári nastúpili v novom prostredí.

Na začiatku januára vo vnútorných priestoroch Mestskej haly sa naplno rozbehla ďalšia fáza rekonštrukčných prác. Najprv bolo treba zrekonštruovať hráčske a rozhodcovské kabíny, dali nové svetelné časomery i nové ozvučenie. Okrem zápasov Ligy majstrov sa inak hala nevyužívala. Odstavili tiež energie, pretože napríklad denne sa tu zahadne trátilo jedenásť kubíkov vody. Začali robiť stavebne najnáročnejšiu časť prác. Išlo o zateplenie 3 600 m² plochy stropu. Robili tak pod súčasnou konštrukciou, čiže strop znížili. V stropnej časti mala byť nainštalovaná vzduchotechnika, čiže hala mala byť klimatizovaná. V podhľade sa malo objaviť päťdesiatšesť vzduchotechnických otvorov, štyri rady infražiaričov na vykurovanie a rampy, na ktoré sa zavesili najmodernejšie, najvýkonnejšie a pritom mimoriadne úsporné svietidlá (režimy údržba, tréning, zápas, televízny zápas a medzinárodný, medzištátny televízny zápas). V polovici januára na polovici plochy vnútrajška haly postavili lešenia. Práce mali byť hotové byť do 26. februára tak, aby Prešovčania 6. marca odohrali zápas Ligy majstrov so švédskym Sävehofom už vo viac vynovenom prostredí. Celkové náklady na túto etapu predstavovali 500-tisíc eur bez DPH. Pokračovať následne mala rekonštrukcia ďalších šatní, kancelárií a ďalšieho zázemia. Samotná hala po skončení prvej fázy mala byť funkčná, ale dostať ju do stavu podľa predstáv majiteľov, to ešte potrvá niekoľko mesiacov. Na rad potom mala prísť aj kotoľňa, reštauračná a hotelová časť, v konečnej fáze aj celkový zovňajšok haly. Poriadok chceli spraviť aj s parkoviskom, ktoré si nateraz užíval kdekto. Mesto predtým dotovalo prevádzku haly veľkými peniazmi, obchodná spoločnosť Tatran Prešov, s.r.o., len za tri mesiace ušetrila niekoľko miliónov.

Prešovský primátor Pavel Hagyari mal **26. januára** vymenovať svojho druhého zástupcu. Avizoval to po tom, čo deň predtým zastupiteľstvo nezvolilo členov klubu nezávislých do mestskej rady. Napokon tak nespravil, pokračoval vo svojom určenom programe.

Vymenovaniu viceprimátora sa Pavel Hagyari nevenoval. Chcel upokojiť vášne. Jeho filozofiou bolo hľadať dohodu, pretože podľa neho sú problémy mesta sú rovnaké, či sa na ne pozrie sprava alebo zľava. Na poslancov ďalších dvoch klubov mimo nezávislých mal po stredajšom hlasovaní ťažké srdce. Podľa jeho slov sa „politické kluby chceli baviť iba o funkciách, nie o programe“.

Presadzovať chcel pomerný systém podľa zastúpenia klubov a zablokovanie nezávislých nazval „fackou demokracii“.

Rozpočet mesta Prešov na rok 2011 mali napokon schvaľovať poslanci až vo februári. Samospráva stále teda fungovala v rozpočtovom provizóriu. O návrhu rozpočtu malo zastupiteľstvo rozhodnúť **26. januára**, napokon bol však z programu stiahnutý.

Návrh rozpočtu bol pripravený ešte v roku 2010. Pôvodne o ňom mal rozhodnúť bývalý mestský parlament. Primátor Pavel Hagyari však materiál stiahol s odôvodnením, aby o rozpočte a prioritách





na rok 2011 rozhodovalo už novozvolené zastupiteľstvo. Predpokladal, že tak stihne urobiť do konca roka.

Nestalo sa a o rozpočte sa nehlasovalo ani na prvom - decembrovom, ani na druhom - januárovom zasadnutí mestského zastupiteľstva. Návrh mal byť predložený vo februári. Medzitým znovu musel prejsť komisiami a mestskou radou. Tieto orgány už mali nových členov.

Primátor konštatoval, že nie je ochota schváliť tento materiál a preto ho navrhol stiahnuť. Predložiť ho chcel vo februári po tom, čo sa k nemu vyjadria komisie i mestská rada. Vyjadril sa, že v rokovacej sále momentálne prevládla politika nad zdravým rozumom a on sa nebude zúčastňovať tejto zábavnej relácie čím vysvetlil svoje pohnútky na stiahnutie návrhu. Predpokladal, že ani vo februári sa v rozpočte nič zásadné nezmení: "Výdavky sme nastavili minimalisticky. Každý z odborov má menej ako minulý rok a už vlni mal menej ako predtým." Podľa primátora chcelo mesto dokončiť len rozostavané stavby. Čo sa týkalo ďalších investícií, čakalo na vyriešenie otázky priemyselného parku IPZ a predaj majetku.

Predsedníčka klubu KDH, SDKÚ-DS, SaS, Most-Híd Andrea Turčanová k rozpočtu uviedla, že ich klub mal viacero pripomienok. Mnohé tlmočili primátorovi na stretnutí predsedníčok klubov, bol o tom dvojstranový zápis, a nedostali sa do návrhu. Príjmová časť bola podľa nej nafúknutá, automaticky rátala s predajom IPZ, nehnuteľností a s úverom a vo výdavkovej časti nevideli žiadne šetrenie. Všetci škrtali, len mestu oproti minulému roku výdavky vzrástli. Preto bola za to, aby prešiel štandardným postupom cez komisie a radu, potom očakávala jeho prijatie.

Poslanci neschválili ani presun peňazí z fondu životného prostredia do rozpočtu. O tom mali znovu rokovať na najbližšom zasadnutí. Zhoda panovala v tom, že prostriedky nakumulované vo fonde (necelých 150-tisíc €) mali byť využité na investície súvisiace s protipovodňovými opatreniami.

Zatiaľ neschválený návrh rozpočtu počítal s celkovými príjmami mesta v sume 60 462 080 eur, výdavkami vo výške 61 862 080 € a dlhodobým bankovým úverom na investičnú výstavbu a spolufinancovanie projektov z eurofondov v sume 1,4 mil. € Dva krátkodobé úvery v hodnote zhruba 6,35 mil. € prijaté v súvislosti s IPZ, mali byť zmenené na dlhodobý investičný úver.

V Prešovskom parlamente bola **26. januára** napätá atmosféra. Po druhom zasadnutí zastupiteľstva zaútočil primátor Hagyari na poslancov Smeru a pravice. Chcel aj menovať ďalšieho viceprimátora z klubu nezávislých, ale rozmyslel si to. Poslanci sa bránili, že nie oni sú tí, kto nedodržiava pravidlá. Návrh rozpočtu dal primátor stiahnuť z rokovania s odôvodnením, že nie je vôľa na jeho schválenie. Na poslancov sa hneval z dôvodu, že do mestskej rady nezvolili zástupcov klubu nezávislých. Poslanecké kluby KDH, SDKÚ-DS, SaS, Most-Híd a Smer-SD, nezávislí obvinili z toho, že im ide iba o funkcie a nerešpektujú pomerný princíp. Nebol mu ani schválený plat, to znamenalo, že bude mať najnižší možný plat určený zákonom. Chcel tiež menovať z klubu nezávislých ďalšieho viceprimátora, ale nespravil tak. Bez podpory ľavicového alebo pravicového klubu by v zastupiteľstve nemal väčšinu. Predsedníčka pravicového klubu Andrea Turčanová (KDH) sa vyjadrila, že tým, kto porušuje pomerný princíp je sám primátor. Poukázala na zloženie rady v minulom období i na to, že teraz navrhol do tohto desaťčlenného orgánu len troch zástupcov najväčšieho klubu. Podľa nej si primátor predstavuje spoluprácu tak, že automaticky podporia jeho program.

Pri príležitosti 70. narodenín bola **27. januára** Jaroslavovi Hrabčákovi, významnému prešovskému hokejovému brankárovi, neskôr úspešnému hokejovému trénerovi, udelená cena primátora mesta Prešov za celoživotný prínos k rozvoju ľadového hokeja v meste Prešov. Primátor mesta na radnici privítal veľkú osobnosť, človeka s horúcim srdcom na ľade, ktorý svoj život zasvätil ľadovému hokeju. Jaroslav Hrabčák patril v súčasnosti k najstarším a najskúsenejším, ešte stále aktívnym trénerom na Slovensku. Jubilant sa okrem úspešnej profesionálnej kariéry mohol pyšiť aj viacerými oceneniami.

Primátor mesta Pavel Hagyari venoval cenu významnému akademickému sochárovi Dušanovi Pončákovi pri príležitosti jeho životného jubilea. Dušan Pončák si **8. februára** prevzal cenu za celoživotný prínos v sochárskej tvorbe, za šírenie umenia a reprezentáciu mesta doma i v zahraničí. Pončák robil v Prešove viacero monumentálnych diel, ako napríklad mramorový reliéf Nit' umenia či bronzovú sochu Anjel ochranca. Zúčastňoval sa významných kolektívnych výstavných podujatí a



individuálnych výstav, medzinárodných a domácich výtvarných plenérov a sympózií. Zastúpený bol vo verejných zbierkach galérií a múzeí na Slovensku i v zahraničí.

Mestská polícia v Prešove chystala v **marci** inštaláciu ďalších monitorovacích kamier. Na nové kamery získalo mesto 33-tisíc eur z grantu, ďalších 20-tisíc chcelo dať z vlastných zdrojov. Kde budú umiestnené, ešte nebolo určené.

Na slávnostnom akte oceňovania pedagógov na pôde prešovského PKO Pavel Hagyarí udelil v **marci** aj cenu primátora in memoriam pre prof. Milana Daráka z PU v Prešove. Milan Darák pôsobil od roku 1977 ako asistent na Katedre pedagogiky Filozofickej fakulty v Prešove UPJŠ v Košiciach. Od roku 1997 už ako docent a neskôr profesor na Katedre pedagogiky Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove. Jeho pedagogická i vedecko-výskumná činnosť bola bohatá. Garantoval študijný odbor učiteľstvo akademických predmetov, andragogiku a pedagogiku, prednášal teóriu výchovy, filozofiu výchovy a metodológiu pedagogického výskumu. Pôsobil ako člen Vedeckej rady FHPV PU v Prešove, člen Komisie pre doktorandské štúdium na PF UMB v Banskej Bystrici a FF UK v Bratislave. V Krakove bol členom Európskej asociácie pre bezpečnosť. Bol autorom štyroch monografií, množstva vedeckých a odborných prác, ktoré publikoval v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch. Jeho pracovný život bol príkladom pracovitosti a húževnatosti. Životná púť profesora Milana Daráka sa po vážnej chorobe skončila 12. októbra 2010.

Renesančný človek, zakladateľ prešovskej hvezdárne, pedagóg, botanik, fotograf, archeológ, hudobník, literát a folklorista. Tým všetkým bol Imrich Szeghy, ktorý sa narodil pred vyše 101 rokmi., zomrel v roku 1997. **24. marca** prevzali jeho potomkovia in memoriam na prešovskej radnici Cenu primátora mesta. Ako zdôraznila jeho staršia dcéra Silvia Kohautová, veľmi si to vážili. Ako deti tak intenzívne nevnímali jeho rozmanité aktivity. Až s časovým odstupom si uvedomili, aký bol výnimočný. Brali to ako samozrejmosť. Spolu s ňou prevzal cenu pre otca aj najstarší syn Imrich Szeghy ml. Ľúto im bolo len to, že neprišla najmladšia dcéra Iris Szeghy, ktorá žila vo švajčiarskom Zürichu. Do Prešova chcela prísť už aj preto, že jej brat oslavoval sedemdesiatku, ale zabránila jej v tom choroba.

Všetky tri deti sa podali na otca, každý v niečom inom. Syn učil prírodovedné predmety, dcéra Silvia takisto, neskôr pracovala vo výskume, a najmladšia dcéra Iris je hudobnou skladateľkou. S otcom chodili do tmavej komory vyvolávať fotky, ale aj značkovať turistické chodníky. Dcére Silvii najviac v pamäti rezonovali turistické prechádzky. Od mala chodili do Slanských vrchov, lebo to bol otcov rodný kraj, aj mamka neďaleko vyrastala. Otec mal celú históriu v malíčku, poznal každý kameň či strom a pútavo o ňom rozprával.

Primátorovi Prešova Pavlovi Hagyarimu **30. marca** zastupiteľstvo schválilo plat. Od prvého apríla mal brať mesačne 3 268 eur. Išlo o základný plat navýšený o 20 percent. Hlasovaniu ešte predchádzala porada klubov, na ktorej došlo k dohode, že tento plat, odobrený aj mestskou radou, nebude vyplatený späť. Na obdobie od 15. 12. 2010 do 31. 3. 2011 mu bol určený základný plat vo výške 2 808 eur. Za návrh hlasovali všetci poslanci, zdržal sa len Stanislav Kahanec (KDH).

V **marci** primátor mesta Pavel Hagyarí informoval, že na najväčšom prešovskom sídlisku Sekčov chce radnica do štyroch rokov zriadiť park. Na tomto prešovskom sídlisku bývalo mnoho mladých rodín. Mnohým chýbalo miesto na oddych. Záchranou bol prázdny, päťhektárový areál, kde sa mal rozprestierať sídliskový park. Keďže veľká plocha za Základnou školou Sibírska patrila takmer celá mestu Prešov, park sa mal postaviť tam. Prešovský primátor považoval za výhodu najmä jeho polohu. Areál sa nachádzal medzi cestami a blízko blokov. Bezpečnosť mal zabezpečiť nainštalovaný kamerový systém. Jeho prínos pozitívne hodnotil aj náčelník prešovskej mestskej polície Ján Andrejko. Výstavba parku na sídlisku Sekčov mala pozostávať z dvoch fáz. V tej prvej mali byť postavené chodníky a lavičky. Nádych prírody by vytvorili nielen dorastené, ale aj vysadené kroviny a stromy. Pre najmenších by vybudovali aj detské ihrisko s pieskoviskom, kolotočmi a šmykačkami.

Mestské zastupiteľstvo v Prešove **30. marca** schválilo zmenu účelu Mestského kultúrneho strediska na Haburskej ulici v Prešove - Nižnej Šebastovej. So samotnou prestavbou mohlo začať už v roku 2011 s



tým, že v zmluve so zhotoviteľom bude dohodnutá úhrada za dielo až v roku 2012. Nižná Šebastová škôlku potrebovala. Mesto uvažovalo o rôznych alternatívach, kam umiestniť materskú školu v Nižnej Šebastovej. Zvíťazila rekonštrukcia kultúrneho domu na Haburskej. Bývalý poslanec Ján Čižmár (Smer-SD) roky navrhoval umiestniť ju v bytovke na Slánskej č. 6, ktorú obývali prevažne neplatiči. Ďalší exposlanec z Nižnej Šebastovej Anton Neupauer (KDH) presadzoval zakúpenie rodinného domu na Slánskej ulici. Obyvatelia Nižnej Šebastovej sa v petícii prikláňali k rekonštrukcii kultúrneho strediska. Od septembra malo škôlku navštevovať 36 detí, tých bolo však podľa rodičov podstatne viac.

Prešovská samospráva sa v **apríli** začala viac otvárať verejnosti. Majetková komisia začala dopredu zverejňovať materiály, o ktorých bude rokovať. To tu ešte nebolo. Iniciátorom myšlienky zverejňovania prerokovávaných materiálov bol predseda majetkovej komisie Karol Kyslan (SaS). Ten neskrýval, že sa to nestalo ani automaticky ani ľahko. Podľa neho je komunálna politika o veciach verejných, niet čo tajiť, až na nejaké špecifiká dané zákonom a ľudia by mali vedieť, o čom poslanci rozhodujú.

Podobný pokus sa už odohral aj v komisii pre územný plán, výstavbu, dopravu a životné prostredie. Poslanec Richard Drutarovský (SaS) ho predložil, ale členovia komisie ho neprijali. O návrhu predložiť na aprílové mestské zastupiteľstvo všeobecný rokovací poriadok s novinkou, ktorá by platila pre každú komisiu, Kyslan opakovane diskutoval s primátorom Pavlom Hagyarim. V minulosti totiž poslanci často kritizovali radnicu, že materiály predkladané na schvaľovanie neboli dostatočne pripravené. Často sa stávalo, že boli z rokovania stiahnuté alebo sa odsúvali aj o niekoľko mesiacov. Primátor uviedol, že podporuje snahy o zmenu rokovacieho poriadku. Bol za to, aby všetky materiály boli publikované na webe, ale bolo si treba uvedomiť, že je to vždy pracovný materiál.

21. apríla bola primárovi MUDr. Karolovi Kyslanovi udelená cena primátora mesta Prešov za dlhoročnú prácu a prínos v rozvoji zdravotníctva v meste Prešov.

Desaťpercentné škrtky v mestskom rozpočte, ktoré schválili na poslanci na zastupiteľstve **27. apríla**, sa mali dotknúť dopravy a odpadu. Do úvahy pripadalo aj zvýšenie cestovného a prepúšťanie pracovníkov. Dopravný podnik mesta Prešov mal dostať na vykrytie strát z výkonov vo verejnom záujme o 360-tisíc € menej, než bolo pôvodne naplánovaných. Ďalších 300-tisíc € malo byť viazaných. Problémy mala aj ďalšia mestská spoločnosť - Technické služby mesta Prešov. Firma pôvodne požadovala od mesta zhruba 3,2 mil. €, zastupiteľstvo túto sumu skresalo o 200 tisíc €

Mestské zastupiteľstvo **27. apríla** odsúhlasilo uvoľnenie 9 tisíc € na zabezpečenie licencie na televízne prenosy z majstrovstiev sveta v hokeji. Peniaze vyčlenili z viazaných prostriedkov z kapitoly kancelárie primátora. Viceprimátor René Pucher, ktorý v minulosti štartoval na troch hokejových šampionátoch skupiny A, netajil, že mu spadol kameň zo srdca. Výhrady niektorých poslancov považoval za nepochopiteľné a o to bol radšej, že sa napokon zhodli na podpore šampionátu.

Na Mestskom úrade v Prešove v roku 2010 boli podľa hlavného kontrolóra podpisované objednávky a platby bez toho, aby boli kryté v rozpočte. Prednosta tvrdil, že vinníci sú známi a budú potrestaní. Záverečný účet mesta za rok 2010 poslanci **27. apríla** síce schválili, ale zároveň aj prijali súbor opatrení. Podľa neho mohlo mesto objednávať tovary, služby a práce iba ak na ne budú vyčlenené peniaze v rozpočte. Takisto sa nesmeli preplácať faktúry, ktoré nekryl rozpočet. Opatrenia boli prijaté až potom, ako mestu vznikli záväzky, dokonca boli zrealizované úhrady. Prednosta potvrdil, že chyby sa udiali a bude vyvodená zodpovednosť. Bol presvedčený, že situácia je už zmapovaná. Bol vykonaný audit, z ktorého vyplynulo, prečo došlo ku kritickej situácii a kto je zodpovedný.

Dlh mesta presiahol na začiatku roka sumu 22 miliónov eur. Podľa poslancov išlo o alarmujúce číslo. Vývoj dlhu oproti roku 2006 stúpol štvornásobne. Percento zadlženosti mesta bolo na úrovni 45 %. Podľa primátora, ktorý sa k tomuto problému vyjadril na zastupiteľstve **27. apríla**, bola finančná situácia mesta dobrá a stabilizovať sa mala po skončení problémov s priemyselným parkom a rekonštrukciami škôl. Mesto získalo na školy veľa peňazí z európskych fondov, takže bolo treba veľa peňazí na kofinancovanie a neoprávnené výdavky, pretože na stavbách sa objavili práce navyše,





ktoré bolo potrebné urobiť. Celková výška dlhu predstavovala 45,6 % skutočných bežných príjmov mesta. Hoci zákonom stanovená hranica 60 % z bežných príjmov mesta nebola prekročená, problémom bol objem ročných splátok istín a suma úrokov a poplatkov, ktorá v roku 2011 predstavovala sumu 207 430 210 eur.

Ústavný súd rozhodol o porušení základného práva vlastníť majetok v prospech prešovského podnikateľa Petra Jarkovského. Hektár pozemkov na verejnom cintoríne patril jemu. Podnikateľ už **v máji** začal vyvíjať kroky súvisiace s formou vysporiadania. Na jeho pozemkoch boli totiž nelegálne stavby - pomníky. Za to, že ich strpí, chcel 3 milióny eur. Chcel žiadať súd, aby zriadil vecné bremeno s tým, že on musí strpieť neoprávnenú stavbu – cintorín. Jarkovský získal cintorín v dražbe od pôvodnej majiteľky. Podľa primátora Jarkovský konal v rozpore so všetkými zásadami slušnosti a bol pripravený postúpiť tento spor aj na európsky súd.

„Stará tehelňa – skladište problémových ľudí. Stop kontajnerom v Starej tehelni.“ S týmto nápisom na transparente prišlo na zasadnutie mestského zastupiteľstva **25. mája** niekoľko desiatok nespokojných obyvateľov z okolia starej tehelne. Rokovanie sprevádzali emócie, hlasné reakcie, občania premietli poslancom aj film. Napokon návrh poslankyne Marty Kollárovej o zrušení uznesenia z mája roku 2010, teda o postavení šiestich kontajnerov, poslanci neprijali. Za hlasovali len 7 z nich a 20 sa zdržali. Uznesenie o postavení kontajnerov teda stále platilo. Nebolo v ňom však definované, či budú kontajnery slúžiť na bývanie alebo na komunitnú prácu. Primátor Hagyarí túto situáciu komentoval slovami, že keďže nie sú zdroje aj tak sa v tomto roku s touto stavbou nezačne. Garantoval, že sa budú hľadať ďalšie riešenia a tí, ktorí neplatia nájom, pôjdu preč, hoci aj na ulicu.

V máji primátor mesta vypustil do Neptúnovej fontány v Južnom parku 13 červených karasov. Tie mali potešiť návštevníkov parku. Rybičky mali kŕmiť samotní občania. Rybky boli atrakciou už tretí rok a nikdy sa nestalo, aby ich niekto ukradol.

Radnica **v júni** stopla povolenia na umiestnenie reklamných pútačov na chodníkoch. Urobila tak na základe protestu prokurátora. Takzvané áčka sa stali koloritom mesta a niektorí podnikatelia sa obávali, že ich klienti nenájdu. Väčšina z nich mala povolené umiestnenie iba na pár mesiacov alebo do konca roka.

6. júna začali Dni mesta Prešova. Počas týždňa mohli Prešovčania dotvárať gombíkový erb s rozmerom 1,9 x 1,8 m. Erb sa skladal prevažne s gombíkov bielej, červenej a žltej farby. Už tradične pešia zóna žila počas tohto týždňa remeslami, historickým šermom, a bohatým kultúrnym programom. Už tradične sa v prvý deň uskutočnil pred mestským úradom odber krvi. Počasie skrížilo plány hlavne počas prvého podvečera, keď sa Hudba z Marsu musela presunúť do malého klubu. Zahrala si s krajanmi Mňága a Žďorp. 7.júna program fungoval bez problémov a potvrdil staré známe pravidlo, že najlepší program je náhradný program, keď skupinu Vidiek nahradila osvedčená Laura a její tigří. Záverečný deň koncertných produkcií pre mladých bol 8.júna, keď sa na hlavnom pódiu predstavila slovinská alternatívna Strečna mladina a ich prešovskí kolegovia Chiki - liki tu-a. Mestské slávnosti vyvrcholili 10.júna Prešovským trojičným jarmokom a dvoma prehliadkami. Štvrtý rok sa v Prešove uskutočnil festival súborov dychových hudieb a mažoretiek Sweet Strawberry Prešov a a dvanásť krát sa v Prešove predstavili skupiny historického šermu.

Cenu mesta Prešov za rok 2010 dostali dvaja jednotlivci a jeden kolektív. Ceny im odovzdal primátor Pavel Hagyarí na pôde prešovského PKO **8. júna**. Išlo o ocenenie, ktoré mestské zastupiteľstvo udeľovala za tvorivé činy a mimoriadny prínos pre rozvoj mesta. Na radnicu prišlo celkovo 19 návrhov, ktoré posudzovala 13 členná komisia zložená z pracovníkov mestského úradu a poslancov. Cenu dostala riaditeľka a zakladateľka súkromnej školy s materskou školou pre žiakov s autizmom Eva Turáková. Pre tieto deti dlho neexistovala žiadna vhodná príležitosť na vzdelávanie. Bola to Eva Turáková, ktorá strávila desiatky hodín nad písaním projektov, zabezpečovaním kvalifikovaného kolektívu učiteľov, hľadaním vhodných priestorov, kým vznikla škola. Fungovala už štvrtý rok a navštevovalo ju 40 detí.





In memoriam dostal cenu mesta Prešov Jaroslav Rešovský. Reštaurátor starých umeleckých diel sa venoval nástennej maľbe, oltárnej architektúre, sochám, ale aj historickému nábytku. Dokázal vdýchnuť život veciam, ktorým hrozil zánik. Zreštauroval fasádu viacerých meštianskych domov na Hlavnej ulici, Floriánovu bránu, renesančný oltár a nástenné maľby v konkatedrále sv. Mikuláša.

Cenu mesta odovzdal primátor aj kolektívu hasičov z Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Prešove. V roku 2010 zaznamenali 1 264 výjazdov, uhasili 390 požiarov a vykonali 66 ekologických zásahov. Rozvodnená Torysa a Sekčov ich donútila k 117 zásahom. Zachránili 200 domov pred úplným poškodením, evakovali 84 ľudí a štyroch zachránili.

9. júna bola udelená Cena primátora mesta Prešov prof. akad. maliarovi Ivanovi Šafrankovi za celoživotný prínos k rozvoju výtvarného umenia a významnú reprezentáciu mesta doma i v zahraničí.

24. júna bola PhDr. Marion Bujňákovéj z Inštitútu germanistiky z FF PU udelená Cena primátora mesta Prešov za dlhoročnú prácu a významný prínos k rozvoju nemeckej jazykovedy a germanistiky.

7. júla prijal na prešovskej radnici primátor Pavel Hagyari Editu Sabolovú, manželku bývalého známeho rozhlasového reportéra Tibora Sabola, ktorý by sa bol dožil 75. narodenín. Komentoval futbalové zápasy z Prešova, ako aj rad ďalších iných športových podujatí.

Od **15. júla** kvôli horúčavám na Mestskom úrade v Prešove skrátili úradníkom pracovný čas. Rovnaké opatrenia prijal aj obvodný úrad.

Poslanci Igor Andrejčák (Smer-SD), Michal Kaliňák (Smer-SD) a Rudolf Dupkala (nez.) chceli, aby volení predstavitelia nič neskrývali pred obyvateľmi mesta. Tí mali právo vedieť, ako sa naplňa mestská pokladnica, aké sú príjmy z podielových daní, predaja majetku aj daní obyvateľov a ako sa premietajú vo výdavkoch mesta. Chceli, aby ľudia vedeli, aký nákladný je chod radnice, aké projekty mesto podporuje a koľko investuje do údržby mestských komunikácií.

Žiadali, aby na webovej stránke bola zverejnená informácia o počte aktivít poslancov. To znamená, na koľkých zasadnutiach zastupiteľstva, komisiách či stretnutiach s obyvateľmi sa jednotliví poslanci zúčastnili. Chceli, aby bola verejne známa celková výška odmien, ktorú radnica z mestského rozpočtu posielala na účty poslancom. Dokonca aj tie, ktoré dostávali za členstvo v orgánoch mestských firiem. Ak nebolo tajomstvom plat primátora, nemali by sa tajiť ani príjmy poslancov a vďaka tomu by sa prestali šíriť fámy a podozrenia. Ľudia by vedeli, koľko ich stoja volení zástupcovia. Prednosta radnice Jozef Višňovský tvrdil, že so zverejňovaním nemá vedenie mesta žiadny problém. Pre objektivnosť chcel požiadať predložiť členom mestskej rady na zasadnutí **25. júla**.

Návrh z klubu Smer-SD a nezávislých o tom, aby sa zverejňovali odmeny z „poslancovania“ každý mesiac na webovej stránke mesta, vyvolal búrku diskusií medzi poslancami aj verejnosťou. Názory boli rôzne. Kým obyvatelia mesta vítali takú aktivitu a vyjadrili sa, že by chceli vedieť, akú odmenu a za čo dostávajú mestskí poslanci, niektorí poslanci sa zdráhali odsúhlasiť tento návrh. Viacerí síce tvrdili, že s tým nemajú problém, ale hneď za tým nasledovala pochybnosť, ktorú však nikto z nich zatiaľ jasne neformuloval. Jeden z predkladateľov návrhu, Igor Andrejčák (Smer), redakcii Korzára na znak prejavu transparentnosti poslal svoj výpis odmien za uplynulý polrok.

Urobil tak aj Stanislav Kahanec (KDH), ktorý aj pred zasadnutím mestskej rady, kde sa o tomto návrhu vášnivo diskutovalo, zdôraznil, že s tým síce nemá problém, ale mesačné zverejňovanie je podľa neho zbytočné a neprimerané.

Igor Andrejčák (Smer-SD)
január 2011 - 155,11 eura
február 2011 - 283,57 eura
marec 2011 - 283,57 eura
apríl 2011 - 348,30 eura
máj 2011 - 413,02 eura
jún 2011 - 283 eur





Stanislav Kahanec (KDH)
január 2011- 216,55 eura
február 2011 – 121,95 eura
marec 2011 – 238,87 eura
apríl 2011 – 291,08 eura
máj 2011 – 477,52 eura
jún 2011 – 472,52 eura

Priamo na Mestskom úrade v Prešove by mala byť zriadená ekumenická kaplnka. S týmto návrhom prišiel na **začiatku augusta** poslanec Peter Krajňák (Most-Híd). Podľa jeho slov by kaplnka mala slúžiť ako „morálny semafor“ a „miesto na stíšenie“. Svoje miesto by v nej mali všetky cirkvi. Úlohou tejto kaplnky by bolo duchovne poslúžiť zamestnancom mestského úradu a voleným predstaviteľom či návštevníkom radnice. Bola by miestom meditácie a duševného relaxu. Takto symbolicky by sa podľa poslanca zjednotili všetci veriaci pracujúc, ale aj návštevníci mestského úradu.

Organizačný chod kaplnky by mala zabezpečovať radnica, slúžiť by v nej mohol napríklad vojenský kaplán a k dispozícii by ju mali podľa potreby kňazi všetkých cirkví. V prípade prírodných katastrof či nešťastí by bola ekumenická kaplnka pietnym miestom, kde by Prešovčania mohli vyjadriť svoj prejav sústrasti. V kaplnke by sa mali slúžiť omše a počas sviatkov by v nej mohla byť zabezpečená spovedná služba.

Mesto Prešov už začalo v **auguste** zverejňovať všetky informácie. Napriek tlakom niektorých radných vydal primátor pokyn na zverejňovanie všetkých materiálov pred zasadnutiami komisie, mestskej rady i zastupiteľstva. Téma zverejňovania informácií bola na pretrase v Prešove už viackrát a vyvolala viaceré otázky. Návrh, ktorý inicioval poslanec Richard Drutarovský (SaS), aby mesto zverejňovalo materiály vopred, nenašiel na mestskej rade pochopenie. Nezávislí a smeráci sa zdržali. Situácia sa zmenila. Po príchode z dovolenky vydal primátor Pavel Hagyari pokyn, aby boli zverejnené všetky materiály. Krátko predtým však mesto zrušilo spoluprácu s portálom odkazprestarostu.sk. Poslanec Drutarovský však nerozumel kroku mesta, že odstúpilo od tohto projektu. Primátor sa bránil tým, že nepotrebuje na komunikáciu medzi občanom a mestom žiadny ďalší súkromný portál, ktorý považoval za neobjektívny, lebo pri niektorých veciach nezohľadňoval zákonný postup.

Primátor Pavel Hagyari **2. augusta** udelil Cenu primátora mesta a zaželal všetko najlepšie k 60.narodeninám futbalovému trénerovi, bývalému futbalistovi, reprezentantovi, jednému z prvých držiteľov medzinárodne uznávanej trénerskej licencie, taktiež kormidelníkovi slovenskej "dvadsaťjednotky" a šéftrénerovi FC Tatran v časoch jeho najväčšej slávy PhDr. Mikulášovi Komanickému. „Ide o športovca telom i dušou“, dodal na adresu oslávenca primátor, ktorý Mikuláša Komanického vnímal ako správneho chlapa a futbalového „čarodejníka“. Po gratulácii, ku ktorej sa pridal i viceprimátor René Pucher, nasledoval priateľský rozhovor, ktorého nosnou témou bola z pozície poslanca Mestského zastupiteľstva a mesta, podpora športu a mládeže. Okrem snahy vytvorenia prešovskej základnej futbalovej ligy, ktorej cieľom by bolo pomôcť vyhľadávať nové futbalové talenty, by bolo aj „rozhybat“ deti našich základných škôl, ktorých voľný čas v súčasnosti vypĺňajú výdobytky počítačovej techniky. V rámci tohto turnaja bola reč o futbale, ktorého garantom by bol M. Komanický a florbale pod patronátom R. Puchera.

Primátor Pavel Hagyari odovzdal **3. augusta** MUDr. Karolovi Korpášovi Cenu primátora za dlhoročnú prácu a prínos v rozvoji zdravotníctva v meste Prešov a pri príležitosti životného jubilea 80 rokov ho prijal na radnici. Na radnicu pozval aj jeho syna pplk. PhDr. Karola Korpáša mladšieho pri príležitosti životného jubilea 50 rokov. Kým sa otec upísal gynekológii a stal sa prominentným lekárom, syn patril k vrcholovým športovcom, ktorý vo futbalovej bránke vždy hral na jednotku.

Sumu 625 eur ušetrilo mesto Prešov na členskom poplatku v Združení Energy Cities. Mesto z tohto medzinárodného združenia pre trvalo udržateľný rozvoj a úspory energie vystúpilo. Rozhodol o tom mestský parlament **10. augusta**. Dôvodom bol fakt, že mesto sa v roku 2008 stalo členom slovenského združenia CITIENERGO, ktoré bolo kolektívnym členom Združenia Energy Cities. Na základe toho mohlo využívať rovnaké výhody, ako individuálni členovia tohto medzinárodného zoskupenia.





Z prešovských mestských poslancov najviac zarobil poslanec Ľudovít Malaga (nez.), takmer 700 eur. Najmenej zarobili piati poslanci z Klubu nezávislých a to niečo vyše 300 eur. Malaga bol členom Klubu nezávislých poslancov, člen Mestskej rady, člen Komisie mestského zastupiteľstva pre územný plán, výstavbu, dopravu a Životné prostredie, člen Komisie MsZ pre disponovanie s majetkom mesta, člen Komisie MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov predseda jednej mestskej časti. To znamenalo, že za tieto všetky funkcie dostal mesačne 673,87 eura.

Najmenej peňazí dostali Peter Haas, Peter Klein, Martin Lipka, Daniela Mrouahová a Helena Zamborská. Všetci boli nezávislí a ich mesačná odmena bola 311,93 eura.

Mesačná odmena každého poslanca bola 148,81 eura. Každý poslanec bol však členom nejakej rady a mal ďalšie funkcie.

Prešov mal 31 poslancov. To znamenalo, že mesačne vyšli mestskú kasu na necelých 12 700 eur, čo bolo 152-tisíc eur ročne.

Koľko dostávali mesačne?

Ľudovít Malaga (nezávislý) - 673,87 eura

Stanislav Ferenc (KDH) - 524,46 eura

Miroslav Benko (Smer), Igor Andrejčák (Smer-SD) - 510,8 eura

Stanislav Grega (SDKÚ), Peter Krajňák (Most-Híd) - 496,49 eura

René Pucher (nezávislý) - plat viceprimátora + 489,31 eura

Stanislav Kahanec (KDH) - 489,31 eura

Svetlana Pavlovičová (Smer-SD), Štefánia Andraščíková (nezávislá) - 488,71 eura

Richard Drutarovský (SaS), Mikuláš Komanický (Smer-SD), Vasil' Janko (SDKÚ), Milan Laca (Smer-SD), Andrea Turčanová (KDH) - 460,74 eura

Katarína Ďurčanská (nezávislá), Alexander Ernst (Smer-SD) - 432,18 eura

Janette Langová (SaS) - 404,21 eura

Karol Kyslan (SaS) - 432,72 eura

Miroslav Lukáč (Smer-SD) - 404,21 eura

Viktor Tkačík (KDH) - 368,47 eura

Rudolf Dupkala (nezávislý) - 340,50 eura

Mária Čížiková (SDKÚ), Michal Kaliňák (Smer-SD) - 339,9 eura

Marta Kollárová (nezávislá) - 326,24 eura

Peter Haas (nezávislý), Peter Klein (nezávislý), Martin Lipka (nezávislý), Daniela Mrouahová (nezávislá), Helena Zamborská (nezávislá) - 311,93 eura

Ivan Benko (nezávislý) - 148,81 eura

Horúcim bodom rokovania mestského parlamentu **8. septembra** boli zmeny v orgánoch mestských spoločností. Materiál na rokovanie dostali poslanci až v priebehu zastupiteľstva. Navyše, nominácie na funkcie v ňom neboli uvedené. Klub Smer-SD a nezávislí preto žiadali tento materiál stiahnuť z rokovania. Ich návrh však neprešiel. Napokon sa na protest vzdali svojich nominácií a o návrhoch nehlasovali. Predsedníčka ľavicového klubu Svetlana Pavlovičová (Smer-SD) namietala, že taký postup nie je štandardný a návrhy sa mali najprv prerokovať v mestskej rade. Materiály dostali poslanci do rúk neskoro a bez konkrétnych mien, bez životopisov a odbornej spôsobilosti. Pritom, v dôvodovej správe sa uvádzalo, že zmeny majú napomôcť k vyššej efektívnosti. Primátor Pavel Hagyarí oponoval, že ani v minulosti neboli nominácie prerokované v mestskej rade. Argumentoval, že nevolia tu riaditeľov ani predsedov predstavenstiev, len členov a to boli vždy politické nominácie. Ľavicový klub a nezávislí tento postup označili za frašku. Michal Kaliňák konkretizoval svoj postoj tak, že jemu osobne chýbalo aj vyhlásenie o tom, že nominanti nie sú dlžníkmi voči štátu ani samospráve. Tak by to malo byť. Namiesto toho sa dozvedel, že o cestách bude rozhodovať prešovský dídžej a o mestskej doprave vysokoškolská učiteľka.

Igor Andrejčák (Smer-SD) upozornil na to, že materiál dostali do rúk počas zastupiteľstva, čím bol porušený rokovací poriadok. S návrhmi, ktoré tam padli a ktoré aj boli odhlasované, nesúhlasil. Konflikt záujmov videl napríklad v tom, že zástupca primátora René Pucher bol dokonca v orgánoch dvoch spoločností a prednosta úradu bol nominovaný do spoločnosti, kde sa predpokladalo, že sa stane jej riaditeľom. Spoločne preto vyzvali primátora, aby uznesenie nepodpísal. Predsedníčka





pravicového klubu Andrea Turčanová (KDH) neskrývala, že v poslaneckých kluboch o návrhoch rokovali a zhodli sa.

Zastupiteľstvo napokon schválilo nasledovné zloženie predstavenstiev a dozorných rád:

Predstavenstvo DPMP:

Peter Janus, Vasil' Janko (SDKÚ-DS), Richard Drutarovský (SaS), Štefánia Andraščíková (nez.) René Pucher (nez.), pričom za predsedníčku odporučili Š. Andraščíkovú.

Dozorná rada DPMP:

Stanislav Ferenc (KDH), Daniela Mrouahová (nez.), Marián Baran (nez.)

Predstavenstvo technických služieb:

Fabián Novotný (KDH), Stanislav Grega (SDKÚ-DS), Andrea Turčanová (KDH), Peter Klein (nez.), Jozef Višňovský (nez.), Richard Himpan (nez.), pričom za predsedu odporučili Fabiána Novotného

Dozorná rada TsMP:

Jozef Čokina (Most-Híd), Ivan Benko (nez.)

Predstavenstvo Spravbytkomfortu:

Juraj Hreha (KDH), Peter Haas (nez.)

Dozorná rada Spravbytkomfortu:

Radko Lapoš (nez.)

Predstavenstvo IPZ Prešov:

Karol Kyslan (SaS), Štefan Szidor (Most-Híd), René Pucher (nez.)

Dozorná rada IPZ Prešov:

Viktor Tkačík (KDH), Mária Čížiková (SDKÚ-DS), Katarína Ďurčanská (nez.), Radovan Bačík (nez.)

Dozorná rada MSS:

Soňa Bošelová (SDKÚ-DS), Helena Zamborská (nez.)

Dozorná rada SaZÚPC:

Andrej Budaj (nez.), Rudolf Voit (nez.)

Mestské informačné centrum po letnej sezóne skončilo. Dovtedajší prevádzkovateľ, ktorým bola súkromná spoločnosť, finančne jeho prevádzku neutiahol. Mesto zriadilo v rovnakých priestoroch provizórne infocentrum, už naň aj vyčlenilo peniaze. V rámci rozpočtových opatrení odsúhlasilo zastupiteľstvo 9 500 eur na odmeny pre zamestnancov mimo pracovného pomeru. Z tejto sumy, vyčlenenej na rok 2011, predstavovali peniaze na dvoch zamestnancov MIC asi 4 200 eur, zvyšné peniaze boli určené zboru pre občianske záležitosti. Rozpočtové opatrenia neboli prijaté jednoznačne. Hlasovalo za ne 19 poslancov, desiati, zväčša zo Smeru sa zdržali.

Mestské informačné centrum, sídliace na Hlavnej 67, sa prvý raz dostalo do problémov pred takmer dvanástimi rokmi, počas úradovania primátora Juraja Kopčáka (vtedy SDKÚ), keď pôvodný prevádzkovateľ odstúpil z finančných dôvodov. Mesto vtedy vyhlásilo súťaž, po ktorej v júli 2000 nastúpil nový súkromný prevádzkovateľ, so zmluvou na dobu neurčitú.

Bez prerušenia fungovalo MIC do roku 2007, keď nový primátor Pavel Hagyarí vypísal ďalšiu verejnú súťaž. V nej uspela iná firma, ktorá infocentrum spravovala až do **septembra** 2011. Jej konateľ Rastislav Boroš sa k ukončeniu prevádzky podrobne vyjadriť nechcel.

Primátor Prešova Pavel Hagyarí menoval za prednostu mestského úradu Branka Benka. Urobil tak po tom, čo sa dovtedajší prednosta Jozef Višňovský vzdal funkcie po zvolení do čela Technických služieb mesta Prešov. **12. októbra** sa nový prednosta prvý raz oficiálne predstavil. Úlohou nového prednostu bolo vytvorenie novej organizačnej štruktúry, ktorej mal predchádzať vnútorný audit. S novým prednostom sa očakávalo aj zníženie počtu úradníkov o 5 až 10 percent.

Podľa Hagyarího si to znovu vyžiadala doba. Mení sa ekonomika na Slovensku i v Európe, výrazne k horšiemu. Ďalšia vec bolo podľa Hagyarího lepšie poznanie práce úradu, keď sa vedelo, kde sú rezervy, a po ďalšie organizačnú štruktúru schvaľovalo predtým zastupiteľstvo, po zmene zákona je to inak. Jeho slová potvrdil nový prednosta. Hlavným cieľom bude zefektívniť chod úradu. Ako konštatoval Benko, chceli urobiť audit každého pracovného miesta, na základe neho pripraviť novú štruktúru.

Na protest proti Višňovského voľbe do čela technických služieb odstúpil predseda predstavenstva Fabián Novotný a členka predstavenstva Andrea Turčanová.



Prostredníctvom nového softvéru, aplikácia eGov (egov.presov.sk), sa na webovej stránke mesta od augusta zaviedol prehľadný systém zverejňovania objednávok, faktúr a zmlúv. Úplnou novinkou, ktorú Prešov uviedol v **polovici októbra**, bola možnosť uložiť tabuľky do súboru v rôznych formátoch a následne vytlačiť, prípadne inak spracovať. Tieto nové funkcie bolo možné použiť napríklad pri rôznych štatistických výskumoch, prieskumoch, vedeckých či študentských prácach. Vyhľadané a vyfiltrované informácie bolo možné uložiť v troch formátoch, a to XML, XLS a PDF.

Obyvatelia mesta i jeho návštevníci na týchto stránkach našli v prehľadnej forme aj názvy všetkých ulíc v meste Prešov, demografické údaje o počte a zložení občanov mesta a zoznam prevádzok. Všetky údaje boli previazané s vnútorným informačným systémom mesta, teda boli automaticky aktualizované.

Problém s odchytom túlavých psov mali takmer všetky obce v okolí Prešova. Starostovia často zápasili so sťažnosťami obyvateľov a stávali sa terčom ich kritiky. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo v **októbri** požiadali o spoluprácu prešovskú mestskú políciu. Stretli sa na prešovskej radnici a výsledkom bolo rozhodnutie, že preskúmajú svoje finančné možnosti a každá z obcí sa rozhodne, o aké služby bude mať záujem.

V Malom Šariši služby potrebovali. Tamojší poslanci síce návrh zatiaľ neodhlasovali, ale starosta Miroslav Palenčár veril, že ho podporia. Doteraz volali odchyťovú službu z Košíc, ale to bolo nákladné. Za výjazd, bez ohľadu na výsledok si pýtali vyše 500 eur plus dopravné náklady, čo bolo veľmi drahé. Starostka obce Fintice Terézia Gmitrová mala už aj súhlas obecného zastupiteľstva. V obci Teriakovce už tiež padlo rozhodnutie, že budú chcieť aj hliadky aj odchyt psov, poslanci to odhlasovali. Rovnako sa rozhodli aj v obci Ľubotice. Náčelník mestskej polície Ján Andrejko nevedel odpovedať, čo bude stáť taký odchyt túlavého psa. Suma totiž závisela od nákladov na pohonné hmoty, nutnosti použiť vakcínu, veterinárne ošetrenie, karanténu a podobne. Náklady za dvojčlennú hliadku mestských policajtov sa pohybovali okolo 25 eur na hodinu. Čím viac susediacich obcí by sa s policajtmí dohodlo, tým by boli služby lacnejšie.

Komisia pre ochranu verejného poriadku na svojom poslednom rokovaní v **októbri** hodnotila priority prešovskej mestskej polície na ďalšie obdobie. Poslanec prešovského mestského zastupiteľstva a predseda tejto komisie Michal Kaliňák informoval, že za hlavnú prioritu pre budúci rok jej členovia považujú zvýšenie počtu mestských policajtov o piatich príslušníkov. Toto číslo by však nemalo byť konečné. Postupným zvýšením počtu policajtov by sa radi dostali na stav jeden mestský policajt na tisíc obyvateľov. Prešov mal okolo 94-tisíc obyvateľov a 75 mestských policajtov.

Kaliňák uviedol, že návrh na zvýšenie počtu policajtov o piatich sa stretlo v komisii so všeobecnou zhodou. Rovnakú podporu získal aj návrh, aby radnica pri tvorbe novej organizačnej štruktúry zrušila odbor manažérstva kvality. Jeho zrušenie a následné vytvorenie piatich funkčných miest na mestskej polícii by neznamenalo nárast počtu zamestnancov radnice. O záveroch rokovania komisie informoval jej predseda nového prednostu mestského úradu Branka Benka, ktorý nastúpil do funkcie začiatkom októbra. Náčelník Mestskej polície v Prešove Ján Andrejko povedal, že takmer na každom zasadnutí mestskej časti poslanci žiadajú políciu o zvýšenie kontrolnej činnosti v daných lokalitách. Mestská polícia má 75 policajtov, ale z toho sú dve policajtky na materskej dovolenke, takže reálny stav je 73 policajtov. Nahradiť ich na čas potreby nie je jednoduché. Za pol roka sa policajt nedal vyškoliť. Museli by vypísať výberové konanie, kde boli prísne podmienky, to znamená fyzické previerky, psychotesty. Kým by sme takého človeka preškolili, policajtky sa vrátia z materskej dovolenky a nemali by ju kde dať.

Polícia mala vytypované body s najväčšou kriminalitou, ktoré mali mestskí policajti v určitých intervaloch skontrolovať. Okrem toho policajti zabezpečovali poriadok aj v iných lokalitách.

Kultúrne akcie na prešovskej pešej zóne sa konali na nevyhovujúcom pódii. Poslanci MsZ na zasadnutí **26. októbra** odklepli peniaze na nové pódium. Vyčlenili naň 105-tisíc eur zo zisku mestskej spoločnosti spravujúcej nebytové priestory Prešov Real. Tribúna v meste nespĺňala predpoklady, preto hľadali spoločné riešenie, ako pripraviť dôstojnú časť predvianočných kultúrnych programov a ďalších podujatí v meste. Za hlasovalo 17 poslancov, štyria sa zdržali. Nové pódium malo byť vo vlastníctve mesta a malo slúžiť na verejnoprospešné účely. Spravovať ho mala príspevková organizácia Park kultúry a oddychu v Prešove. Postavené malo byť v centre mesta v priebehu mesiaca.



Primátor Pavel Hagyari odovzdal **8. novembra** Rudolfovi Jurčenkovi Cenu primátora za mimoriadny prínos k rozvoju ľadového hokeja v meste Prešov a úspešnú reprezentáciu doma i v zahraničí.

14. novembra si z rúk Pavla Hagyariho prevzal Cenu primátora akademický maliar Peter Kocák, ktorý oslávil 50. narodeniny. Pri príležitosti životného jubilea bola podľa slov Pavla Hagyariho tomuto „výtvarnému umelcovi a skvelému človeku“ odovzdaná cena primátora za dlhoročný a výnimočný prínos v oblasti výtvarného umenia a reprezentáciu mesta Prešov doma i v zahraničí. Cena mu bola odovzdaná hneď po jeho návrate z Číny.

Akademický maliar Peter Kocák sa už dlhé roky venoval grafike, najmä technikám lept, suchá ihla, mezzotinta, ďalej to bola maľba, kresba, logotyp či fotografie. Tento významný umelec, ktorého meno sa skloňuje len v superlatívoch, sa zúčastnil mnohých výstav grafiky a kresby doma i v ďalekom zahraničí. Napriek tomu, že žije v Prešove, je členom nielen Slovenskej únie grafikov, ale i Hong Ko n gLetter Art Unio n v Čín e či člen o mKIWA – Kyoto International Woodcut Association v Japonsku.

Peter Kocák je okrem spomínaných profesionálnych aktivít zberateľom japonskej a čínskej grafiky, ex libris a kaligrafie. Od roku 1993 je držiteľom mnohých prestížnych domácich i zahraničných ocenení, čestných uznání, vyznamenání či nominácií, ku ktorej sa pridala aj cena primátora mesta Prešov.

V súčasnosti pôsobí ako pedagóg na Katedre výtvarnej výchovy a umenia Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, kde prednáša grafiku, kresbu, dekoratívnu kompozíciu, písmo a základy kaligrafie.

Primátor Pavel Hagyari odovzdal **15. novembra** akad. sochárovi doc. PhDr. Júliusovi Machajovi Cenu primátora za dlhoročný, výnimočný prínos v oblasti sochárskeho umenia a reprezentáciu mesta Prešov doma i v zahraničí.

Primátor Pavel Hagyari odovzdal **16. novembra** JUDr. Milanovi Berdisovi Cenu primátora za prácu vykonanú v prospech mesta Prešov.

V lesoch, ktoré patrili mestu, sa údajne kradlo. Čiastočný audit v **novembri** potvrdil, že chýba 25 – 30 tisíc m³ dreva, ktoré sa stratilo počas ťažby alebo chybou účtovných zápisov. Mesto a nový riaditeľ Technických služieb mesta Jozef Višňovský pripravovali hĺbkovú revíziu. Do novembra totiž skontrolovali iba 10 % z celkovej výmery lesov. Primátor mesta skonštatoval, že bude ťažké nájsť vinníka, lebo je otázka, či bývalé vedenie o tom vedelo, či bolo aktívne alebo to iba pasívne tolerovalo. Hodnota strateného dreva za roky 2004 – 2010 predstavovala sumu 500 – tisíc €

Mesto Prešov opäť pripravilo pre Prešovčanov živý Betlehem. Živý príbeh odohrali farníci rímskokatolíckej cirkvi farnosť Prešov – Nižná Šebastová v spolupráci s organizáciou Oáza – nádej pre nový život z Košíc. **14. decembra** bolo putovanie Panny Márie a Jozefa do mesta Betlehem a na druhý deň živý Betlehem pred Konkatedrálou. 21. a 22. decembra sa program opäť zopakoval.

Primátor Pavel Hagyari odovzdal **21. decembra** ortopédovi a bývalému futbalistovi MUDr. Zdenkovi Veleckému Cenu primátora pri príležitosti životného jubilea 70 rokov.

Skautskí dobrovoľníci už po dvadsiaty druhý raz roznášali po Slovensku Betlehenské svetlo. Plamienok odpálený v Bazilike Narodenia Pána vo Svätej zemi sa dostal k Prešovčanom **23. decembra**.

Okrem klasických vianočných stánkov bol pár dní **pred Vianocami** v Prešove aj jeden špeciálny stánok. V ňom predával punč primátor, viceprimátor a niektorí poslanci mesta. Počas štyroch dní sa vyzbieralo necelých 450 eur. Výťažok poputoval rodinám dvom rodinám v núdzi. Ďalších 3 tisíc eur od sponzorov sa poskytlo ďalším 15 rodinám v ťažkostiach.

Takmer pätnásťminútovým veľkolepým ohňostrojom privítali Nový rok 2012 na Hlavnej ulici v Prešove. Predchádzal mu kultúrny program, ktorý sa konal na rozdiel od iných rokov len na jednom





mieste, na pešej zóne. Počasie **silvestrovskej noci** bolo optimálne. V centre mesta vítal nový rok niekoľko tisíc ľudí, v minulosti ich bývalo podstatne viac. V rámci programu vystúpila domáca kapela Heľenine oči, ktorá sa presunula do Humenného, kde bola hlavnou hviezdou. Prešovčanom a návštevníkom mesta vyhrávala BB Country a humoristická skupina Ščamba.





2. INÉ POLITICKO-SPOLOČENSKÉ UDALOSTI

2.1 CHRONOLOGICKÝ PREHĽAD UDALOSTÍ PSK

V historickej budove Divadla Jonáša Záborského sa **11. januára** uskutočnilo slávnostné odovzdávanie najvyšších ocenení v Prešovskom samosprávnom kraji – Ceny Prešovského samosprávneho kraja a Ceny predsedu PSK.

Spomedzi 16 návrhov na udelenie Ceny PSK v roku 2010, ktoré úrad zaevidoval, poslanci napokon vybrali troch laureátov. Stali sa nimi známy etnograf Ján Lazorík z Krivian, ktorý v septembri 2010 oslávil významné životné jubileum 90 rokov, reprezentant Pavol Hurajt, ktorý v uplynulej zimnej sezóne získal pre Slovenskú republiku bronzovú olympijskú medailu v biatlone s hromadným štartom a novinár a spisovateľ Yehuda Lahav, in memoriam. Tento dlhoročný reportér z Blízkeho východu zomrel v júli 2010 v Izraeli vo veku 80 rokov. Syn korešpondenta z Blízkeho východu Yehudu Lahava poďakoval prítomným za ocenenie. "Otec by bol rád, keby sa toho dožil. Pre nás je významné aj to, že sme mohli vkročiť do domu, v ktorom vyrastal a spoznať mesto, ktoré musel opustiť ako 12-ročný, ale veľa nám o ňom rozprával," povedal Gad Lahav.

Ján Lazorík aj napriek svojmu veku pri preberaní ocenenia za celoživotnú zberateľskú a archivačnú prácu v oblasti ľudovej kultúry Šariša a Spiša sršal energiou. Nezabudol upozorniť na to, ako v bežnej komunikácii komolíme slovenčinu, používame množstvo nemeckých a maďarských výrazov, ale za svoje nárečie sa akosi hanbíme. "Nerobte to, hovorte tak, ako vás to učili rodičia. Spomeňte si len, koľko výstižných prirovnaní v nárečí používali a tie sa do slovenčiny ani nedajú tak ľahko preložiť. Tak, ktorá reč je bohatšia? Kto zabúda na svoj pôvod, stáva sa hluchým a chudobným duchom," vstupoval do svedomia obecnstvu.

Cenu za biatlonistu Pavla Hurajta z Popradu, ktorý nás v roku 2010 preslávil v kanadskom Vancouveri, prišla prevziať jeho manželka. Ospravedlnila jeho neúčast' tým, že aj počas tejto sezóny trénuje a reprezentuje Slovensko na súťažiach.

Predsa samosprávneho kraja Peter Chudík sa rozhodol udeliť cenu speváčke Anne Servickej, volejbalovému klubu Chemes Humenné a Ľubovnianskemu múzeu v Starej Ľubovni.

Laureáti Prešovského regiónu preberali ceny už po siedmykrát. Kraj takto ocenil už takmer 40 osobností a inštitúcií. Myšlienka oceňovať osobnosti a inštitúcie za prínos k rozvoju regiónu vznikla v roku 2004. Ako zdôraznil P. Chudík, „na ceny nie je viazané žiadne finančné ohodnotenie. Ide predovšetkým o morálne ocenenie zásluh, ktoré nie je možné vyčíslit' žiadnou finančnou čiastkou.“ Cenu predstavovali hodnotné umelecké diela od akademickej sochárky Evy Fišerovej – gotická brána s doširoka otvorenými dverami a srdce, obomknuté po stranách krídlami.

Krajskí poslanci vo **februári** odvolali Vladimíra Husára z funkcie riaditeľa Šarišského osvetového strediska v Prešove. Dôvodom na jeho odvolanie bol fakt, že osvetové stredisko sa v januári stalo súčasťou Divadla Jonáša Záborského. O zlúčení hlasovali poslanci na krajskom zastupiteľstve ešte v decembri 2010. Za rozhodnutím stál fakt, že šarišské osvetového strediska, ktoré sídlilo v objekte divadla, neplatilo tejto inštitúcii niekoľko mesiacov nájomné. Dlh vo výške 3 300 eur síce do decembra vyrovnali, ale župa to už neakceptovala a návrh na zlúčenie predložila poslancom.

Vtedy sa hovorilo aj o tom, že zmenou sa pracovisko zracionalizuje a ušetrí sa aj na mzdách pre 3,6 pracovníka. Zatiaľ odvolali len riaditeľa V. Husára, o prebytočných pracovníkoch mal neskôr rozhodnúť riaditeľ DJZ. V novej štruktúre DJZ ŠOS figurovalo ako útvar osvetových činností.

V **marci**, v rámci súťaže Najkrajšia kniha a propagačný materiál o Slovensku za rok 2010, získal Prešovský samosprávny kraj druhé miesto za obrazovú publikáciu Vitajte v Prešovskom kraji v kategórii knihy o kraji a regióne. V kategórii propagačné materiály o kraji a regióne kraj obsadil druhé miesto s kolekciou desiatich tematických brožúr zameraných jednotlivo na pamiatky UNESCO, národné parky, hrady a zámky, drevenú architektúru, kúpeľníctvo a aquaparky, ubytovanie a gastronómiu. V tej istej kategórii patrila PSK aj tretia priečka za bulletiny Jar a leto v Prešovskom kraji a Jeseň a zima v Prešovskom kraji. Série propagačných materiálov vydala krajská samospráva v



uplynulých rokoch z vlastných zdrojov. Obrazová publikácia bola výsledkom projektu, ktorý bol financovaný z Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovensko 2007 - 2013.

Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja mala od **18. augusta** 15 nových vozidiel. Išlo o čistiacu techniku - zametače a polievacie vozy – ktoré mali nahradiť ručnú prácu. Celkový náklad na kúpu techniky bol 5,6 mil. € hrađený bol s podporou zdrojov Európskej únie. Doteraz mali krajskí cestári len 4 kusy funkčnej čistiacej techniky s priemerným vekom 38 rokov. Teraz malo ručne zametajúcich cestárov nahradiť sedem zametačov, sedem postrekových cisterien a jedna špeciálna cisterna. Toto vozidlo s minimálne 40-ročnou životnosťou bolo vyvinuté pre všetky oblasti. Nové vozy teda neboli určené na zimnú údržbu, i keď technicky bolo možné na ne primontovať radlice.

Božena Tomášová už nebola riaditeľkou Krajského múzea v Prešove. Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja ju však **28. augusta** z funkcie neodvolalo, odstúpila sama. Hlavný kontrolór zistil v múzeu závažné porušenia právnych predpisov. Podal už podnet na prokuratúru i daňovú kontrolu. Exriaditeľka tvrdila, že k pochybeniam nedošlo. Hlavný kontrolór PSK Ján Majda predložil župným poslancom správu, ktorá sa týkala aj kontroly v Krajskom múzeu v Prešove. Tá podľa jeho slov zistila „závažné porušenia právnych predpisov“.

Najväčšie sa mali týkať vykázania fiktívnych dohôd o pracovnej činnosti, resp. o vykonaní práce. Ako povedal Majda, podstúpili to ako podnet na prokuratúru a dali nahlášku na daňovú kontrolu. Kontrola trvala dlhšie, keďže museli prizývať tretie osoby. Mali potvrdiť, či podpísali dohody a vykonávali práce pre múzeum. Na základe získaných výpovedí v rámci poskytnutia súčinnosti bola na majetku PSK spôsobená škoda vyplatením neoprávnených odmien najmenej vo výške 2 272,04 € a odvedením zrážkovej dane vo výške 528,64 €

Župan Peter Chudík (Smer-SD) návrh na odvolanie riaditeľky stiahol. Konštatoval, že nesúhlasil so vzdaním sa funkcie k septembrovému dátumu a riaditeľka sa napokon písomne vzdala k 15. augustu, pričom od 10. augusta jej PSK odobral rozhodovaciu právomoc. Podľa správy hlavného kontrolóra PSK kontrolovaný subjekt nevedel evidenciu o mimopracovných dohodách. Evidencia pracovného času zamestnancov, ktorí vykonávali prácu na základe dohôd, nebola spracovaná preukázaným spôsobom.

Tatran Handball Aréna na Baštovej ulici, ktorá bola vyše tridsať rokov domovským stánkom prešovských hádzanárov, mala slúžiť ako telocvična pre hotelovú akadémiu. Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja odsúhlasilo **28. augusta** kúpu objektu hádzanárskej haly na Baštovej ulici v Prešove, ktorá mala v budúcnosti slúžiť pre potreby susednej Hotelovej akadémie. Školské zariadenie vlastnou telocvičňou pre vyučovanie telesnej výchovy nedisponovalo. Komisia pre správu majetku uznesením č. 14/2011 zo dňa 2. augusta 2011 odporučila Zastupiteľstvu PSK schváliť prevod haly s pozemkom z vlastníctva predávajúceho Tatrana Prešov, spol. s.r.o., do vlastníctva PSK a správy Hotelovej akadémie Prešov za kúpnu cenu 1,3 milióna eur, uhradenú v troch splátkach.

Kultúrne zariadenia, ktoré spadali pod Prešovský samosprávny kraj, čakali zmeny. Zastupiteľstvo PSK schválilo súbor šetriacich opatrení, ktorý sa týkal prakticky všetkých kultúrnych inštitúcií. Návrh racionalizačných opatrení v oblasti kultúry počítal so šetrením vo všetkých zariadeniach. Na osvetách a hvezdárňach sa poslanci zamerali na väčšie výkony a väčšie zisky. V ostatných zariadeniach sa orientovali viac-menej na väčšie šetrenie a úsporu ako takú. Celá správa bola robená len v hypotetickej rovine. Návrh racionalizačných opatrení robili už pred šiestimi rokmi, teda už určité opatrenia boli urobené.

Nové úsporné opatrenia poslanci schválili, hoci Pavol Tarcala (KDH) navrhoval návrh stiahnuť. Podľa jeho slov nešlo o „racionalizačné opatrenia v oblasti kultúry, ale len informácie o súbore opatrení na zníženie nákladov“. O návrhu sa však hlasovalo a prešiel 27 hlasmi. Ako konštatoval predseda kultúrnej komisie Emil Chlapeček (Smer-SD), ktorý súhlasil s tým, že túto problematiku treba riešiť komplexne, tento materiál už preberali aj na kultúrnej komisii a zhodli sa, že má skôr informatívny charakter. Medzi úspornými opatreniami bolo napríklad uvedené ušetrenie osemtisíc eur na prevádzke plynovej kotolne v prešovskej hvezdárni, presťahovanie sa centrálnej požičovne Knižnice P.O. Hviezdoslava v Prešove do zrekonštruovaného sídla v budove dopravného učilišťa (cca 16-tis. €), zrušenie jej pobočiek a ich pracovníkov (57-tis. €).

Ocenenie Výnimočná žena získalo v Prešove **18. septembra** dvadsať nominovaných žien z celého Prešovského kraja, sedem z nich bolo z Prešova. Boli medzi nimi Mária Kurtová, Anna Kvočáková, Eva Lukáčová, Irena Medňanská, Apolónia Sejková, Kveta Stražanová, Anna Tokárová. Všetky ocenené ženy boli aktivistkami v rôznych oblastiach života a svojou prácou prispievali k rozvoju celého Slovenska. Prvý ročník súťaže vyhlásili PSK pri príležitosti MDŽ v spolupráci s inštitútom rodovej rovnosti.

Tretí raz po sebe obhájil Prešovský samosprávny kraj svoju pozíciu v súťaži Zlatý erb. Jeho internetová stránka zvíťazila v **októbri** v kategórii Najlepšia stránka samosprávneho kraja. Za ňou sa umiestnili stránky Bratislavského a Trnavského samosprávneho kraja. Súťaž ZlatyErb.sk od roku 2004 organizovala spoločne Únia miest Slovenska, Združenie informatikov samospráv Slovenska a občianske združenie Slovensko. Hlavným cieľom súťaže ZlatyErb.sk bolo podporiť informatizáciu slovenských samospráv, oceniť výnimočné projekty, podporiť výmenu skúseností a ohodnotiť snahu samospráv využívať informačno-komunikačné technológie.

Návrh na zvýšenie cestnej dane **25. októbra** poslanci Prešovského samosprávneho kraja ani na tretí pokus neschválili. Proti zvyšovaniu dane o 12 percent boli poslanci z pravicového poslaneckého klubu SDKÚ, KDH. Keďže išlo o všeobecne záväzné nariadenie, materiál potreboval podporu najmenej 38 poslancov. Za predložený návrh hlasovalo 33 poslancov, proti bolo 12 a desiat poslanci sa zdržali. Návrh na zvýšenie cestnej dane predložila prešovská župa na rokovanie už po tretíkrát. Poslanci ho neschválili v roku 2010, na poslednom zastupiteľstve ho poslanci stiahli.

Za pravicový poslanecký klub uviedol dôvody, prečo návrh nepodporili, jeho predseda Juraj Hurný (SDKÚ-DS). Ako povedal, nie je dobré vyššími daňami zaťažovať obyvateľov najchudobnejšieho kraja, teda firmy a živnostníkov. Hurný kritizoval prešovského župana aj pre prípravu budúročného rozpočtu, ku ktorému pravicových poslancov neprizval. Upozornil na to, že zvýšenie cestnej dane by sa aj tak nepremietlo do rozpočtu v roku 2012, lebo táto daň sa vyberala spätne. Tvrdenie, že pravicový klub týmto hlasovaním nabúrara pripravený rozpočet, bol podľa Hurného iba demagógia predsedu Prešovského samosprávneho kraja Petra Chudíka. Pravica bola ochotná hľadať riešenia, ako naplniť rozpočet inde, no očakávala, že ich župan prestane ignorovať a prizve ich k tvorbe rozpočtu.

Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja **25. októbra** schválilo návrh na menovanie Adriána Lattu na post riaditeľa Krajského múzea v Prešove. Nahradil Boženu Tomášovú, ktorá sa funkcie vzdala. Lattu odporučila výberová komisia spomedzi štyroch prihlásených uchádzačov. Mal 31 rokov, v roku 2008 absolvoval Fakultu humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, ukončenú s magisterským titulom v učiteľskom odbore (dejepis, občianska výchova). Pôsobil ako vedúci múzejného oddelenia vo Svidníku, ktoré bolo súčasťou Vojenského historického múzea so sídlom v Piešťanoch.

Krajskí poslanci **6. decembra** hlasovali za nového riaditeľa Šarišskej galérie v Prešove. Na základe výberového konania, ktoré sa konalo v novembri, komisia zo štyroch kandidátov vybrala Rudolfa Dupkalu. Vtedajšia riaditeľka Marta Hrebíčková totiž požiadala o uvoľnenie z funkcie. V októbri Juraj Humeňanský riaditeľ Hvezdárne a planetária v Prešove požiadal o odchod do starobného dôchodku. Na základe toho bolo v HaP vypísané výberové konanie. Prihlásili sa traja uchádzači, jeden nespĺňal podmienky výberového konania. Zastupiteľstvo PSK za riaditeľa HaP v Prešove schválilo Viliama Kolivošku, ktorý bol zamestnancom HaP od roku 1989.

Krajské zastupiteľstvo po mnohých neúspešných hlasovaniach **6. decembra** schválilo zvýšenie dane z motorových vozidiel. Daň sa v Prešovskom kraji nezvyšovala od roku 2005. Oproti pôvodnej sadzbe teraz mali majitelia vozidiel a firmy platiť o 12 % viac za všetky kategórie vozidiel.

Osud hádzanárskej haly bol na **začiatku decembra** spečatený. Mesto Prešov sa vzdalo predkupného práva a povolilo jej odpredaj Prešovskému samosprávnemu kraju. Šéf Tatrana, dovtedajší vlastníik haly, Miloslav Chmeliar tvrdil, že utržené prostriedky investuje do mestského majetku.



Na veľkej scéne Divadla Jonáša Záborského v Prešove sa **20. decembra** uskutočnilo slávnostné odovzdávanie najvyšších ocenení v Prešovskom samosprávnom kraji – Ceny Prešovského samosprávneho kraja a Ceny predsedu PSK. Galavečer bol spojený s oslavou 10. výročia vzniku vyšších územných celkov. Práve pred desiatimi rokmi, 20. decembra 2001, slávnostne skladali sľub prví poslanci a predseda Prešovského samosprávneho kraja. Kým predseda PSK bol úspešne zvolený počas všetkých troch volebných období, na desaťročnej histórii krajskej samosprávy sa doteraz podieľalo spolu 124 poslancov. Na oslavu boli pozvaní všetci poslanci krajského parlamentu, ktorí doteraz pôsobili v Zastupiteľstve PSK.

K štyridsiatke nositeľov krajských ocenení sa zapísalo ďalších šesť. Spomedzi 18 návrhov na udelenie Ceny PSK v roku 2011, ktoré úrad zaevidoval, poslanci napokon vybrali troch laureátov. Stali sa nimi historik doc. PhDr. Ivan Chalupecký, PhD. z Levoče za celoživotné dielo v oblasti archívnictva, regionálnych dejín Spiša a za bohatú publikačnú činnosť. Druhým laureátom sa stalo Divadlo Jonáša Záborského v Prešove za dlhoročnú kultúrnu osvetu, rozvoj a propagáciu divadelného umenia doma aj v zahraničí. Mgr. Slavomír Sabol, biskup Východného dištriktu ECAV na Slovensku, si prevzal cenu PSK za šírenie myšlienok náboženskej tolerance, duchovnú prácu s mládežou a ochranu tradičných rodinných hodnôt.

Predseda samosprávneho kraja Peter Chudík sa rozhodol udeliť cenu folklórnemu súboru Makovica zo Svidníka za výnimočnú prezentáciu národnostnej kultúry a mimoriadne úspechy dosiahnuté šírením kultúrneho dedičstva našich predkov. Druhým laureátom Ceny predsedu PSK sa stalo zariadenie sociálnych služieb Slniečny dom v Humennom za angažovaný, moderný, profesionálny a vysoko humánny prístup k starostlivosti o ťažko a dlhodobo chorých. Tretie ocenenie patrilo regionálnemu historikovi a publicistovi Ivanovi Bohušovi v Tatranskej Lomnici za celoživotné dielo, muzeologickú prácu, bohatú publikačnú činnosť a osobnú zaangažovanosť pri propagácii tatranského regiónu. Ten sa pre zlý zdravotný stav nemohol podujatia zúčastniť a cenu prevzal jeho syn Ivan Bohuš ml.





2.2 OSTATNÉ UDALOSTI

Najsilnejšia vládna strana SDKÚ-DS bola v Prešove prakticky desať rokov v opozícii. Najprv za primátora Benča, neskôr za Hagyariho. Navyše utrpela straty, mala len troch poslancov mestského zastupiteľstva. Na poste predsedu miestneho zväzu v Prešove došlo na **začiatku januára** k zmene. Juraja Hurného nahradil Jozef Muránsky. Nový predseda prešovskej SDKÚ si uvedomoval, že strana je v opozícii už prídlho a podľa jeho slov bol čas na sebareflexiu. SDKÚ podľa nového predsedu nerobila na celoštátnej ani komunálnej úrovni politiku, za ktorú by sa mala hanbiť. Na tej komunálnej bol však jeden problém, že nevedeli komunikovať smerom k verejnosti pozitívne veci, ktoré robili. Pravicová koalícia mala 11 poslancov v 31-člennom zastupiteľstve. Samotná SDKÚ mala len tri kreslá.

Ako si nový prešovský šéf SDKÚ predstavoval pôsobenie strany na pôde mesta? Každá politická strana ide podľa neho do volieb s tým, že sa chce podieľať na výkonnej moci. SDKÚ to nevyšlo s kandidátom na primátora. So staronovým primátorom sa stretli, rokovania prebiehali, podali návrh na spoluprácu v rámci celej štvorkoalície. Nezávislý primátor Pavel Hagyarí vyhlásil, že najbližší je mu klub nezávislých. Z neho si aj vybral svojho druhého zástupcu na pol úväzku.

Medzi kľúčové priority zaradil Muránsky okamžité zavedenie elektronického verejného obstarávania. Bola to otázka najbližších dní, maximálne týždňov. Mesto bolo na to technicky i odborne pripravené. Od tejto veci nechceli ustúpiť. Ďalšou prioritou bolo prijatie konsolidovaného rozpočtu, ktorý by "neznížoval ekonomickú bonitu mesta". SDKÚ sa nepáčilo, že sa stavajú parkovacie plochy, ktoré by mali byť spolplatňované. Táto situácia sa dala podľa nich riešiť aj inak. Ďalšou z hlavných priorít boli protipovodňové opatrenia. Chceli presadzovať, aby sa dostali do života. V situácii, keď mali prepojenia priamo na vládu, mnohé tieto veci sa dali realizovať. Otázka znela, či je mesto na to pripravené.

Prípadná spolupráca s primátorom mala byť podľa prešovského predsedu SDKÚ zmluvne podchytená. Bol presvedčený, že koalícia je koalíciou iba vtedy, keď sú presne vymedzené pravidlá hry, práva a povinnosti. Tie sa dajú vymedziť iba písomne. Ako dodal, návrh takej dohody už primátorovi zaslali, na odpoveď čakali. Štvorkoalíciu považoval za jednotnú. Rokovania na úrovni koalíčných partnerov boli vynikajúce. Čo sa týkalo poslaneckého klubu, bolo v ňom viacero nováčikov, napriek tomu pôsobil stabilne. S ďalšími klubmi chceli vychádzať partnersky. Klub nezávislých poslancov bol pre nich trochu neznámou, ale nevidel žiadny problém v tom, že by nemohli spolupracovať.

Bardejovčan Pavol Tarcala neobhájil post predsedu krajskej rady Kresťanskodemokratického hnutia v Prešove. Neuspeli ani doterajší podpredseda a okresný šéf KDH v Prešove Stanislav Kahanec a Jozef Bača, starosta Spišského Podhradia. Novým krajským predsedom KDH sa na **konci januára** stal Pavol Zajac. Pavol Zajac (43) bol pre verejnosť zatiaľ neznámym politikom. Bol predsedom Okresnej rady KDH vo Vranove nad Topľou, žil v obci Sedliská.

Miestna organizácia Rusínskej obrody v Prešove mala **od marca** nového predsedu. Členská schôdza zvolila do čela prešovskej organizácie ROS Petra Krajňáka ml. Na svojom poste vystriedal doterajšieho predsedu Michala Kaliňáka. Mimochodom, obaja boli aj novozvolení poslanci prešovského parlamentu, Krajňák za Most-Híd, Kaliňák za Smer-SD.

20. mája tancovalo v Prešove 4 052 ľudí štvorylku. Začali na pravé poludnie. Bola to neskutočná zábava. Mesto sa do jedinečného európskeho projektu European Quadrille dance zapojilo už štvrtý krát. Išlo o synchronizované tancovanie štvorylky v rôznych mestách v rovnakom čase so zápisom do Guinnessovej knihy rekordov.

Od **13. mája** do **6. júna** začali po prešovských domácnostiach chodiť sčítací komisári kvôli sčítaniu obyvateľov, domov a bytov. Mali osobitné poverenie od primátora, ktoré bolo opatrené pečiatkou mesta.





3. NÁVŠTEVY

Kým jej predkovia sa museli z poľsko-slovenských hraníc vystáhnovať nedobrovoľne, Oľga Benč prišla na Slovensko Ukrajinu reprezentovať. Novú generálnu konzulku prijal **11. januára** na radnici primátor Pavel Hagyar. Konzulka sa chcela po získaní kontaktov na ľudí z príslušných oblastí angažovať v ekonomickej, turistickej, obchodnej i kultúrnej sfére. Podľa konzulky bol na Slovensku oproti Ukrajine väčší pokoj.

Oľga Benč pôsobila na Ukrajine najprv ako pedagóg na múzickej akadémii i námestníčka ministra kultúry. Počas rozhovoru padla otázka, či konzulka nie je príbuznou bývalého primátora Milana Benča. Odpovedala, že sa v minulosti stretli, ale príbuzní nie sú.

Podľa generálnej konzulky cítia Ukrajinci voči Slovensku úctu za to, že v roku 1993 získali samostatnosť. Tiež zdôraznila podobné cítenie oboch národov. Zástupcov mesta pozvala na návštevu tých miest Ukrajiny, ktoré sú od hraníc vzdialenejšie. Či už je to Krym, Kyjev, Dnepropetrovsk a ďalšie miesta patriace do skupiny tzv. kráľovských miest. Na návštevu Kyjeva odporučila P. Hagyarimu i termín a to v máji, keď kvitnú gaštany. Kým Prešovský kraj mal družobný kontakt so Zakarpatskou oblasťou, samotný Prešov bol spolupráci s ukrajinskými mestami zatiaľ iba otvorený.

24. februára privítali zástupcovia vedenia univerzity na pôde Prešovskej univerzity v Prešove Jeho Excelenciu Andrzeja Krawczyka, mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Poľskej republiky na Slovensku a riaditeľa Poľského inštitútu a prvého radcu veľvyslanectva Poľskej republiky p. Andrzeja Jagodzińskiego. Veľvyslanca prijal aj viceprimátor mesta René Pucher a predseda PSK Peter Chudík.

28. februára privítal primátor mesta, JUDr. Pavel Hagyar štátnu tajomníčku Ministerstva kultúry, Mgr. art. Natáliu Cehlárikovú. Predmetom rokovania bola hlavne podpora projektu Európske hlavné mesto kultúry 2013. Keďže štátna tajomníčka mala ako rodená Prešovčanka veľmi blízky vzťah k Prešovu, vyslovila myšlienku užšej spolupráce a prísľub, že svoje rodné mesto bude podporovať nie len v rámci spomínaného projektu, ale aj pri následnej spolupráci a realizácii ďalších projektov v oblasti kultúry. Výsledkom stretnutia bolo podľa slov primátora podpora rôznych kultúrnych projektov nie len východnej časti Slovenska, ale v rámci nej aj Prešova.

Primátor mesta, JUDr. Pavel Hagyar, **29. apríla** na pôde Mestského úradu v Prešove prijal Jeho Excelenciu Dr. Jozefa Markusa Wuketicha, veľvyslanca Rakúska na Slovensku. Dr. Markus Wuketich bol vo svojej funkcii krátko, napriek tomu mal ako veľvyslanec bohaté skúsenosti. Od svojich 26 rokov pôsobil v diplomatickom prostredí, a to na Spolkovom ministerstve zahraničných vecí Rakúska, neskôr sa stal 1. tajomníkom na Rakúskom veľvyslanectve v Belehrade, pracoval na viacerých pozíciách v rámci delegácií, veľvyslanectiev a pod. Posledných päť rokov však pôsobil ako rakúsky veľvyslanec v susednej Ukrajine. K Slovensku má ale osobitý vzťah, pretože ako uviedol, Rakúsko a Slovensko sú susedia, ktorých úzko spájajú najmä priateľské vzťahy a spoločné členstvo v EU. Aj keď dôvody veľvyslanecovej návštevy boli pracovné, stretnutie sa nieslo v priateľskej atmosfére. Nosnou témou dnešného stretnutia bol hlavne predbežný zámer zorganizovať v Prešove medzinárodnú konferenciu. Jej kľúčovou ideou by bola problematika obnoviteľných zdrojov energie a lídrom tohto projektu by bola rakúska strana.

Podľa slov primátora by jej hlavným zmyslom bolo na jednej strane hľadanie investorov v oblasti turizmu a odovzdávanie know-how v rámci obnoviteľných zdrojov energie na strane druhej.

J.E. Jean-Marie Bruno, francúzsky veľvyslanec na Slovensku, navštívil počas pracovnej návštevy **2.mája** mesto Prešov. Stretol sa s predstaviteľmi miestnej samosprávy, predsedom VÚC Petrom Chudíkom, primátorom mesta Pavlom Hagyarim, ako aj so zástupcami Prešovskej univerzity v Prešove. Spoločné rozhovory sa týkali najmä bilaterálnej spolupráce.

10. mája navštívil Prešovský samosprávny kraj mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Belgického kráľovstva – J. E. Walter Lion. Jeho excelenciu prijal podpredseda Prešovského samosprávneho kraja Ján Ragan. Išlo o prvú zdvorilostnú návštevu belgického diplomata v Prešove a vôbec na východnom





Slovensku. Belgického veľvyslanca sprevádzala Lucia Harabinová – obchodná tajomníčka obchodnej kancelárie pre všetky tri belgické regióny (Valónsky, Flámsky a Brusel – hlavné mesto). Podpredseda PSK Ján Ragan diplomatovi predstavil možnosti rozvoja cestovného ruchu a tiež priemyselné centrá v kraji. J. E. Walter Lion na záver prisľúbil podporu pri získavaní investorov z Belgicka do Prešovského samosprávneho kraja.

Na Úrade Prešovského samosprávneho kraja sa **18. mája** uskutočnilo prijatie veľvyslancov a iných predstaviteľov diplomatickej a konzulárnej služby (misií) krajín Strednej, Severnej a Južnej Ameriky - Kuby, Bolívie, Venezuely, Ekvádoru a Nikaragui.

Medzi hosťami boli J.E. David Paulovich Escalona, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Kuby na Slovensku s manželkou, J.E. Diego Stacey Moreno, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Ekvádoru v Rakúsku, priakreditovaný pre SR s manželkou, J.E. Alí Jesús Uzcátegui Duque, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Venezuelskej Bolívarskej republiky pre Rakúsko, priakreditovaný pre SR, pani Isolda Frixione Miranda, ministerská radkyňa (poslankyňa), Chargé d'affaires Veľvyslanectva Nikaraguy a stála predstaviteľka pri OSN so sídlom vo Viedni, s manželom, pani Elizabeth Ana Ferrel Alvarez, radkyňa Bolívijského veľvyslanectva v Rakúsku s manželom, pán Marco Castillo, druhý tajomník Veľvyslanectva Venezuelskej Bolívarskej republiky pre Rakúsko a Vladimír Kašák, honorárny konzul Nikaragui s manželkou.

Zástupcovia PSK hosťom predstavili potenciál a možnosti severovýchodného regiónu Slovenska.

Primátor mesta Pavel Hagyarí prijal **31. mája** na pôde Mestského úradu v Prešove veľvyslanca Kórejskej republiky na Slovensku Seok Soong Sea. Cieľom návštevy Veľvyslanca Kórejskej republiky, členov Veľvyslanectva a odborných pracovníkov z Kórejskej republiky, pôsobiacich na Slovensku, bola prezentácia východoslovenských regiónov a ich potenciálu z hľadiska budúcich investičných a obchodných možností. Súčasťou programu boli stretnutia s predstaviteľmi územnej a miestnej samosprávy, zástupcami vysokoškolských inštitúcií a akademických pracovísk. Kórejskí hostia sa zúčastnili aj na prehliadke existujúcich priemyselných parkov a ďalších typov nehnuteľností.

24. októbra navštívil prešovskú radnicu aj Úrad PSK mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Maďarskej republiky J.E. pán dr. Csaba Balogh. Pána veľvyslanca sprevádzali generálna konzulka Maďarskej republiky v Košicaich, pani Éva Molnár Czimbalmos a radca Veľvyslanectva Maďarskej republiky v SR, pán Pál Venyercsan.



II. EKONOMICKÝ ŽIVOT MESTA

1. HOSPODÁRENIE MESTA PREŠOV

Vodné a stočné zdraželo na celom Slovensku, ale východniari mali mať najdrahšiu vodu. V porovnaní s rokom 2010 cena vody mala stúpnuť o 6,6 %. Východoslovenská vodárenská spoločnosť požiadala Úrad pre reguláciu sieťových odvetví o schválenie maximálnych cien v 2010 dokonca dvakrát, prvý raz v marci a druhý v septembri. Ako dôvod uviedli stúpajúce náklady a dlhodobo podhodnotenú cenu služby. Úrad im vyhovel. Maximálna cena za dodávku pitnej vody sa z toho dôvodu v Prešove od **začiatku roka** zvýšila z 1,1485 €/m³ na 1,2415 €/m³ bez DPH. Maximálna cena za distribúciu pitnej vody sa zvýšila z 0,6971 €/m³ na 0,7502 €/m³ bez DPH. Celková cena za odobratý kubík vody bola stanovená na 2,074 € a spolu s 20 % DPH išlo o 2,468 €. Pokles príjmov spoločnosti spôsobila aj finančná kríza, počas ktorej zanikli firmy a znížil sa tak počet odberateľov.

Rok začalo mesto Prešov v provizóriu. Rozpočet vo výške 61,7 milióna eur mal schvaľovať poslancový zbor **30. marca**. V návrhu rozpočtu bolo aj 15-percentné viazanie prostriedkov na výdavky, čo bola rezerva vo výške 3 milióny eur. Členovia mestskej rady tento návrh odporúčali poslancom prijať, hoci viacerí mali aj pripomienky. Tie sa týkali najmä úverového zaťaženia mesta, čo bolo 21,4 milióna eur. Navrhovali, aby všetky budúce úvery schvaľovali poslanci. Primátor Pavel Hagyarí naopak tvrdil, že kríza je na ústupe a nastal mierny ekonomický optimizmus. Zdôraznil, že mesto potrebuje zdroje najmä na to, aby sa mohli naštartovať ďalšie projekty, teda na spolufinancovanie investičných akcií.

Členka finančnej komisie, poslankyňa Svetlana Pavlovičová (Smer-SD) bola opatrnejšia. Pripomenula, že celková rekonštrukcia 7 základných škôl priniesla aj ďalšie neoprávnené náklady: "Pôvodné 5-percentné spolufinancovanie sa zvýšilo na 20-25 percent. Na dokončenie stavieb bolo treba ešte 750-tisíc eur." Viceprimátor René Pucher pripustil, že radnica má ešte stále rezervy vo výdavkoch. Hľadali východiská. Uvažovali o zlučovaní mestských firiem, elektronických aukciách, vyradení niektorých základných škôl zo siete a podobne. Žiadne konkrétne opatrenia však nezverejnili. Z podielových daní očakávali príjem do mestskej kasy 22,8 milióna eur, čo bol podľa Puchera nárast o 4 milióny.

Rozpočtové provizórium v meste Prešov po dlhých týždňoch čakania **30. marca** skončilo. Prešovskí poslanci schválili rozpočet na rok 2011 s výhľadom na ďalšie dva roky. Rozpočet v celkovom objeme vyše 61 mil. eur počítal aj s novým úverom v sume 1,4 milióna eur. Za návrh zahlasovalo všetkých 25 prítomných poslancov.

K predloženému návrhu bolo viacero výhrad. Andrea Turčanová (KDH), ktorá nazvala rozpočet „kompromisným“, zopakovala stanovisko KDH na zníženie výdavkov o 10 percent a päťpercentnú viazanosť. Jej stranický kolega Viktor Tkačík poukázal na niektoré nezrovnalosti. Vyslovil názor, že v predloženej rozpočte je vata, teda neprimerané navyšovanie výdajov o minimálne desať percent.

Vasil Janko (SDKÚ-DS) súhlasil a dodal, že rozpočet je tak stavaný, že tých desať percent je z čoho dať dolu. Niektorým poslancom z klubu Smer-SD, nezávislí (Dupkala, Andrejčák) sa zdali byť nadhodnotené výdaje za výpočtovú techniku, pričom by uvítali pridať skôr na propagáciu mesta.

Ich kolegovi Michalovi Kaliňákovi (Smer-SD) zas prekážalo, že mestská polícia nemá ani cent na servis a údržbu kamerového a monitorovacieho systému. Navrhol presunúť do tejto položky peniaze určené na propagáciu, reklamu a inzerciu. Rozpočet označil za zrkadlový. Zdôraznil, že ho môžeme volať kompromisný, lebo zaň zahlasujeme, aj do nepohody, lebo nie je pohoda, ale je to zrkadlový rozpočet, lebo bude odrážať reálny stav. Bude odzrkadľovať vízie, ktoré sú len víziami.

Podpredsedníčka klubu Smer-SD, nezávislí Marta Kollárová označila rozpočet slovami „luxus a bieda“. Chýbali jej v ňom prostriedky na plošnú opravu ciest a chodníkov.

Napokon zastupiteľstvo rozpočet, po istých úpravách, schválilo. Zároveň poslanci poverili primátora, aby zabezpečil viazanie rozpočtových prostriedkov vo výške 15 percent, ktoré bude prehodnotené v správe o plnení rozpočtu za prvý kvartál. Následne mali poslanci krátiť výdavky a venovať sa aj predraženiu stavebných úprav na školách.



Najvyšší kontrolný úrad našiel viacero porušení zákonov v hospodárení mesta za rok 2010. Prednosta Jozef Višňovský informoval na mestskom zastupiteľstve **29. júna** o správe aj prijatých opatreniach. Diskusia bola búrlivá. Medzi najzávažnejšie závery NKÚ patrili tieto:

Radnica použila na úhradu faktúr 494 tisíc eur, ktoré mali byť čerpané až v roku 2011 v rozpore s uznesením z augusta 2010 a teda bez vedomia poslancov. Mesto porušilo rozpočtové pravidlá, lebo nepostupovalo podľa schváleného rozpočtu, teda tak, aby boli prostriedky zabezpečené ešte pred ich čerpaním. V jednom prípade stavby uhradilo o 62 900 eur viac, ako bolo rozpočtované. Nesprávne zatriedili a vyúčtovali výdavky za inžiniersko-geologický prieskum lokality pre výstavbu Mestečka seniorov v sume 4 400 eur do nákladov. Zákon o účtovníctve porušili, keď nesprávne vykázali záväzky v sume 83 300 eur a zaúčtovali do dlhodobého hmotného majetku už používaný majetok v sume 30 200 eur. Hlavný kontrolór Milan Tkáčik neskrýval rozhorčenie nad výrokmi niektorých poslancov a tiež samotného prednostu, ktorí tvrdili, že sa vlastne nič nestalo. Tkáčik skonštatoval, že je prekvapený z toho, ako sa dajú kontrolné správy čítať a hodnotiť. Ak sa všetko zvezie na radových pracovníkov, to nič podľa neho nerieši, pretože chyby treba riešiť koncepčne.

Najväčší dodávateľ tepla v Prešove, spoločnosť Spravbytkomfort stabilizoval cenu tepla od roku 2009 vďaka prevádzke kotolne na biomasu na Jazdeckej ulici. Cena za teplo sa nemenila a ostala na úrovni 73 eur za MWh na vstupe do objektu aj napriek tomu, že úrad pre reguláciu sieťových odvetví stanovil od **20. júla** zvýšenie ceny plynu o 6,92 % a cena plynu určeného na výrobu tepla pre domácnosti vzrástla o 9,37 %. Takže zvýšená cena plynu sa napokon mala dotknúť iba tých, ktorí sa odpojili od centrálného zdroja.

Neplatiči dlhovali Prešovu za odpad 600-tisíc eur, rozpočet na vývoz odpadu stačil len do **augusta**. Technické služby mesta Prešov, ktoré vývoz zabezpečovali, uvažovali aj nad tým, že by odpad vyvážali menej často ako doteraz. Mesto plné odpadkov, aj tak by možno vyzeral Prešov, ak sa by nevyriešila situácia so zberom odpadu. Mesto vo svojom rozpočte na rok 2011 vyčlenilo len toľko peňazí, ktoré postačovali do polovice septembra. Touto situáciou sa zaoberali v orgánoch spoločnosti a informovali o tom aj primátora.

Táto situácia vznikla hlavne preto, že mesto Technickým službám neplatilo za služby a práce, ktoré boli urobené ešte v roku 2010. Peniaze za výkony realizované v druhom polroku neprišli v čase splatnosti faktúr, presnejšie, výkony roku 2010 boli finančne vykryté približne vo výške 690-tisíc eur už z rozpočtu na rok 2011. V roku 2010 došlo aj k navýšeniu ceny za skládkovanie odpadu. S navýšením za skládkovanie odpadu sa nerátalo a nikdy sa to v priebehu roka 2010 nedorovnal. Navýšenie predstavovalo približne 300-tisíc eur. Už vtedy sa vedelo, že tieto prostriedky, ktoré technické služby platia za skládkovanie prevádzkovateľovi skládky, budú chýbať.

Vedenie TSMP, a.s., malo pripravené dva scenáre. Rozmýšľali, že zredukujú cyklickosť zberu komunálneho odpadu už od začiatku júla. Ale nepristúpili k tomu, pretože produkcia odpadu sa nezmení tým, že sa odpadu vyvezie menej. Ostal by na mieste a tak či tak by sa raz musel vyvieť. Takže k tejto krajnej alternatíve nepristúpili. Tou redukciou by sa v podstate nič nezmenilo, len by sa zhoršila celková situácia. Preto technické služby predložili mestu požiadavku na vyčlenenie ďalších finančných prostriedkov, ktoré boli potrebné. Urobili si analýzy a odhady prípadných dopadov. Rozpočet na rok 2011 bol pre činnosti spojený s nakladaním s odpadmi, na zber separovaného odpadu, údržbu smetných boxov a zákonný poplatok celkom vo výške 2 889 000 eur. Za všetky tieto činnosti, ktoré zmluvne zabezpečovali a realizovali pre mesto, riadne fakturovali.

Stanovisko mesta k danému problému bolo jasné. V rámci nevyhnutnosti zabezpečiť komplexnú činnosť nakladania s odpadmi odbor správy mestského majetku zaradil do návrhu rozpočtovým zmien k schválenému rozpočtu mesta na rok 2011 s výhľadom na roky 2012-2013 požiadavku o navýšenie finančných prostriedkov nevyhnutných na uvedenú činnosť. Toto sa malo prebrať na augustovom zastupiteľstve v časti rozpočtové opatrenia.

Vývoj rozpočtu mesta Prešov nasvedčoval že sa jeho príjmová časť nenaplní podľa plánov. Vďaka tomu, že časť peňazí bola viazaných, teda nebola zahrnutá vo výdavkovej časti rozpočtu, malo mesto nejaké voľné prostriedky. Časť z nich chcelo dať pre mestské firmy, ktorým samospráva výrazne





skresala rozpočet. Odhad deficitu podľa finančného odboru bol 900-tisíc eur. To približne zodpovedalo sume viazaných prostriedkov.

Čas teda ukázal, že sa dalo šetriť. Po polroku bolo čerpanie týchto prostriedkov na jednotlivých kapitolách pod 50 percent. Konečné slovo pri rozhodovaní o tom, kam pôjdu peniaze z rozpočtu, malo mať **augustové** mestské zastupiteľstvo.

Z peňazí, ktoré mesto za polrok ušetrilo, chcelo zaplatiť aspoň časť toho, čo vzalo mestským firmám. Podľa návrhu mal 150-tisíc eur dostať Dopravný podnik mesta Prešov, ktorý musel pre škrtnutú tristotísicovú dotáciu prepustiť zamestnancov, znížiť počet a frekvenciu liniek a čiastočne zvýšiť cestovné. Ako dôvodil člen mestskej rady Stanislav Kahanec (KDH), Dopravný podnik urobil opatrenia a zabezpečuje služby pre občanov. Poslanci nechceli, aby skrachovalo niečo, čo dobre funguje. Dotáciu vo výške stotisíc eur na výrobu ľadu a na prevádzku bazénov mala dostať aj Mestská správa služieb. Peniaze v návrhu, ktorý odobrila mestská rada, boli vyčlenené aj na rekonštrukciu solivarského domu smútku (15-tis. €) a na havarijné stavy na školách. Konkrétne 115-tisíc pre ZUŠ Prostějovská, 60-tisíc pre MŠ Solivarská a 12-tisíc na telocvičňu ZŠ Čsl. armády.

Ako uviedla predsedníčka školskej komisie Štefánia Andraščíková (nez.), konečne sa dostalo do povedomia poslancov, že na školách sú havarijné stavy, ktoré je nutné riešiť. Ak by sa skutočne mali opraviť všetky havarijné stavy na školách, muselo by sa predať mesto.

Napriek mierne negatívnej prognóze plnenia rozpočtových príjmov boli radní pokojní. Aktuálne malo mesto Prešov, podľa slov prednostu Jozefa Višňovského, takmer štyri milióny eur voľných prostriedkov.

Mesto chcelo, spolu s ďalšími orgánmi, vykonať kontroly zamerané na právnické osoby, ktoré neprihlásili smetné nádoby a na zrekonštruované stavby, či majú vyrubenú správnu daň z nehnuteľností. Tak by mohlo získať do kasy ďalšie peniaze.

Jednou z mestských spoločností, ktoré pociťovali škrty v rozpočte, bol Dopravný podnik mesta Prešov. Z pôvodne naplánovaných a škrtnutých tristotísíc eur mala samospráva vyčleniť DPMP 150-tisíc eur. Zhodla sa na tom mestská rada, hlavné slovo však bude mať mestské zastupiteľstvo. Riaditeľ dopravného podniku podčiarkol, že majú problém aj v tom, že i krátená suma, ktorá bola, nebola pravidelne uhrádzaná. Mesto ešte podniku dlhovalo 815-tisíc eur. Tieto peniaze zatiaľ dopravca vykryl z vlastnej rezervy, ktorú v roku 2010 vytvoril na nákup nových vozidiel. Okrem finančných ťažkostí stále čelil DPMP aj štrajkovej pohotovosti vyhlásenej jeho vodičmi.

Poslanci mestského parlamentu v **auguste** prehodnocovali rozpočet a uvoľňovali peniaze, ktoré boli viazané v rozpočte a v rezervnom fonde. Dovedna bezmála dva milióny eur išlo na dokončenie rekonštrukcií škôl, na opravu domu smútku v Solivare (22,7-tis. €), na neoprávnené výdavky plus práce navyše na Caraffovej väznici (17,68-tis. + 38,5-tis. €), na tretie kosenie, na uhradenie peňazí technickým službám a dopravnému podniku, na riešenie situácie Pod Wilec hôrkou, ale aj Parku kultúry a oddychu a Mestskej správe služieb.

Na splatenie všetkých záväzkov si mesto vzalo dvojmiliónový kontokorentný úver splatný do konca roka. Poslanec Vasil' Janko (SDKÚ-DS) varoval, že rozpúšťajú centrálnu rezervu i viazanosť prostriedkov. Kontokorent - to je povolený dlh, teda krátkodobý úver. Poslanec predpokladal, že ho nedokážu splatiť do konca roka a budú musieť dlh zaplatiť ďalším dlhom. Mestským organizáciám tak budú do konca roka dlhovať 800 až 850-tisíc eur. To bola podľa poslanca riadna „pálka“ a nebolo treba vnášať až taký optimizmus do narábania s verejnými prostriedkami.

Podľa primátora Pavla Hagyarého bolo prijatie kontokorentného úveru len „operatívnu finančnou operáciou“. Situácia s výberom podielových daní bola podľa neho priaznivá. V porovnaní s rokom 2010 mesto získalo o 2,5 milióna eur navyše. Išlo len o to, aby sa vyrovnal vnútorný dlh, lebo príjmy malo mesto nastavené na september až november. V tom čase by na účet mesta mala prísť platba od Honeywellu za pozemky.

Podľa hlavného kontrolóra Milana Tkáčika malo mesto najväčšie ťažkosti s hotovosťou. Príjmy z predaja nehnuteľností sa podľa neho nedali zabezpečiť šmahom ruky. Zdôraznil, že s rezervným fondom treba „narábať opatrne“ a dodal, že väčšie výdavky si už samospráva tento rok nebude môcť dovoliť. Podľa neho budú najbližšie rozpočtové opatrenia veľmi symbolické, lebo už niet z čoho.

Príjmy v rozpočte sa mesto Prešov snažilo zachrániť predajom niektorých budov. Mestské zastupiteľstvo **28. septembra** rozhodlo o majetkových prevodoch, pričom tie sporné stiahol





predsedajúci viceprimátor René Pucher. Predávať sa tak nemali nehnuteľnosti, v ktorých boli zdravotnícke strediská, ani priestory na Ďumbierskej, v ktorých sídlila klubovňa DEPO. Šesť mestských objektov mohlo zmeniť svojho majiteľa. Konkrétne byty na Slovenskej ulici, nebytové priestory na Pavlovičovom námestí, Ul. 17. novembra (CO kryt), kupola pri elektrárni na Levočskej, stavba na Jánošíkovej a neobsadené priestory na Ďumbierskej.

Poslanec Stanislav Kahanec (KDH) povedal, že niektoré nehnuteľnosti skutočne neprinášajú osoh, avšak zo všeobecného hľadiska mesto bolo v stave recesie, ceny realít sa točili okolo minima a nebola vhodná doba odpredávať majetok. Podľa prijatého návrhu mala rozhodnúť o predaji všetkých objektov verejná obchodná súťaž. Kahanec upozornil, že nie je stanovená minimálna cena a môže sa stať, že súťaž vyhrá záujemca s cenou nižšou ako je znalecký posudok. Zástupca primátora René Pucher k tomu dodal, že poistkou pre mesto je možnosť akúkoľvek z týchto súťaží zrušiť. Zastupiteľstvo majetkové prevody schválilo, časť opozičných poslancov z klubu Smer-SD, nezávislí sa pri hlasovaní neprezentovali.

Hlavný kontrolór Milan Tkáčik upozornil poslancov na rozpor medzi schváleným rozpočtom a reálnym plnením jeho príjmov. Mal obavy, že tento rok už mesto príjmy nenaplní. Výdavky mesto nezabrzdilo. Samospráva od schváleného predaja očakávala príjem vo výške približne 535-tisíc eur.

Poslanci znovu pohli s prešovským rozpočtom. Mestské zastupiteľstvo **28. septembra** schválilo už piate rozpočtové opatrenie a siahli aj na peniaze v rezervnom fonde. Ľavica aj pravica sa vzájomne obviňovali z rozhadzovania peňazí. Rozpočtové opatrenia sa týkali objemu 688 tisíc eur. Z rezervného fondu bolo vyčerpaných 216 tisíc eur na úhradu opravy ZŠ Prostějovská, vyše 50 tisíc na káblovú prípojku vrátane projektu pre priemyselný park IPZ a na údržbu mestských komunikácií 25 tisíc.

Po hlasovaní mestského zastupiteľstva **14. decembra** bolo jasné, že Prešovčania zaplatia na daniach a poplatkoch v roku 2012 viac. Mesto schválilo rozpočet, v ktorom sa prejavili rázne škrtky. Prešov čakal chudobný rok. Návrh budúročného rozpočtu predložil podpredseda pravicového klubu Richard Drutarovský. Nový rozpočet bol znížený zo 66,2 mil. € na 58,6 mil. €. Podľa hlavného kontrolóra Milana Tkáčika bol poslancecký návrh lepší ako ten radničný, pretože mal menej rizík. Takže po schválení rozpočtu sa počítalo s daňou z bytov 0,30 € za m² a sadzba poplatku za odpad na rok 2012 bola za prvú a druhú osobu v domácnosti 27,67 € tretiu a štvrtú osobu 25,65 € a piatu a ďalšiu osobu 11,27 €.





1.1 ZÁVEREČNÝ ÚČET MESTA PREŠOV

Rozpočet mesta na rok 2011 s výhľadom na roky 2012 a 2013 bol schválený uznesením MsZ v Prešove č. 34/2011 zo dňa 30.3.2011 v celkovej výške 61 787 464 €.

V roku 2011 bol rozpočet príjmov a výdavkov upravený rozpočtovými opatreniami na sumu 57 934 347 €. Rozpočtové opatrenia boli počas roka schválené MsZ deväťkrát, raz bol rozpočet upravený po schválení záverečného účtu za rok 2011 a v ôsmich prípadoch bol rozpočet upravený na základe uznesení MsZ a to nasledovne:

č. 45/2011 zo dňa 27.4.2011 účinnosť 27.4.2011

č. 47/2011 zo dňa 27.4.2011 účinnosť 27.4.2011

č. 63/2011 zo dňa 25.5.2011 účinnosť 25.5.2011

č. 76/2011 zo dňa 29.6.2011 účinnosť 29.6.2011

č. 84/2011 zo dňa 10.8.2011 účinnosť 11.8.2011

č. 104/2011 zo dňa 28.9.2011 účinnosť 5.10.2011

č. 112/2011 zo dňa 26.10.2011 účinnosť 3.11.2011

č. 122/2011 zo dňa 23.11.2011 účinnosť 25.11.2011

č. 137/2011 zo dňa 14.12.2011 účinnosť 20.12.2011

Plnenie príjmovej časti rozpočtu bolo na 96,26 %, čo predstavovalo sumu 55 768 743 €. Výdajová časť rozpočtu bola čerpaná na 95,22 %, t.j. vo finančnom vyjadrení 55 166 970 €. Rozdiel rozpočtu príjmov a rozpočtu výdavkov vrátane finančných operácií po zaokrúhlení bol 601 773 €.

Výsledok hospodárenia po vylúčení finančných operácií bol prebytok 498 043 €

Štruktúra príjmov mesta bola nasledovná: bežné príjmy 48 026 444 €, kapitálové príjmy 5 186 812 €, finančné operácie príjmové 2 555 487 €

Celkový objem daňových príjmov predstavoval sumu 28 905 041 €. Oproti roku 2010 bol zaznamenaný nárast daňových príjmov o 3 769 935 €. Objem výnosu dane z príjmov pre mesto bol 21 957 299 €, objem dane z nehnuteľností predstavoval sumu 4 626 199 €. Poplatok za komunálny odpad bol 2 178 775 €

Nedaňové príjmy predstavovali sumu 6 450 417 €. Príjmy z prenájmu majetku mesta boli 1 257 857 €, príjmy z dividend Spravbytkomfort, a.s. boli 386 100 €, rozpočtované príjmy v sume 40 000 € z dividend VVS a.s. neboli spoločnosťou vyplácané.

Z celkového objemu administratívnych a iných poplatkov 1 107 392 € boli správne poplatky naplnené v sume 458 013 €, z ktorých najväčšiu sumu 328 596 € predstavovali správne poplatky za prevádzkovanie výherných hracích automatov, ktorých bolo na území mesta 268. Pokuty a sankcie z priestupkového konania mestskej polície boli 53 609 €. Príjmy z prevádzkovania parkovísk boli 45 870 €

Granty a transfery predstavovali sumu 14 681 455 €, z čoho najväčší objem bol určený na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na samosprávu. Do rozpočtu mesta boli zahrnuté aj príjmy z rozpočtu Európskej únie a SR: rekonštrukcia ZŠ Šmeralova 243 897 €, rekonštrukcia ZŠ Prostějovská 798 999 €, rekonštrukcia ZŠ Lesnícka 408 945 €, rekonštrukcia ZŠ Šrobárova 474 180 €, Kancelária sociálneho poradenstva 48 991 €, Caraffova väznica 143 720 €

Štruktúra výdavkov mesta bola nasledovná: bežné výdavky 45 928 371 €, kapitálové výdavky 6 786 842 €, finančné operácie výdavkové 2 451 757 €. Výdavky tvorili: kapitola kancelárie primátora – 123 985 €

kapitola organizačného odboru – 4 294 407 €, kapitola odboru strategického rozvoja – 5 252 302 €, kapitola odboru služieb občanom – 147 566 €, kapitola odboru školstva, kultúry a športu – 182 811 €, kapitola všeobecnej pokladničnej správy – 5 525 062 €, z toho výdavky spojené s dlhovou službou mesta 2 676 987 €, kapitola sociálnych služieb – 989 857 €, kapitola hlavného architekta – 235 672 €, kapitola správy mestského majetku – 14 754 586 €, z toho výdavky na bežnú údržbu ciest opravy chodníkov, dopravné značenia a zimnú údržbu ciest – 1 537 505 €, mestská verejná doprava – 3 300 000 €, nakladanie s odpadmi – 3 620 701 €, verejné osvetlenie – 1 119 348 €, kapitola mestskej polície – 1 464 992 €, kapitola stavebného úradu – 269 509 €. Výdavky na prevádzku a činnosť dvoch zariadení pre seniorov – na Cemjate a na Veselej ul. boli v sume 2 632 931 €





Medzi mimorozpočtové zdroje patrili účelové fondy, ktorých čerpanie bolo v súlade so štatútmi jednotlivých fondov. V hodnotenom roku bolo čerpanie len z rezervného fondu, ktorého použitie finančných prostriedkov bolo schválené mestským zastupiteľstvom. Konečný stav na účtoch účelových fondov bol k 31.12.2011 takýto:

Fond životného prostredia	121 463,47 €
Fond podpory a rozvoja športu	328,58 €
Fond obnovy a záchrany MPR a NKP	102,77 €
Fondu podpory štátom uznaných cirkví a náboženských spoločností	623,58 €
Nórsky finančný mechanizmus	40 886,19 €
Rezervný fond	792 538,62 €

Mesto viedlo okrem fondových účtov, projektových účtov aj účelové účty. Prostriedky boli vedené na samostatných bankových účtoch. Boli to napr.:

Kumulované zdroje získané za výrub stromov a drevín od Národnej diaľničnej spoločnosti. V roku 2011 bolo použitých prostredníctvom rozpočtu 182 341 €. Tieto zdroje mali účelové určenie a podľa schváleného rozpočtu mali byť použité v rokoch 2011 – 2012. Zostatok zdrojov k 31.12.2011 bol 961 844,15 €

Celkový stav aktív k 31.12.2011 bol 274 744 647 € Bol zaznamenaný nárast stavu aktív o 4 430 441 €. Zvýšenie stavu aktív nastalo najmä z dôvodu dokončenia investičných akcií a zaradením obstaraného majetku do používania. Išlo najmä o zaradenie dokončených stavieb: Rekonštrukcia telocvične na ZŠ Šrobárova 1 544 885,89 € , Rekonštrukcia ZŠ Lesnícka 1 158 627,96 €, Rekonštrukcia ZŠ Šmeralova 1 340 721,75 €, CSS – Sabinovská – Bajkalská - Jánošíkova 209 299,98 € Ostatné stavby 64 153,42 €

Hodnota pozemkov vzrástla o 12 921 112 €. Skutočná hodnota pozemkov v roku 2011 vzrástla o 499 562 € a to výkupom pozemkov na výstavbu Cintorína Prešov – Šváby.

Celková obstarávacia cena dlhodobého hmotného a nehmotného majetku mesta predstavovala k 31.12.2011 sumu 318 514 185 € V porovnaní s rokom 2010 išlo o nárast o 5 438 407 € Zostatková cena bola vo výške 263 175 423 €

Dlhodobý finančný majetok vzrástol o 51 152 €

Celkový objem krátkodobých pohľadávok vzrástol o 3 055 890 € Z celkového objemu 2 989 594 € dlhodobých záväzkov boli 2 786 388 € záväzky z poskytnutej podpory zo ŠFRB pre mesto Prešov splatné do r.2035.

Úverová zadlženosť mesta k 31.12.2011 bola 21 731 958 €, v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa znížila o 541 004 € V hodnotenom roku bolo celkovo na istinách z bankových úverov zaplatených 1 941 004 €. Celkovo bolo otvorených deväť úverových vzťahov v týchto komerčných bankách: Dexia banka Slovensko, a.s., ČSOB, a.s., Volksbank, a.s., Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. a UniCredit Bank, a.s. Úvery mali splátkový kalendár do r. 2021. Zabezpečenie troch úverov bolo vo forme nehnuteľností, šesť úverov blanko zmenkami. Všetky zabezpečenia ako aj objemy úverov boli schválené MsZ v Prešove.

Mestské zastupiteľstvo v Prešove schválilo:

- Záverečný účet mesta Prešov za rok 2011
- Výsledok rozpočtového hospodárenia – prebytok v sume 498 043 €
- Zostatok disponibilných zdrojov v sume 601 773 €
- Zúčtovanie zostatku účelových dotácií v sume 111 420,21 € v prospech príjmových finančných operácií roku 2012 a ich použitie vo výdajovej časti
- Zostatok disponibilných zdrojov v sume 490 352,79 €, z toho 10 % disponibilných zdrojov v sume 49 035,28 € usporiadať prevodom na rezervný fond mesta, zvyšnú časť disponibilných zdrojov v sume 441 317,51 € ponechať v rozpočte ako finančné operácie a vo výdajovej časti použiť na úhradu dane z príjmov za rok 2011 v sume 351 845,00 € a na Rezervu na úhradu záväzkov z roku 2011 (pôvodne Rezerva na vykrýtie straty z roku 2011) v sume 89 472,51 €





- Usporiadanie prebytku hospodárenia PKO, m.p.o. v sume 596 € v prospech rezervného fondu PKO, m.p.o.
- Celoročné hospodárenie mesta Prešov za rok 2011 s výhradami.

Súčasťou predkladanej správy o záverečnom účte bola aj správa nezávislého audítora o audite ročnej účtovnej závierky hospodárstva mesta za rok 2011 a stanovisko hlavného kontrolóra mesta Prešov k záverečnému účtu hospodárstva mesta za rok 2011.





1.2 HOSPODÁRENIE MPO PKO A OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ S ÚČASŤOU MESTA

Mestská príspevková organizácia Park kultúry a oddychu Prešov

Aktivity tejto organizácie sa sústreďovali v strediskách kultúrnej a osvetovej činnosti, ktoré mal PKO Prešov zverené do správy:

- budova Čierny orol, Hlavná 50
- stredisko KS Družba, Námestie Kráľovnej pokoja 3
- stredisko KS Centrum, Prostějovská 35
- stredisko KS Exnárova 1/A – Sekčov
- stredisko KS Šváby, Švábska 27
- stredisko KD Solivar, Solivarská 80
- objekt kina Scala (bývalá Panoráma) a záhradného kina, Masarykova 7/B.

Okrem toho mal PKO Prešov od 1.mája 2010 zverený do správy objekt bývalej Carrafovej väznice, ktorá bola v rozsiahlej rekonštrukcii.

Priemerný počet zamestnancov bol 36.

Výnosy organizácie z vlastnej činnosti predstavovali 980273 € príspevok mesta bol 439912 € hospodársky rok bol ukončený so ziskom 596 €

Dopravný podnik mesta Prešov, akciová spoločnosť

Autobusmi a trolejbusmi MHD bolo v roku 2011 prepravených celkovo 37,344 mil. osôb na 37 autobusových a 8 trolejbusových linkách. Obsluhu v celej sieti liniek MHD zabezpečovalo 60 autobusov a 48 trolejbusov. Priemerný vek autobusov bol 10,4 roka a trolejbusov 12,9 roka. Náklady spoločnosti predstavovali 9 441 120 €, výnosy 9 465 985 €, hospodársky výsledok bol zisk 24 865 €

Technické služby mesta Prešov, a.s.

Jediným akcionárom bolo mesto Prešov. Hlavnou činnosťou spoločnosti bolo nakladanie s odpadmi, pohrebné a cintorínske služby, cestná nákladná motorová doprava, správa trhovísk, služby v rámci lesníctva a ťažby dreva, ostatné remeselné činnosti potrebné k správe mestského majetku. Nosnou činnosťou bolo nakladanie s odpadmi vznikajúcimi na území mesta Prešov. TSmP prevádzkovali celkovo dva Zberné dvory (ul. Bajkalská 33, ul. Jesenná 3), v rámci ktorých mohli občania s trvalým pobytom v meste bezplatne odovzdať separovane zbierané odpady. V roku 2011 bolo celkovo vyzbieraných a zneškodnených 26 405 t zmesového komunálneho odpadu (z mesta Prešov 25 614 t), 586 t zeleného biologicky rozložiteľného odpadu, 3 424 t veľkorozmerného odpadu a 2 508 t odpadu zo stavebnej činnosti. V rámci separovaného odpadu sa vyzbieralo 303 t papiera, 461 t skla, 270 t plastov, 26,5 t viacvrstvého kombinovaného materiálu, 25,5 t obalov z kovu, 32 t olejov, 141 t vyradených elektrických a elektronických zariadení, 0,5 t žiaroviek, 3,1 t autobaterií, 39 t pneumatík, 9,8 t textílií, 0,3 t pesticídov.

Výnosy spoločnosti boli 3 853 422 €, náklady 3 768 477 € výsledok hospodárenia bol zisk vo výške 84 945 € Počet zamestnancov bol 107.

SPRAVBYTKOMFORT, a.s. Prešov

Rakúska spoločnosť Energiecomfort GmbH Wien vlastnilo 55% podiel, mesto Prešov malo 45% podiel na základnom imaní. Predmetom činnosti bola prevádzka energetických zdrojov, správa bytových a nebytových priestorov v osobnom vlastníctve a vlastníctve mesta Prešov, výroba, rozvod a predaj tepla a teplej úžitkovej vody a výstavba nových energetických zdrojov. V septembri 2010 bol ukončený proces odovzdania mestských bytov do správy Mesta Prešov na základe Dohody o skončení mandátneho vzťahu. Akciová spoločnosť postúpila na základe Komisionálnej zmluvy správu bytových domov na dcérsku spoločnosť Spravbytkomfort – Správa bytov, s.r.o., v ktorej mal 100 % podiel na základnom imaní.





Výnosy spoločnosti boli 22 112 tis. € náklady 20 215 tis. € výsledok hospodárenia za účtovné obdobie bol zisk 1 897 tis. €

PREŠOV REAL, s.r.o.

Predmetom činnosti podnikania boli činnosť realitnej kancelárie, sprostredkovanie obchodu a služieb, prenájom bytových a nebytových priestorov, zabezpečenie služieb spojených s prevádzkou objektov, zariadení, budov, správa bytového fondu, obstarávanie služieb pre údržbu bytového fondu, prevádzkovanie garáží alebo odstavných plôch, letná a zimná údržba ciest atď. K 31.decembru spoločnosť vo svojej správe evidovala 75 objektov a evidovala 407 platných nájomných zmlúv. Priemerný stav zamestnancov bol 15. Výnosy spoločnosti boli 420 604 € náklady 396 499 € výsledok hospodárenia bol zisk 24 105 €

SaZÚPC, s.r.o.

Mesto Prešov zabezpečovalo zimnú údržbu miestnych komunikácií, ktorých celková dĺžka bola 178 km, prostredníctvom firmy Správa a zimná údržba prešovských ciest, s.r.o. (so 70% účasťou mesta). Výnosy spoločnosti boli 209 991 € náklady 214 486 € výsledok hospodárenia za účtovné obdobie bola strata 4 495 €

MSS PREŠOV, s.r.o.

Spoločnosť mala od mesta Prešov prenajatý majetok, ktorého účtovná hodnota bola k 31.12.2011 3 262 309 € Spoločnosť vykonávala vlastnú činnosť v oblasti poskytovania ubytovacích a stravovacích služieb v objekte Hotel Senátor, v oblasti poskytovania služieb pre obyvateľstvo – športová činnosť na mestských krytých bazénoch na ul.Mirka Nešpora 2, Prešov a Májové námestie 1, Prešov, v objekte Zimný štadión, Pod Kalváriou 50, Prešov. Výnosy spoločnosti boli 866 286 € náklady 997 342 € výsledok hospodárenia za účtovné obdobie bola strata 131 056 €

IPZ Prešov, a.s.

V druhom štvrtroku 2011 ohlásila vstup do areálu priemyselného parku spoločnosť Honeywell. Na základe tejto skutočnosti, ale aj na základe predošlých skúseností, došlo v septembri 2011 k podpísaniu mandátnej zmluvy medzi spoločnosťou IPZ Prešov, a.s. a mestom Prešov. Postavenie a pôsobnosť IPZ určoval predmet podnikania vymedzený stanovami spoločnosti a Mandátna zmluva uzatvorená medzi spoločnosťou a Mestom Prešov, ktorou sa IPZ, a.s. zaväzuje v rámci tejto zmluvy vykonávať a zabezpečovať činnosti: vyhľadávanie investorov ako zmluvných partnerov, výkon práv a povinností mandanta ako zriaďovateľa priemyselného parku, obstarávanie projekčných prác, podkladov pre územné a stavebné konanie, zabezpečenie dodávateľských vzťahov pre priemyselný park atď. Výnosy spoločnosti boli 41 154 € náklady 80 136 € výsledok hospodárenia za účtovné obdobie bola strata 38 982 €



2. PRIEMYSEL, PODNIKANIE A ZAMESTNANOSŤ, OBCHOD A SLUŽBY

Nákupné stredisko na Prostějovskej ulici v Prešove blízko známej Astórie bolo na **začiatku januára** minulosťou. Po rokoch prevádzky budovu opustil obchodný reťazec a mäsiareň. Obyvatelia sa obávali, že obchody nahradia herne. Na vstupe do oboch predajní sa objavil odkaz, v ktorom prevádzkovatelia ďakujú zákazníkovi za priazeň a oznamujú ukončenie činnosti v lokalite. Podľa Jaroslava Majerníka, generálneho riaditeľa obchodného reťazca, ktorý mal časť budovy v prenájme, potraviny na Prostějovskej ukončili svoju činnosť z dôvodu ukončenia zmluvného nájmu. O ďalšom využití priestorov, ktoré plánuje majiteľ budovy, informácie nemal. Obchody pritom boli na Prostějovskej ulici niekoľko desiatok rokov. Zrušenie prevádzok prinútilo ľudí nakupovať vo vzdialenejšom obchodnom stredisku Centrum.

Zmeny nastali v čase, keď sa zmenila vlastnícka štruktúra budovy. Tú po novom vlastnila firma BTS Reál, ktorej majiteľom bol Rastislav Bilas. Ten poukázal na enormne zlý stav budovy a potrebu jej rozsiahlej rekonštrukcie. Budova sa mala rozrásť o jedno poschodie a v jej priestoroch vyrásť kvalitné a moderné fitness centrum. Služiť tak malo relaxu a oddychu všetkým záujemcom. V budove naďalej ostala lekáreň, ktorej nájom sa nekončil.

Spoločnosť Honeywell International Inc. mala v novom závode na výrobu automobilových turbodúchadiel zamestnať v roku 2012 prvých 43 zamestnancov, v roku 2013 141. Celkovo plánoval investor vytvoriť 446 nových pracovných miest. Ako vyplývalo z investičného zámeru, ktorý spoločnosť predložila na posúdenie vplyvov na životné prostredie, výstavba závodu v priemyselnom parku Záborské sa mala začať v prvom polroku roka 2012.

Investor predpokladal skončenie prvej etapy výstavby koncom roka 2012. Honeywell chcel investovať do závodu na výrobu turbodúchadiel pre osobné a nákladné automobily 38 miliónov eur.

Vďaka tejto investícii malo vzniknúť 446 nových pracovných miest. Z toho 335 ľudí sa malo zamestnať priamo vo výrobe a zvyšok v administratíve. V roku 2012 chcel investor vyrobiť v závode na východe Slovenska 300-tisíc turbodúchadiel. Z roka na rok mala výroba narastať. V roku 2015 chcela spoločnosť Honeywell na Slovensku vyrobiť 1,5 milióna turbodúchadiel.

Závod chcel investor stavať v dvoch etapách. V prvej etape sa malo pre potreby závodu využiť približne 25-tisíc m² areálu a vybudovať výrobnú halu s plochou 6 -tisíc m². V druhej etape chcela spoločnosť vybudovať výrobnú halu s plochou 9-tisíc m².

Ministerstvo hospodárstva SR informovalo o záujme spoločnosti Honeywell investovať na Slovensku koncom roka 2011. Investor už požiadal na **začiatku marca** rezort hospodárstva o poskytnutie investičnej pomoci. Dostať mal investičnú pomoc vo forme dotácie na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku, vo forme príspevku na novovytvorené pracovné miesta a vo forme úľavy na dani z príjmu za dodržania podmienky maximálnej intenzity pomoci platnej pre daný región v zmysle regionálnej mapy na roky 2007 až 2013. Maximálna intenzita pre región východné Slovensko predstavovala najviac 50 % z celkovej výšky oprávnených nákladov.

Okolo priemyselného parku IPZ Prešov - Záborské to v marci znova vrelo. Podľa medializovaných informácií sa už pre Prešov rozhodla americká spoločnosť Honeywell. Mesto sa už prakticky vzdalo možnosti uchádzať sa o nenávratný finančný príspevok. Ten stopla agentúra SARIO po začatí trestného stíhania za údajný subvenčný podvod. Samospráva rákala s predajom parku IPZ.

Ako uviedla poslankyňa Smeru Svetlana Pavlovičová, ktorej prekážal nedostatok informácií, v návrhu rozpočtu bolo 2,1 milióna eur ako predpokladaný príjem za predaj pozemkov priemyselného parku. Tento objem bol dosť veľký, preto poslanci ešte v januári požadovali doplniť informácie, aby mohli rozhodnúť pri schvaľovaní rozpočtu. Od primátorovho asistenta dostala Pavlovičová e-mail, že vzhľadom na moratórium požadované investorom sa Pavel Hagyarí rozhodol neposkytovať žiadne čiastkové informácie. Podľa Pavlovičovej to bolo zvláštne. Išlo o správu verejných financií a poslanec mal právo dostať tieto informácie včas. Presadzovala princíp transparentnosti, jasnosti a efektívnosti. Zaskočila ju navrhovaná cena za štvorcový meter pre investora. Podľa jej slov najprv primátor navrhol 36 eur, neskôr - 23. 12. 2010 - o 6 eur menej.

Podľa Pavlovičovej by malo mesto odpredaj pozemku zväziť. Terajší návrh na 30 eur jej pripomínal "jarný výpredaj". Ak by mesto zrátať svoje náklady na IPZ, táto suma by podľa jej slov presiahla 50

eur. Odporúčala, aby bolo mesto opatrné. Dodala, že mesto bude musieť zaplatiť aj zmluvnú pokutu vo výške asi milión eur súkromnej spoločnosti, ktorá bola pôvodným majiteľom IPZ. Minister hospodárstva Juraj Miškov navrhoval dlhodobý prenájom s možnosťou predkupného práva: Žiadali tiež predloženie stratégie, čo bude s celým IPZ, nielen s piatimi až siedmimi z 25 hektárov.

"Bol by totálny nezmysel vyhnať investora z mesta," uviedol primátor Pavel Hagyari a povedal, že nerozumie postoj poslankyne Pavlovičovej. O tom, či do Prešova investor príde, nerozhoduje ani on, ani poslanci, ani ministerstvo, ale "samotný investor". Ten podľa primátora prejavil záujem len o kúpu, nie o prenájom. Tomuto variantu je naklonené aj ministerstvo, ako sa pred časom vyjadril minister Miškov. Primátor potvrdil, že kým nie sú rokovania dokončené, platí informačné embargo, ale uviedol, že ústne predsedníčky klubov o veci informoval. Poslanci **10. marca** v majetkovej komisii jednohlasne schválili prevod, vrátane poslancov Smeru. Dohodnutá bola cena 30 eur za m². Bolo to v súlade s cenami pozemkov v danej lokalite, ktoré sa pohybovali v rozpätí od 20 do 30 eur. Podľa Hagyariho mestu za predaj žiadna pokuta nehrozila. Pripravoval sa aj komplexný súbor právnych dokumentov záväzný pre všetky strany.

Spoločnosť Honeywell plánovala pri Prešove postaviť závod na výrobu turbodúchadiel pre osobné a nákladné automobily. Mala získať od štátu investičné stimuly v objeme 19 mil. eur, z toho 11,5 mil. eur by mal investor dostať na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, viac ako 7 mil. eur ako príspevok na novovytvorené pracovné miesta a takmer 600 tis. eur vo forme daňových úľav.

Ako vyplývalo z návrhu na poskytnutie investičnej pomoci, ktorý Ministerstvo hospodárstva už predložilo do medzirezortného pripomienkového konania, požadovaná investičná pomoc na jedného pracovníka predstavovala takmer 43 tisíc eur.

Honeywell bol technologickým a priemyselným konglomerátom, ktorý sídlil v Morris Township, New Jersey v USA. Zákazníkom po celom svete dodával produkty a služby v oblasti letectva, kontrolných technológií pre budovy, domy a priemysel automobilovej výroby, turbokompresorov a špeciálnych materiálov. Akcie Honeywellu sa obchodovali na burzách v New Yorku, Londýne a Chicagu.

Na **začiatku roka** sa v Prešovskom kraji darilo najmä firmám, ktoré podnikali v obchodnej a stavebnej činnosti. Najviac bolo malých podnikov do 50 zamestnancov. V kraji bolo podľa Štatistického úradu v Prešove ku koncu minulého roka zaregistrovaných vyše 21-tisíc právnických osôb a takmer 60-tisíc súkromne podnikajúcich fyzických osôb. V porovnaní s rokom 2009 sa počet podnikateľov znížil o 258. Medziročne sa počet podnikov v kraji zvýšil o 1 101. V rámci podnikov najpočetnejšiu skupinu, vyše 12-tisíc, tvorili obchodné spoločnosti, z ktorých viac ako 96 percent bolo eseročiek. Takmer 100 percent podnikov bolo v súkromnom vlastníctve. Kapitálová účasť zo zahraničia bola zistená v 1 411 podnikoch.

Najviac podnikov, až 31 percent, podnikalo v obchodnej činnosti, v priemysle 12 percent a najmenej, necelých 8 percent, v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu. V ostatných činnostiach pôsobilo 28 percent podnikov.

V Prešovskom kraji bolo najviac malých podnikov do 49 zamestnancov, vyše 97 percent. Za nimi nasledovali stredné podniky od 50 do 249 zamestnancov - dve percentá. Podnikov, ktoré mali 250 a viac zamestnancov, bolo 58.

Podnikatelia z Prešovského kraja najviac podnikali v oblasti stavebníctva a obchodu, najmenej v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove. Odlišné to však bolo v niektorých okresoch. V okresoch Humenné, Poprad a Prešov dominovala obchodná činnosť.

Príchod investora do priemyselného parku IPZ Prešov - Záborské sa pomaly stával realitou. Prešovskí poslanci dali **30. marca** zelenú zámeru predať pozemky v IPZ spoločnosti Honeywell. Mestské zastupiteľstvo v Prešove schválilo zámer predaja približne 5 až 7 hektárov v priemyselnom parku IPZ spoločnosti Honeywell Turbo, s.r.o., ako prípad osobitého zreteľa „z dôvodu podpory rozvoja regiónu a tvorby nových pracovných miest“. Súčasťou schváleného návrhu bolo aj znenie budúceho memoranda medzi mestom a investorom, ako aj právne úkony, teda odstúpenie od vymáhania zmluvných pokút predchádzajúcich vlastníkov pozemkov v IPZ (spoločnosti CI Regio a ďalších) v prípade neuskutočnenia implementácie projektu. So zámerom súhlasilo celé zastupiteľstvo. Až na jednu výnimku, ktorá za návrh nehlasovala, sa všetci prítomní poslanci rozhodli podporiť zámer odpredania pozemkov pre Honeywell. Nikto nebol proti, ani sa nezdržal.



Pochybnosti odzneli len v rozprave. Nezávislá Svetlana Pavlovičová zdôraznila, že zrušením zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku sa skutočne vzdali tejto možnosti. Jej pozmeňujúci návrh na zapracovanie niektorých pripomienok neprešiel.

Predsedníčka klubu KDĽ, SDKÚ-DS, SaS, Most-Híd Andrea Turčanová zopakovala svoj postoj, že to nebolo „jednoduché rozhodovanie“, keďže mesto stál dosiaľ m² o 26,7 eura viac, než ako ho predáva. Zdôraznila ale, že príchod investora je v tejto situácii prioritou.

Primátor Pavel Haygari zareagoval, že treba oddeliť pozemky a siete. Tento náklad sa nezapočítaval priamo do ceny za meter štvorcový a tiež dodal, že ak dôjde ich odpredaju monopolným dodávateľom energii, bude „očistená“ cena 32 eur za meter štvorcový.

Poslankyňa Turčanová tiež ocenila predloženie podpísanej zmluvy, ktorou sa predchádzajúci vlastník pozemkov v IPZ vzdával možnosti zmluvnej pokuty pri odstúpení od projektu (čo by znamenalo terajší stav, keďže pozemky sa majú investorovi priamo predať).

Hlavný kontrolór Milan Tkáčik upozornil poslancov, že je otázne, či nemôže mesto počkať na nenávratný príspevok. V spomínanom liste nie je žiaden prísľub, žiadna istota, len možnosť prekonzultovať dofinancovania s Európskou komisiou. Ak niekto očakáva, že všetky peniaze sa mestu vrátia, bude sklamaný. Aj za cenu strát by bolo lepšie mať tam zamestnaných ľudí. Podmienky v memorande, ktorého návrh bol súčasťou prijatého zámeru, považoval Tkáčik za prijateľné. Osobne sa prikláňal k rozhodnutiu tento zámer podporiť, lebo to bol prvý reálny investor a tiež zdôraznil, že tento investor môže následne pritiahnúť ďalších.

Rovnaký názor mal primátor Hagyari, ktorý uviedol, že táto spoločnosť zamestnáva 150-tisíc ľudí po celom svete a aj keď v IPZ garantuje „len“ 446 pracovných miest, predpokladá, že ich môže byť až šesťsto, plus pritiahnúť do priemyselného parku ďalších subdodávateľov, ako aj iných investorov. Mestské zastupiteľstvo urobilo 30. marca prvý krok k etablovaní veľkého investora v Prešove. O priamom predaji pozemkov pre Honeywell mali pravdepodobne prešovskí poslanci rokovať na mimoriadnom zasadnutí mestského parlamentu.

Na schválenie zámeru predaja bola potrebná nadpolovičná väčšina, ale pri samotnom predaji už bude nutná trojpäťtinová väčšina prítomných poslancov.

Vláda definitívne schválila stimuly pre amerického investora. Firma Honeywell dostane 19,1 milióna eur. Od ministra hospodárstva Juraja Miškova (SaS) **31. marca** na prešovskej radnici prevzal rozhodnutie o investičnej pomoci finančný riaditeľ divízie dopravných systémov spoločnosti Honeywell Turbo, s. r. o., Peter Bracke.

Primátor Pavel Hagyari mu zároveň odovzdal text memoranda o spolupráci. Peter Bracke verejne prisľúbil, že s výstavbou závodu sa začne ešte v tomto roku a výrobu plánovali spustiť od júla do septembra 2012. Zamestnať chcú 446 ľudí.

Minister hospodárstva Juraj Miškov zdôraznil, že ide o investíciu s vyššou pridanou hodnotou, ktorá prichádza do regiónu s 18-percentnou mierou nezamestnanosti. Potvrdil, že na požadovanú prístupovú cestu v priemyselnom parku IPZ Prešov - Záborské štát poskytne dotáciu 400-tisíc eur. K tomu bolo však potrebné schváliť novelu zákona o dotáciách. Tá bola zatiaľ len v prvom čítaní, ale Miškov predpokladal, že v priebehu apríla bude schválená. Na otázku, aké mzdy ponúknu pracovníkom a kde ich budú hľadať, Bracke odpovedal, že priemerný plat zamestnanca by mal byť 1 300 eur, čo je nadpriemer v rámci SR. Asi 70 percent hľadaných zamestnancov by mali tvoriť robotnícke a technické profesie a 30 percent konštruktérska a manažérska podpora.

Bracke dodal, že budú potrebovať zručných a vysoko kvalifikovaných pracovníkov, ale poskytnú im vzdelávanie. Naznačil, že prácu nemôže vykonávať hocikto, niektoré časti turbodúchadla majú 300-tisíc otáčok za minútu. Ešte neuvažovali o tom, či o spoluprácu požiadajú aj úrad práce. Podľa generálneho riaditeľa agentúry SARIO Petra Šimončíča investor prinesie Prešov aj sekundárne výhody a to v podobe subdodávateľských vzťahov, pri ktorých sa môže vytvoriť okolo 2-tisíc pracovných miest.

Na otázku, čo v prípade, ak investor nesplní podmienky, na základe ktorých dostal stimuly, Šimončíč odpovedal, že ich bude musieť vrátiť v plnom rozsahu, zákon je tak nastavený. Ide o investíciu za 38 miliónov eur. Stimuly vo výške 19,1 milióna eur sa mali rozdeliť takto:

- na obstaranie hmotného a nehmotného majetku vo výške 11,5 milióna eur
- vo forme príspevku na vytvorené pracovné miesta 7 miliónov eur
- na úľave na dani pôjde o 593-tisíc eur.



Neúroda spôsobená záplavami a dažďami sa čoraz viac prejavovala aj na cenách zemiakov. Cena zemiakov stúpla. Kým v roku 2010 stál kilogram zemiakov 42 centov, v **apríli** 2011 stáli 80 centov.

Do prešovského joint venture (spoločného podniku) vstúpili spoločnosti FTE automotive z Nemecka a SBS (Scandinavian Brake Systems) z Dánska. Išlo o významných hráčov v automobilovom priemysle. V Prešove chceli vyrábať repasované brzdové strmene diskových bŕzd pre osobné autá. Smernica EÚ totiž hovorila, že určité percento z áut by sa malo nanovo využiť. Preto sa brali staré diely, ktoré sa repasovali. Vynovené strmene splňali všetky požiadavky kvality. Vyrobiť sa dali aj pre automobily, ktoré sa už prestali vyrábať, ale stále jazdili. Investori očakávali veľký záujem o tieto komponenty a rast obratu. Doteraz malo SBS takéto závody v Dánsku a vo Vietname. Od nového podniku investori očakávali zvýšenie konkurencieschopnosti.

Nový závod na Šváboch chceli otvoriť v júni. Do konca roka chceli zamestnať prvých 50 ľudí, v ďalšom roku mal ich počet narásť na sto. Počítali aj s príchodom subdodávateľov. Pre Prešov, ako miesto nového závodu, sa investori rozhodli preto, že nemecká spoločnosť už pri Prešove pôsobila a zamestnáva vyše 120 ľudí. S našimi zamestnancami mali investori dobré skúsenosti, boli dobre pripravení, vzdelaní, s vysokou efektívnosťou produktivity práce v závode. Preto bolo prirodzené rozšíriť aktivity na Slovensku a využiť synergický efekt.

Výšku investície investori nespresnili, malo ísť o niekoľko miliónov eur. Mzda v novom závode mala byť „nadpriemerná“, presné číslo nekonkretizovali. Pohybovať by sa však mohla v rozpätí od 700 do 800 eur v hrubom. Už v **apríli** ponúkali vzdelávací program pre svojich zamestnancov, aj ďalšie benefity, napríklad peňažné bonusy.

Podľa primátora mesta bol najväčším problémom tohto regiónu nedostatok pracovných miest, preto sa zástupcovia mesta tešili z etablovania ďalšieho investora, ktorý priniesol nové pracovné miesta. Podľa jeho slov bude výhodou aj dostupnosť nového závodu pre Prešovčanov.

Nový dánsko-nemecký joint venture podnik niesol názov SFMC, s.r.o. (SBS / FTE Manufacturing Cooperation), jeho prešovský manažment tvorili Slováci. FTE automotive vyrábala komponenty pre brzdy a spojky, zamestnával po celom svete 3 500 ľudí a mal ročný obrat 400 mil. eur. SBS sa špecializovala na brzdové doštičky a strmene pre automobily, motocykle a priemysel a bol v tejto oblasti európskym lídrom. Zamestnával 1 500 ľudí a dosahoval obrat 130 mil. eur.

Obrovské množstvo nezamestnaných bol perspektívne najväčší problém našej krajiny. Presvedčený bol o tom poslanec parlamentu Štefan Kužma (SDKÚ-DS). Preto v **apríli** inicioval legislatívne zmeny týkajúce sa zákonov vo vzťahu k obyvateľom znevýhodnených komunít.

Podľa Š. Kužmu šesťčlenná rodina so štyrmi školopovinnými deťmi a ich nezamestnanými rodičmi priemerne získala zo všetkých príspevkov a dávok 752 eur mesačne. Priemerná čistá mzda v Prešovskom kraji bola však iba 437 eur.

Takýto stav bol podľa poslanca príčinou sociálneho napätia v mnohých okresoch na východnom Slovensku vo vzťahu ku komunitám žijúcim v osadách. Podľa Kužmu to nebolo o rasizme, ale o tom, že si pracujúci uvedomovali, že oni musia denne vstávať o piatej a ísť do práce, no získajú menej ako tí, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní. Kužma považoval súčasné nastavenie sociálneho systému za zlé. Chýbala v ňom motivácia pracovať a neexistovala žiadna vymožitelnosť práva. Preto spolupracovali na príprave nového zákona o službách zamestnanosti a zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Ten mal do systému zaviesť viac motivačných prvkov a možnosť aktivácie dlhodobo nezamestnaných.

10. a 11. mája sa v prešovskom PKO uskutočnil dvojdný Veľtrh práce Job2day. Vstup bol bezplatný. Na jednom mieste sa tu zišli zamestnávateľia, personálne agentúry, vzdelávacie inštitúcie i orgány štátnej správy a samosprávy. Ponuka miest bola široká od robotníckych miest po vysoko odborné posty, vrátane manažérskych. Záujem bol veľmi veľký. Organizátori museli podujatie otvoriť o hodinu a pol skôr.

Prešov bol prvým krajským mestom poskytujúcim od **26. mája** elektronické služby. Niektoré úradné záležitosti si ľudia mohli od tohto dňa vybaviť aj z domáceho počítača. Čo sa dalo vybaviť z domu? Oznámenie o konaní verejného kultúrneho podujatia, žiadosť o poskytnutie finančnej pomoci na aktivity v oblasti kultúry, oznámenie o verejnom zhromaždení občanov, žiadosť o poskytnutie



informácií, výkaz dane za ubytovanie, ohlásenie začatia podnikania, žiadosť o prihlásenie a odhlásenie psa z a do evidencie, žiadosť o určenie súpisného čísla, žiadosť o záber verejného priestranstva a nahlásenie čiernej skládky.

Od **2. júna** bola v centre Prešove bezplatná Wi-Fi zóna. V ten deň sa na ňu pripojilo 1117 ľudí a tým vytvorili Prešovčania rekord v počte ľudí pripojených na internet cez Wi-Fi pripojenie za jeden deň.

Developerská spoločnosť Trigranit plánovala v Prešove postaviť obchodné centrum Polus. Po rovnomennom bratislavskom projekte by tak išlo o druhé nákupné centrum tejto maďarskej spoločnosti na Slovensku. V **júli** o tom rokoval s primátorom mesta Pavlom Hagyarim generálny riaditeľ a predseda Predstavenstva Trigranitu Gábor Zászlós. Podľa jeho slov prieskumy potvrdili, že ďalšie nákupno-zábavné centrum má v Prešove šancu. Zatiaľ v meste fungoval len MAX Prešov. Okrem Prešova sa Trigranit zaujímal aj o maloobchodný trh v Košiciach.

Jeden z najväčších zamestnávateľov v Prešove ohlásil hromadné prepúšťanie. Všetkých svojich zamestnancov chcela prepustiť drevárska spoločnosť Kronospan SK, s.r.o. Budúcnosť výroby v tomto podniku bola viac než otázná. Ako potvrdil túto informáciu riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov Ladislav Babuščák, spoločnosť nahlásila **27. júla** hromadné prepúšťanie 94 ľudí. Podľa jeho slov mali dostať zamestnanci výpovede od 29. do 30. augusta, pričom výpovedná lehota im mala začať plynúť prvého septembra. Prepúšťaní mali byť podľa dĺžky praxe v zmysle Zákonníka práce.

Prešovskému Kronospanu hrozil definitívny zánik. Spoločnosť podala žiadosť o hromadné prepustenie všetkých zamestnancov ako konštatoval finančný riaditeľ spoločnosti Alexander Pažúr, a dodal, že v priebehu najbližšieho mesiaca budú hľadať možnosti reštrukturalizácie firmy. Teda či aspoň nejaká jej časť bude schopná pôsobiť naďalej. Fakt, že Kronospan požiadal o hromadné prepúšťanie všetkých svojich ľudí, nasvedčoval tomu, že existovalo riziko definitívneho odstavenia výroby. Finančný riaditeľ sa k tejto otázke vyjadriť nechcel, s tým, že stále je to v procese, hľadajú sa nejaké možnosti.

Na Slovensko vstúpila rakúska firma Kronospan, ktorej korene siahali do roku 1897, v roku 1997. Prevzala vtedy prešovský závod Drevokombinát Šariš, ktorého základný kameň bol položený v decembri 1972. V Kronospane kedysi robilo štyristo zamestnancov a spoločnosť mala záujem o rozšírenie prešovského závodu. Investícia do rozšírenia prevádzky závodu na výrobu plávajúcích podláh, ku ktorej napokon nedošlo, vzbudila negatívne reakcie obyvateľov, nezískala ani požadovanú štátnu pomoc. V novej prevádzke malo údajne pracovať ďalších dvesto ľudí.

V priemyselnom parku IPZ Prešov - Záborské panoval na začiatku augusta čulý stavebný ruch. Americký investor Honeywell začal s výstavbou svojho závodu. Ten mala stáť na piatich hektároch IPZ do konca roka. Výrobu chceli spustiť v roku 2012. Investor mal už všetky potrebné povolenia a **23. júla** prevzal stavenisko. Začal s výstavbou výrobnéj haly nového závodu na výrobu turbodúchadiel. Hotová mala byť do konca roka. Pozemky americkej spoločnosti mesto predalo v máji. Na zaplatenie kúpnej ceny mal Honeywell čas do konca septembra.

Mesto sa zaviazalo, že postaví prístupovú komunikáciu. 400-metrová cesta mala byť vybudovaná hneď po uznesení vlády. Tá podľa slov primátora Pavla Hagyariho mala rozhodnúť do dvoch týždňov. Okrem výstavby cesty ponúkla samospráva Honeywellu súčinnosť aj pri ďalších veciach. Dohodli sa na pomoci pri MHD, aby spoje pri trojzmennej prevádzke jazdili aj počas noci. Dohodli sa na vytvorení materskej a základnej školy s vyučovacím jazykom anglickým a pomoci pri nábore pracovných síl. A samozrejme, pri získavaní potrebných povolení.

Podľa primátora nebolo ideálne, že IPZ leží v katastri susednej obce Záborské, ale na druhej strane bola snaha čo najskôr priemyselný park zaplniť. Prínos videl vo vytváraní pracovných miest pre ľudí z Prešova a okolia. V priemyselnom parku malo mesto stále 15 hektárov k dispozícii pre ďalších záujemcov.

Robotníci si nájdu prácu skôr ako vysokoškooláci, toto potvrdzovali aj najnovšie štatistiky z prešovského úradu práce. Zamestnávatelia pri výbere nových pracovníkov oceňovali schopnosti človeka. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove evidoval k **4. augustu** 36 voľných pracovných miest pre robotnícke profesie. Najhoršie boli na tom podľa štatistík vysokoškooláci. Na začiatku augusta mali nahlásené voľné štyri pracovné miesta pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí a 24



stredoškolských profesií. Čo sa týkalo občanov so zdravotným postihnutím, úrad evidoval 14 voľných pracovných miest.

Podľa najnovších štatistík najviac vyhľadávanými na trhu práce boli muži do tridsať rokov. Najmenší rozdiel medzi mužmi a ženami robili súkromné spoločnosti pri ľuďoch so základným vzdelaním. Väčšie rozdiely boli už pri vysokoškólakoch, v tomto prípade si firmy vybrali skôr mužov. Podľa štatistík ženy mali väčšiu šancu získať prácu v administratíve, žurnalistike. Rovnako na tom boli ženy a muži v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti, práva a v cestovnom ruchu.

Primátor Pavel Hagyari a zástupca spoločnosti Honeywell Turbo, s.r.o. Petr Kruliš **15. augusta** podpísali zmluvu o predaji pozemkov. Obe strany sa dohodli na predaji piatich hektárov pôdy v priemyselnom parku IPZ-Záborské za sumu 30 eur za m² bez DPH. Celá výška hodnoty pozemku, čo bolo 1,5 milióna eur, mala byť prevedená na účet mesta do 5 dní odo dňa vkladu do katastra nehnuteľností. Na pozemku už boli zavedené inžinierske siete, teda elektrina, plyn, voda. Spoločnosť plánovala na pozemku do konca roka postaviť výrobné haly na výrobu turbodúchadiel a s výrobou chceli začať v lete 2012.

Zámer predaja pozemkov schválili prešovskí mestskí poslanci ešte v marci. V máji bola medzi primátorom mesta a zástupcom spoločnosti Cristianom Cestarom uzavretá predbežná zmluva. Americký investor už 21. júla prevzal pozemky v priemyselnom parku a začal stavebné práce, hoci oficiálne bola zmluva podpísaná až 15. augusta.

Vláda SR schválila pre amerického investora aj maximálne možné stimuly, a to ešte v marci. Išlo o sumu 19 154 577 eur vo forme dotácie na nákup dlhodobého hmotného a nehmotného majetku za 11 517 454 eur, príspevku na vytvorenie nových pracovných miest vo výške 7 042 740 eur a úľavy na dani z príjmu vo výške 594 383 eur. S náborom zamestnancov chcela spoločnosť začať už začiatkom roka 2012. Kontaktovali už Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove. Záujem bol hlavne o pracovníkov do výroby na obsluhu CNC strojov so stredoškolským vzdelaním. Manažérske posty chcela firma obsadiť svojimi odborníkmi.

Vnútroareálovú obslužnú komunikáciu v priemyselnom parku IPZ Prešov – Záborské malo postaviť samotné mesto Prešov. Ministerstvo hospodárstva SR sa však v **auguste** rozhodlo sumou vyše 333-tisíc eur samospráve pomôcť, keďže tá na to nemala prostriedky. Štát pre potreby amerického investora, spoločnosť Honeywell Turbo, chcel vybudovať v priemyselnom parku IPZ Prešov – Záborské aj novú vnútroareálovú obslužnú komunikáciu. Zámerom ministerstva bolo poskytnúť zo svojho rozpočtu obchodnej spoločnosti MH Invest dotáciu vo výške 333-tisíc eur na výstavbu vnútroareálovej komunikácie. Ako konštatovalo ministerstvo, výstavbu vnútroareálovej komunikácie bolo možné považovať ako mimoriadnu a naliehavú úlohu, ktorou sa zabezpečiť potenciál pre vytvorenie nových pracovných miest. Úspešná realizácia investičného zámeru investora Honeywell Turbo mala pre mesto Prešov, ako aj pre celý región Prešovského kraja strategický význam.

V poľnohospodárskej prvovýrobe bolo na Slovensku 15-tisíc nezamestnaných. Pomôcť im mali vládne opatrenia, o ktorých **9. septembra** v Prešove informoval minister pôdohospodárstva Zsolt Simon (Most-Híd). Vyjadril sa aj k meškaniu projektu obnovy prešovského Solivaru. Prioritou vlády bolo podľa ministra Simona dostať prácu na vidiek. Potenciál videl v tom, že na Slovensku bolo stále veľa potravín z dovozu. Minister chcel zmiernenie noriem miestnym poľnohospodárom, aby si mohli zriadiť malé občasnú bitúnky s menej prísnyimi normami, mali skladovacie priestory a menšie autá s chladiacimi zariadeniami na rozvoz do okolitých obchodov a reštaurácií. Teda bez medzičlánkov vstúpiť na miestny trh.

Chceli rozbehnúť systém predaja konečnému spotrebiteľovi, o ktorom práve rokovali s Bruselom. Odpoveď z centrál EÚ očakávali v septembri, nové nariadenie vlády by malo platiť od októbra. Minister konštatoval, že už dnes evidujú záujem farmárov o tieto novinky a ďalej sa zamýšľal nad tým, prečo by sa do Prešova mali dovážať z Bratislavy či zo Španielska tie komodity, ktoré možno vyrobiť priamo v regióne? Neplatilo totiž pravidlo, že čo nemáme, to dovezieme. Dovážalo sa aj to, čo sme vedeli vyrobiť a ak k tomu pripočítalo 15-tisíc nezamestnaných, rozhodne ten tovar nevyhádžal lacnejší.



Minister sa v Prešove vyjadril aj k otázke rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky v Solivare. Podľa medializovaných informácií z prešovskej samosprávy projekt rekonštrukcie skladu soli bol už hotový a čakal len na Simonov podpis.

Prešovskí mestskí poslanci na zastupiteľstve **26. októbra** schválili zámer predaja desiatich hektárov pozemku v priemyselnom parku IPZ Prešov-Záborské pre spoločnosť ThyssenKruppPresta AG z Lichtenštajnska za sumu 35 eur za m². Na pozemku boli zavedené inžinierske siete – elektrina, plyn, voda. Investor tu plánoval postaviť výrobný závod v segmente ľahkého strojárstva pre automobilový priemysel, kde chcel vytvoriť 1 200 nových pracovných miest.

Primátor Prešova Pavel Hagyarí uviedol, že spoločnosť ThyssenKruppPresta AG patrí medzi najväčšie oceľiarske a strojárské firmy na svete. Medzi mestom a investorom sa pripravovala dohoda o vzájomnej spolupráci. Mesto sa zaviazalo, že urobí všetko pre to, aby sa tu investor etabloval. Pomáhalo mu s prípravou podkladov pre proces EIA a získanie územného rozhodnutia. O výške plánovanej investície primátor neinformoval. Spoločnosť žiadala od vlády a SARIO investičné stimuly. Ich zámerom bolo kúpiť pozemky do konca roka. V priemyselnom parku ostalo ešte 11 716 m² voľných pozemkov. Podľa Hagyarího mali o parcely záujem dvaja menší investori z oblasti energetiky a strojárnej výroby.

Predaj čerstvého mlieka prostredníctvom automatov zaznamenal úspech. Po roku však záujem prudko opadol a ľudia sa vrátili ku škatuľovým mliekam z hypermarketov. Rady v Prešove v **septembri** spred mliekomatov zmizli. Ministerstvo pôdohospodárstva sa však nevzdávalo. Dôvodov mohlo byť viacero. Od zvýšenia ceny o 10 centov (z dôvodu nárastu DPH zo 6 na 20 percent), cez komfort (treba mať vlastnú fľašu a drobné), až po nezvyk na takéto mlieko.

V monobloku prešovskej fakultnej nemocnice otvorili **28. októbra** novú kaviarničku. Išlo o chránenú dielňu, v ktorej hostí spomedzi pacientov, návštevníkov aj personálu obsluhovali vozičkári. Takéto pracovisko bolo v Prešove jediné. Fungovala len niekoľko dní, ale o návštevníkov nemala núdzu. Skôr naopak. V blízkosti kaviarne pribudli aj bezbariérové toalety. Do prestavby sociálnych zariadení investoval manažment nemocnice v čase, keď padlo rozhodnutie, že priestor prenajmú.

Zastrešovalo ho Občianske združenie Mabaj Energy a kaviarnička mala byť v areáli nemocnice najmenej dva roky. Združenie malo však ambíciu udržať ju oveľa dlhšie. Všetci zamestnanci boli so zníženou pracovnou schopnosťou nad 70 percent a mali zabezpečenú dopravu z práce a do práce. O priestor v areáli nemocnice sa usilovali aj preto, že to bolo miesto, kde sa stretávali ľudia so zdravotnými problémami a keď ich príde obslúžiť vozičkár s úsmevom na tvári, možno na chvíľu zabudnú na svoje ťažkosti.

V **decembri** už nielen lekári, ale aj pracovníci úradov práce žiadali zvýšenie svojich plátov. Svoju nespokojnosť vyjadrili v petícii, do ktorej sa zapojili pracovníci 44 zo 46 úradov práce vrátane prešovského. Z prešovských úradníkov sa pod petíciu podpísali 70 %. Žiadali odstránenie nadmerného preťaženia zamestnancov, zvýšenie platových taríf, navýšenie rozpočtov úradov práce o 15 %, riešenie morálneho ohodnotenia zamestnancov a odstránenie rozdielneho prístupu k odmeňovaniu zamestnancov.

Celkový počet voľných pracovných miest nahlásených na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Prešove na **konci roka 2011** bol 203, z toho bolo v okrese Prešov voľných 197 pracovných miest. Pritom v evidencii Úradu bolo 20 777 uchádzačov. Uchádzači do 24 rokov si najčastejšie hľadali prácu na pozícii administratívny pracovník, asistent, recepčný, predavač či čašník. Zamestnávateľia však v Prešove a okolí najviac hľadali zamestnancov v profesii vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy.

Na **konci roka** bol rozdiel medzi priemerným platom človeka zarábajúceho v Bratislave a v Prešovskom kraji 339 eur. Nielen peňazí, ale aj práce bolo na východe málo. Rozdiely v platoch boli väčšie v súkromných firmách ako v štátnych a obecných firmách.





3. STAVEBNÍCTVO, URBANIZMUS, BÝVANIE

Celý deň svietili lampy verejného osvetlenia, keď sa začalo stmievať, zhasli. Takto to vyzeralo cez víkend **8. a 9. januára** v Prešove. Poruchu odstraňovali tri dni. Výkonný riaditeľ spoločnosti O.S.V.O. comp, ktorá v Prešove spravovala sieť verejného osvetlenia, Peter Bindas uviedol, že k mimoriadnej udalosti došlo tak, že elektronicky riadený systém sa ráno nevypol. Počas víkendu sa niekto pokúsil nabúrať do systému elektronického riadenia verejného osvetlenia, ktorý fungoval na báze internetu. Poškodil niektoré stupne ochrany, čo spôsobilo výpadok. Poruchu sa podarilo definitívne odstrániť až 11. januára večer. Oprava sa podľa riaditeľa realizovala postupnými krokmi, pretože systém bolo potrebné znovu nastaviť a zladiť. Správca sietí verejného osvetlenia preto posilnil poruchovú službu, ktorá verejné osvetlenie prepínala z automatického režimu na mechanické riadenie. Bindas spresnil, že na opätovné spustenie bolo potrebné jednak posilniť ochranu a inštalovať softvér v 120 rozvážačoch na území mesta. Situáciu s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobil svojím nezodpovedným konaním nejaký počítačový hacker.

Elektronické riadenie siete verejného osvetlenia v Prešove zaviedli v roku 2006 a o tri roky na to sa dobudovala adaptívna regulácia. Systém riadil centrálny počítač, ktorý vyhodnocoval svetelno-technické parametre v teréne a prostredníctvom rozvážačov dával príkaz na vypnutie, zapnutie a na niektorých miestach aj zníženie intenzity osvetlenia. Riaditeľ konštatoval, že doteraz fungoval systém bez poruchy a jeho prevádzka prinášala do mestskej pokladnice značné úspory finančných prostriedkov.

Hlinu a kamene, ktoré vybrali vodohospodári v rámci protipovodňových úprav zo zaneseného dna Torysy, mesto Prešov využívalo na zasypávanie časti mlynského náhonu na Kúpeľnej ulici. Po vyrovnaní terénu tu mali vybudovať cyklistický chodník. Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., ktorý začal v januári na časti toku rieky Torysa v Prešove s provizórnymi protipovodňovými úpravami, koordinoval svoje práce s prešovskou radnicou. Dohodli sa na tom **15. februára** počas kontrolného dňa generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Daniel Kvocera a prešovský primátor Pavel Hagyari.

Práce boli v réžii vodohospodárov zo Správy Hornádu a Bodvy. Išlo o úsek od Mestskej haly po most vedúci na ulicu Pod Wilec hôrkou. Rozsah prác sa týkal prehĺbenia koryta Torysy od nánosov, vyčistenia a úpravy obidvoch brehov rieky a navýšenia brehov, ktoré mali slúžiť ako ochranný val.

Od Základnej školy na Kúpeľnej ulici až po ústie do Torysy pri Prešovskej univerzite mal vzniknúť cyklistický chodník. Ten sa mal napojiť na už existujúcu cyklodráhu lemujúcu pravý breh Torysy. V ďalšej etape sa počítalo s predĺžením cyklistického chodníka po ochrannom vale, ktorý mal nadviazať na cyklodráhu. Tá viedla po pravom brehu Torysy z Veľkého Šariša cez prešovské Sídliisko III, II a I a končila sa pri mestskej hale. Finálnu fázu prác na cyklochodníku mala prešovská radnica robiť v roku 2012.

Na prešovskom sídlisku Sekčov začala spoločnosť Spravbytkomfort stavať ďalšiu kotolňu na biomasu. Prvú etapu stavby začali **v marci** a plánovali ju dokončiť ešte v roku 2011. Investičný náklad predstavoval 3.2 milióna eur.

Terasy na pešej zóne v Prešove nemali mať takú podobu, v akej ich ľudia poznali doteraz. Úmysel mesta pripraviť nariadenie, ktoré nepovolí kryté terasy, potvrdil **v apríli** aj primátor Pavel Hagyari. Zdôraznil, že nebudú povolené tie, ktoré de facto vytvárajú nové krčmy na námestí, pretože tie umelé hmoty, igelity a bezbrehé reklamy do mesta podľa neho nepatria a dodal, že rozhodnutie mesta zohľadňuje pripomienky pamiatkarov i trend vo svete. Na nových terasách už budú musieť stáť stoličky priamo na zemi a nebudú môcť mať uzatvárateľnú strechu, iba slnečníky. Názory na tento chystaný krok mesta sa rôznili. Rozhodnutie mesta pamiatkari vítali. Opačný názor ako radnica mali prevádzkovatelia letných terás. Problémov videli viac a to hlavne pri nepriaznivom počasí.

Plánovaný garážový dom na Sibírskej ulici mal aspoň čiastočne vyriešiť problém s parkovaním na Sekčove. Istý podnikateľ dal mestu ponuku, na základe ktorej bola vyhlásená verejná súťaž na prenájom pozemku. Po zastupiteľstve **29. júna** bolo všetko inak. Poslanci odhlasovali zrušenie





verejnej súťaže a návrh na vypísanie novej. Nemalo už ísť o prenájom, ale o predaj pozemku o rozlohe 680 m². V marci sa vo verejnej súťaži stalo to, že sa do nej prihlásil nielen investor, ktorý už dostal predbežný súhlas, ale aj ďalší záujemca, ktorý ponúkol o 4 centy vyššiu cenu a nakoniec vyhral súťaž. Lenže pôvodný záujemca už mal vydané územné rozhodnutie a výherca mal právo na prenájom pozemku. Pôvodný majiteľ bol z poslancov rozčarovaný. Táto situácia spôsobila, že on nemohol začať budovať garážový dom a výherca súťaže nemohol robiť tiež nič, lebo nemal stavebné povolenie.

Letné terasy, ktoré dotvárali kolorit mesta, v letnej sezóne zmenili svoj vzťah. Majiteľov reštauračných prevádzok nariadenie mesta donútilo zrušiť opláštenie igelitom aj pódia, dokonca aj barové pulty. Dovolené boli len stoličky a slnečníky. Podnikatelia hovorili o stratách. Faktom bolo, že na Hlavnej ulici bolo oveľa menej reálneho sedenia ako v roku 2010. Naopak, Floriánova ulica akoby rozkvitla. V lete tam bolo päť letných sedení a zdalo sa, že sa ľudia z centra posúvajú práve tam. Dôvodom mohlo byť aj to, že úzka ulica so sedením na oboch stranách poskytovala viac intimity.

Spravodlivosť dostihla aj neplatičov zo Starej Tehelne. **24. augusta** mestskí úradníci deložovali päť rodín, ktoré dlhovali vysoké sumy na nájomnom. O pár dní mali prísť na rad ďalší. Mesto rozhodlo o vypratani 30 rodín. Išlo o neplatičov, ľudí bývajúcich v bytoch na čierno alebo takých, čo odišli do zahraničia a skončila im nájomná zmluva. Uvoľnené byty mesto chcelo prenajať novým nájomníkom do jedného mesiaca.

Novému detskému ihrisku sa tešili deti z Ulice 17. novembra v Prešove. Pôvodné ihrisko doplnili o nové atrakcie. Ihrisko otvorili na začiatku **septembra**. Doplnili preliezačkovú loď, detské pieskovisko, prevažovačky, kolotoč a lavičky. Celkové náklady na opravu a doplnenie detského ihriska boli hradené z rozpočtu mesta a to z vyčlenených finančných zdrojov v rámci rezervy výboru mestskej časti, ktorých náklady nepresiahli 8-tisíc eur. Všetky použité prvky detského a záhradného mobiliáru boli certifikované a vyrobené v technickej a bezpečnostnej zhode s udávanými normami a z prírodných a poveternostne odolávajúcich materiálov.

Historické jadro Prešova môže zmeniť svoju podobu. Komisia pre podnikateľskú činnosť a strategický rozvoj v **septembri** uvažovala o zrušení pešej zóny a dala vypracovať návrh možnosti vjazdu a parkovania osobných motorových vozidiel na Hlavnej ulici počas celého týždňa, 24 hodín denne. Poslancom ani primátorovi sa tento nápad nepáčil. Podnikatelia dôvodili tým, že pešia zóna bola „vo večerných hodinách a cez víkend vyľudnená“. Vpustenie vozidiel do centra by ju vraj malo oživiť.

K samotnému návrhu komisie poslanec Drutarovský povedal, že to, že je pešia zóna slabo využívaná, nemusí súvisieť so zákazom vjazdu osobných áut. Z tohto pohľadu sa mu zdal tento nápad zvláštny. Súvislosť videl skôr v tom, že tam boli málo atraktívne prevádzky a tiež s nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva. Keďže išlo o spoločný priestor pre všetkých, mal by byť podľa Drutarovského témou širšej diskusie. Jeho osobný názor bol taký, že je fajn, že máme pešiu zónu a nie je dobrý nápad tam pustiť autá. Inde by boli radi, že sa im podarilo dostať autá z historického jadra.

Členom spomínanej komisie bol aj poslanec Igor Andrejčák (Smer-SD). Podľa jeho slov sa často stretávali so žiadosťami skrátiť prevádzkové hodiny na Hlavnej (z 18. na 17. hodinu a v sobotu úplne). Podľa neho bolo zámerom komisie, aby mestský úrad pripravil analýzu, akým spôsobom by sa dal tento problém vyriešiť a či by jednostranný vstup áut do centra ešte neskomplicoval súčasnú dopravnú situáciu. Primátor Pavel Hagyari nebol myšlienke, že by na pešiu zónu vpustili automobily, naklonený.

Po takmer deviatich mesiacoch sa **8. septembra** na mestskom zastupiteľstve rozhodovalo o vecnom zozname miestnych komunikácií určených na obnovu a rekonštrukciu. Od začiatku roka totiž nebola ochota schváliť harmonogram. Pôvodný plán bol viackrát z rokovania stiahnutý. Teraz bolo rozhodnuté, o ktoré cesty a chodníky pôjde, aj výška investície. Išlo o 800-tisíc eur. Po ostrej diskusii, keď viacerí poslanci mali tendenciu presadzovať cesty a chodníky vo svojich volebných obvodoch, padlo rozhodnutie. Katarína Ďurčanská (nez.) kolegom v rozprave pripomínala, že musia nájsť zhodu a navrhla kompromis, aby sa v každom volebnom obvode urobili aspoň dve cesty a konečne sa s prácami začalo. Ivan Benko (nez.) sa prihovárať za Jarkovú ulicu.





Schválená suma 800-tisíc na opravy a rekonštrukcie tiež nezaťažila rozpočet na rok 2011, ale mala ísť na ľarchu budúcoročného. Po mnohých pozmeňujúcich návrhoch napokon poslanci schválili optimálny harmonogram. Hlasovala však len pravicová koalícia. Napriek tomu, že klub Smer-SD a nezávislí patrili k najväčším kritikom faktu, že sa s opravami ešte nezačalo, pri hlasovaní chýbali.

Schválený plán opráv:

Komunikácia Volgogradská ulica - od zastávky MHD na Námestí Kráľovnej pokoja po križovatku na Mukačevskej - za 116-tisíc eur

Komunikácia M. Čulena, Odborárska, Sázavského - za 240-tisíc eur

Chodníky Jahodová - Šidlovská - za 50-tisíc eur

Komunikácia Okružná medzi križovatkami ku Kumštu a Remscheidská - za 15-tisíc eur a chodník za 5-tisíc eur

Chodník Požiarnická ulica - za 99-tisíc eur

Chodník Kysucká- Bencúrova- Solivarská - za 16-tisíc eur

Chodník Bernolákova, Dubová, Zemplínska - za 90-tisíc eur

Komunikácia medzi križovatkami Vihorlatská, Sibírska - za 55-tisíc eur

Komunikácia prístupová - Sibírska 28 - za 44-tisíc eur.

Projekt Prešov – pitná voda a kanalizácia v povodí rieky Torysa sa začal v júni 2007, slávnostne bol ukončený **26. októbra**. Cieľom projektu bolo riešiť nedostatok kvalitných miestnych zdrojov vody a nepostačujúce systémy obecných kanalizácií a čistenia odpadových vôd v povodí rieky Torysa v okresoch Prešov, Sabinov a Košice.

Náklady na projekt prevýšili 66 mil. € z EÚ prišlo vyše 40,5 mil. € štát prispel sumou 18,3 mil. € a vodári sa podieľali na spolufinancovaní takmer 7,9 mil. € V projekte bolo zahrnutých 37 obcí a štyri mestá, vybudovaných bolo 75 stavieb, z toho 63 bolo právoplatne skolaudovaných, zvyšných 12 malo byť skolaudovaných do konca roka.

V rámci projektu sa postavilo 151 026 m a zrekonštruovalo 450 m vodovodnej siete, 19 vodojemov, 5040 nových vodovodných prípojok, postavilo sa 136 941 m a zrekonštruovalo 10 791 m splaškovej kanalizačnej siete, postavilo sa 4 309 nových kanalizačných prípojok a zrekonštruovalo sa päť čistiarní odpadových vôd. Projekt riešil napojenie na kanalizáciu vyše 19 tisíc obyvateľov a na vodovod sa pripojilo takmer 25 tisíc občanov.

Povodne v lete 2010 viedli k zmene termínu kolaudácie celého diela, keď poškodili už vybudované stavby. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., požiadala Európsku komisiu ihneď o zmenu rozhodnutia pre ukončenie projektu v termíne do konca roka 2011 a zároveň o navýšenie finančných prostriedkov. Tie mali ísť na nutné protipovodňové opatrenia vodných stavieb, ale aj okolia.

Nedostatok voľných hrobových miest v meste Prešov, predovšetkým na cintoríne v blízkosti centra, donútilo radnicu investovať nemalé finančné prostriedky do rozšírenia cintorína na Solivare. Proces sa začal odkúpením pozemkov od vlastníkov a na časti dotknutých pozemkov bol archeologický výskum. Správcom prešovských mestských cintorínov boli Technické služby mesta Prešov. Podľa riaditeľa spoločnosti Jozefa Višňovského prevádzkovateľ prijme opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa mohlo naďalej pochovávať aj hlavnom cintoríne na Vajanského ulici.

31. októbra evidovali zhruba 500 neplatičov za hrobové miesta. Časť týchto miest bola takých, o ktoré nebol záujem už viac rokov. Tie sa pri splnení zákonných požiadaviek dali pripraviť na opätovné pochovávanie. Riaditeľ konštatoval, že pochovávanie na hlavnom cintoríne, ale aj na ďalších cintorínoch, ktoré sa považujú za uzavreté, sa realizuje do existujúcich hrobov či rodinných hrobiek. Takýchto pohrebov je, podľa neho, pomerne veľa. Každopádne však je potrebný nový cintorín.

Ďalej skonštatoval, že v tomto období bude vydané stavebné povolenie pre vykonanie stavebných prác a to hlavne spevnených plôch, čiže prístupových ciest, chodníkov, verejného osvetlenia a napojenie celej infraštruktúry tak, aby na prvých parcelách mohli začať pochovávať už v priebehu roka 2012. Mesto rozbehlo aj rekonštrukciu domu smútku na Solivare. Investícia mala zabezpečiť úpravu priestorov tak, aby sa na obradoch mohlo zúčastniť omnoho viac ľudí a aby interiér bol dôstojným priestorom na vykonávanie poslednej rozlúčky so zosnulými.

Riaditeľ TSMF pripomenul, že v posledných rokoch sa diskutuje aj o možnostiach výstavby krematória v Prešove. Podľa neho by takáto služba riešila pozostalým z Prešova i širšieho regiónu





množstvo problémov, ktoré súvisia so zabezpečením obradu a kremácie. Najbližšie sa to poskytovalo v Košiciach.

Na prešovských cintorínoch sa nachádzali aj hroby významných osobností, ktoré boli zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu a sú národnými kultúrnymi pamiatkami.

Podľa vedúcej oddelenia kultúry a športu Mestského úradu v Prešove Márie Putnockej, v majetku mesta sa nachádzalo desať pamätných hrobov s náhrobníkmi, o ktoré sa starala radnica prostredníctvom mestskej spoločnosti Technických služieb mesta Prešov. Išlo o maliarov, hudobných skladateľov, pedagógov, a ďalšie osobnosti, s menami ktorých sa spájalo spoločenské a umelecké dianie v meste. Nie všetci sa tu narodili, ale významnou mierou sa zapísali do dejín Prešova.

Do zoznamu pamätných hrobov sa dostali mená maliarov Mikuláša Jordána, Maxa Kurtha, Jána Rombauera, Júliusa Töröka. Patrili sem aj hudobní skladatelia Mikuláš Moyzes a Ján Pöschl, ktorí dlhodobo pôsobili v Prešove a významnou mierou ovplyvnili jeho spoločenský život. Mesto sa tiež staralo o hrob uznávaného fotografa a lekárnika Karola Divalda, knihovníka a kronikára mesta Belu Kleina – Tesnoskalského, k pamätným hrobom patrilo aj miesto posledného odpočinku učiteľa a redaktora Fedora Lazoríka a filozofa a psychológa Andreja Vandráka.

V roku 2011 došlo k poškodeniu hrobu Jána Rombauera, z ktorého neznámy páchateľ ukradol liatinové zábradlie vysoké asi jeden meter a dlhé deväť metrov. Polícia prípad vyšetřovala ako prečin hanobenia miesta posledného odpočinku.





4. DOPRAVA

Od **začiatku roku** bola nastavená zelená vlna v Prešove aj na hlavnom ťahu Poprad - Vranov nad Topľou na Levočskej ulici. Od decembra bola vytvorená koordinácia svetelných signalizačných zariadení na Levočskej ulici - Duklianskej ulici, v úseku od križovatky Levočská - Vologogradská - M. Čulena po križovatku Duklianska - Vajanského. Po ukončení rekonštrukcie križovatiek Námestia mieru a Duklianska - Vajanského sa k týmto semaforom technologicky prispôbili aj signalizačné zariadenia na križovatkách Levočskej ulice s ulicou Volgogradskou, Obr. mieru a Remscheidskou, čím bola vytvorená koordinácia piatich križovatiek s preferenciou jazdy po ceste I/18 (prieťah mestom západ - východ a opačne). Prioritnou križovatkou bola tu križovatka Nám. mieru, ktorá celý proces riadila v dynamickom režime. Vodiči však funkčnosť zelenej vlny príliš nepostrehli.

V metropole Šariša bola donedávna len jedna zelená vlna, ale ani tá nebola súvislá. Zelená vlna bola na Sekčove, ale Rusínska križovatka bola nadradená a prerušovala ju. To znamenalo, že boli dve zelené vlny - smerom k zábavno-obchodnému centru Max a smerom k Lesníckej. Definitívne riešenie na technologicky vyššej úrovni mal priniesť program podpory rozvoja inteligentných dopravných systémov - Národný systém dopravných informácií, ktorý pripravovalo ministerstvo regionálneho rozvoja.

Oddelenie dopravy na prešovskom mestskom úrade sa zvýšeniu maximálnej rýchlosti na Rusínskej ulici na 70 kilometrov za hodinu venovalo už v roku 2010. Prerokovalo ho s krajským riaditeľstvom policajného zboru, to však zvýšenie rýchlosti na tomto úseku zamietlo z bezpečnostných dôvodov. Od **26. januára** bola už situácia iná a vodiči mohli prekročiť rýchlosť o 20 km/h v porovnaní s tým, ako to bolo v meste bežne dovolené. Mesto požiadalo obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie o vydanie určenia dopravného značenia. Návrh potom odsúhlasil krajský dopravný inšpektorát a zmluvný správca ciest osadil dopravné značenie. Vyššia rýchlosť mala zabezpečiť lepšiu plynulosť dopravy. Tento cestný úsek sa mal monitorovať do konca leta a na základe vyhodnotenia sa malo rozhodnúť, či tu sedemdesiatka aj ostane.

Vodičom v meste chýbalo viac značiek povoľujúcich maximálnu rýchlosť jazdy 70 km za hodinu. Na ceste na Sigord za Solivarom bol dlhý úsek v podstate rovnej cesty. Okolo boli polia a niekdajšie družstvá, nikde ani noha. Bola tam päťdesiatka. Aj keď to bolo v obci, pokojne sa tam dalo ísť rýchlejšie. Chodci tam boli sviatkom, dieťa tam nebolo vidieť vôbec. Rovnako pri ostatných výjazdoch a vjazdoch z a do mesta boli cesty pomalé. Výpadovky na Poprad, Sabinov, Košická ulica mali povolenú maximálnu rýchlosť 50 km/h, smerom na Poprad bola na pár metroch rýchlosť 60 km/h. Sedemdesiatka bola povolená len v Nižnej Šebastovej, cez ktorú bol výjazd z Prešova smerom na Hanušovce, Vranov a Bardejov. Ale aj tu pri vjazde do mesta bola sedemdesiatka len v istom úseku, za svetelnou križovatkou bola už päťdesiatka, aj keď tam bolo len pole a viadukt. Päťdesiatka bola aj na Duklianskej, hoci sa tam pohybovali v podstate len miestni zamestnanci a dalo by sa tam, aspoň v ľavom pruhu, ísť rýchlejšie. V meste platila sedemdesiatka aj na Vranovskej ulici.

Za doterajšie obdobie zimnej sezóny, teda od októbra 2010 do **11. februára**, Správa a údržba ciest PSK použila pri zimnej údržbe na cesty I., II. a III. triedy v rámci kraja 13 455 ton chemického posypového materiálu a 47 400 ton inertného posypového materiálu. V porovnaní s rovnakým obdobím minulej sezóny bola táto zima zatiaľ náročnejšia. Pri chemickom posype došlo k nárastu o 35 %, pri inertnom o 53 % a pluhovania bolo túto zimu viac o 47 %. Soli sa minulo už 77 % zo spotreby za celú vlnajúcu zimnú sezónu, u kameniva to bolo 73 %. Najnáročnejší na údržbu ciest bol december.

Vzhľadom na nepriaznivý charakter zimy boli cestári nútení vo zvýšenej miere opravovať výtlky napríklad studenou asfaltovou zmesou alebo ich zasypávať kamenivom. Na cesty sa v PSK použilo asi 286 ton studenej asfaltovej zmesi. Pri zasypávaní kamenivom sa spotrebovalo 580 ton materiálu. Prevažne sa robili práce na cestách I. triedy, ktoré boli mimoriadne poškodené. Jednou z najviac zničených bola komunikácia I/73 a I/77 vedúca z Prešova cez Svidník na poľskú hranicu. Najviac finančných prostriedkov Správa a údržba ciest PSK vložila do nákupu posypových materiálov hlavne chemických, a to vyše 1,5 milióna eur.





Cestná sieť v Prešove bola na **začiatku marca** témou rokovania štátneho tajomníka ministerstva dopravy Jána Hudackého (KDH) s prešovským primátorom Pavlom Hagyarim. Podľa Hudackého vyjadrenia je jednou z priorít čo najrýchlejšie dokončenie severného a juhozápadného obchvatu Prešova. Na stretnutí sa venovali aj otázke dokončenia diaľnice D1 z Bratislavy do Košíc či menším projektom ako výstavba cyklotrasy na Zlatú Baňu, na ktorú sa majú získať zdroje z eurofondov.

14. apríla sa začala druhá etapa výstavby Nábřežnej komunikácie. Termín kolaudácie však nebol ešte známy. Zatiaľ teda ešte nebolo jasné, kedy budú motoristi jazdiť po novej ceste. Mesto Prešov chcelo čo najrýchlejšie presmerovať dopravu z hlavného cestného ťahu smerom na Košice na štvorpruhovú cestu. Nová Nábřežná komunikácia mala odbremeniť dopravu na Ulici 17. novembra. Hlavný cestný ťah tak mal viesť z ulice Obrancov mieru cez túto novú komunikáciu. Tá mala viesť po ulici Pod Kalváriou a Pražskej ulici a ďalej dočasne po Škultétyho, Masarykovej a Košickej ulici. Po ukončení druhej etapy mala zavŕšiť výstavbu cesty posledná, tretia časť. Až po dobudovaní tretej etapy Nábřežnej komunikácie by mala byť celá táto komunikácia prekategORIZOVANÁ na cestu I. triedy. Dovtedy malo ísť o miestnu komunikáciu, ktorej správu mala vykonávať Slovenská správa ciest.

Druhý úsek Nábřežnej komunikácie v Prešove oficiálne odovzdal minister výstavby Ján Figel' do užívania **3. júna**. Išlo o štyri pruhy cesty prvej triedy I/68, v dĺžke 1 300 metrov, ktorú štátna rozpočtová organizácia spravujúca cesty prvej triedy stavala 12 rokov v investičnom náklade vyše 14 mil. € Stavbu realizovali Inžinierske stavby Košice. Dôvodom prieťahov bolo komplikované majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov s ich vlastníkmi.

Prešovčania cestovali od **1. augusta** v mestskej hromadnej doprave drahšie. Dopravný podnik mesta Prešov dostal v tomto roku od mesta nižšie dotácie a tak prikrčil k avizovaným zmenám v cenách cestovného smerom nahor. Zdražovanie pocítili hlavne cestujúci, ktorí doteraz využívali rôzne zľavy. Žiakom, študentom a dôchodcom sa znížila doteraz poskytovaná zľava cestovného z 50 % na 40 %. Rušilo sa bezplatné cestovanie dôchodcov od 65 do 70 rokov veku, ktorí mohli zadarmo cestovať mimo špičky. Po novom si museli kúpiť mesačný lístok za jedno euro, na tri mesiace za tri eurá. Táto zľava bola poskytnutá iba dôchodcom s trvalým pobytom v meste Prešov a v obci Ľubotice, pričom sa skúmala aj výška ich mesačného dôchodku, ktorá nesmela prekročiť 300 €. Dopravca sprísnil aj zľavy pre darcov krvi. Zľavy ostávajú len pre majiteľov strieborných a zlatých plakiet, ak krv darovali v posledných piatich rokoch.

Zmeny sa týkali aj osôb s ŤZP alebo ŤZP-S, ktorí doteraz zaplatili za ročný cestovný lístok jedno euro. Podľa nových pravidiel jedno euro zaplatili za mesačný cestovný lístok, za celý rok zaplatili 12 eur. Naďalej bezplatne mali cestovať ich sprievodcovia, tiež osoby na invalidných vozíkoch a nevidiaci s bielou palicou alebo vodiacim psom. Bezplatne mali naďalej cestovať dôchodcovia nad 70 rokov a deti do sedem rokov. Oficiálne sa rušila bezplatná preprava pre účastníkov odboja, keďže všetci mali nad 70 rokov a pre vek cestujú zadarmo.

Cena bežného lístka v I. tarifnom pásme s platnosťou na 10 a 30 minút sa nemenila. Zdražiel však celosieťový lístok na 30 minút a 60 minút. Nové ceny platili aj na lístky na 24-hodín a na sedem dní. Cestovný lístok zakúpený cez mobil bol jednotný, na 30 minút vyšla cestujúceho na 70 centov. Riaditeľ MHD Janus škrty v zľavách odôvodňoval tým, že dopravný podnik by z finančných dôvodov o krátky čas musel rušiť niektoré spoje. K redukcii frekvencie niektorých liniek už prešovský dopravca pristúpil od 1. júna a o mesiac neskôr nabehol na šetriaci letný režim.

Podnikateľ Peter Jarkovský, ktorý vlastnil pri diaľnici D1 za Prešovom smerom na Poprad pozemky s rozlohou 5 700 m² a osem rokov odmietal odpredať ich časť Národnej diaľničnej spoločnosti, pristúpil na kompromis. Netrval ďalej na kúpno-predajnej zmluve na celý pozemok, kde plánoval postaviť autodielenku. Súhlasil s vyvlastnením časti pozemkov, ktoré potrebuje Národná diaľničná spoločnosť. Informoval o tom na júlovej tlačovej besede jeho právny zástupca Ján Garaj. Pôvodne žiadal od štátu 1,3 mil. eur za pozemky a znemožnenie svojho podnikateľského zámeru postaviť tu autosolón. Akú sumu by dostal za vyvlastnené pozemky a vecné bremeno, Garaj odmietol zverejniť. Podľa právneho zástupcu Jarkovského bol na ťahu Krajský stavebný úrad v Prešove, kde sa koncom mája konalo rokovanie za účasti zástupcov Národnej diaľničnej spoločnosti a Petra Jarkovského. Podľa Garaja, úradníci nespĺnili lehotu na vydanie rozhodnutia o vyvlastnení, ktorá uplynula 29. júna. Podľa neho



obe strany, ktoré dospeli ku kompromisu, teraz vyvíjajú na Krajský stavebný úrad v Prešove tlak, aby rozhodnutie vydal. Nečinnosť v tejto veci stála štát od 20. mája, kedy sa konala posledná tlačová beseda, ďalších 63 300 eur, v čom bolo poistenie stavby a časť nákladov za zriadenie staveniska. Podľa Garaja sa jeho klient na tlačovej konferencii nemohol zúčastniť zo zdravotných dôvodov. Počas hlasného odposluchu telefonického rozhovoru s právnym zástupcom Jarkovský povedal, že sa vždy chcel dohodnúť na predaji celého pozemku. Keďže k tomu nedošlo, nasleduje vyvlastnenie. Problém je v tom, že zatiaľ rozhodnutie o vyvlastnení nemá, lebo nebolo ani vydané. Garaj povedal, že k posunu z oboch strán došlo po májovej tlačovej besede. Na základe mediálneho tlaku Národná diaľničná spoločnosť zrazu začala komunikovať s jeho klientom. Prelomila sa komunikačná bariéra. Začali sa intenzívne rokovania medzi Petrom Jarkovským a Národnou diaľničnou spoločnosťou, kde došlo k ústupkom z oboch strán. Vyvrcholilo to ústnym pojednávaním na Krajskom stavebnom úrade v Prešove, kde do 29. júna malo byť vydané rozhodnutie o vyvlastnení. Nestalo sa tak, prešovský Krajský stavebný úrad bol podľa Garaja maximálne nečinný. Preto sa rozhodli zvolať tlačovú konferenciu.

Prednosta Krajského stavebného úradu v Prešove Pavel Slaninka vyvrátil tvrdenie, že úrad nekoná. Tvrdil, že rokovanie s Národnou diaľničnou spoločnosťou mali **14. júla** a tá spochybnila objektivitu znaleckých posudkov, ktoré Jarkovský predložil do vyvlastňovacieho konania. 20. júla im prišiel list, na ktorom bol dátum 18. júla, v ktorom ich NDS informovala o tom, že dali podnet na ministerstvo spravodlivosti na prešetrenie objektivitu posudkov a výšky náhrady, ktorú Jarkovský požadoval. Túto informáciu potvrdil aj hovorca NDS Marcel Jánošík. Dodal, že medzi NDS a Jarkovským nedošlo k dohode. Podľa jeho slov dodané podklady vykazujú vážne nedostatky, ktoré musia preveriť aj ďalšie inštitúcie. Ani on však nezverejnil výšku požadovanej sumy. Na otázku, či je pravda, že teraz pôjde len o polovicu pozemkov a teda aj cena by mala byť polovičná, odpovedal, že to tak nie je. Tri štvrtiny ceny totiž tvoria t'archy na pozemku, ktorý bol potrebný na dostavbu diaľničného privádzača.

Nikto nevedel, ako dlho bude proces vyvlastňovania trvať, všetko záviselo aj od toho, ako rýchlo ministerstvo spravodlivosti prešetrí objektivitu znaleckých posudkov. Diaľničný úsek pred Prešovom, ktorý odovzdala do užívania Národná diaľničná spoločnosť v júni 2012, slúžil stále v neštandardnom režime. Z dôvodu, že neboli vysporiadané pozemky s Jarkovským, na tomto úseku boli nainštalované semaforey a značenie, ktoré spomaľovalo dopravu. Táto patová situácia medzi podnikateľom a Národnou diaľničnou spoločnosťou brzdila dostavbu diaľničného privádzača na Prešov smerom od Popradu.

Problémy Dopravného podniku mesta Prešov, a.s., pokračovali. Štrajkovú pohotovosť vyhlásili na **začiatku augusta** vodiči vozidiel mestskej hromadnej dopravy. Dôvodom bolo nenavýšenie tarifnej mzdy v kolektívnej zmluve. Pri kolektívnom vyjednávaní mienili vodiči získať desaťpercentné navýšenie mzdy. O štrajkovej pohotovosti už informovali cestujúci verejnosť letáčikmi v spojoch MHD. Zmrazenie miezd bolo jedným z opatrení, ktoré predstavenstvo DPMP prijalo po zoškrtnaní rozpočtu zo strany mesta.

V Prešove **9. augusta** hodinu nepremávali spoje mestskej hromadnej dopravy. Takmer všetci zamestnanci Dopravného podniku mesta Prešov pristúpili na ostrý výstražný štrajk. Jeho trvanie skrátili zo zamýšľaných troch na jednu hodinu. Štrajková pohotovosť stále trvala. Ráno premávali všetky linky. Po ôsmej hodine však už došli len na konečnú zastávku a tam zotrvali celú hodinu. Ďalší zamestnanci DPMP sa stretli v areáli spoločnosti v Ľuboticiach. Štrajk avizoval odborový zväz už dlhšie, o jeho presnom priebehu sa ale cestujúci dozvedeli na poslednú chvíľu.

V prešovskom mestskom dopravnom podniku to stále vrelo. Vodiči mestskej hromadnej dopravy sa rozhodli, že od štrajkovej pohotovosti prejdú k ostrému štrajku. Vodiči požadovali navýšenie tarifných miezd o desať percent a zachovanie cestovných výhod, vedenie podniku v rámci úsporných opatrení zmrazilo platy. Ako povedal odborový predák Milan Gáll, v súčasnej situácii náročnosť práce v doprave stúpala a tým aj nároky na kvalifikovanú pracovnú silu. Po krokoch neúspešných rokovaní v spore o uzavretie kolektívnej zmluvy a vyjadrení sa väčšina zamestnancov DPMP sa rozhodli vyhlásiť štrajkovú pohotovosť.

Riaditeľ dopravného podniku Janus potvrdil, že odborová organizácia využila všetky právne možnosti v súlade so zákonom o kolektívnom vyjednávaní. Keďže nedošlo k dohode, hlavne v mzdových

požiadavkách, vstúpili do štrajkovej pohotovosti. O tejto skutočnosti informoval aj predstavenstvo podniku, ktoré ho poverilo naďalej rokovať s odborármi a s akcionárom, ktorým bolo mesto Prešov. Podľa riaditeľa nemohli splniť požiadavky zamestnancov pre šetriace opatrenia, ku ktorým dopravcu viedlo krátenie dotácie.

Uvoľniť peniaze pre dopravcu mohlo až **10. augusta** mestské zastupiteľstvo. Takýto návrh mal byť predložený. V rámci rozpočtových opatrení mala samospráva DPMP priklepnúť 300-tisíc eur, pričom pôvodne radní uvažovali o polovičnej sume.

Primátor Pavel Hagyari povedal, že rozumie požiadavkám odborárov, rozumie cíteniu občanov, nie je však jednoduché nájsť peniaze tam, kde nie sú. Všetky mestá na Slovensku boli a sú doteraz postihnuté finančnou krízou a poklesu výberu daní z príjmu fyzických osôb. Situácia okolo DPMP bola o to komplikovanejšia, že mesto má záujem na MHD, na jej rozvoji, avšak prirodzený vývoj zatiaľ smeruje k rastu nákladov a znižovaniu počtu cestujúcich. Úsporné opatrenia, ktoré DPMP zaviedol, sa nepáčili ani cestujúcim. Prešovčan Vladimír Blaško považoval za zlý krok obmedzenie zliav pre bezplatných darcov krvi. „Obráť ich o jedinú výhodu je úbohé. Neverím, že zrušenie týchto zliav zapláta diery v rozpočte,“ povedal 107-násobný darca krvi.

Pre svojho dopravcu uvoľnilo **10. augusta** mesto 300-tisíc eur, ktoré malo viazané v rozpočte, plus ďalších 60-tisíc eur. Dopravný podnik mal mať k dispozícii 3,3 milióna eur, čo bol rozdiel oproti prvotne schválenému rozpočtu 300-tisíc eur. O tom, čo bude ďalej, malo ešte predstavenstvo podniku s vedením mesta rokovať. Podľa riaditeľa by dopravca potreboval 300-tisíc eur navyše, aby sa dostali do stavu, keď vedú reagovať na požiadavku odborárov a znížiť redukciu výkonov. Obmedzenia spojov zavedené v júni mali ostať v platnosti aj po septembri, rovnako ako vyššie cestovné. Prax mala ukázať, ako sa budú vyvíjať tržby.

Obyvatelia Ulice 17. novembra v Prešove si konečne vydýchli. Cestu popod oknami ich bytov už nemali brázditi ťažké nákladné autá. Tie im spôsobovali otrasy, hluk a ohrozovali ich. Dopravu pre kamióny cez túto ulicu v **septembri** vylúčili. Dopravné značky so zákazom pre vjazd nákladnej dopravy nad 3,5 tony na túto ulicu umiestnili na začiatku septembra. Dopravu okrem dopravnej obsluhy odklonili na novopostavenú Nábrežnú komunikáciu. Cez Nábrežnú viedla tranzitná doprava mimo zastavaného územia mesta. Jej vybudovaním sa mala odľahčiť doprava na príľahlých miestnych komunikáciách.

Mesto premiestnilo zákazové značky z ulíc Požiarnická, Floriánova, Kúpeľná a Tarasa Ševčenka. Tým sa rozšírila zóna zákazu vjazdu nákladných automobilov okrem zásobovania do širšieho centra mesta. Osadením zákazových značiek mesto Prešov de facto nahradilo povinnosť Slovenskej správy ciest o jednoznačné označenie smerových tabúľ a zákazu vjazdu. Vyše kilometrový úsek Nábrežnej stavali rekordných 12 rokov. Štvorprúdová komunikácia mala na štátnej ceste I/68 plniť funkciu privádzača do západnej časti Prešova v smere z Popradu na Košice. Cestu v dĺžke 1 300 metrov začali stavať ešte v roku 1999. Stavbu musel investor, ktorým bola Slovenská správa ciest, rozdeliť na tri úseky a každý z nich budovali postupne pre technické problémy, ktoré nastali v súvislosti s majetkovoprávnym usporiadaním.

Štrajk zamestnancov Dopravného podniku mesta Prešov sa **20. septembra** skončil. Ich tarifné mzdy mali byť zvýšené o päť percent. Zníženie výkonov ostávalo, o prácu prišlo sedem vodičov. Dohodu potvrdil štrajkový výbor oficiálnym zrušením štrajkovej pohotovosti zamestnancov DPMP. Nová kolektívna zmluva bola uzavretá s platnosťou od 1. septembra.

Dopravný podnik pokračoval v šetriacom režime. Jeho riaditeľ Peter Janus potvrdil, že oproti prvotne schválenému rozpočtu bola úhrada straty za výkony vo verejnom záujme o 300-tisíc eur nižšia. Rekukovali aj výkony, zdraželi predplatné lístky. Päťpercentné navýšenie bolo podľa Janusa pre financovanie podniku únosné, pretože sa prejavili doterajšie opatrenia.

Tretia etapa Nábrežnej komunikácie v Prešove sa mala začať stavať ešte v jeseni, termín ukončenia bol plánovaný na október 2014. Slovenská správa ciest mala ukončiť verejné obstarávanie a podpísať zmluvu s dodávateľom prác. Ako uviedol **23. septembra** v Sečovskej Polianke minister dopravy Ján Figel', ponuky už boli na stole. S odovzdaním staveniska a samotnou výstavbou sa malo začať po ukončení verejného obstarávania, respektíve po vyhodnotení samotnej súťaže.



Generálny riaditeľ Slovenskej správy ciest Pavel Pavlásek doplnil, že Nábřežná komunikácia bude pokračovať od Ulice Jána Pavla II., po ZVL, len čo súťaž oficiálne ukončia. Zatiaľ bolo známe iba poradie, ale to nehovorilo o víťazovi súťaže. Keď nikto nenapadne výberové konanie, reálne by sa mohlo začať do 15 až 16 dní po podpise zmluvy so zhotoviteľom.

Pre Prešovčanov bol tento tretí úsek Nábřežnej komunikácie mimoriadne dôležitý, lebo mal odkloniť tranzitnú a nákladnú dopravu z južnej strany mesta smerom na Poprad zo zaťaženej mestskej zóny. Sčasti už druhý úsek projektu vyriešil tento problém, ale zatiaľ iba z Ulice 17. novembra.

Obyvatelia ulíc Hollého a Šafárikova v Prešove sa sťažovali na problém s parkovaním. Odkedy sa spoplatnilo parkovanie v nemocnici, tí, ktorí išli na vyšetrenie, nechávali svoje autá pri bytoch a domáci nemali kde zaparkovať. Mesto v spolupráci s odborom dopravy a výborom danej mestskej časti chcelo do konca roka zaviesť rezidenčné karty pre domácich z tejto lokality.

14. októbra sa uskutočnilo rokovanie k tejto problematike na mestskom úrade. Výsledkom rokovania bolo vytvorenie systému v organizácii dopravy a parkovania spojeného so zavedením rezidenčnej karty, na ktorú mali mať nárok trvalo bývajúci v lokalite Táborisko podľa stanovených podmienok. V prípade potreby sa rátať aj s vytvorením dodatočných parkovacích miest.

Vykurovací sezóna v Prešove sa začala 7. októbra, no nie pre všetkých. Obyvatelia Plzenskej ulice a časti Lesíka delostrelcov mrzli. Dodávateľ tepla Spravbytkomfort tam postavil novú kotolňu, no žiadosť o kolaudáciu podal až 14. októbra. Od začiatku vykurovacej sezóny ešte vôbec nekúrili.

Správca a dodávateľ tepla Spravbytkomfort konštatoval, že je mu ľúto, že zákazníci nemajú dodávku tepla z novovybudovanej kotolne, seba však z toho nevinil. Dôvodom bol právny spor medzi vnútornými smernicami SPP - distribúcia a stavebným úradom. Uvedomovali si, že samotných zákazníkov táto skutočnosť vôbec nezaujímal a chceli mať v tomto chladnom období dodávku tepla zabezpečenú. Spravbytkomfort hľadal východisko, aby táto nepríjemná situácia bola doriešená.

Riaditeľka spoločnosti potvrdila, že ľuďom odoslali list, že „sme si vedomí spoluzodpovednosti za túto situáciu a zaviazali sme sa kompenzovať zvýšené náklady za kúrenie v bytoch vlastnými vykurovacími telesami. **19. októbra** bol osadený plynomer a kotolňa bola spustená do skúšobnej prevádzky.

Prešovčania dostali Vianočný darček v podobe štyroch nových kĺbových trolejbusov značky Škoda za 2 milióny eur. **21. decembra** ich slávnostne odovzdali do užívania a mali jazdiť na linkách 4, 8 a 38, ktoré spájali dve najväčšie prešovské sídliska Sekčov a Sídlisko III. Trolejbusy merali 11 metrov, boli nízkopodlažné a oproti starším typom ich výhodou bolo, že mali 5 dverí. Celkovú kapacitu mali 166 cestujúcich, z toho 116 miest na státie a 50 miest na sedenie. Ich prevádzkovanie malo priniesť aj 30% úsporu elektrickej energie.



5. ZDRAVOTNÍCTVO

Lubomíra Jacka **3. januára** oficiálne vymenoval vedúci služobného úradu ministerstva zdravotníctva Ladislav Štefanec za riaditeľa najväčšej nemocnice v kraji. Nový riaditeľ sa chcel vo svojej funkcii držať projektu rozvoja nemocnice, ktorý predstavil vo výberovom konaní a vďaka ktorému uspel v konkurencii. Transformácia na akciovú spoločnosť bola jeho prioritou. Podľa neho pracoval v nemocnici dostatočný počet lekárov, ktorí boli schopní zabezpečiť primeranú liečebnú a preventívnu starostlivosť. Inštitúcia, ktorej mal v nasledujúcom období šéfovať, zamestnávala okolo 2 200 zamestnancov, z toho okolo 330 lekárov. Ľ. Jacko plánoval pokračovať v snahe o výstavbu internistického monobloku. Jeho vybudovaním chcel ušetriť 50 % nákladov na dopravu a 30 % nákladov na energie. Peniaze na výstavbu tohto monobloku nemocnica mala prisľúbené. Medzi svoje priority zaradil Ľ. Jacko aj zvyšovanie kvality poskytovaných služieb pre pacientov, kvalitný zdravotnícky personál a spravodlivé a dôstojné mzdové ohodnotenie zamestnancov spojené s 13. a 14. platom.

Asi stovka lekárov Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove sa pripojila k protestu, ktorý zorganizoval Lekársky odborový zväz. Upozornili na zlé financovanie v zdravotníctve, nízke mzdy a označili sa za chudákov v EÚ, ktorí trpia podvýživou. Pripojili sa tak k protestu Slovenskej lekárskej únie špecialistov, ktorí **9. marca** od 13.00 do 14.00 neošetrovali pacientov, ale vykonávali administratívnu činnosť. Lekári sa stretli počas obedňajšej prestávky, čím dali na vedomie, že neohrozili ani jediného pacienta tým, že by mu neposkytli zdravotnú starostlivosť. Ako uviedol predseda LOZ na Slovensku chirurg Michal Polician, podstatou bolo udržať odbornú pracovnú silu na Slovensku, v nemocniciach, v ambulanciách, všade tam, kde ju potrebuje pacient. Zdôraznil, že financie, ktoré prichádzajú zo zdravotných poisťovní, nestačia na pokrytie adekvátnej zdravotnej starostlivosti pacienta a že mzdy lekárov sú v každej nemocnici iné. Podvýživené a ešte aj rozdielne. Každá nemocnica mala iný systém odmeňovania. Podľa lekárov bolo načase, aby sa tarifné mzdy upravili aj zjednotili. Priemerná hodinová mzda vo fakultnej nemocnici bola 7 eur. Počas protestu vyjadrili podporu aj petíciám zdravotných sestier a pôrodných asistentiek či SLÚŠ. Na otázku, čo konkrétne chcú protestom dosiahnuť, Polician reagoval, že žiadajú, aby občan dostal takú starostlivosť, akú si zaslúži. Nechceli organizovať už žiadnu petíciu a ich kroky mali smerovať k predsedníčke vlády a do parlamentu, kde mali predložiť požiadavky. Chceli počkať na postoj parlamentu aj rezortných ministerstiev. Ak ich požiadavky ostanú bez povšimnutia, nevyučovali ráznejšie kroky. Vo fakultnej nemocnici pracovalo okolo 300 lekárov a 170 bolo v LOZ. Požiadavky lekárskeho odborového zväzu boli:

Dodržiavať Zákonník práce a vyhlášku týkajúcu sa materiálneho a personálneho zabezpečenia vo všetkých zdravotníckych zariadeniach na Slovensku.

Prehodnotiť oprávnenosť zisku súkromných zdravotných poisťovní a ich súčasných návrhov na zmluvy s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. Tvrdia, že pre mnohé zariadenie sú zmluvy likvidačné.

Zastaviť transformáciu nemocníc na akciové spoločnosti minimálne do splnenia požiadaviek LOZ. Zabezpečiť odbornú diskusiu s profesnými a odborovými organizáciami.

Úpravu základných plátov tak, aby v roku 2013 dosiahli trojnásobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Zvýšenie mzdy upraviť zákonom.

Predložiť návrh na riešenie stabilizácie lekárov na Slovensku.

9. marca odovzdali zástupkyne nadácie Križovatka, Táňa Tomash a Veronika Péderová, do rúk primárky Perinatologického centra FN sP J. A. Reimana Prešov, MUDr. Ivety Revákovéj dva monitory Babysense II, ktoré boli zakúpené z verejnej zbierky uskutočnenej v ZOC MAX Prešov. Hodnota daru bola celkom 200 euro. Nadácia Križovatka vznikla v roku 2008 za účelom pomoci deťom ohrozených Syndrómom náhleho úmrtia dojčiat, ktorý spôsobuje náhlu smrť aj celkom zdravých detí zastavením dychu počas spánku, a to bez akýchkoľvek predchádzajúcich príznakov. Jedinou prevenciou sú monitory dychu. Tieto prístroje daruje nadácia novorodeneckým oddeleniam na celom Slovensku a zapožičiava ich rodičom na domáce použitie. Monitor dychu Babysense II neustále sleduje dýchanie a dychové pohyby dieťaťa. V prípade, ak sa dýchanie zastaví na dobu dlhšiu ako 20 sekúnd, alebo ak sa



dychová frekvencia zníži pod 10 dychov za minútu, Babysense II upozorní na tento stav zvukovým a svetelným signálom. Prístroj nemôže predísť nepravidelnému dychu či zástave, ale účinne a spoľahlivo kontroluje dýchanie a varuje rodiča v prípade ohrozenia dieťaťa. Odborníci odporúčali monitory dychu nielen ako preventívnu pomôcku pred SIDS, ale aj ako pomocníka, ktorý dokáže odhaliť iné problémy, ktoré sa u bábätiok môžu prejaviť napríklad plytkým dýchaním či apnoickými pauzami. Monitor dokáže tieto zmeny dýchania zachytiť a taktiež vyšle varovný zvukový svetelný signál, aj keď priamo nemusí ísť o Syndróm náhleho úmrtia.

Prešovská nemocnica získala v **marci** nový prístroj, ktorý mal počas operácií sledovať životné funkcie pacientov. Bola to klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J.A.Reimana v Prešove. Išlo o cerebrálny oximeter, ktorý monitoroval životné funkcie počas operačných zákrokov, napríklad aj prietok krvi v mozgu. Prístroj mohol zabrániť jeho prípadnému poškodeniu nedokrvením vo veľkých cievach počas anestézie. Cez tieto cievy totiž prúdila krv do srdcovej aorty a krčnice. Narušenie prietoku krvi mohlo pacienta ohroziť. Cerebrálny oximeter sa využíval aj u pacientov, podstupujúcich rozsiahle operačné výkony na veľkých cievach v celkovej anestézii. Vďaka nemu bolo možné dôsledne monitorovať prietok krvi cez mozog a merať množstvo kyslíka v tkanive, čím bolo možné zabrániť mnohým úmrtiam. Prístroj vyzeral ako monitor a bolo možné využívať ho aj na oddeleniach intenzívnej medicíny. Bol veľkým prínosom aj pre získanie informácií o prietoku krvi mozgom u pacientov s poranením mozgu, náhlou cievnu príhodou alebo v kóme z inej príčiny. Prístroj za 58 274,30 eura dostala nemocnica do daru.

Fakultná nemocnica s poliklinikou Jána Adama Reimana v Prešove mala zakúpiť v roku 2011 nové prístroje za 310 tis. € Išlo o techniku pre potreby urológie, na gastroscopické operácie a zlepšenie vybavenia novorodeneckého oddelenia. Ako uviedol riaditeľ nemocnice Ľubomír Jacko v prvých dvoch prípadoch zakúpiť prístroje z vlastných zdrojov z prevádzkových nákladov nemocnice. Urologický laser mal stáť približne 30 tisíc eur. Do gastroscopického prístroja zainvestujú asi 60 tisíc eur.

Ministerstvo zdravotníctva uvoľnilo pre novorodenecké oddelenie prešovskej fakultnej nemocnice sumu 220 tisíc eur na nové prístroje, ktoré pomáhajú zachraňovať deti po narodení v akútnom zdravotnom stave. Prešovská nemocnica poskytovala urgentné liečenie novorodencom z celého Prešovského kraja, ktoré sa narodili predčasne a boli nedonosené, alebo sa narodili s vývojovými chybami a potrebovali zvýšenú starostlivosť. Nová technika rozšírila možnosti záchrany novorodencov. Riaditeľ nemocnice, ktorý bol vo funkcii od januára 2011, už stihol urobiť aj niektoré organizačné zmeny. Na gynekologicko-pôrodníckej klinike rozdelil pôvodne jedno 130 lôžkové oddelenie na dve oddelenia po 65 postelí. Oddelenia mali osobitné operačné sály, dokúpili potrebnú techniku, každé z oddelení malo svojho primára. Ďalšiu novinku chystali od **1. apríla**, kedy sa Oddelenie rýchlej lekárskej pomoci aj so svojou technikou (sanitky, vybavenie) presťahovalo z Reimanovej ulice do areálu fakultnej nemocnice na Hollého ulicu.

Do rekonštrukcie priestorov investovali vyše 300 tisíc eur. Záchranárom sa mali výrazne zlepšiť pracovné podmienky. Navyše tu vytvorili vhodné priestory aj na zriadenie seminárnych miestností na vyučovanie odboru zdravotnícky záchranár pre Fakultu zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity. Fakultná nemocnica chcela v roku 2012 začať stavať nový internistický monoblok. Výberové konanie na dodávateľa stavby už uzavreli. Musel ho schváliť ešte minister zdravotníctva. Malo ísť o šesťpodlažnú budovu, do ktorej chcel sústrediť akútne nechirurgické odbory. Nemocnica získala na nový monoblok z Európskej únie z operačného programu Zdravotníctvo nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 26,4 milióna eur. Zo strany nemocnice nebolo potrebné žiadne spolufinancovanie projektu. Do nových priestorov chceli presťahovať dve oddelenia vnútorného lekárstva, kardiológiu, neurológiu so svojimi jednotkami intenzívnej starostlivosti a oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny.

Pacienti trpiaci zákernou chorobou museli na rádioterapeutickú liečbu čakať. V prešovskej nemocnici sa **6. apríla** pokazil lineárny urýchľovač. Ten používali na liečbu rôznych chorôb. Prístroj slúžiaci na rádioterapeutickú liečbu onkologických pacientov vypovedal službu. Išlo o starší lineárny urýchľovač, ktorý bol na hranici životnosti.



Ľudia trpiaci závažným ochorením sa teda museli vyzbrojiť veľkou trpezlivosťou a na liečbu čakať. Hospitalizovaní čakali v nemocnici, ambulantných pacientov vyzoomeli a preobjednali na iný termín. Vedenie nemocnice, ako aj samotní zamestnanci oddelenia vynaložili maximálne úsilie pri riešení vzniknutej situácie. Náhradnú súčiastku museli objednať zo zahraničia, stála približne 1 300 eur. Kým do nemocnice dorazila, ubehlo niekoľko dní, to však ovplyvniť nemohli. Hneď ako ju dostali, teda 14. apríla, ju nainštalovali a prístrojom začali znova liečiť.

Základný kameň budúceho šesťpodlažného monobloku v prešovskej nemocnici požehnali **11. apríla** viacerí cirkevní hodnostári. Po slávnostnom poklepaní kameňa oficiálne spustili výstavbu nového pavilónu. Už o dva roky by mala nová budova slúžiť pacientom a zdravotníkom. Postaviť ju mali vedľa súčasného chirurgického monobloku, s ktorým bude prepojená. Náklady na projekt prestavovali takmer 27 miliónov eur, z toho 9 miliónov malo ísť na prístrojové vybavenie.

Budovy mali byť prepojené spojovacím tunelom. Odpadnúť tak mali náklady na prevoz pacientov z internej kliniky na chirurgiu, traumatológiu alebo späť, čo bol najčastejší transport v rámci nemocnice. Základný kameň stavby slávnostne požehnali predstavitelia piatich cirkví - rímskokatolíckej, gréckokatolíckej, evanjelickej, pravoslávnej i bratskej. Posvätil ho gréckokatolícky arcibiskup a metropolita Ján Babjak. Na slávnostnom poklepaní kameňa sa zúčastnil aj minister zdravotníctva Ivan Uhliarík, ktorý skonštatoval, že v tomto pavilóne bude množstvo nových pracovísk, priestorov, ktoré zlepšia podmienky pre ľudí, ktorí tu pracujú. A samozrejme aj pre pacientov, čím sa zvýši kvalita zdravotnej starostlivosti.

Riaditeľ nemocnice dodal, že v prešovskej nemocnici naposledy interné pavilóny otvárali pred 45 rokmi. Teraz sú už zastarané a ich prevádzkové náklady sú vysoké. Nevyhovujú súčasným nárokom. V areáli nemocnice bolo viacero budov, ktoré by potrebovali stavebné úpravy. V súčasnosti uvažujú aj o rekonštrukcii a modernizácii budovy starej pôrodnice. Do nového monobloku mali presťahovať nechirurgické odbory - 1. a 2. internú kliniku, kardiocentrum, kardiológiu, neurológiu a geriatriciu s jednotkami intenzívnej starostlivosti. Vymenované oddelenia boli umiestnené v rôznych častiach v celom areáli nemocnice, mimo centrálného chirurgického monobloku s hlavnou diagnostickou časťou.

Minister rezortu zdravotníctva Ivan Uhliarík prišiel s návrhom zrušiť v niektorých nemocniciach lôžka, čím by sa dalo ušetriť a znížiť dlh nemocníc voči Sociálnej poisťovni. Medzi dlžníkmi bola aj prešovská fakultná nemocnica. Nemocnica svoj dlh už splatila, stále však figurovala medzi dlžníkmi. Bolo to z toho dôvodu, že svoj dlh nemocnica uhradila po lehote splatnosti. Zo zoznamu dlžníkov mohla byť vymazaná až po jeho ďalšej aktualizácii v **polovici apríla**, ak včas uhradí poisťné za mesiac február. To, že nemocnica svoj dlh voči Sociálnej poisťovni už splatila, potvrdila aj hovorkyňa nemocnice Renáta Koziaková. Ku koncu roka 2010 evidovali záväzok po lehote splatnosti vo výške 433 492 eur, avšak k 1. aprílu nemala voči Sociálnej poisťovni nemocnica žiaden dlh.

Minister navrhoval, aby sa v nemocniciach do júla zrušilo 10 až 15 percent lôžok. Ministerstvo tvrdilo, že o tom bude ešte rokovať s poisťovňami, vyššími územnými celkami a nemocnicami. Preto ešte nevie, ktoré nemocnice prídu o lôžka či oddelenia. Ministerstvo zdravotníctva SR v spolupráci so zdravotnými poisťovňami pripravilo návrh racionalizácie nemocničných lôžok. Bolo na zdravotných poisťovniach, o aké lôžka pôjde a v ktorých nemocniciach. V Prešovskej fakultnej nemocnici o rušení lôžok zatiaľ nič nevedeli. Žiadne oficiálne informácie od rezortu zdravotníctva o možnom rušení lôžok a ani o ich novej štruktúre zatiaľ nedostali.

Fakultná nemocnica Jána Adama Reimana v Prešove kúpila pre oddelenie radiačnej onkológie a oddelenie klinickej onkológie viaceré potrebné veci a pomôcky. Liga proti rakovine totiž podporila onkologických pacientov v Prešove sumou 18 000 eur. Financie vyzbierané počas Dňa narcisov **14. mája** mali pomôcť chorým na klinike onkológie. Jej súčasťou bolo oddelenie klinickej onkológie a oddelenie radiačnej onkológie. Tieto pracoviská slúžili pacientom z celého Prešovského samosprávneho kraja.

Oddelenie radiačnej onkológie bolo dokonca jediným svojho druhu v Prešovskom kraji. Vďaka finančnému príspevku od Ligy proti rakovine na oddelenia kúpili nové postele a ďalšie veľmi potrebné pomôcky pre onkologických pacientov. Oddelenie radiačnej onkológie poskytovalo liečbu žiarením na nádorové i nenádorové ochorenia. Za darovaných 8 000 eur kúpili pojazdové toaletné kreslo, štvorkolku



s košíkom a podnosom na stabilizáciu chôdze, sprchovacie toaletné kreslo, transportné kreslo, bioptronovú farebnú lampu a čističky vzduchu. Všetky spomínané veci mali prispieť k skvalitneniu liečby a života ťažko chorých pacientov. Liga proti rakovine bola jediným občianskym združením, ktoré oddeleniu pomáhalo v náročnej finančnej situácii. Oddelenie klinickej onkológie vďaka finančnému daru rozšírilo svoje vybavenie o 12 nových postelí.

Najznámejším projektom Ligy proti rakovine bol Deň narcisov, ktorý fungoval 15 rokov. Jeho cieľom bolo vyniesť problematiku boja proti rakovine bližšie k ľuďom – do ulíc, aby sa o chorobe otvorene hovorilo a nestala sa tabu.

Vo fakultnej nemocnici A. Reimana **13. júna** otvorili zrekonštruované priestory oddelenia dermatovenerológie, pľúcnych ambulancií a záchranej zdravotnej služby. Tieto priestory prišiel otvoriť minister zdravotníctva Ivan Uhliarik. Celkové náklady na rekonštrukciu presiahli 625 tisíc €. Išlo o špecializované centrum, kde sa mali liečiť nádorové, alergické, zápalové aj infekčné ochorenia kože.

Nepredstaviteľné šťastie ale i strach zažívali rodičia 2-ročného Mareka Novackého z Prešova. Ich synček trpiaci na najhoršiu formu akútnej leukémie konečne podstúpil transplantáciu. Verili, že mu pomôže a uzdraví sa. Hoci nastali aj malé komplikácie, rodičia však verili, že to bude čoraz lepšie a ich dieťaťko sa úplne uzdraví. Transplantáciu podstúpil v bratislavskej nemocnici v dňoch **23. a 24. augusta**. O dva dni nato oslávil druhé narodeniny. Najst' vhodného darcu pre malého Mareka nebolo ľahké. Šanca bola v takýchto prípadoch jedna ku štyrom miliónom. Malý bojovník získal kostnú dreň od anonymnej darkyne z Nemecka.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove už šesťdesiat percent lekárov zo všetkých oddelení dalo výpoveď. Stále to však nebol konečný počet. Podľa informácií od Michala Policiana, šéfa Lekárskeho odborového združenia v Prešove, lekári mali možnosť dať výpoveď ešte do **23. septembra**. Výpovede zbieralo Lekárske odborové združenie v Bratislave, týkalo sa to nemocníc celého Slovenska. Riaditeľovi nemocnice sa odovzdali hromadné výpovede a následne mali čakať na odozvu riaditeľstva i ministerstva zdravotníctva, ako sa k tomu postavia.

Ako potvrdila zastupujúca hovorkyňa FNŠP J. A. Reimana v Prešove Jana Jurašková, na riaditeľstvo zatiaľ žiadnu výpoveď lekára nedostali. Atmosféra v nemocnici bola pokojná, nebolo cítiť žiadnu nervozitu. Všetci pracovali presne tak, ako mali v náplni práce. Pacienti sa nemali čoho obávať.

Hromadné výpovede dávali aj lekári z fakultných nemocníc v Banskej Bystrici aj v Žiline. Nespokojnosť lekárov bola zhrnutá do týchto štyroch bodov: dodržiavanie Zákonníka práce, dofinancovanie zdravotníctva, ktoré bolo hlboko podhodnotené, zastavenie transformácií nemocníc na akciové spoločnosti a zvýšenie plátov lekárov na 1,5 až 3-násobok priemernej mzdy podľa vzdelania a praxe.

Desiatky lekárov Fakultnej nemocnice s poliklinikou J.A.Reimana v Prešove sa zišli na zhromaždení, kde chceli vyjadriť nesúhlas s údajným vyvíjaním nátlaku zo strany niektorých členov vedenia nemocnice na lekárov po podaní výpovedí. Predseda Lekárskeho odborového združenia pri FNŠP v Prešove Michal Polician povedal, že veľmi silne pociťujú tlak na lekárov, ktorí vyjadrili svoj nesúhlas so súčasným stavom v zdravotníctve podaním hromadných výpovedí a ich nestiahnutím. O týchto skutočnostiach sa vraj dozvedajú od viacerých kolegov. Odbory nechápali, prečo riaditeľ nemocnice nediskutoval naraz so všetkými lekármi jednotlivých oddelení, ktorí dali výpovede, čo by, podľa nich, bolo oveľa prehľadnejšie. Vyzvali riaditeľa Ľubomíra Jacka, aby konal transparentnejšie a vyhol sa metódam, ktoré by mohli byť považované za formu nátlaku. Zároveň žiadali ministra zdravotníctva, ktorý verejne deklaroval ochranu tým lekárom, na ktorých bol vyvíjaný údajný nátlak pri sťahovaní výpovedí, aby tak učinil aj pre lekárov, ktorí naďalej trvali na svojich výpovediach.

Traumatológ Peter Tarbajovský pred zhromaždenými lekármi povedal, že rozhodnutie lekárov trvať na svojich požiadavkách bolo slobodné. Dodal, že vláda namiesto toho, aby riešila problémy v systéme, sa snaží medzi lekárov vniesť strach a rozbiť ich jednotu. Zdôraznil, že lekárskeho stav musí nadobudnúť svoju stratenú vážnosť v spoločnosti. Všetci lekári na traumatologickom oddelení mali odslúžené viac, ako dovoľuje Zákonník práce. Vedenie FNŠP sa zhromaždenia zdravotníckych pracovníkov **25. októbra** nezúčastnilo. Akékoľvek zastrašovanie lekárov zo strany vedenia nemocnice





popierali. Hromadné výpovede v prešovskej fakultnej nemocnici podalo 170 lekárov, ktorým 1. októbra začala plynúť výpovedná lehota. Polician povedal, že asi 10 lekárov následne z osobných dôvodov výpovede stiahol.

2. decembra chýbalo vo fakultnej nemocnici 118 lekárov, **5. decembra** ich bolo o 95 menej. Počas dňa lekári prichádzali na riaditeľstvo a prezerali si nové pracovné zmluvy. Overovali si, či sa budú môcť vrátiť na nové pracovné miesta, zatiaľ ich však nepodpísali. Z 333 lekárov fakultnej nemocnice museli pre 135 pripraviť nové zmluvy. Boli zostavené podľa memoranda a našlo sa kompromisné riešenie. Riaditeľ Ľubomír Jacko veril, že do 7. decembra odvolajú núdzový stav.

Situácia v prešovskej fakultnej nemocnici sa ani po distribuovaní memoranda, podpísaného premiérkou Ivetou Radičovou nezmenila. Dodatky k zmluvám nepodpísali nielen lekári, ktorí podali výpovede, ale ani tí, ktorí sa rozhodli neprotestovať. Aj predseda Lekárskeho odborového združenia v Prešove Michal Polician potvrdil, že lekári prešovskej fakultnej nemocnice ani **28. novembra** výpovede nestiahli.

Prešovská fakultná nemocnica patrila k pätnástim zdravotníckym zariadeniam, v ktorých bol **29. novembra** vyhlásený núdzový stav. Atmosféra bola pritom na jednotlivých oddeleniach pokojná. Hovorkyňa nemocnice daný stav zhodnotila tak, že sa pripravujú na prechod do núdzového režimu podľa pokynov ministerstva. To znamenalo, že riaditeľ mohol nariadiť konkrétnym lekárom výkon ich práce, na ktorý budú musieť nastúpiť po 1. decembri, aj keď dali výpovede.



6. ŠKOLSTVO

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove bol oficiálny názov, ktorý mala fakulta v štatúte už od 1. decembra 2010. Akreditačná komisia síce so zmenou formálne nesúhlasila, ale Akademický senát ju schválil. Podľa odchádzajúcej dekanke Anny Eliášovej to malo jediný dôvod. Prispôbili sa zákonu. Návrh na zmenu názvu podali vedúci katedier. Okrem zákona mali snahu odlišiť sa aj od iných súkromných a cirkevných inštitúcií, ktoré tiež existovali pod hlavičkou fakúlt zdravotníctva. Na otázku, či je pravda, že Akreditačná komisia s návrhom nesúhlasila, dekanke odpovedala, že išlo len o formálnu výhradu. Návrh totiž hovoril o fakulte pre nelekárske zdravotnícke vedy. Bol tam zápor v názve, preto mali výhradu.

Dekanka Anna Eliášová končila funkčné obdobie ku koncu mesiaca. Od **1. februára** kormidlo na fakulte mala prevziať Eva Kovalová, ktorej dali senátori vo voľbách najvyšší počet hlasov.

Na začiatku roka na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove bolo sedem študijných programov v dennej aj externej forme. Bolo plne akreditované, v troch už platila magisterská, v ostatných zatiaľ len bakalárska forma a plánovali začať aj s doktorandským štúdiom. Mohli tiež vykonávať atestácie pre špecializačné formy štúdia. Bonusom pre absolventov bol diplom podľa európskych kritérií regulovaného povolania. Ich vzdelanie sa muselo akceptovať a ohodnotiť podľa miestnych podmienok krajiny EÚ.

Spoločnosť Michala Bosáka, svojho času najbohatšieho Stredoeurópana, ocenila študentské talenty šarišského regiónu a najúspešnejších učiteľov. Súčasťou "Šarišského dňa" bola prehliadka banky, ktorú dal Michal Bosák postaviť po návrate z Ameriky. V roku 1925 daroval rodnej obci školu. Za prísľub, že sa dedina vzdá krčmy. **17. februára**, deň pred 74. výročím úmrtia Slováka, ktorý v Amerike spoluvlastnil tridsať bánk a bol dôležitou postavou pri podpise Pittsburskej dohody o vzniku Československa, pripravila Spoločnosť Michala Bosáka pestrý program. Po prehliadke budovy, známej ako Bosákova banka, nasledoval tenisový turnaj. Deň zavŕšilo oceňovanie talentov šarišského regiónu. Ako povedal prezident Spoločnosti Michala Bosáka Rudolf Bosák, chceli tým úspešným dodať chuť pracovať na sebe a rozvíjať ďalej svoj talent. Prostredníctvom odkazu Michala Bosáka, ktorý dal postaviť školu v rodnej obci Okružle, chceli motivovať mladých, aby keď raz opustia Šariš, dokázali sa sem vrátiť a podporovať rodný kraj. Podobne, ako to urobil Bosák.

Amnesty International Slovensko a Poradňa pre občianske a ľudské práva vo **februári** listom vyzvali radnicu, aby odstránila segregáciu rómskych detí v prešovských školách. Podľa nich sú školské obvody v meste nevyvážené a štvrte, kde žijú Rómovia, sú akoby násilu priradené len k ZŠ Matice slovenskej. Ľudskoprávne organizácie sa opierali o prieskum, ktorý v roku 2011 vykonala organizácia Amnesty International Slovensko. Zamestnanci Základnej školy Matice slovenskej, ako aj rodičia zo Starej tehelne sa vtedy vyjadrili, že riaditelia niektorých základných škôl v meste odmietli zapísať rómske deti na ich školu. Rodičia ich údajne museli zapísať len do ZŠ Matice slovenskej. Podali aj podnet na Okresnú prokuratúru v Prešove, aby posúdila zákonnosť v súčasnosti platného všeobecne záväzného nariadenia.

Podľa Martiny Mazúrovej z Amnesty International Slovensko Školské obvody vedú ku koncentrácii rómskych detí v Základnej škole Matice slovenskej, ktorá nadobudla povest' rómskej školy. Takáto prax vraj vedie k segregácii, ktorú zakazuje slovenská legislatíva, ako aj medzinárodné a regionálne dohovory na ochranu ľudských práv.

Riaditeľka ZŠ Matice slovenskej 13 v Prešove Renáta Borščová zodpovednosť odmietla. Ako sa vyjadrila, upozornila odbor školstva, kultúry a športu Mestského úradu v Prešove, že ním navrhované VZN vedie k segregácii rómskych detí. Návrh školy na zaradenie konkrétnych ulíc do školského obvodu ZŠ Matice slovenskej nebol akceptovaný.

Vedenie radnice tvrdilo, že nevie o tom, že by niektorý z riaditeľov ZŠ odmietol prijať žiaka z dôvodu príslušnosti k etnickej alebo národnostnej skupine. Nemali ani žiadne sťažnosti.

Mesto Prešov pri určovaní školských obvodov neprihliadalo na rasu, farbu pleti, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti, alebo k etnickej skupine. Žiak mohol plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole aj mimo obvodu, v ktorom mal trvalé bydlisko a to so súhlasom riaditeľa základnej školy, do ktorej sa hlásil. Znenie platného VZN bolo výsledkom hlasovania mestských

poslancov s tým, že školské obvody korešpondovali s geografickým rozdelením mestských častí. Podstata vytvorenia obvodov zaručovala žiakovi prednostné právo navštevovať školu v obvode, kde býval, ale rodič mal právo vybrať si aj inú školu v meste. Podľa vedúcej odboru odbor školstva, kultúry a športu Mestského úradu v Prešove Kvetoslavy Komanickej bolo na základných školách v meste voľných 1 500 miest, čo umožňovalo rodičom vybrať si ktorúkoľvek školu.

Tvrdenie o vytváraní segregácie podľa mestských častí bolo rozporuplné, pretože práve zaradenie žiakov z ulice K Starej tehelni do jedného školského obvodu by vytvorilo omnoho vyššiu koncentráciu, ako rozdelenie podľa súčasného VZN. Mesto pripravovalo nové VZN o školských obvodoch v súvislosti s predpokladanými zmenami v sieti škôl.

Do 13 mestských základných škôl sa vo **februári** zapísalo 935 detí. Spomedzi tohto počtu budúcich prváčikov sa však predpokladal odklad školskej dochádzky u 83 detí. Najväčší záujem prejavili rodičia o ZŠ na Šrobárovej ulici, kde sa zapísalo 127 detí. Podľa informácie vedúcej školského úradu Anny Böhmerovej podobne veľký záujem bol aj o školy na uliciach Československej armády a Kúpeľnej, kde sa zapísalo po 120 žiakov. Predpokladali, že v septembri nastúpi do prvých ročníkov 852 žiakov.

Študenti a návštevníci Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove mali v **marci** možnosť oboznámiť sa s históriou fakulty. Nová trvalá expozícia histórie a súčasnosti tejto fakulty bola umiestnená pri zrekonštruovanej hlavnej v aule. V sklenených vitrínach boli vystavené fotografie z rôznych udalostí spojených so životom fakulty, všetky publikácie - monografie a zborníky, ktorých autormi a editormi boli pedagógovia fakulty. Dôležité miesto v expozícii zaujímali rôzne domáce i zahraničné ocenenia, ktoré fakulta získala.

Klesajúci počet žiakov na základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prešov, nízka priemerná naplnenosť tried a vysoké náklady na prevádzku nútili samosprávu, aby rozhodla o prípadnom zrušení niektorých škôl. Podľa prepočtov malo ísť o dve až tri školy. Situáciou sa **14.marca** zaoberala aj mestská rada. V pôsobnosti mesta bolo 13 základných škôl a v súvislosti s racionalizáciou sa hovorilo hlavne o Sídlišku III., kde ich bolo šesť. Diskutovalo sa napríklad o ZŠ Mukačevská, ZŠ Matice slovenskej, ale spomínala sa aj ZŠ Mirka Nešpora. Zástupcovia poslaneckých klubov informovali, že si uvedomujú potrebu prijatia opatrení, napriek tomu sa však nedohodli na tom, aký návrh posunú do mestského zastupiteľstva a chcú o tom ešte rokovať.

Už v tom čase mali voľné kapacity v počte 1 600 žiakov. Demografický vývoj vychádzal tak, že v roku 2015 bude menej možno o ďalších 400 žiakov. Podľa poslancov však bolo treba posúdiť viaceré okolnosti a okrem ekonomiky školy sa mali brať do úvahy aj ďalšie okolnosti ako napríklad dostupnosť v lokalite, kvalitatívne výsledky či sociálny aspekt.

Ak by sa uvažovalo o zrušení ZŠ Mukačevská a ZŠ Matice slovenskej, nebolo by to ideálne riešenie, lebo jedna časť sídliska by nemala žiadnu základnú školu. Problém by mohol nastať aj pri rozdelení žiakov zo ZŠ Matice slovenskej, kde sú aj deti s rôznymi poruchami a postihnutím. Andrea Turčanová (KDH) si myslela, že rozhodovanie bude ťažké, ale ak by chceli niektorú ZŠ zrušiť, žiadosť na ministerstvo bolo treba podať do 1. júna. Ďalšou skutočnosťou, na ktorú muselo mesto brať ohľad, bolo financovanie rekonštrukcií škôl z eurofondov, kde sa pri schvaľovaní peňazí prihliadalo a na vývoj počtu žiakov.

Ako uviedol poslanec Malaga, v Prešove bolo sedem ZŠ v rekonštrukcii, na ktoré mesto dostalo príspevok z regionálneho operačného programu. Keď počas piatich rokov v nich dôjde k poklesu počtu žiakov, bude musieť vracať finančné prostriedky. Turčanová konštatovala, že sa zatiaľ nepodarilo nájsť zhodu a pred poslancami zostáva úloha nájsť kompromis. Radní sa zhodli tiež na tom, že je potrebné uvažovať aj o tom, ako sa bude nakladať s budovami v prípade zrušenia škôl. Na spôsob ich využitia však mali rôzne názory.

Písomné maturity v Prešovskom samosprávnom kraji v týždni od **14. do 18. marca** absolvovalo 9 590 študentov stredných škôl. Bolo ich o 259 menej ako vlani. Jedinou školou na Slovensku, na ktorej 19 študenti 18. marca maturovali aj z ukrajinského jazyka, bola Spojená škola Tarasa Ševčenka v Prešove. PSK mal v svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 82 stredných škôl, z toho 55 stredných odborných škôl, 17 gymnázií, sedem spojených škôl a tri zdravotnícke školy. Podľa vedúceho odboru školstva na Úrade PSK Karola Lacka najväčší záujem bol stále o gymnáziá, hotelové a obchodné

akadémie, ale aj o strojnícke a elektrotechnické odborné školy. Naopak, záujem prudko klesal o odborné školy s remeslami. Týkalo sa to najmä odborov zameraných na poľnohospodárstvo, agropodnikanie, turistiku na vidieku a podobne. Naopak stúpil záujem o také odbory, ako bola vizážistka, kozmetička, kominári, mechanici požiarnej techniky aj o technické lýceá. Voľných miest na stredných školách bolo pre ďalší rok vyše 10-tisíc, ale podľa demografického vývoja sa odhadovalo, že do prvých ročníkov nastúpi okolo 8 500 žiakov.

Hromadný agresívny útok malých žiakov zažili **23. marca** dve prešovské učiteľky. Obkolesili ich deti z dvoch špeciálnych tried na Základnej škole na Važeckej ulici a vulgárne im nadávali. Agresivitu stupňovali aj voči privolanej policajnej hliadke. Zasiahnuť museli policajti z pohotovostnej motorizovanej jednotky. Celý konflikt rozpútalo ukradnuté rádio z triedy. Učiteľky krádež zistili a dozvedeli sa, že ho ktosi vyhodil von oknom. Vo chvíli, keď oznámili žiakom, že prípad ohlásili polícii, začalo sa agresívne správanie detí. Dovedna pätnásť z dvoch špeciálnych tried obkolesili svoje dve učiteľky a pustili sa do nich. Rozvášnených nespratníkov spacificovali policajti z troch áut. Najagresívnejších zadržali a predviedli na stanicu.

Už po príchode policajtov sa žiakom s neovládateľným správaním podarilo rozkopat' dvere na chodbe školy. Aj ich triedy vyzerali ako po výbuchu. Zničené žalúzie a dvere, prasknuté sklo na okne, pomaľované steny, rozhádzané stoličky, odtrhnuté dvere na skrinke. Šokované učiteľky nenachádzali slová na výčiny ich zverencov.

V škole bolo zriadených viac špeciálnych tried. Konflikt vznikol v triede, kde boli žiaci v rôznom veku od 7 do 14 rokov. Učítelia sa zo strachu o svoju prácu odmietali vyjadriť. Len jedna z nich stroho vyhlásila: "Konečne by sa už mal tento problém začať riešiť. Všetko dostanú zadarmo, nič si nevážia. A nemáme na nich žiadne páky." Riaditeľ školy Dušan Brhlík na margo niektorých žiakov špeciálnych tried uviedol, že viacerí z nich majú diagnostikovanú agresivitu. Podľa zistení školy predpísané lieky neužívajú. Nedávno v škole dali výpoveď dve učiteľky, ktoré odmietli pracovať pri takýchto žiakoch.

Policajti na mieste zjednali nápravu, obnovu verejného poriadku a vyučovacieho procesu. Predviedli šesť žiakov vo veku 9 až 14 rokov, z toho jedno dievča. Traja sa dopustili priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, všetci šiesti priestupku proti majetku a jeden aj priestupku proti verejnému poriadku. Neuposlúchol výzvu policajta. Po viac ako piatich hodinách deti po pol štvrtej popoludní prepustili. Vzhľadom na to, že išlo o maloletých páchatel'ov, priestupky museli byť odložené. Napáchanú škodu odhadli na 150 eur.

Žiaci, ktorých upokojili až privolaní policajti a predviedli ich na stanicu, boli na ďalší deň v škole. Ako vyhlásil riaditeľ Dušan Brhlík, nič podobné sa nezopakovalo a táto bublina bola riadne nafúknutá. Išlo totiž o žiakov so špeciálnymi pedagogickými potrebami s náhlymi zmenami správania. Dodal, že išlo o poruchy správania detí, ktoré boli diagnostikované špeciálnymi pedagógmi a psychológmi. Tie deti jednoducho podľa riaditeľa potrebovali iný prístup. Presne preto boli špeciálni pedagógovia v týchto triedach. 25. marca sa tam už nezastupovalo, vrátila sa ich učiteľka. Úplne v pohode sa tam učilo, nebol žiaden problém. Podľa riaditeľky Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a pomoci v Prešove Jany Mikšovej sa problémy so žiakmi s poruchami správania dajú riešiť. Jednak spoluprácou viacerých odborníkov z oblasti psychológie, psychiatrie a špeciálnych pedagógov. A najmä bola potrebná odborná práca s rodinami takýchto žiakov. Ak by sa však situácia nezlepšila, tak bolo treba zvážiť, či by deti nemali byť umiestnené v reedukačnom domove. Treba však prihliadať i na to, či sa takéto incidenty vyskytli častejšie alebo išlo o ojedinelý prípad. Žiaľ, v poslednom čase nebolo výnimkou, že sa žiaci takto správajú a situácia sa ešte zhoršuje.

Na plenárnu schôdzu školy 7. apríla neprišiel ani jeden rodič žiakov z týchto špeciálnych tried. Zväčša išlo o komunitu Rómov bývajúcich v osade Pod Hrádkom. Podľa ľudí poznajúcich tamjšie pomery bolo nielen pre rodičov, ale aj ich deti úplne prirodzené, že kradli, vulgárne a agresívne sa správali. Neprišiel ani splnomocnenec vlády pre rómske komunity. Ospravedlnil sa pre pracovnú zaneprázdnenosť.

Najagresívnejším zo žiakov s poruchami správania bol 14-ročný chlapec. Bol jedným zo šestice, ktorých predviedli na stanicu policajti. Požiadali jeho zákonného zástupcu, aby s ním šiel na detské psychiatrické vyšetrenie. V máji mal odísť na psychiatrické liečenie a po preliečení do reedukačného ústavu.

Počet detí v špeciálnych školách a triedach sa za päť rokov zvýšil o takmer päťtisíc. Kým v roku 2005 ich bolo 30 tisíc, v roku 2010 ich úrady napočítali 34 689. Žiaci trpeli rôznym poruchami, najviac,



vyše šesťtisíc, bolo s mentálnym postihnutím. Vyplývalo to z údajov Ústavu informácií a prognóz v školstve. Rozšírené boli aj poruchy učenia, takýchto detí bolo v špeciálnych školách asi tisíc. Špeciálny prístup si však vyžadovali aj intelektovo nadaní. Najviac špeciálnych škôl bolo v Prešovskom a Košickom kraji, kde boli aj rómske osady.

Zámer radnice vyradiť zo siete dve základné školy sa stretol s odporom. Obe školy sa bránili petíciami. Na ZŠ Mukačevskej sa už nazbieralo 3 400 podpisov a na ZŠ Matice slovenskej okolo 5-tisíc. Podporovali ich aj ľudia z Košíc či Bratislavy. Petičné hácky plánovali **30. marca** predložiť poslancom na mestskom zastupiteľstve. Do programu zastupiteľstva síce racionalizáciu škôl po informáciách o petičných akciách nezaradili, ale rodičia sa ho rozhodli zúčastniť. Chceli byť pri tom, keby sa predsa len malo rozhodovať o nich bez nich. Na mimoriadnych rodičovských stretnutiach už vyjadrili svoje názory a podporu školám, do ktorých chodia ich deti.

Prešovský školský úrad zdôvodňoval racionalizáciu tým, že počet žiakov klesal, ekonomická náročnosť na prevádzku škôl bola vysoká a štátne dotácie na žiaka nestačili a zaťažovali mestský rozpočet.

Riaditeľ ZŠ Mukačevská Eduard Schwarzbacher oponoval, že ekonomická náročnosť na žiaka bola u nich za posledné dva roky najnižšia v Prešove. Išlo o 1 352 eur na žiaka, v triedach mali po 22 detí, čo bol ideálny stav, mali po dve triedy v každom ročníku. Netrpeli nedostatkom žiakov. Na škole mali 20 krúžkov, ktoré dosahovali dobré výsledky aj na celoslovenskej úrovni. Zaznamenali úbytok len o 6 žiakov.

Rovnakú vlnu odporu vyvolal aj zámer vyradiť zo siete ZŠ Matice slovenskej. Argumenty radnice i v tomto prípade hovorili o vysokej ekonomickej náročnosti, čo bolo v ich prípade 1 880 eur na žiaka a nízky počet detí v triedach. V priemere bolo 13 v jednej triede, ale v niektorých aj menej. Dôvodom bolo aj to, že mali i žiakov so špeciálnymi potrebami. Z 29 tried bolo až 14 logopedických. Rozptýl logopedických tried na iné školy, dokonca aj internátne, by znamenal likvidáciu vzdelávania detí s poruchami reči. Podľa riaditeľky Renáty Borščovej to bol pokus o porušenie ich práv, a chceli sa obrátiť sa na ombudsmana. Podľa nej by to znamenalo aj likvidáciu odbornej práce učiteľov za posledných šesť rokov.

Rodičia z okolitých škôl zase volali riaditeľke s obavou, že rómskych žiakov z tejto školy rozptýlia napríklad na ZŠ Šmeralovu či Mirka Nešpora.

Na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove Akademický senát **30. marca** volil dekana. Kandidát bol len jeden, a to prof. Vasil Gluchman. Senát kandidáta zvolil väčšinou hlasov. Po vymenovaní rektorom sa mal stať dekanom na nasledujúce štyri roky.

Ako dekan chcel Vasil Gluchman na pôde fakulty presadzovať akademickú kultúru a zaviesť zásadné zmeny v metódach riadenia. Zdôraznil, že chce budovať imidž proštudentsky orientovanej inštitúcie, ale zároveň plánuje sformulovať novú a jasnú stratégiu rozvoja fakulty. Na prešovskej akademickej pôde pôsobil od roku 1983, naposledy vo funkcii riaditeľa Inštitútu filozofie a etiky FF PU v Prešove.

Prešovská univerzita otvorila **1. apríla** nové zrekonštruované priestory v objekte bývalej základnej školy na Ulici 17. novembra v Prešove. Na slávnostnom akte sa okrem predstaviteľov univerzity a samosprávny zúčastnil aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Jaroslav Ivančo. Rektor PU v Prešove René Matlovič konštatoval, že do vynovených miestností v centrálnej časti budovy sa do dvoch týždňov presťahuje administratíva rektorátu a ďalšie priestory, ktoré vznikli v prístavbe severného krídla, sa budú využívať na vzdelávací proces.

Objekt bývalej základnej školy začala PU v Prešove rekonštruovať pre 13 rokmi. V roku 1998 sa pracovalo na prestavbe južného krídla budovy, kde vznikla aj nadstavba pre Pedagogickú fakultu. V roku 2000 bola vybudovaná prístavba a vytvorili sa nové učebne a prednáškové miestnosti. Nové vedenie PU v Prešove v roku 2007 prehodnotilo postup ďalšej rekonštrukcie centrálnej budovy a prístavby severného krídla a po náročnej projektovej príprave sa práce naplno rozbehli v roku 2010. V prístavbe vznikli okrem 10 seminárnych miestností s kapacitou 32 miest aj dve posluchárne pre sto študentov. Pre potreby univerzity tu vybudovali aj novú aulu s klimatizáciou, v ktorej bolo 250 miest pre poslucháčov.

Podľa Ivanča bolo potrebné dofinancovať ukončenie modernizácie vysokoškolského areálu, ktorý mal vytvoriť adekvátne podmienky pre vzdelávanie učiteľov. Rektor Matlovič doplnil, že prestavbou





telocvične v tomto objekte, ktorá mala byť financovaná zo štrukturálnych fondov, a parkovými úpravami sa rekonštrukcia tohto objektu zavŕši. Následne plánovala univerzita opraviť a modernizovať budovu starého internátu.

Žiaci ôsmich stredných škôl z ôsmich krajín Európskej únie spoznávali pamiatky UNESCO, medzi nimi aj študenti Obchodnej akadémie v Prešove. Práve v srdci Šariša sa v **apríli** konalo záverečné stretnutie študentov. Dorozumievacím jazykom bola nemčina. Osem škôl si vybralo osem pamiatok zapísaných v zozname UNESCO zo svojej krajiny. Následne ich, vždy po jednej, prezentovali v každom štáte. A mohli ich vidieť aj na vlastné oči.

Myšlienka vznikla pred viac ako tromi rokmi. Študenti chceli nadviazať partnerstvá s ďalšími krajinami EÚ a tiež priblížiť aj našim žiakom naše pamiatky UNESCO. Mali príležitosť zlepšiť si svoje jazykové schopnosti a zručnosti, zlepšiť prácu s výpočtovou technikou, skamarátiť sa s kamerou, fotoaparátom, spracovávať tie materiály. Celý projekt koordinovala škola z Poľska, zapojili sa doň aj stredoškólači z Bulharska, Maďarska, Grécka, Litvy, Lotyšska a Českej republiky. Hoci samotný projekt končil, jeho aktéri očakávali, že spolupráca škôl bude pokračovať aj ďalej. Zo slovenských pamiatok zahraničných študentov najviac oslovil Spišský hrad a Tatry. Každá z pamiatok UNESCO mala niečo do seba. Zaujali jaskyne, drevené chrámy i Karpatské bukové pralesy, ktoré študenti prezentovali na záver.

Najlepšie podnikateľské nápady mali študenti Strednej odbornej školy podnikania v Prešove. Predstihli aj vysokoškolákov. Stredoškólači totiž obsadili prvé tri priečky (1. Miroslava Hudáková, 2. Dávid Gáll, 3. Veronika Dolinská) na súťaži Nápad si Ty!, ktorú v **apríli** zorganizovalo Regionálne poradenské a informačné centrum Prešov. Ocenení boli aj študenti z Prešovskej univerzity, Gymnázia sv. Mo nky a Gymnázia bl. Pavla Petra Gojďča. Na súťaži sa vyhodnocovalo 32 podnikateľských nápadov od študentov ôsmich stredných a troch vysokých škôl. Cieľom bolo aktivizovať tvorivý potenciál študentov stredných a vysokých škôl so sídlom v Prešove tak, aby dokázali vnímať alternatívu svojej budúcnosti aj v rovine úspešnej podnikateľskej kariéry.

29. apríla sa na Fakulte humanitných a prírodných vied PU slávnostne otvorilo Centrum excelentnosti ekológie živočíchov a človeka. Pásku prestrihli rektor PU René Matlovič, dekan fakulty Ivan Bernasovský a poradca predsedníčky vlády pre európske záležitosti a zahraničnú politiku Branislav Slysško. Najmodernejšie vybavené laboratória centra mali slúžiť k zvýšeniu kvality vzdelávania študentov i pracovníkov katedry biológie a ekológie. Celkový rozpočet projektu bol 1 380 000 eur.

27. júna sa na pôde Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU začala trojdňová medzinárodná vedecká konferencia, ktorej témou bol Grécky jazyk a kultúra. Uskutočnila sa pri príležitosti slovenského kongresu absolventov medzinárodného kurzu gréckeho jazyka. Prezentoval sa aj prvý Grécko-slovenský a Slovensko-grécky slovník s výslovnosťou na Slovensku s viac ako 20 tisíc výrazmi.

Študenti zo Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej v Prešove sa v **júli** vrátili zo svetovej súťaže RoboCup ako majstri. Z Istanbulu si doniesli dva poháre, ktoré získali so svojim robotom Pinkiem v kategórii tanečník. Na prestížnej súťaži, ktorá sa organizovala od roku 2006, bola konkurencia veľká, prevládali tímy z USA a Japonska. Súťažilo sa v kategórii futbal, robot záchranár a robot tanečník. Najväčšiu konkurenciu mali Prešovčania v súťažiach z Japonska, Singapúru a Portugalska. Presadili sa vďaka tomu, že nepoužili skladačku ako väčšina, ale každý diel bol samostatná súčiastka a robot vnímal hudbu cez samostatný mikrofón. Pri tanci ho nezaskočil žiadny výpadok z rytmu.

8. júla otvoril rektor PU René Matlovič nové vedecko-pedagogické celouniverzitné pracovisko Ústav rímskych štúdií. Na slávnostnej inaugurácii sa zúčastnil vládny splnomocnenec pre rímske komunity Miroslav Pollák. Rektor odovzdal poverovaciu listinu prof. Ivanovi Bernasovskému, čím ho poveril vedením ústavu do výberového konania. Cieľom pracoviska malo byť zabezpečenie a koordinovanie vedeckého výskumu orientujúceho sa na vedecké a odborné témy spojené s rímskym etnikom.

Bylinné čajové zmesi, vypestované v biozáhone Prešovskej univerzity v Prešove, ochutnali aj Američania. Skupina takmer dvadsiatich bola v **auguste** na dvojtyždňovom pobyte na Slovensku.



Neformálne sa stretla aj na pôde PU v Prešove s jej predstaviteľmi. Hostia spoza veľkej mláky sa zaujímali najmä o študijné programy, možnosti zahraničných študentov, vedecko-výskumnú činnosť univerzity a prístup a formy vzdelávania pedagógov, ktorí sa venujú minoritnej časti obyvateľstva na východe Slovenska. Po návšteve zástupcov PU v Prešove na Point Park University v Pittsburghu v máji tohto roku, v rámci ktorej univerzita zadefinovala základné oblasti a priority akademickej spolupráce medzi univerzitami dvoch sesterských miest, teraz mohli predstaviť univerzitu a jej produkty hosťom z rôznych častí USA. Predpokladali, že aj táto návšteva vytvorí základ ďalšej medzinárodnej spolupráce.

Mesto Prešov bolo zriaďovateľom trinástich základných škôl. **5. septembra** nastúpilo do nich 7 257 žiakov, čo bolo o 173 menej ako vlani. Nových žiakov však bolo viac. Kým v roku 2010 nastúpilo do prešovských škôl 770 prvákov, v roku 2011 ich bolo 835.

Mesto bolo zriaďovateľom aj dvadsiatich materských škôl. V roku 2010 ich navštevovalo 2 535 detí. Na začiatku školského roka ich nastúpilo o päť menej. Pre samosprávy bolo zabezpečenie školstva jednou z kľúčových úloh i zaťažkových skúšok. Mestá a obce boli v regionálnom školstve najväčším zriaďovateľom i zamestnávateľom. Aj napriek tomu, že táto oblasť bola dlhodobo finančne poddimenzovaná, mnohé samosprávy v minulosti úspešne dokázali vyriešiť modernizačný dlh, ktorý na ne presunul štát. Teraz boli však vystavené ďalším problémom, ktoré nezapríčinili, no museli ich riešiť.

V novom školskom roku otvorilo v **septembri** v Prešovskom kraji svoje brány 82 stredných škôl pre 35-tisíc žiakov. Rozpočet pre oblasť vzdelávania bol vo výške 62 miliónov eur. Na školách pracovalo takmer 4 400 zamestnancov, z toho vyše 3 100 pedagogických a 1 250 nepedagogických pracovníkov. Odborné stredné školy sa museli vyrovnáť s totálnym nezaujmom o remeslá a učebné odbory. Viaceré preto zaviedli nové odbory, od ktorých si sľubovali zvýšený záujem študentov.

Do boja o vyšší plat sa **13. septembra** zapojili aj učitelia z Prešova a okolia. Všade prebiehalo vyučovanie tradične, do hlavného mesta vyslali školy len pár svojich učiteľov. Ani jedna základná škola v Prešove zatvorená nebola.

Prešovská univerzita v Prešove **20. septembra** slávnostne otvorila nový akademický rok. Staronový rektor PU v Prešove René Matlovič inauguráciou v Mestskej hale v Prešove už aj oficiálne začal svoje druhé štvorročné obdobie vo funkcii rektora. Zároveň boli inaugurovaní prorektori univerzity Peter Kónya (pre vedu, umenie a akreditáciu), Milan Portik (pre vzdelávanie), Ivana Cimermanová (pre vonkajšie vzťahy a šport) a Peter Adamišin (pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality). Na slávnosti sa zúčastnil exprezident Rudolf Schuster, rektori ďalších vysokých škôl či vysokí cirkevní hodnostári. René Matlovič odovzdal ceny rektora tvorivým pracovníkom a študentom školy.

Rekonštrukcia kultúrneho domu v Prešove - Nižnej Šebastovej sa napokon mala uskutočniť. **29. septembra** o tom tesne rozhodli mestskí poslanci. V objekte mala sídlieť materská škola, ktorá bola zatiaľ stále v provizórnych priestoroch na miestnej fare. Poslanci súhlasili, zarazila ich naprojektovaná cena. Prvá etapa opravy kultúrneho domu, nevyhnutná na sprevádzkovanie MŠ, si mala vyžiadať podľa projektu 442 750 eur. Druhá etapa rekonštrukcie, spojená so zateplením budovy a parkoviskom, mala stáť mesto 132 650 eur a splatná mala byť v roku 2013. Spolu to teda bolo 575 400 eur, teda vyše 17 miliónov niekdajších slovenských korún. Táto suma vyrazila niektorým poslancom dych. Poslanci napokon návrh prijali. Materská škola mala na fare nájom do konca roka, navštevovalo ju 35 detí. Celková kapacita v nových priestoroch bola projektovaná na 46 detí. Proces verejného obstarávania mal trvať približne tri mesiace, škôlku chcela samospráva dokončiť do začiatku školského roku 2012-2013.

Premena kultúrneho domu v Prešove - Nižnej Šebastovej na materskú školu sa znovu dostala na pretras. Naposledy prešovskí poslanci odklepli peniaze, ale suma sa viacerým zdala privysoká. Preto **26. októbra** poslanci upravili svoj pôvodne prijatý materiál, podľa ktorého si celková rekonštrukcia vyžiada 575 400 eur. V prvej etape bola naprojektovaná cena 442 750 eur, v druhej 132 650 eur. Teraz okresali rozpočet prvej etapy stavby a zvyšné peniaze presunuli do druhej etapy.



Po novom na prvú etapu výstavby bolo vyčlenených 250-tisíc eur a na druhú etapu, ktorá bola ešte podmienená opätovným schválením v zastupiteľstve, to bolo 325 400 eur. Tá sa týkala roku 2013, pričom nová škôlka by už v tom čase mala fungovať. Celková cena stavby teda ostáva aj po novom nezmenená. Ani nový návrh na presuny peňazí neprešiel hladko, za bolo 13 poslancov, jeden bol proti a desiat sa hlasovania zdržali.

Tím odborníkov a mladých vedcov z Prešova získal v **októbri** v Čechách najvyššie ocenenie Vodní paprsek 2011. Udelil im ho Ústav geoniky Akadémie vied v Ostrave. Stalo sa tak na konferencii o využití vodného prúdu za účasti významných vedcov, výskumníkov, vysokoškolských učiteľov aj podnikateľov.

Prešovský tím z FVT Technickej univerzity, FZO Prešovskej univerzity a fakultnej nemocnice prišiel s novinkou v oblasti medicíny. Prezentovali rezanie kostí pri ortopedických operáciách bedrového kĺbu. Garantom a ťahúňom projektu bol docent z FVT Sergej Hloch. Tejto téme sa venoval roky a spolu s ortopédom Jánom Kľocom, pedagogičkou z FZO Dagmar Magurovou, českými, tureckými a chorváckymi partnermi spracovali monografiu o využití vodného prúdu v ortopédii. Bola to nová metóda, zatiaľ vo fáze experimentu, ale mala veľkú šancu uplatniť sa v praktickej medicíne. Princíp bol v tom, že kosť pri využití vodného prúdu neodumrie, hojenie je rýchlejšie a v konečnom dôsledku aj rekonvalescencia pacienta. Výskumný tím musel vyriešiť ešte množstvo technických nedokonalostí, aby sa metóda rezania kostí mohla uplatniť v medicínskej praxi. Zatiaľ to skúmali len na bravčových kostiach. Ľudské kosti však mali trochu odlišné vlastnosti a rez musel byť dokonalý.

Prešovská univerzita v Prešove získala v **novembri** ocenenie za zapojenie do súťaže Národná cena SR za kvalitu 2011, konkrétne v kategórii C3, čo bola kategória verejného sektora. Cenu získala ako jediná univerzita na Slovensku. Do súťaže bolo prihlásených 14 organizácií verejnej správy a 18 podnikateľských subjektov.





7. SOCIÁLNA OBLASŤ, CHARITA

V prešovskom Hniezde záchrany **13. apríla** našli dievčatko. Podľa prezidentky Občianskeho združenia Šanca pre nechcených Anny Ghannamovej bolo dievčatko zdravé, opatrené, malo hmotnosť 2420 gramov a jeho vek lekári odhadovali na 24 - 48 hodín. Išlo už o šieste dieťa, ktoré sa objavilo v prešovskom Hniezde záchrany a dohromady 29. batola zachránené v týchto zariadeniach na Slovensku. Mohol sa začať adopčný proces. Ak by sa mamička rozhodla, že zmení svoje rozhodnutie, kým súd nerozhodne o adopcii, súd môže zväziť, že dieťa ešte odovzdá matke. Takýto proces bol jednoduchší a rýchlejší a dieťa sa tak mohlo dostať do starostlivosti adopčných rodičov o polovicu skôr, ako to bolo v roku 2010.

Sociálna poisťovňa **vo februári** po prvýkrát zverejnila zoznam všetkých dlžníkov na poistnom. V okrese Prešov a Sabinov evidovala 8 459 dlžníkov a celkový dlh na poistnom bol 21,6 milióna € Poisťovňa mala v pláne zverejňovať zoznamy raz mesačne a sprísnila aj proces vymáhania pohľadávok. Najnižšia dlžná suma bola 3,32, ale najvyššia až 748-tisíc €. Podľa poverenej riaditeľky prešovskej pobočky Zdenky Harčarikovej, najväčší problém im spôsobovali dlžníci s dlhom nad 2 500 € a takých bolo v oboch okresoch viac ako tisíc. Cieľom bolo zlepšiť výber poistného, aby bolo dost prostriedkov na vyplácanie dôchodkov, nemocenských dávok a dávok v nezamestnanosti. Zdôraznila tiež, že platenie poistného vyplýva zo zákona a neplnenie povinnosti je charakterizované ako trestný čin. Aj preto bude pobočka voči všetkým dlžníkom postupovať podľa jednotného systému. Ak dlžník nezaplatí poistné v lehote splatnosti a do 30 dní nebude reagovať ani na predpis, ktorý mu vyhotoví a doručí Sociálna poisťovňa, bude musieť znášať dôsledky exekúcie.

Opakované výzvy sa už klientom zasielať nebudú. Tí však musia rátať s tým, že potom sa ich dlh prinajmenšom zdvojnásobí, keďže k nemu pribudnú aj exekučné trovy.

Väčšina klientov mala snahu dohodnúť sa a problém s odvodmi riešiť. Svedčili o tom aj dlhé rady ľudí pred jednotlivými oddeleniami. Podľa niektorých klientov sa niekedy dostávajú do problémov bez vlastného zavinenia. Horšie je bolo s tými, ktorí dlhovali vysoké sumy a doteraz neprejavili ochotu zaplatiť ich. Dlh vyšší ako 2 500 € malo presne 1 011 klientov. Podľa internetovej stránky medzi najväčších neplatičov v regióne patrila spoločnosť ZVL Auto, ktorá prešla reštrukturalizáciou a začínala oživovať výrobu, ale pohľadávky voči Sociálnej poisťovni ešte nevyrovnala.

V zozname bola aj prešovská fakultná nemocnica. Tá svoje dlhy s omeškaním uhrádzala. Desiatky ďalších firiem však už niekoľko rokov nereagovalo na výzvy poisťovne a ich dlhy sa nabaľovali. V prípade nezmenenia ich postoja museli rátať s exekúciami aj trestnými oznámeniami.

Neplatiči dlhovali **v marci** mestu Prešov na poplatkoch za odpad takmer šesťstotisíc eur. Ako vyplývalo zo správy hlavného kontrolóra, radnica pristupovala k exekúciám len ojedinele, v necelých troch percentách prípadov. Mestský úrad však tvrdil, že nedoplatky vymáha postupne a spätne. Hlavný kontrolór mesta Milan Tkáčik vo svojej správe konštatoval, že mesto evidovalo celkovo 3 551 neplatičov a tí dlhovali 596 271 eur. Boli evidované prípady, keď neplatili celé domácnosti niekoľko rokov, pohľadávky neboli odstúpené na vymáhanie. Mesto pristúpilo k exekúcii iba v 97 prípadoch, čo bolo len 2,73 percenta a neboli vymožené žiadne finančné prostriedky.

Nedoplatky boli vysoké a mesto nemalo interný predpis, ktorý by určoval postup pri vymáhaní pohľadávok - nedoplatkov. Na tento problém poukázal aj poslanec Richard Drutarovský (SaS), ktorý považoval daný stav za alarmujúci. Upozornil, že zo správy vyplýva, že za odpad neplatí desať percent fyzických osôb a takmer tretina firiem a výška nedoplatkov vzrástla o vyše stotisíc eur. Podľa vedúcej finančného odboru Márie Novákovej bolo platenie za komunálny odpad zložité, pretože zahŕňalo aj početnú skupinu sociálne slabých poplatníkov, u ktorých z dôvodu nemajetnosti bolo vymoženie nedoplatkov nemožné.

V období hospodárskej a finančnej krízy počet neplatičov vzrástol tiež aj z objektívneho dôvodu. Občania, ale aj právnické osoby, sa ocitli vo finančnej kríze, a to malo za následok aj neplnenie si povinností voči mestu v oblasti poplatku za komunálny odpad. Časť občanov mesta sa zdržiavala v zahraničí - na neznámom mieste. Mesto vymáhalo nedoplatky exekúciou z účtu neplatiča za predpokladu, že neplatič mal v banke zriadený účet. U občanov, ktorí poberali dávky v hmotnej núdzi, využívalo titul osobitného príjemcu, t. j. alikvotnú časť nedoplatku si správca poplatku započítaval s





mesačnou dávkou v hmotnej núdzi. Nedoplatky boli vymáhané aj prostredníctvom súdneho exekútora, avšak čas vymáhania bol v tomto prípade zdĺhavejší. Mária Nováková považovala existujúci stav za neadekvátny. Nebola to však rarita Prešova. Potvrdila, že mesto malo pripravenú novú smernicu, ktorá v rámci zákona rátala aj s využitím efektívnejších mechanizmov vymáhania nedoplatkov. Očakávala teda, že percento neplatičov bude klesať.

Európsky rok dobrovoľníctva si územný spolok SČK v máji pripomenul aj pravidelným udeľovaním plakiet profesora Jána Kňazovického a Jána Janského. V roku 2011 dostalo najvyššie ocenenie, teda Kňazovického medaily za 100 odberov päť darcov a to Jozef Kočíš z Hubošoviec, Slávko Maľufka z Fintíc, Ján Ondričko z Prešova, Milan Grejták z Jarovnic a Lukáš Kormaník z Ľubotic. Diamantový darca František Mihok z Prešova prvý raz daroval krv, keď ešte nebol dospelý. Chcel s kamarátmi darovať krv, ale ešte mu do osemnástky chýbali dva mesiace. Občiansky preukaz zatajil a kamaráti dosvedčili, že už je plnoletý.

Prešovské centrum právnej pomoci pomáhalo najčastejšie ľuďom, ktorí potrebovali poradiť ohľadom rozvodu alebo nevyplatenia mzdy v práci. Od roka 2012 mala byť právna pomoc prístupnejšia väčšej skupine obyvateľstva. V roku 2011 do júna v centre radili 1 551 občanom. Najviac žiadostí o poskytnutie právnej pomoci bolo z oblasti rodinného práva – rozvod manželstva, úprava práv a povinností k maloletým, výživné na plnoleté dieťa a z pracovného práva sa najčastejšie riešili spory týkajúce sa nevyplatenia mzdy, neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, v menšej miere boli zastúpené exekúcie, vlastnícke práva, spotrebiteľské zmluvy.

O právnu pomoc mohol požiadať každý, koho príjem nepresahoval 1,4-násobok životného minima (životné minimum bolo od **1. júla** 189,83 eura, jeho 1,4-násobok je 265,76 eura).

V problémovej lokalite Stará tehelná v Prešove otvorili **17. augusta** komunitné centrum. Mal to byť priestor pre zabezpečenie vzdelávacej, tréningovej činnosti a voľnočasových aktivít sociálne znevýhodnených občanov. Slúžiť mal aj na sociálne poradenstvo. Výstavba nového komunitného centra stála vyše 47-tisíc eur, pričom mesto získalo 35-tisícovú dotáciu z úradu vlády.

Priamo v tejto lokalite mali denne pôsobiť terénni sociálni pracovníci. Mesto tvrdilo, že centrum podá komunite pomocnú ruku a dohliadne na svoj majetok. Zároveň chcelo rázne zakročiť proti problémovým rodinám. V komunitnom centre mali denne (od pol ôsmej do šestnástej) pracovať traja terénni sociálni pracovníci. Podľa potreby im mohli vypomôcť ďalší dvaja, dochádzať tam mali aj pracovníci správy mestského majetku. Ako povedal terénny sociálny pracovník mesta Prešov Michal Petruf, ktorý už mal denne sídliť priamo v Tehelni, jeho pracovná náplň sa nezmenila. Spolu s kolegami poskytoval občiansky servis týmto obyvateľom. Za najväčší problém považoval vysoký počet neplatičov a ich sťahovanie sa do pivničných priestorov. Zvyšoval sa počet neprispôsobivých občanov. Tým trpeli ostatní. Predpokladal, že nový objekt bude dobre slúžiť a miestni ho nezničia, hoci už pred otvorením na ňom bolo rozbité okno a poškodené dvere.

Ako uviedol vedúci odboru sociálnych služieb Marián Bača, bol to začiatok. Chceli s tunajšími Rómami lepšie a efektívnejšie komunikovať priamo v ich prostredí. Verili, že komunitné centrum prinesie nový život do Starej tehelne. Prvoradá podľa Baču bolo, aby tí, ktorí sa starajú a plnia si záväzky a povinnosti, mali bývanie kvalitnejšie. Tí, ktorí sem nepatria a neoprávnene užívajú byt, sa mali odsťahovať. Neplatičov bolo 30 percent, časť z nich už však mala splátkové kalendáre.

Podľa primátora Pavla Hagyariho mal úrad vytypovaných asi 20 najproblémovnejších rodín a v priebehu mesiaca chcel začať s ich postupným deložovaním. Centrum malo podľa primátora napomôcť zvýšeniu informovanosti a služieb pre komunitu, ale aj kontrole mestských bytov. Primátor veril, že to prinesie aj väčšiu integráciu týchto ľudí do života mesta. Hlavným problémom Starej tehelne bola podľa Hagyariho kriminalita. Za rok 2010 tam bolo objasnených 7 priestupkov a 1 trestný čin. Kriminalitu páchali mimo toto územie. Mesto uvažovalo aj o výstavbe detského ihriska.

Ako povedal miestny obyvateľ Mikuláš Eštočák, ktorý mal v novom centre pôsobiť ako asistent sociálneho pracovníka, najviac im chýbali aktivity pre deti. Nemali čo robiť, tak väčšinou čo videli, to ničili. Nemali sa s čím hrať, ako sa zabaviť a tráviť voľný čas. Dúfal, že centrum im pomôže.

Na prešovskej radnici pribudla novinka. Tou bola kancelária sociálneho poradenstva, ktorú primátor mesta oficiálne otvoril v utorok **23. augusta**. Obyvatelia mesta v nej našli nielen kvalitnejšie





poradenstvo, ale aj takzvanú sociálnu polikliniku. Vchod do kancelárie bol z Jarkovej ulice. Mal spĺňať všetky európske štandardy, vrátane bezbariérového prístupu pre vozičkárov.

Služby mali byť poskytované na takmer 400 metroch štvorcových. V oddelených priestoroch bola zabezpečená intimita klienta pri poskytovaní odborného sociálneho poradenstva. Samostatné priestory mali slúžiť aj na poskytovanie sociálnych služieb v oblasti bytovej politiky, posudkovej činnosť, terénnej sociálnej práce a inštitútu osobitného príjemcu. Súčasťou kancelárie mala byť aj takzvaná Sociálna poliklinika, ktorá cez zamestnancov odboru sociálnych služieb mala poskytovať všetkým obyvateľom mesta poradenské, konzultačné, informačné, asistenčné a terapeutické služby, a to bezplatne. Fungovať mala aj linka pomoci.

Leto na bazénoch na prešovskom Sídlisku III ukončilo **4. septembra** podujatie Kotlík open. Trojčlenné družstvá súťažili vo varení kulinárskych špecialít v kotlíkoch. Akcia mala charitatívny podtón, organizátori odovzdali onkologicky chorým deťom vyše tisíc eur.

Po takmer dvojmesačnej pauze začali na konci **septembra** v Prešove opäť vydávať potravinovú pomoc. Prišla asi tisícka ľudí, z toho spokojná odišla iba stovka, odchádzali domov nahnevaní. Potraviny sa minuli už po hodine a pol, mesto vraj takýto nával nečakalo. Na základe skúseností z predošlého obdobia, keď sa táto pomoc vydávala, mesto nepredpokladalo až taký záujem zo strany občanov. Preto na ďalší týždeň chcelo zvýšiť aj počet zamestnancov, ktorí mali tieto potraviny vydávať, aby sa zrýchlila plynulosť výdaja. Mesto zvažovalo aj ďalšie výdajné miesta v jednotlivých mestských častiach. Pred potravinovou bankou na Kúpeľnej ulici stáli ľudia už od piatej hodiny ráno, zväčša dôchodcovia. Do deviatej tam bola už asi tisícka občanov.





III. DUCHOVNÝ ŽIVOT MESTA

2. januára si v Katedrálnej chráme svätého Jána Krstiteľa v Prešove pripomenul 60. výročie svojej kňazskej vysviacky emeritný gréckokatolícky pomocný pražský biskup Mons. Ján Eugen Kočiš. Eugen Kočiš prijal kňazskú vysviacku tajne 1. januára 1951. Bol niekoľkokrát súdený a nakoniec odsúdený na tri roky väzenia. Neskôr bol 21 rokov ceremoniárom a aktuárom na Gréckokatolíckom ordinariáte v Prešove. 24. apríla 2004 ho Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval za titulárneho biskupa abrittského a pomocného biskupa v Pražskom apoštolskom exarcháte. 15. mája 2004 prijal biskupské svätenie. Od roku 2006 bol emeritným biskupom. V septembri 2010 sa vrátil do svojej pôvodnej Prešovskej archieparchie a začal bývať v arcibiskupskej rezidencii. Svojich 60 rokov kňazstva oslávil medzi veľkým počtom veriacich s prešovským arcibiskupom a metropolitom Mons. Jánom Babjakom, pražským apoštolským exarchom Mons. Ladislavom Hučkom a viacerými kňazmi. Archijerejskej svätej liturgii predsedal vladyka Ján Babjak a homíliu predniesol vladyka Ladislav Hučko. Kazateľ hovoril o odlišnostiach medzi sv. Jánom Krstiteľom a Ježišom Kristom, hoci sledovali jeden cieľ. Poukázal na to, že kým Ján Krstiteľ hovoril k národu, Ježiš povolával jednotlivcov bez ohľadu na to, z ktorého boli národa. Vysvetlil nebezpečenstvo, ktoré na človeka číha, keď sa jeho viera veľmi inštitucionalizuje.

Dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove Ján Zozulák si **v januári** prevzal v chráme Christa Spasiteľa v Moskve vysoké ocenenie celosvetového formátu - Prémium Fondu Jeho Svätosti patriarchu Alexija II. za rok 2010. Túto cenu získal za vynikajúcu činnosť a prínos v upevňovaní jednoty pravoslávnych národov, za utvrdzovanie a šírenie kresťanských hodnôt v spoločnosti.

Vysoké ocenenie fond udeľoval už 11 rokov prezidentom, premiérom, predsedom parlamentu, vysokým predstaviteľom pravoslávnej cirkvi a významným osobnostiam spoločenského a kultúrneho života. Za rok 2010 ho dostal aj arcibiskup Novej Justiniány a celého Cypru Chryzostomos II., ukrajinský prezident Viktor Janukovyč a popredný ruský spisovateľ Valentin Rasputin. Pri preberaní ocenenia zožal veľký potlesk, pretože rozprával v ruskom jazyku. Čudovali sa, že ešte niekto v zahraničí ovláda ruštinu.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove mala v tom čase 560 študentov. Orientovala sa na prípravu pravoslávnych duchovných, ale aj na sociálnu prácu. Základným východiskom pre prípravu sociálnych pracovníkov bola pravoslávna kresťanská teológia, antropológia, kozmológia a sociológia. Fakulta úzko spolupracovala s aj s pravoslávnu cirkvou nielen na Slovensku, ale aj v Česku. Fakulta bola v tomto regióne jediným centrom vedeckého výskumu v oblasti pravoslávnej teológie, duchovnosti, cirkevných dejín, liturgického života, cirkevného umenia a misie.

Pri konkatedrále sv. Mikuláša v centre Prešova mala vyrásť nová socha pápeža Jána Pavla II., ktorý Prešov navštívil v roku 1995. Autorom sochy Svätého otca mal byť mladý umelec Peter Beňo. Bronzová socha Jána Pavla II. mala merať 230 až 240 centimetrov a mala byť umiestnená na kamennom podstavci. Hotová mala byť koncom roku, detaily však ešte doladzovali. Objednávateľom umeleckého diela bola cirkev. Sochár Peter Beňo (33) bol z Košíc. Na svojom konte už mal viacero sôch so sakrálnou tematikou. V Košiciach mal napríklad sochu Panny Márie, v Lučenci Posledný súd a neďaleko Prešova, vo Vyšnej Šebastovej, sochu Panny Márie Pomocnice a chystal tam aj ďalšie diela. Beňo bol vizuálnym umelcom, ktorého témou bola socha vo verejnom priestore. Sakrálna tematika však uňho dominovala.

Čo ho inšpirovalo pri tvorbe sochy Sv. otca Jána Pavla II.? Hlavnou ideou bolo vytvoriť sochu pre mesto Prešov, vystihnúť, čo sa v Prešove udialo - silný ekumenický odkaz pri jeho návšteve mesta. Nová dominanta mesta mala stáť pri "veľkom kostole". **V polovici februára** ešte nebolo určené presné miesto. Výstavbu inicioval Farský úrad v Prešove, na projekte participoval aj Prešovský samosprávny kraj a mesto Prešov. Náklady odhadovali na 60-tisíc až 70-tisíc eur. Monument aj s podstavcom mal mať celkovú výšku necelé štyri metre.

Podstavec pod sochou Ježiša Krista na Hlavnej ulici v Prešove praskol. Stalo sa tak pravdepodobne po náraze jedného z taxikárov. Opravený mal byť v priebehu **februára**. Náklady malo uhradiť občianske





združenie Pro Christi, ktoré dalo sochu osadiť. Výška škody bola pravdepodobne necelých 800 eur. Poškodená bola jedna zo štyroch žulových platní podstavca. Pavel Hagyari si nemyslel, že išlo o úmysel, preto združenie nedalo žiaden podnet.

Ani kamery mestskej polície neodhalili, ako k poškodeniu došlo. Nenašli na zázname nič. Bohužiaľ, kamera sa v tom čase otáčala iným smerom. To len potvrdilo primátorovo presvedčenie, že treba na takéto miesta dávať stacionárne kamery.

18. apríla zomrel v nemocnici po ťažkej chorobe novokňaz Prešovskej archieparchie Jozef Šašala. Po maturite ho prijali do gréckokatolíckeho kňazského seminára biskupa Pavla Gojdiča v Prešove. Po skončení štúdia prijal na konci júna 2010 vysviacku v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Krátko po vysviacke mu bola diagnostikovaná choroba, ktorá bola nad jeho sily.

Na júnovom Farfeste sa vystriedalo vyše 5 tisíc účastníkov. Festival už ôsmykrát organizovala Farnosť Krista Kráľa v Prešove. Dopoludňajšiu svätú omšu v areáli amfiteátra za kostolom Krista Kráľa celebrowal Marek Forgáč. Potom nasledoval spoločný obed. Podávala sa kapustnica s chlebom a dobrovoľníci vydali viac ako 3 tisíc porcií. Skauti postavili uprostred sídliska stan, sieť, na ktorú sa deti mohli vešať, slamené zvieratá, do ktorých sa dalo strieľať šípom. Pre mladých vystúpila gospelová skupina Jenó's Brothers.

Životné príbehy 254 kňazov verných gréckokatolíckej cirkvi a svojmu svedomiu boli zachytené v dvoch zväzkoch kníh s názvom Zostali verní. Ich autorom bol prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak. Osudy duchovných, ktorí odolali tlaku v päťdesiatych rokoch minulého storočia a neprestúpili na pravoslávie. Vzopreli sa vtedajšiemu režimu usilujúcemu sa o likvidáciu gréckokatolíckej cirkvi. Zvolili radšej prenasledovanie, väzenie či vyhnanstvo. V knihách sú aj príbehy blahoslavených mučeníkov, biskupov Petra Pavla Gojdiča a Vasiľa Hopka.

Arcibiskup materiál na knihy získaval v rokoch 1997 až 2001, vydal ich v ôsmich brožúrach. Tie v roku 2009 vyšli v 600-stranovom zväzku a pokračoval v príprave ďalšieho. Predtým nemal možnosť vstúpiť do biskupského archívu, potom ho mal v rukách, preto sa rozhodol sprístupniť informácie aj z tohto archívu. Spomínané pramenné knihy boli dokumentáciou archívnych údajov, ale i osobných návštev. Druhý zväzok vyšiel **v júni**.

Totus Tuus, teda Celý tvoj. Týmto heslom zosnulého pápeža Jána Pavla II. vyjadrujúcim poctu Panne Márii nazvali vlak, ktorý prišiel z Poľska na Slovensko v rámci svojej okružnej jazdy po krajinách Visegrádskej štvorky. Vlak bol jediný vlak na svete, ktorý požehnal sám pápež. Urobil tak pri svojej návšteve Poľska súčasný pápež Benedikt XVI.

Elektrickú trakčnú jednotku pristavili **9. septembra** ráno na prvé nástupište prešovskej železničnej stanice. Musel odolávať obrovskému náporu ľudí, ktorí si ho chceli prezrieť. Elektrická vlaková súprava bola pozoruhodná nielen pápežským dizajnom, ale hlavne jeho vnútorným vybavením. Na palubnej doske bol podpísaný aj kardinál Stanisław Dziwisz, osobný tajomník a priateľ Jána Pavla II. Súčasťou bolo multimedialne štúdio, ktoré umožňovalo počas jazdy vlaku živú aj reprodukovanosť produkciu. Po stenách celého vlaku boli fotografie zo života pápeža Jána Pavla II. Elektrická trakčná jednotka bola vyrobená v roku 2006 v poľskom meste Nowy Sącz. Otcem myšlienky skonštruovať vlak, ktorý bude mať nielen dizajn, ale aj ducha zosnulého pápeža, bol bývalý prednosta stanice Varšava hlavná stanica Ryszard Marciniak. Miest na sedenie mal 184, na státie 255. Vážil 125 ton, mohol dosiahnuť maximálnu rýchlosť 110 km za hodinu. Bol 68 metrov dlhý, vysoký niečo cez 4 metre a široký takmer tri. Vo vestibule železničnej stanice Prešov sa následne za účasti ministra dopravy Jána Figeľa (KDH) konala slávnostná svätá omša a požehnanie reliéfu svätej Kataríny, patrónky železničiarov.

Prešovčanom predstavili aj elektrický poschodový vlak Alžbeta, ktorý mal čoskoro začať premávať aj na východnom Slovensku.

Od roku 1965 slúžili prešovské vežové hodiny na Konkatedrále sv. Mikuláša. Opravou prešli o 19 rokov neskôr, odvtedy opravované neboli. Boli to parížske kyvadlové hodiny vyrobené českou firmou vo Vyškove, ktorá sa zaoberala výrobou vežových hodín okolo sto rokov.





Z hodín na veži konkatedrály 2. augusta dali dole ručičky, nanovo sa mali pozlátiť. V ďalšej fáze sa mal premaľovať celý ciferník a ešte urobiť pamiatkový prieskum okolo hodín. Pred tým vymenili mechaniku na hodinách za novú a modernejšiu. Druhá fáza projektu, Zachráňme naše vežové hodiny, spočívala v rekonštrukcii slnečných hodín, tá bola ukončená na konci júla.

Osem hodinových ručičiek, štyri veľké a rovnaký počet malých, reštauroval majster Tibor Kováč z Liptovského Hrádku. Pri ich demontovaní ich museli vťahnuť do vnútra veže cez malé okienko. Trvalo im to päť hodín. Podobne aj ich montáž. Vynovené ručičky po jednom spúšťal na lane majster Kováč a montoval ich jeho kolega cez malé otvory na ciferníku. Boli vyrobené z kovu, list ručičiek bol z profilovaného medeného plechu. Celá vrchná časť bola pozlátená. Ich rekonštrukcia trvala dva týždne. Majster najskôr musel medený plech upraviť na špeciálnej forme kladivom. Potom ich trikrát natrel žltou farbou. Pred nanosením zlata ich natrel lepkavou hmotou – mixtiónom. Pracoval so zlatými plátmi o veľkosti osem krát osem centimetrov dovezenými z Nemecka. Mali 23,75 karátu. Spotreboval 21 knížiek tohto plátkového zlata za približne 800 eur. V neporušenom stave mali vydržať aj vyše 50 rokov. Ručičky boli pomerne ťažké. Malá vážila okolo 5 kg. Pred ich inštaláciou jeden z remeselníkov, špecialista na výškové práce, urobil retuť ciferníkov. Spustil sa k nim na lane a pracoval vo zvisle.

Po inštalácii všetkých dielov v **septembri** hodinár nastavil hodinový stroj, aby ručičky súmerne ukazovali na všetkých štyroch stranách veže.

Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove mala novú Kaplnku bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča. Posvätil ju v **septembri** na začiatku akademického roka prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak. Okrem kaplnky mala škola aj nový oltár a ikonostas, ako aj novú zasadačku. Ikony do novej kaplnky napísal ikonopisec Milan Lajčiak. Duchovným správcom na fakulte bol odborný asistent Peter Tirpák. Nedávno dokončenú novú fakultnú knižnicu označil dekan Peter Šturák za „intelektuálne srdce“, kým nová kaplnka bola podľa jeho slov „duchovným srdcom“ tejto inštitúcie. Arcibiskup Ján Babjak sa prihovril študentom a pracovníkom fakulty prednáškou, v ktorej sa zamerail na vzťah človeka k sebe, k blížnemu a k Bohu.

Konkatedrála svätého Mikuláša v Prešove sa pýšila novým obetným stolom, ktorý navrhol a vyrobil akademický sochár Ján Leško z Trebišova. Oltár mal dve časti – abstraktné krídla, ktoré na sebe držia kamennú dosku. Konceptia oltára vychádzala z dochovaných fresiek na stene konkatedrály. Boli tam anjeli a autora zaujali ich krídla. Boli pre neho inšpiráciou. Podstavec, na ktorom bola postavená kamenná doska, znázorňoval šum anjelských krídel. Na ňom bol položený kameň, ktorý bol v spodnej vrstve odštiepený, čo malo znázorňovať to, že na začiatku bol chaos. Najväčší problém pri zrode nového oltára bolo prepojenie minulosti s prítomnosťou. Problémom bolo zapasovať moderný prvok z 21. storočia do tohto historického chrámu. Oltár postavili zo zbierok veriacich. Našiel sa i jeden sponzor, ktorý polovicu oltára zasponzoroval. Rekonštrukcia svätejne stála 35-tisíc eur a samostatný oltár stál 10– až 12-tisíc. Oltár bol slávnostne posvätený a požehnaný arcibiskupom Bernardom Boberom **8. októbra**.

Krátko po tom, čo boli vymenené ručičky na veži rímskokatolíckeho kostola Sv. Mikuláša, dočkal sa aj svätostánok gréckokatolíkov. Renovácia vežových hodín trvala od apríla do **októbra**. Cieľom rekonštrukcie bola výmena stroja poháňajúceho vežové hodiny a synchronizácia ručičiek na číselníkoch na štyri svetové strany. Bol tiež inštalovaný nový elektronický systém so štvrt' hodinovým odbíjaním na dva zvony katedrálneho chrámu. Zároveň boli zreštaurované pôvodne hodinové ručičky na veži.



IV. KULTÚRNY ŽIVOT MESTA

1. HUDOBNÝ ŽIVOT

Dve známe slovenské kapely na prešovskom koncerte **13. februára** rozprúdili energiu a nabili ňou každého jedného fanúšika. Horkýže slíže a Polemic vedeli ako rozpáliť publikum. Predkapelou v Prešove bola Borra z Nitry. Tá pripravila fanúšikom ozajstný hudobný zážitok. Polemic nesklamal a z rukáva vytiahol obľúbené hity. Muzikanti nevynechali piesne Ona je taká, Komplikovaná či Ja som to vedel. Po nich vystúpili túžobne očakávaní Horkýže slíže na čele s Petrom "Kuko" Hrivnákom. Kapela svoje vystúpenie odštartovala hitom Maštal'. Na svojich koncertoch sa snažili vymýšľať vždy niečo nové, aby fanúšikov prekvapili.

Najznámejšia prešovská džezová formácia vydala na **prelome februára a marca** tretí album. AMC Trio ho znovu nahralo so švédskym gitaristom Ulfom Wakeniom. Na koncerte v historickej sále PKO - Čierny orol ho pokrstil Peter Lipa. Lipa priznal, že nie je zástancom ničenia čo i len jediného kusa nosiča. Preto ako "materiál na krst" vytiahol priesvitné vrečko so zelenou náplňou a posypal nový počín Prešovčanov lipovým čajom.

Na koncerte, ktorý zaplnil sálu, zahralo AMC Trio v drvivej väčšine samé novinky. Hoci mala skupina v názve "trio", rozrástla sa až dvojnásobne. Na pódiu nebol okrem tria Adamkovič, Marinčák, Cvanciger iba gitarista Ulf Wakenius či hosť Peter Lipa, ale pridali sa aj ďalší gitarista Samo Marinčák, syn kontrabasistu Martina Marinčáka. Nepísaným lídrom skupiny bol bubeník Stano Cvanciger. S ním kedysi, začiatkom 90. rokov, AMC Trio začínalo, potom sa vytratil. Opustil AMC Trio asi na 5-6 rokov a hral v Bratislave s Petrom Lipom. Potom som sa vrátil domov. Začal ďalej hrať a tvoriť vlastné veci. Po jeho návrate sa však znovu Trio rozbehlo a malo na svojom konte tretí album. Peter Adamkovič, ktorý bol aj dramaturgom festivalu Prešov Jazz opísal novinku tak, že od prvého albumu Thor-iza bol rozdiel väčší. Nielen preto, že pribudol gitarista, ale celkovo tie dva albumy s Ulfom nasmerovali kapelu trochu iným smerom. Ešte väčší odklon bolo podľa neho cítiť v tomto poslednom cédečku. Kým na Soul of the Mountain vychádzala hudba z ich pôvodného jazyka, teraz kapela zmenila kompozície, zvukovo sa zmodernizovala.

Nezabudnuteľným zážitkom bol **24. marca** v kine Scala v Prešove koncert formácie Collegium Musicum. Lahodné tóny a muzikantský kumšt si mohli vychutnať všetci tí, ktorí prišli na koncert tohto nezabudnuteľného hudobného zoskupenia. Skupina hrala v takmer klasickej zostave: Marián Varga - organ, klávesy, Fedor Frešo - basgitar, František Griglák - gitara. Jedine zakladajúceho člena, bubeníka Dušana Hájeka, ktorý sa už roky hudbe vôbec nevenoval, nahradil brilantný hráč Martin Valihora. Fanúšikom táto zmena neprekážala. Naopak, Valihora bol naozaj skvelým bubeníkom, bol presný a originálny. Collegium Musicum malo na konte CD/DVD Speak memory, ktoré vyšlo v roku 2010 a bolo prierezom toho najlepšieho z tvorby skupiny.

Prešovská skupina IMT Smile, ktorá mala na svojom konte osem štúdiových albumov, odštartovala v domácom City Clube akustické turné **24. marca**. Skupina už niekoľkokrát počas svojej kariéry odohrala akustické vystúpenia, ale nikdy nešlo o ucelené turné. V roku 2010 mali hudobníci koncerty vo veľkých športových halách, tentoraz sa vrátili do klubov, kde mali hrať väčšinou pre 150 až 300 ľudí. IMT Smile sa na aktuálnom turné plánovali dostať do miest, na ktorých ich dlho nevideli. Vo viacerých mestách sa predstavili úplne po prvýkrát.

Pri výbere skladieb do koncertného repertoáru siahli muzikanti po známych aj menej známych pesničkách zo všetkých albumov. Najčerstvejšou skladbou v repertoári skupiny bol jarný hit Veľa lásky. Skupina postavila svoje publikum v závere koncertu doslova zo stoličiek.

Po zrušenom januárovom koncerte sa fanúšikovia metalovej legendy Helloween dočkali. Opakovaný koncert sa konal v **apríli** v Mestskej hale v Prešove a do nej sa už všetci pomestili. Helloween bola speed-power metalová kapela, ktorá mala kedysi na Slovensku dlhé zástupy fanúšikov. Tí na ňu nezabudli. Oprášili riflové bundy, metalové tričká, niektorí vytiahli i "pyramídy" a došli na jej

opakovaný prešovský koncert. Viacerí z nich aj so svojimi deťmi. Vekový rozptyl fanúšikov Helloween bol značný. Nemecká legenda sa im odvd'ačila výborným koncertom, na ktorom nechýbali všetky prvky patriace k metalovej šou.

Od úvodného rádiového intra "happy halloween" (svojho času si ho fanúšikovia pospevovali ako "heavy metal halloween") cez sóla všetkých hudobníkov, hromadné "odpovedanie" spevákovi až po prehliadku nielen novších songov, ale aj osvedčených hitov. Šou odštartovala hulákacia novinka Are You Metal, po ktorej sa spevák Andi Deris ospravedlnil za januárový zrušený koncert a poďakoval fanúšikom, že na ten opakovaný prišli v hojnom počte.

Kapela do tracklistu zaradila niekoľko klasických piesní z albumov Keeper of the Seven Keys (I. a II.), respektíve ich zahrála v spoločnej "zmeske" vo finále setu. Nasledoval hit I Want Out, ktorý odznel na záver, pred prídavkami. Počas neho došlo aj na už zmienenú "spoluprácu" s publikom, ktoré Andi Deris zapojil do metalového spevokolu. K dobru pridal historiku, v ktorej si doberal bubeníka Daniho Löble.

Stratovarius patril k mladšej metalovej generácii, ale tiež mal svojich početných skalných priaznivcov. Prišli aj do Prešova, zahráli energický set založený najmä na starších, osvedčených skladbách.

Úloha rozohrievača pred hlavnými hviezdami pripadla domácej kapele Coolaction. Predkapely nemajú vďačnú pozíciu, ale Coolaction mali slušnú odozvu u nedočkavého obecnstva.

Najväčším dirigentom Dobrého festivalu na Delni podľa jeho organizátora Mira Táslera bolo vždy počasie. Napriek tomu však prišlo v dňoch **2. a 3. júla** tisíce ľudí. Na štyroch pódíach sa to hýbalo muzikou a tiež sprievodnými podujatiami. Vrcholom prvého dňa bol koncert Chiki-liki-tu-a spojený s prešovským tanečným orchestrom. Hlavné hviezdy festivalu hrali až na druhý deň, v programe figurovali SkunkAnasie, IMT Smile, Horkýže slíže a Alkohol.

Od folklóru, cez house, country až po rock. Všetky tieto rôznorodé žánre pomiešal nový festival Sigord '11 - Pod kalapom **30. - 31. júla**. A fungovalo to. Napriek dažďu sa dopracovali k číslu 850 návštevníkov, takže bola maximálna spokojnosť. Prvý deň, na funk-houseový večer, prišlo 250 ľudí, pričom nepretržite pršalo. Na druhý deň sa publikum obmenilo, prišli všetky generácie, pričom nosnú časť programu tvoril folklór a večer country. Kapacita päťsto ľudí sa zaplnila najmä štyridsiatikmi obľubujúcimi klasický rock.

Námestie v Prešove zaplavila hudba, ktorá má v svojich textoch jasne zatriedené hodnoty života. Vystúpila tu súrodenecká kapela Jenó's Brothers. Tí mali čoskoro reprezentovať Slovensko v Madride. Kapela roztancovala **9. augusta** večer ľudí na námestí v Prešove. Popri nahrávaní druhého albumu sa muzikanti sústredili predovšetkým na augustové Svetové dni mládeže v Madride, kde mali ako jediní zastupovať Slovensko na stretnutí s pápežom Benediktom XVI. Jenó's Brothers debutovali albumom Atmosféra. Kapelu založili v roku 2004 bratia Jozef, Lukáš a Matúš Jeňovci. Neskôr doplnil zostavu gitarista Peter Jakab a za klávesy si zasadla Monika, najmladšia zo súrodeneckej rodiny Jeňovcov.

Vo svojich hodnotách a postojoch mali jasno, čo sa odrážalo v ich nadhľade pri písaní textov a skladaní piesní. Ako povedal jeden z bratov Lukáš, ich hodnoty určovalo to, že boli kresťania, no hudbu striktné nedelili na svetskú a gospel. Viaceré ich skladby boli neutrálne.

9. septembra vystúpila v prešovskom kine Scala česká speváčka Hana Zagorová, ktorá mala na konte deviatich Zlatých Slávikov. Šesťdesiatpäťročná speváčka pôsobila na československej scéne už od polovice 60. rokov. Rodáčka z Petřkoviec pri Ostrave odvtedy nahrála a vydala desiatky albumov. Medzi jej najpopulárnejšie piesne patrili skladby ako Maluj zase obrázky, Je naprosto nezbytné, Nešlap nelámej, Duhová víla, Malokdo ví, Můj čas alebo Biograf láska. Manželom Hany Zagorovej bol od roku 1992 slovenský operný spevák Štefan Margita.

Nový slovenský džezový objav The Illusions Trio už mal svoj prvý album. Pokrstili ho **v septembri** na koncerte v prešovskej Scale. Členovia kapely pochádzali z rôznych kútov východného Slovenska. Gitarista Andrej Karlik z Veľkých Kapušian, bubeník Michal Fedor z Michaloviec a basák Jozef Cingel z Košíc. Svoju základňu mali však hlavne v Prešove. Debutový album sa volal Asperatus, čo je



druh oblaku. Krstil ho prešovský gitarista David Kollár. Na koncerte sa ku krstu pridali hostia Daniel Špiner, Tatiana Hicová, Mário Gapa Garbera a Andy Belej.

Festival Jazz Prešov sa konal nepretržite už dve desaťročia. 20. ročník podujatia sa konal v dňoch **19. až 20. októbra**. Vystúpili na ňom Raphael Wressnig's Organic Trio (Rakúsko), Štefan „Pišta“ Bartuš & Jazz Brothers feat. Andy Middleton (Slovensko, USA), Mili Morena & N-Band (Kuba, Poľsko), Matej Benko Quintet (Slovensko, ČR), Randy Brecker & AMC Trio (USA, Slovensko), Peter Lipa & Band (Slovensko) a na jam-session Jazz & More (Slovensko) a Gangway (Poľsko, Slovensko).

No a kto iný by mal ukončiť dvadsiaty ročník festivalu Jazz Prešov než tunajší rodák a najznámejší slovenský džezmen Peter Lipa. Tak sa aj stalo. Na dosky PKO sa vrátil aj prešovský rodák mladšej generácie Matej Benko a domáce AMC Trio si tentoraz pozvalo hosťa svetového mena. Hoci Lipa by pokojne mohol fungovať ako legenda a žiť z organizovania akcií a tantiémov, sympatické na ňom bolo, že stále išiel ďalej. Obklopil sa mladými hudobníkmi na čele so svojim synom a osvedčeným saxofonistom Michalom Žáčkom a znova predviedol „svojmu“ publiku okúzľujúcu šou. Peter Lipa bol aj pri začiatkoch festivalu Jazz Prešov a patril k jeho pravidelným hosťom. Bolo to priam neuveriteľné, ale na pódiu PKO prvý raz stál ešte v roku 1959. Ešte nie ako spevák, ale ako ochotnícky herec.

Na týchto doskách bola doma aj trojica Adamkovič, Marinčák, Cvanciger. K nim sa postupne pridávali rôzni hostia. Meno Randy Brecker malo v džezovom svete cveng, tento trubkár bol viacnásobným držiteľom Grammy a spolupracoval s megastars typu Stevie Wonder či Yoko Ono. Prešovský duch festivalu podporilo aj pražské zoskupenie Matej Benko Quintet. Jeho líder i kontrabasista Rast'o Uhrík pochádzali z metropoly Šariša. Nabitá sála klasický džez v ich podaní ocenila búrlivými ováciami. Klavirista Matej Benko priznal, že na začiatku mal malú dušičku. Deň po koncerte mal v pláne prejsť si s bratom staré miesta v Prešove.

V prešovskom City Clube u Táslerovcov mala v **októbri** obnovenú premiéru kapela Peha. Prvý raz sa na verejnosti predstavila s novou akvizíciou Romanou Hlobeňovou. Mladá speváčka zo stredného Slovenska nahradila Katarínu Knechtovú. Ako kapela dokázala naživo, išlo o naozaj plnohodnotnú náhradu. Premiérový koncert či skôr verejná skúška sa vydarila. Na novú Pehu boli fanúšikovia zvedaví už tri roky. Nová speváčka Roumy sa stala plnohodnotnou členkou kapely. Tá jej dávala priestor a tešila sa zo znovuzrodenia. Mnoho kapiel vymenilo lídra a uspelo aj s novým, Peha verila, že sa jej to tiež podarí. „Začínáme od nuly,“ priznávali muzikanti, no verili, že sa im novou tvorbou podarí ľudí presvedčiť. Romana Hlobeňová reagovala na situáciu tak, že je rada, že sa dostala do tejto kapely. Videla to trochu inak ako chalani, pre ňu to bolo všetko úplne neuveriteľné.

V historickej sále Čierny orol sa **14. novembra** v rámci Prešovskej hudobnej jesene predstavili študenti prešovskej pobočky Súkromného konzervatória Dezidera Kardoša Topolčany. Na ďalší deň pokračovala PHJ organovým koncertom Márie Olejníkovej v konkatedrále sv. Mikuláša. 23. novembra pokračovala PHJ koncertom klavírnej tvorby Jána Cikkera, ktorý bol venovaný 100. výročiu narodenia tohto umelca, a jubilejným koncertom Miešaného speváckeho zboru Nostra canto, konaného 29. novembra.



2. VÝTVARNÝ ŽIVOT, SOCHÁRSTVO

V prešovskej galérii Átrium sa **20. januára** uskutočnila vernisáž výstavy pod názvom Výber z diela autora Ladislava Demka. Košický rodák vystavoval v prešovskej galérii po prvý raz. Kolekciu 40 obrazov namaloval špeciálne pre túto výstavu za tri mesiace. Námety a skice si však pripravoval celý rok. Výstava sa konala k jeho šesťdesiatke a trvala do 10. marca, potom sa mala presunúť do košickej galérie Dušana Baláža. Autor sa venoval kresbe, akvarelu, maľbe, ale v jeho tvorbe dominovala olejomaľba. Tvoril rôznymi technikami, teda štetcom, špachtľou, hrebeňom a na pomoc si bral aj rôzne ďalšie hmoty. Tematicky sa venoval krajine, bol výborný figuralista, ale zaujímali ho aj abstraktné motívy. Mal rád teplé farby, ktoré ak na obraze vyslovene nedominovali, tak aspoň vyvažovali chladné tóny.

Vo vystavovanej kolekcií bol prierez jeho tvorby, teda spektrum námetov, ktoré zbieral celý rok. Návštevník tam našiel väčšie krajinomaľby, lebo ako Demko o sebe hovoril, jeho život bol úzko spätý s prírodou. Bola tam však aj séria obrazov dievčat a žien s jemným erotickým podtónom. Všetky figurálne kompozície boli akoby zahalené tajomstvom. Kurátor výstavy Dušan Baláž o autorovi povedal, že hoci maľoval celý život, maliarom na voľnej nohe sa stal až pred štyrmi rokmi. Do každého z obrazov vkladal svoju dušu a energiu.

Svoje figúry maľoval zozadu a zakrýval ich dáždňikmi. Rád sa pohrával s intimitou ľudí, mal rád napätie v obrazoch a nechával na divákovi, aby zapojil fantáziu a pokúšal sa predstaviť si človeka na plátne. Mnohé ženy sa na jeho obrazoch s hlavou ukrytou pod dáždňikom dokonca spoznávajú.

L. Demko vyštudoval Technickú univerzitu v Košiciach a ešte donedávna vlastnil firmu, ktorá merala emisie pre ministerstvo životného prostredia. Ako sám povedal, vždy chcel maľovať, ale musel užiť rodinu a teda mať prácu s pravidelným príjmom. Maliarsky chlebič bol dosť ťažký, neistý a nebolo je ľahké presadiť sa. Od detstva však inklinoval k výtvarnému umeniu, ktoré obdivoval aj u svojho krstného otca, maliara Seleckého. Zručnostiam a kumštu sa učil v súkromných ateliéroch. Kresbu u Ľudovíta Felda, grafiku a maľbu u Mikuláša Ragolského. Veľa času strávil na rôznych plenéroch a sympóziách na Slovensku, v Poľsku a Maďarsku. Samostatne vystavoval od roku 1980. Jeho diela mala verejnosť možnosť vidieť vo viacerých mestách na Slovensku, v Poľsku a Maďarsku, ale aj v Austrálii. V USA zaznamenali úspech najmä jeho kolorované kresby z rôznych košických mestských častí.

V prešovskej galérii Átrium sa **24. marca** začala vernisážou, počas ktorej predstavil svoj výber z tvorby výtvarník Gyorgy Tamás Madarassy. Rodák z Rumunska (1947), ktorý od roku 1988 žil a tvoril v maďarskej Nyíregyháze, sa venoval prevažne olejomaľbe na plátno. Výstava trvala do 25. apríla.

Od **14. apríla** do 15. mája sa uskutočnila v Šarišskej galérii v Prešove výstava Dariny Kopkovej pod názvom Lineárna partitúra II. Súbor obrazov prezentovaných na výstave autorka nazvala lineárnymi partitúrami, ktoré nevznikli so zámerom ich hudobnej interpretácie. Maliarka si na tvorbu svojich kompozícií zvolila fasádne omietkové zmesi, ktoré špachtľou nanášala na bielu alebo čiernu podmaľbu sadrokartónového podkladu. Uplatňovala sa tu nezvyklá farebná tonalita použitého druhu farieb, rovnako ako aj nezvyklá faktúra charakterizovaná prirodzenou povrchovou drsnosťou a štruktúrovanosťou, ktorú autorka v niektorých prípadoch ešte umocňovala preškrabávaním

V priestoroch Krajského múzea v Prešove sa **7. júna** začala výstava s názvom Tušenie, na ktorej sa predstavovali obrazy akademickej maliarky Anny Gregorovej a fotografie akad. arch. Karola Gregora. Anna Gregorová sa venovala monumentálnej tvorbe v architektúre, komornej maľbe, textilnej tvorbe, ilustrácii, užitej grafike, počítačovej vizualizácii, erbom. Zúčastnila sa viacerých medzinárodných maliarskych plenérov a študijnej cesty v USA. Karol Gregor sa venoval architektúre, interiéru a grafickému dizajnu, bol pedagógom na Katedre architektúry Fakulty umení TU v Košiciach. Výstava trvala do polovice augusta.

Od **9. júna** do 17. júla trvala v Šarišskej galérii v Prešove výstava Artmisia 90, ktorá sa konala pri príležitosti 90. výročia založenia Umeleckej besedy slovenskej. Bola tu rozsiahla paleta približne 200

diel. Kolekcia okrem dominantne zastúpenej maľby obsahovala aj textil, fotografiu, objekty či plastiky.

7. júla sa v priestoroch bývalého kolégia uskutočnila vernisáž výstavy výtvarníčky Márie Zubalovej. Na plátnach autorky sa hlavne objavovala téma krajiny. Tematika prevažne s vidieckou aj mestskou architektúrou či lesných zákutí bola podmienená maľovaním v plenéri.

Rozložené plátna, lepiace fólie, nožnice a mladí ľudia zaujatí tvorbou. Takto to vyzeralo, keď sa umenie dostalo do ulíc. Ako v školskej družine to vyzeralo **v júli** v jednej krčme v centre Prešova, kde sa konala „akcia nálepková“, na ktorej sa stretli mladí streetartoví umelci. Nielen oni, nechýbal ani veterán prešovskej výtvarnej scény Dušan Očkovič. Už v minulosti odbiehal od plátna a oleja k novým formám umenia, napríklad k počítačovej grafike. K tejto akcii sa dostal cez internet. Nedávno dokončil veľkú sakrálnu olejomalbu, teraz sa vrhol na street art, ktorý nepovažoval za relax, ale za umenie a chystal sa, ako správny maliar, do Paríža. Na tomto netradičnom „plenéri“ tvoril nálepkové dielo s názvom Tralala. Vopred sa mu registroval tucet účastníkov, nielen z Prešova, ale aj z Humenného, no našli sa aj takí, čo sa pridali aj priamo na mieste.

V rekreačnej oblasti Sigord tvorilo 18 neprofesionálnych výtvarníkov. Medzi nimi boli aj štyri autorky z Poľska a tak stretnutie, ktoré zorganizovalo prešovské Šarišské osvetové stredisko, malo medzinárodný rozmer. Kolekciu obrazov mala verejnosť možnosť vidieť na výstave, ktorú už otvorili vo výstavných priestoroch ŠOS. Trvala do **6. septembra**. Skupinu výtvarníkov odborne viedla lektorka z Prešovskej univerzity v Prešove Alena Sedláková. Pracovali s akvarelom, olejom aj kombinovanými technikami a inšpiráciu im poskytla okolitá príroda.

Bol to už 14. ročník a tieto plenéry boli akýmsi hnacím motorom aj motiváciou pre amatérskych autorov. Ako povedala organizátorka podujatia zo ŠOS Anna Hirková, navzájom sa porovnávali, inšpirovali, informovali o nových maliarskych technikách a výsledkom bola spoločná výstava.

Lektorka usmerňovala tvorbu autorov len do istej miery. Cieľom bolo, aby maľovali, čo vidia a cítia v danom okamihu. Zväčša siahli po akvarelových farbách, niektorí si vybrali olejové, iní skúšali techniky kombinovať.

Tvorili niekoľko dní na streche chaty kde pribúdali ich obrazy, o ktorých diskutovali každý deň. Vytvorili akúsi prírodnú galériu, ktorá poskytla inšpiráciu aj najmladšej účastníčke, len 8-ročnej Lucke Volkovej. Zatiaľ si trúfla len na suchý pastel, ale svet farieb jej učaroval.

Od **22. septembra** do 23. októbra sa v Šarišskej galérii v Prešove uskutočnila výstava bratislavského sochára Roberta Szittaya pod názvom Tváre hmoty. Autor patril k umelcom, ktorí si pri formulácii svojho autorského programu zvolili cestu figurácie a svoju osobnú výpoveď definujú prostredníctvom ľudského tela. Jeho tvorba reflektovala tradíciu slovenského a v širšom kontexte európskeho figuratívneho sochárstva a kontinuitne nadväzovala na umelecké myslenie prelomu miléníí.

V Krajskom múzeu v Prešove sa **od 12. októbra** do 15. novembra konala výstava obrazov akademického maliara Alexandra Jazykova, člena umeleckého združenia Per Spectrum. Alexander Jazykov ukončil Ľvovský štátny inštitút úžitkového a dekoratívneho umenia, ale už takmer dve desaťročia žil a tvoril v Prešove. Výstavu pri príležitosti autorovho životného jubilea 50. narodenín v mene galérie otvoril Mgr. Blahoslav Lazorič. Na vernisáži bola prítomná aj generálna konzulka Ukrajinskej republiky prof. Oľga Benč, PhD.

V prešovskej galérii Átrium sa **13. októbra** uskutočnila vernisáž výstavy taiwanskej umelkyne Tai Hsi-Chun pod názvom Taiwanské atramentové maľby. Výstava trvala do 3. novembra.

Od **3. novembra** do 5. decembra trvala Galérii Átrium v Prešove výstava 45 diel trebišovského stredoškolského výtvarného pedagóga, absolventa odboru výtvarná výchova na Pedagogickej fakulte UPJŠ v Prešove, Mareka Záhorského pod názvom Svet, ktorý vidím ja.

Spoločnú výstavu troch spolužiakov, ktorí boli absolventmi košickej strednej umeleckej školy, pod názvom Byť sám sebou otvorili **3. novembra** v priestoroch Šarišskej galérii v Prešove. Milovníci



výtvarného umenia tak mohli obdivovať práce Nadeždy Svobodovej, Martina Knuta a Ľuba Gumana. Posledný z nich žil a tvoril v Prešove, bol riaditeľom ZUŠ. Mal viac ako 40 samostatných výstav. Naďu Svobodovú zavial život do Čiech, kde sa venovala úžitkovej a voľnej tvorbe. Na výstave sa prezentovala výberom svojich obrazov s prírodnými motívmi v jasnej farebnosti a s dekorativizujúcim akcentom. Martin Knut bol jednou z hviezd novej slovenskej maľby 80-tych a 90-tych rokov, neskôr reklamný mág. Na výstave sa prezentoval najnovšími maľbami a kresbami s typickými verbálnymi pointami. Výstava trvala do 4. decembra.

V Prešove na Štefánikovej ulici **1. decembra** otvorili galériu dizajnu a architektúry pod názvom Creative Design Gallery. Pásku slávnostne prestrihol primátor Prešova Pavel Hagyarí. Zároveň sa tu uskutočnila pilotná výstava architektonického ateliéru pod názvom „byť iný, byť IN“ - Archima otca myšlienky a zakladateľa galérie architekta Petra Marcinka. Zároveň sa uskutočnila aj vernisáž umelcov Melity Gwerkovej a Mariána Vidu, ktorí striedavo pôsobili v Banskej Štiavnici a Bratislave.

15. decembra začala sa vernisážou v Šarišskej galérii v Prešove výstava Dušana Pončáka pod názvom Ecce homo (socha, reliéfy, kresby, maľby) pri príležitosti autorovho životného jubilea.



3. DIVADLO A FILM

Slovenskú, britskú, dánsku či austrálsku produkciu priniesol 11.medzinárodný festival dokumentárnych filmov Ozveny jedného sveta. Akcia bola prístupná širokej verejnosti a vstup bol voľný. Konala sa od **1. do 3. marca**. Počas jednotlivých dní mohli diváci vidieť po dva, päť a tri dokumenty. Organizátorom projektu bola Katedra komunikačných a mediálnych štúdií Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií FF PU v Prešove a občianske združenie Človek v ohrození.

V rámci otvorenia 18. ročníka medzinárodnej prehliadky filmu, televízie a videa Febiofest sa **25.marca** v Bratislave odovzdávali aj ceny pre filmové kluby na Slovensku. Kino Scala, ktoré patrí pod Park kultúry a oddychu Prešov, získalo zvláštne ocenenie Skokan roka. Riaditeľka kina Nina Šilanová informovala, že boli taká čerešnička na torte. Vyslúžili si to tým, že sa za rok 2009 v počte divákov umiestnili na štvrtom mieste zo 44 filmových klubov na Slovensku. Pred nimi boli len dve bratislavské kiná a jedno z Banskej Bystrice. Divácku základňu v kine Scala tvorili predovšetkým stredoškoláci, v roku 2010 mali 170 členov filmového klubu, od januára ich bolo zatiaľ sto.

Takmer po 35 rokoch sa v **apríli** na doskách Divadla Jonáša Záborského v Prešove opäť hralo Kocúrkovo. Inscenácia bola v slovakizovanej češtine. Jeden z prvých slovenských dramatických textov Kocúrkova sa tvorcovia rozhodli spojiť s ďalšou Chalupkovou fraškou Všetko naopak. Vznikol ucelený príbeh točiaci sa okolo rodiny čižmára Tesnošila. Režisér predstavenia Matúš Olša povedal, že toto je prvé profesionálne uvedenie tejto hry v divadle v pôvodnom jazyku, a ním je slovakizovaná čeština. Bol to rébus, pretože tento jazyk je iný ako dnešná čeština. A pre herca je ťažké, keď opustí svoje jazykové teritórium.

Madlenu Tesnošilovu zobrazila Valéria Fürješová. Tá hrala už aj v ukrajinskom či rusínskom jazyku. Keď dostala scenár do ruky, prvú noc ako povedala nespala, ale vedela, že to bude dobré. Učilo sa to ťažko. Zuzana Kúšiková stvárnila dcéru Aničku. Ako zdôraznila, ani sa jej neprisnilo, že bude hrať Aničku a ešte vo svadobných šatách. Herec Vasil' Rusiňák mal pocit, že hra sa bude ľuďom páčiť. Réžia i práca hercov bola podľa Rusiňáka o tom, aby tomu človek rozumel a zasmial sa.

11. apríla sa v Prešove začal Febiofest, ktorý trval týždeň a v rámci neho mohli diváci vidieť filmy ako Občiansky preukaz, Medvedí ostrovy aj Imaginárne lásky. Každý deň mali premietat' dva filmy zo slovenskej, českej, ale aj rumunskej projekcie.

V dňoch **10. až 14. augusta** sa v prešovskej Záhrade umenia konal letný Bažant Kinematograf. Originálny kočovný typ „open-air kina“ sa počas prázdninových mesiacov zastavil takmer v tridsiatich rôznych miestach Slovenska. Bažant Kinematograf svoje predstavenia realizoval z dvoch štýlových retro-autobusov typu Škoda RTO, ktoré boli prispôbené na profesionálnu kinoprojekciu. Premietalo sa z autobusu na mobilné kino plátno, ktoré sa rozkladalo približne dvadsať metrov pred autobusom. Diváci sedeli vonku medzi autobusom a plátnom. Podľa technických dispozícií jednotlivých lokácií môže jedno premietanie vidieť až do 1300 divákov. Večerná projekcia pozostávala z jedného krátkeho a jedného celovečerného českého alebo slovenského filmu. Všetky filmové projekcie boli pre divákov zdarma.

Kinematografická prehliadka PO.CITY FILM sa po roku znovu uskutočnila v prešovskom kine Scala. Festival oficiálne otvorila herečka Milka Zimková pochádzajúca z metropoly Šariša, ktorá **22.septembra** uviedla aj svoju monodrámu na doskách Divadla Alexandra Duchnoviča. Zimková tiež prevzala z rúk primátora cenu za celoživotné umelecké dielo. Jej legendárny film Pásla kone na betóne bol tiež premietaný.

Návštevníci prehliadky mohli vidieť aj premiéru oscarového filmu Lepší svet dánskej režisérky Susanne Bier. Mladí tvorcovia sa predstavili v rámci piatkových sekcií Mladé pocity (ePrešov) a Nočné pocity (Kraťasy). V prvej menovanej sekcii sa predstavili aj Prešovčania Michal Kačmár, „Jaris“ Val'ko, Dušan Papp a Peter Zakuťanský. Akcia sľubovala počas troch dní atraktívnu ponuku filmov pre náročné publikum, ktoré sa do bežnej kinodistribúcie nedostávali. Medzi uvedenými



snímkami bol aj český veľkofilm Lidice, titul kultového maďarského režiséra Bélu Tarra Turínsky kôň, ocenený na berlínskom festivale, prvé dielo Andrzeja Zulawského, surrealistický vojnový horor Tretia časť noci či ruská dráma Strašidlo.



4. VÝSTAVY

Krajské múzeum v Prešove po dobrom ohlase verejnosti, keď sprístupnili obnovenú bustu Sissi, načrelo po rokoch aj do depozitára. Celých päť rokov trvali reštaurátorské práce, aby ľudia mohli vidieť výnimočnú výstavu. Trvala len do **konca januára**, ale vedenie múzea plánovalo v priebehu roka ďalšiu, obohatenú reinštaláciu.

V kolekcii obrazov zo 16. - 19. storočia dominovalo šesť portrétov uhorskej kráľovnej Márie Terézie v rôznom veku. Podľa riaditeľky Krajského múzea v Prešove Boženy Tomášovej v kraji neexistovala porovnateľná zbierka. Väčšinu portrétov cisárovnej namalovali neznámi autori a pracovníkom múzea sa nepodarilo vypátrať ich pôvod. Zväčša pochádzali z Rákociho paláca, teda dnešného múzea, ako aj z kaštieľov vo Finticiach, Nižnej Šebastovej a v Pečovskej Novej Vsi.

Dominantné miesto mal portrét kráľovnej Alžbety, známej ako Sissi. Z historických prameňov sa vedelo, že magistrátu mesta Prešov poslal portrét Alžbety akademický maliar Anton Benčík. Mestská rada bola nadšená a poslala prešovskému rodákovi na jeho ďalšie štúdium dvesto zlatých. Nevieme, čo sa stalo ďalej s týmto nadaným maliarom. Namaloval pre prešovskú radnú sieň aj podobizeň Jozefa II. a aj ten bol na výstave.

Najstarší obraz bol z roku 1641 a zobrazoval deti, Pavla a Máriu Esterházióvcov. Zaujímavá bola aj kolekcia panovníckej rodiny Habsburgovcov, ako sú uhorskí králi Leopold I., Karol VI., Jozef II. Nechýbal ani portrét Františka II. Rákociho z čias, keď bol menovaný županom Šarišskej stolice. Obrazy múzeum vlastnilo už desiatky rokov, ale doteraz ich nebolo možné vystaviť, lebo boli vo veľmi zlom stave. Reštaurátorka Mgr. Mária Belejkaníčová celých päť rokov postupne obnovovala portréty do súčasnej podoby.

V kolekcii boli aj portréty prešovských richtárov, starostov aj mešťanostov, ktoré namaloval maliar Max Kurth. Medzi nimi napríklad podobizeň Andreja Fuhrmanna, Eduarda Mandiča, Valentína Podhorányiho a ďalších.

Vo **februári** prepustila Šarišská galéria v Prešove na sedem týždňov celé svoje priestory Poliakom. Otvorili v nej štyri výstavy naraz, všetky importované od našich severných susedov. Šarišská galéria spolupracovala s Muzeom Okregowym v Nowom Saczu už dlho. Každé dva roky si vzájomne vymieňali výstavy zo svojich zbierkových fondov. Poliáci tentoraz ponúkli prierez tvorbou Bolesława Barbackého (1891 - 1941), ktorý bol známy predovšetkým ako špičkový portrétista. Do Poľska na výmenu poputovali z Prešova diela Maxa Kurtha (1869 - 1962). Z Krosna prišli do Prešova tri výstavy. Medzinárodné bienále umeleckej ľanovej tkaniny Z Krosna do Krosna, autorská kolekcia textilnej výtvarníčky Anny Kobak-Pisowackej a 11. bienále krosnianskeho umenia - Krosniansky salón 2010. Do Krosna mala prísť na výmenu z metropoly Šariša výstava mladých umelcov Sejfbok. Krosniansky salón 2010 ponúkal tvorbu 45 umelcov všetkých generácií - obrazy (oleje, akryly, kombinované techniky), kresby, grafiky, plastiky... Projekt Z Krosna do Krosna bol medzinárodnou súťažnou prehliadkou textilného umenia. Šiesteho ročníka sa zúčastnili umelci z deviatich krajín, vrátane Slovenska. Medzi nimi aj Prešovčanka Halina Grešlíková. Prvý raz bola účastníčkou bienále a hneď získala dve ceny. Ocenenia si autorka prevzala z rúk poľských organizátorov práve počas prešovskej vernisáže. Celkovo ponúkala galéria z tohto bienále 79 prác.

Okrem toho mohli návštevníci vidieť výstavu tapisérií textilnej výtvarníčky Anna Kobak-Pisowackej z Krosna, ktorá stála pri zrode projektu Z Krosna do Krosna. Tragicky zahynula v roku 2003.

Národná banka Slovenska sprístupnila prešovskej verejnosti výstavu Vzostupy a pády mien v 20. storočí. Historické fakty boli umiestnené v priestoroch Krajského múzea a mapovali menové reformy, odluky, rozluky a iné pohromy vo finančníctve minulého storočia. Na slávnostnom otvorení výstavy návštevníkov v prezentovaných materiáloch zorientoval riaditeľ odboru bankovník a mincí Národnej banky Slovenska Dušan Sukup.

Pre súčasníka bolo zaujímavé sledovať dejinné udalosti v historickom priestore strednej a východnej Európy, ktoré mali dopad na meny v minulom storočí. Oplyvnili ich politické udalosti, vojny, aj vznik a zánik štátov po páde rakúsko-uhorskej monarchie. Ukážky mien ocenili najmä zberatelia a numizmatici, ale na svoje si prišla aj široká verejnosť. Množstvo ľudí dovtedy nemalo príležitosť vidieť platidlá používané za posledných 100 rokov.

Na maďarských bankovkách bola napríklad podobizeň Františka II. Rákociho a aj výstava sa konala v dome, v ktorom strávil niekoľko búrlivých rokov svojho života. Múzeum totiž sídlilo v renesančnom Rákociho paláci.

Na bankovkách bol aj revolucionár Lajos Kossuth, ktorý študoval na prešovskom evanjelickom kolégiu, neskôr tu pôsobil ako advokát, dokonca istý čas aj na okresnom súde. Podobizne Rákociho a Kossutha boli na bankovkách z roku 1926, ktoré po rozpade Rakúsko-Uhorska vydala ako maďarské platidlá Maďarská národná banka. Mena sa zmenila na pengö. Pre zaujímavosť, 1 pengö malo hodnotu 12 500 korún.

Peniaze sú dennou potrebou ľudí, ale pri inflácii a menových reformách spôsobili mnohým rodinám doslova pohromy. Krajiny chudobneli, z boháčov sa stávali chudáci, obchody zívajú prázdnotou. Sústava platidiel aj ich hodnota sa menila. Napríklad, posledným prejavom samostatnosti Slovenska bolo vydanie 2000-korunovej československej poukážky v auguste 1945. Bola vyhlásená za bankovku Slovenskej národnej banky, ale platila len 66 dní. Výstava trvala do **28. februára**.

Na najväčšiu regionálnu výstavu ABC stavebníctvo - Záhrada sa prihlásilo 155 vystavovateľov z Nemecka, Rakúska, Poľska, Maďarska, Čiech a celého Slovenska. Výstava bola sprístupnená od **23. do 25. marca** v prešovskej mestskej hale. Malých potešila prvýkrát výstava legendárnej stavebnice Lego. Raritou bola desaťmetrová funkčná železnica i mnohé modely. Hlavným motívom stavebnej časti bola úspora energií. Vystavovatelia ponúkali zateplňovacie materiály, slnečné kolektory, novinky v oblasti kúrenia. Veľká bola i ponuka komplexných systémov oplotenia, okien, dverí či schodísk.

Úplnou novinkou bola technológia decopierre. Nechýbali ani murovacie materiály, čističky odpadových vôd, biokrby, brány, kované výrobky, elektroinštalačný materiál, lešenia, rebríky, vitráže, vybavenia interiéru, strešné krytiny, kamenárske výrobky, žalúzie, markízy, rolety, stavebné nástroje, náradie, ale ani luxusný taliansky nábytok a sedacie súpravy.

Predzvest'ou jari bola aj široká ponuka záhradníckeho materiálu, kvetov, ovocných a okrasných stromčekov, ihličnanov, tují, ruží, rododendronov či azaliiek. Návštevníci si mohli kúpiť aj najkvalitnejšie sadbové zemiaky, priesady papriky, hnojivá, záhradný nábytok, záhradné náradie. Už tradične každý deň pracovníci Slovenského zväzu záhradkárov poskytovali poradenstvo a organizovali súťaž vo viazaní kvetov a veľkonočných dekorácií. Zaujímavou bola aj prezentácia včelárov, ktorí okrem predaja medu ukázali aj mnohé zaujímavosti z chovu včiel a takisto denne organizovali prednášky.

Na počesť 19. ročníka tohto podujatia pripravili cukrári zo súkromnej strednej školy Mladosť 19-metrový šarišský koláč. Zapiekli doň výhry - 20-eurovky. Výťažok z predaja tohto koláča bol venovaný 7-ročnému Imkovi zo Sabinova, ktorý potreboval zabezpečiť rehabilitačný pobyt.

Okrídlené tvrdenie, že za všetkým treba hľadať ženu, dostalo konkrétne obrysy v dielach mladých prešovských umelcov, ktorých objavovanie a hľadanie ženy charakterizovalo asi najviac. Marek Hanudel' a Róbert Žilinský spolupracovali ľudsky i umelecky už niekoľko rokov. Spájala ich spoločná minulosť na Strednej umeleckej škole v Prešove, kde absolvovali odbory umelecký stolár, respektíve umelecký rezbár. Obaja na svojej alma mater aj pedagogicky pôsobili. Kým Marek Hanudel' ostal pedagogickému povolaniu verný, Róbert Žilinský bol viac svetobežník. Svoje umenie predstavil napríklad v Prahe a chystal sa ukázať aj vo Viedni.

Tematiku ženy síce ponímali rozdielne, a to vizuálne aj technicky, dojem bol však súrodý a kompatibilný. Žilinský sa viac pohrával s detailom, na jeho plastikách bolo vidieť rezbársky rukopis, ktorý si všímaj jemné odtiene a nálady. Naopak Hanudel' pracoval skôr s pocitom, s uhladenejšou a abstraktnejšou predstavou kombinovanou s náznakom posolstva, ktoré dávalo divákovi priestor nájsť v plastikách odkaz zodpovedajúci jeho skúsenostiam a očakávaniam. Výstava Za všetkým hľadať ženu trvala v prešovskom Koral klube do konca **marca**.

Organizátori medzinárodnej súťaže kresleného humoru na tému pivo otvorili **1. apríla** v prešovskej Šarišskej galérii výstavu. Slovenské a české kresby tvorili 40 kresieb, takže keby sa Československo nerozpadlo, mali by sme o jedného autora viac ako Čiňania. Na vernisáži nechýbal ani dlhoročný prispievateľ do súťaže, Poliak Henryk Cebula. Ten získal za svoje kresby ocenenie v siedmich ročníkoch. Pripomenul tiež, že Zlatý súdok má už svetovú značku a hoci majú v Poľsku podobnú kresliarsku súťaž, je o pití alkoholu vo všeobecnosti. Podľa neho boli prvé ročníky výtvarne všelijaké,



ale mali vtip. V posledných rokoch sú viac výtvarne prepracované, a to súvisí s mladými autormi aj novými technikami, ktoré používajú. Konkurencia bola čoraz silnejšia. Predseda poroty Jaroslav Rezník hodnotenie prác prirovnal k zážitku, aký neponúkajú ani adrenalínové cestovné kancelárie.

Obrazy plné geometrických tvarov a žiarivých farieb vytvorené zo sadrokartónu. Šarišská galéria v Prešove ich vystavovala práve v **apríli**. Ich autorkou bola košická výtvarníčka Darina Kopková, ktorá tu vystavovala tridsaťjeden obrazov. Výstava s názvom Lineárna partitúra II. mala premiéru v roku 2010 v Košiciach, putovala už aj po niektorých východoslovenských mestách, niektoré z nich už mali aj svojich majiteľov.

Obrazy boli vytvorené z omietkových zmesí, ktoré boli určené na fasády. Práve tie výtvarníčku inšpirovali farebnosťou aj štruktúrou, mala totiž rada geometriu, čiže obrazy boli plné trojuholníkov, štvorcov aj obdĺžnikov tvarov. Ako sama tvrdila, táto kolekcia mala vyvolávať pokoj, ale aj dobrú náladu, pretože išlo o veľmi farebné obrazy, ktoré boli plné hudby. V tom čase mala ateliér v dome, kde býval jeden operný spevák, takže ho často počúvala, keď spieval, ale popritom si občas pustila aj svoju obľúbenú temperamentnú balkánsku hudbu. Výtvarníčka sa dlhé roky venovala textilnej tvorbe, výrobe gobelínov, odjakživa ju fascinoval veľký formát.

Mladí talentovaní umelci z Prešova a okolia sa mohli prejavíť na niektorej z akcií How Bizarre. Priestor dostali divadelné predstavenia, výtvarné umenie, hudobná produkcia i netradičné formy umenia. Cyklus podujatí sa začal **18. augusta** výstavou Bizart spojenou s tvorivou dielňou a predstavením umeleckých večerov - Večerov fantázie v Bizarre music café.

Šarišská galéria v Prešove vstúpila v **septembri** do novej sezóny a chystala viacero pozoruhodných výstav. Prvým umelcom, ktorý sa v septembri predstavil v galérii bol domáci fotograf Dionýz Dugas. Vernisáž retrospektívnej výstavy pripravenej pri príležitosti sedemdesiatky autora sa uskutočnila 8. septembra. Netradičnú výstavu v kamennej galérii mal od 22. septembra spevák Pavol Hammel spolu s Braňom Jánošom. Pomenovaná bola podľa známeho Hammelovho popevku „Somsí-Jesme-Stesú“. Príbeh o dvoch rozdielnych svetoch, o dvoch rozdielnych umelcoch a o jednom kamarátstve. Jánoš bol výtvarníkom v slobodnom povolání, venoval sa komornej a interiérovej tvorbe a monumentálnym prácam v architektúre. Pre Hammela bolo maľovanie koníčkcom, ktorému sa venoval od roku 2005, keď v Banskej Štiavnici premiérovito vystavil svoje abstraktné maľby. Celkom mu to išlo, v roku 2010 získal ocenenie kritiky na medzinárodnej výstave v San Crispine. Hammelove obrazy niesli v sebe silu imaginácie a tvorivej fantázie: sviežosť, úprimnosť, večne trvajúcí úžas a nekonečnú radosť z objavovania.

V rovnaký deň ako Jánoš s Hammelom otvorila galéria aj výstavu Tváre hmoty bratislavského sochára Roberta Szittaya. Ako dodala kurátorka Eva Ľuptáková, do jeho tvorby sa premietali aj širšie univerzálne témy vzťahov, sexuality, viery, smrteľnosti a ďalšie témy, odrážajúce zložitú ľudskú existenciu, popretkávanú túžbami a frustráciami každého jednotlivca.

Hlavným mestom slovenských psičkárov sa v **11. septembra** stal Prešov. V jazdeckom areáli sa konala medzinárodná výstava psov. Zišli sa na nej psy rôznych plemien z domova i zo zahraničia a výstava prilákala stovky zvedavcov. Malé, veľké, svetlé, tmavé... Čistokrvné psy rôznorodých rás bojovali o tituly šampiónov na prestížnej medzinárodnej výstave. Prvý raz sa uskutočnila na novom mieste, v jazdeckom areáli. Išlo o dobrý ťah, pričom psičkárom prišlo aj počasie. Výstava zaujala nielen chovateľov, ale aj divákov.

Prešovské výstavné trhy sa od roku 1976 konali v jazdeckom areáli a boli spojené s pretekmi v parkúrovom skákaní. Po asi dvadsiatich rokoch sa znovu sťahovali na pôvodné miesto. Jazdecký areál na prešovskom Sídlišku III mal znovu patriť trhom a koníčkcom. Prešovské trhy, už bez prívlastku „výstavné“, sa uskutočnili pod mottom „návrat k tradíciám“ a trvali od **15. do 18. septembra**. Hneď v prvý deň prišlo na trhy asi 6-tisíc ľudí. Už po otvorení pri pokladniach nestíhali, a tak sa tvorili dlhé rady. Niektorých to od trhov odradilo. Takéto veľké množstvo ľudí neočakával ani sám organizátor. Mali otvorené štyri pokladne. Po veľkom návale spojzdnili ďalšie dve, ale počas ostatných dní ich bolo otvorených osem. Počas nasledujúcich troch dní ľudia mohli navštíviť stánky s občerstvením i s rozličným tovarom a zažiť parkúrové preteky.





Autori z piatich miest vystavovali svoje práce na **Vianočnom salóne** 2011 v Galérii Átrium. Išlo už o štvrtý ročník. Tentoraz na ňom vystavovali umelci z Prešova, Košíc, Bardejova, Trebišova a Levoče. Predstavili sa tu Stano Šalko, Ladislav Cuper, Dušan Guzi, Judita Klauzerová či Štefan Bubán. Z techník tu boli zastúpené maľby, plastiky, grafiky, fotografia a textil.



5. SÚŤAŽE, KONFERENCIE, SPOLOČENSKÉ A TANEČNÉ PODUJATIA

Medzinárodná súťaž kresleného humoru na tému pivo na začiatku marca vrcholila. Porota vybrala tie najlepšie spomedzi 550 prác. Popri európskych krajinách sa témou zaoberali aj autori v Afrike, Austrálii, Číne, Indonézii či v Mexiku. Aj na 17. ročníku Zlatého súdka mala porota medzinárodné zastúpenie. Predseda jej riaditeľ Tlačovej agentúry SR Jaroslav Rezník, medzi členmi bol aj poľský výtvarník a pedagóg Tadeusz Blonski, Ľudmila Kotorová z Bulharského kultúrneho inštitútu v Bratislave, zástupcovia Šarišskej galérie, mesta Prešov a Syndikátu novinárov.

Udelili osem cien. Tradične grand prix, tri hlavné ceny, cenu mesta, Pivnej galérie a ako každý rok aj cenu českého výtvarníka so slovenskými koreňmi Igora Ševčíka. Aj keď sa zdalo, že už bolo o pive všetko povedané a nakreslené, medzi 220 autormi sa vždy našiel niekto, kto sa blysol novým pohľadom na tému.

Zaujímavé bolo, že najpočetnejšia skupina kresieb bola z Číny. Až potom nasledovali Česi, Slováci a Ukrajinci. V čínskej kolekcii boli aj detské práce, ktoré doteraz v súťaži nikdy neboli. Ich názor na pivo bol jednoznačný. Podľa ich obrázkov bolo pivo zlé. Rozdeľuje rodiny, deti trpia, naznačujú smrť v rôznych podobách. V ich kresbách nebol humor, skôr varovanie pred alkoholizmom. Ostatné kresby naopak stavili na humorný tón.

Predseda poroty Jaroslav Rezník povedal, že sú v dvoch rovinách. Buď s dobrou metaforou, ale so slabším výtvarným vyjadrením, alebo kresliarsky sú výborné, ale bez dobrého nápadu. Len málo je takých, u ktorých je to vyvážené, a tie zaujali na prvý pohľad. Do Prešova ho priviedla hlavne nezlomnosť Fedora Vica, ktorý súťaž organizoval v dobrých aj zlých časoch.

Organizátori súťaže odovzdali **1. apríla** víťazom ceny. Veľkú cenu Grand prix získal Bulhar Rumen Dragostinov. Do Prešova však neprišiel, lebo ochorel. V jeho mene cenu prevzala Ľudmila Kotorová z Bulharského kultúrneho inštitútu.

Ocenení autori:

Veľká cena (Grand prix)- Rumen Dragostinov, Bulharsko

1.cena - Konstantin Kazanchev, Ukrajina

2.cena - Jacek Frackiewicz, Poľsko

3. cena - Laco Torma, Slovensko

Cena SSN - Ján Hrubý, Česká republika

Cena Pivnej galérie - Galina Pavlova, Bulharsko

Cena Igora Ševčíka - Miroslav Barvirčák, Slovensko

Cena mesta Prešov - Andrzej Pacult, USA.

Do celoslovenskej súťaže Miss Dance konanej **10. apríla** sa v roku 2011 zapojilo 55 tanečnic vo veku 15 až 25 rokov. Do finále postúpilo dvanásť mladých krásavíc. Dievčatá súťažili v troch disciplínach. Miere do plaviek nemuseli byť také prísne ako na iných súťažiach miss. Podstatný nebol ani hmotnostný či výškový hendikep, dievčatá však mali fantastické postavy. Na porotcov pôsobil spolovice tanečný prejav a spolovice celkový vizuál tanečných slečien.

Miss Dance sa stala Prešovčanka Monika Sabolová, ktorá tancovala od šiestich rokov. V tanečnej disciplíne predviedla ako jediná orientálny tanec. S orientálnym kostýmom sa ukázala na súťaži prvýkrát. Niečo si požičala a niečo do neho sama došila. Z titulu sa veľmi tešila. Monika mala prezentovať v septembri Slovensko na súťaži v Číne. Druhou vicemiss sa stala Marianna Pastvová zo Žiliny. Prezentovala sa v štýle disco dance. Prvou vicemiss sa stala taktiež Prešovčanka Lenka Kovalčíková, tá však prezentovala košický klub. Zatancovala nádherné, dynamické a zmyselné tango. Porote predsedal primátor mesta Pavel Hagyar. Ako sa vyjadril, bojoval ako lev, ale objektívne. Tešil sa, že Prešovčanky sú nielen pekné, ale aj nadané. Riaditeľka súťaže Miss Universe SR Silvia Lakatošová bola členkou poroty aj v tejto súťaži. Už v roku 2010 tvrdila, že táto súťaž má obrovský náboj. Členom poroty bol aj moderátor večera Prešovčan Michal Hudák.

Súboj o najoriginálnejšiu módnú tvorbu sa odohral **v apríli** na doskách Čierneho orla v Prešove. Na módnej línii mladých zabojovali o titul Mladý dizajnér roka súťažiaci zo Slovenska, ČR, Maďarska i Poľska. Okrem nositeľných modelov na móle nesmela chýbať extravagancia. Stredná odborná škola podnikania na Masarykovej ulici v Prešove stále žila módou. Už šiesty rok zorganizovala Módnú líniu



mladých. Na móle sa predviedlo 482 modelov v 138 vystúpeniach. Najväčší aplauz patril okrem bielizne a plaviek aj voľnej a scénickej tvorbe.

Horúco v PKO bolo vďaka extravagancii. Do úžasu priviedol divákov model českej študentky pochádzajúcej až z Vietnamu Linh Nguyen Thi Dieu. Modelom chcela znázorniť budúcnosť. Inšpirovala ju počítačová hra a umelec Giger, ktorý miloval mutácie vesmíru. Áriou túžby prekvapil odevný dizajnér Ľubomír Vavreko. Modely boli vyzývavé a veľmi provokatívne. Líčenie modeliek prevzali do rúk študentky zamerané na kozmetiku. Mužské publikum sa módnou šou zúčastnilo s tým najhlavnejším zámerom - vidieť krásy v spodnej bielizni a plavkách. Reflektory však patrili aj mužom.

Eufória radosti zachvátila orientálne tanečnice z prešovského klubu Fatima. V kategórii tímov (profesionálov) v **apríli** obhájili choreografiou Poézia orientu prvé miesto na súťaži Liptov Orient Festival 2011. Išlo o jedinú medzinárodnú súťaž tohto druhu na Slovensku. Prešovčankám sa v Liptovskom Mikuláši, kde sa druhý ročník tejto akcie uskutočnil, darilo.

V konkurencii celkovo 180 profesionálnych a amatérskych tanečnic uspeli aj v ďalších kategóriách. Získali dve zlaté, jednu striebornú a jednu bronzovú medailu. Okrem skupinovej kategórie si zlato z Liptova doviezla aj sólistka Fatimy Dominika Tomková v kategórii sólo (profesionál, fusion) po predvedení tanca s dvoma šablami. Bronz vybojovala členka Fatimy Simona Cuperová a striebro dvojica Simona Cuperová a Dominika Tomková. Celkovo sa súťaže zúčastnilo desať členiek skupiny vo veku 16 až 39 rokov, pričom súťažili v piatich rôznych kategóriách.

Múzeum vín v Prešove organizovalo v dňoch **8. až 11. júna** v hoteli Senátor v Prešove medzinárodnú súťaž vín MUVINA 2011, do ktorej výrobcovia a majitelia prihlásili okolo 450 druhov vín z celého sveta. Šampión získal veľkú zlatú medailu - Double Gold. Vína sa hodnotili v siedmich kategóriách. Táto súťažná prehliadka vín ako jediná svojho druhu na Slovensku bola zaradená do kalendára konkurzov konaných pod patronátom O. I. V. Medzinárodného úradu pre vinič a víno v Paríži, čo ju radilo do najvyššej kategórie súťaží vín vo svete. Vína hodnotilo šesť komisií s medzinárodnou účasťou, ktorým predsedal Fedor Malík. Najviac vín pochádzalo zo Slovenska a Čiech.

Prešovský Park kultúry a oddychu zaplnil v polovici **septembra** spev. Konala sa tam totiž regionálna súťaž v speve ľudových piesní „Spieva celá rodina“. V rámci programu vystúpila známa speváčka Mária Mačošková. Súťaže sa zúčastnilo sedem rodín zo siedmich obcí Prešovského okresu. Cenu Laureát a Zlaté pásmo získala rodina Grejtáková z Malého Šariša, Zlaté pásmo a návrh na postup do ďalších súťaží získali rodiny Adamová z Klenova a Čuchtová z Miklušoviec. Súťaž splnila svoje poslanie a vytvorila priestor pre prezentáciu a konfrontáciu sólistov v speve ľudových piesní. Aj zastúpenie najmladšej generácie v jednotlivých súťažiacich rodinách bolo dobrým predpokladom pre uchovanie a šírenie ľudovej piesne v šarišskom regióne.

Na začiatku **novembra** sa začal 6. ročník celoslovenského projektu Fotografia očami detí - internetová fotoškola Juraja Jakubiska. Bola určená deťom vo veku 6 až 15 rokov. Fotoškola mala prebiehať do júna 2012 a bola rozdelená na osem mesiacov, počas ktorých si deti našli na webstránke fotoškoly rôzne prednášky o fotografii, fotografovaní, digitálnych fotoaparátoch, ale aj fotografovaní mobilným telefónom. Úlohou detí bolo prednášky sledovať, naučiť sa niečo nové a po zadaní správnej odpovede na konci prednášky postúpiť do ďalšieho "semestra". Jeden semester trval mesiac a počas tohto mesiaca sa uskutočnila jedna prednáška. Po úspešnom zvládnutí všetkých získalo každé dieťa certifikát o absolvovaní fotoškoly s podpisom Juraja Jakubiska a pečiatkou fotoprojektu. Na konci súťaže desať absolventov fotoškoly malo byť odmenených pobytom na tzv. FOD campe, ktorý sa každoročne organizoval cez letné prázdniny.



6. LITERATÚRA

Vo **februári** bola na svete nová kniha o osobnostiach prešovského športu. Publikáciu Osobnosti prešovského športu I. pripravil športový novinár Ján Jacoš, chystalo sa aj jej pokračovanie. Do života ju slávnostne uviedol jeho kolega Andrej Petruš. Urobil tak "polovicou slovanského zvyku" - soľou. Ako zdôraznil, encyklopedická kniha je jedinou svojho druhu a raz bude cenným prameňom mapujúcim prešovský šport. Poukázal aj na fakt, že pri asi 80 percentách hesiel v publikácii vychádzal jeho kolega z osobných stretnutí s jednotlivými aktérmi. Sám aj sponzoroval vydanie knihy.

Jacoš sa v publikácii nevenoval výlučne športovcom, ale aj ľuďom spojeným so športom, napríklad funkcionárom, trénerom, pedagógom či novinárom. Niektoré známe športové mená z metropoly Šariša v knižke chýbali, objaviť by sa však mali v jej druhom dieli.

Ján Jacoš sa športovej žurnalistike venoval od roku 1981, doposiaľ bol spoluautorom dvoch publikácií so športovou tematikou. Bol členom výboru atletického spolku i regionálnej organizácie Slovenského syndikátu novinárov.

Na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove vyhodnotili na **začiatku marca** 4.ročník medzinárodnej literárno-výtvarnej súťaže Písmenkový Prešovský kraj. V konkurencii vyše tisíc výtvarných prác uspeli aj deti z MŠ Budovateľská 8 v Prešove, ocenenia dostali obrázky Aleša Fábera a Jakuba Kovalíka, ktoré boli publikované aj v knižnej podobe. Podľa organizátora Jána Pochaniča sa súťaže zúčastnili aj deti z Maďarska, Rumunska, Srbska a Ukrajiny.

Naše kone... Knihu s týmto názvom, aj s tromi bodkami, napísal a v **apríli** vydal Štefan Staviarsky. Krátko po tom, čo vyšla Staviarskeho kniha Gazdašág o sabinovskej poľnohospodárskej škole, bolo na svete aj ďalšie dielo tohto nadšenca histórie. Tentoraz si Prešovčan - "koňar" Staviarsky vzal na mušku kone. Pod pojmom „naše“ v názve knihy myslel prešovské, šarišské a tri bodky znamenali otázku: Kam sa podeli?

Čerstvá publikácia mala 191 strán textu a bolo v nej 143 historických fotografií. Vyšla v roku 150. výročia zriadenia štátneho žrebčince v Prešove a 40. výročia žrebčince vo Veľkom Šariši, kde bol po 115 rokoch presťahovaný a vydržal tam 30 rokov. Kým okolo roku 1900 bolo v Prešove asi 620 koní, v roku 2011 ich boli necelé tri desiatky. Všetko v súkromných chovoch.

Podľa Staviarskeho nastal najväčší úbytok koní na Slovensku v procese mechanizácie, najmä v sedemdesiatych rokoch, keď ich nahradili stroje. Naraz bol prebytok koní. Tisíce sa ich vyviezli na jatočné účely do zahraničia. Neskôr sa začali preferovať športové kone. Také čísla, aké bývali v minulosti, už Staviarsky nepredpokladal. Veľkú nádej na rozvoj chovu koní nedával. Chov bol náročný a drahý.

V knihe sa venoval aj historickému postaveniu chovu koní. Až do 19. storočia mali kľúčové postavenie v armáde. V bojoch obyčajne hynuli tie najlepšie jedince, preto bol nedostatok kvalitných koní. Po zrušení poddanstva v roku 1848 sa zas chov sústredil pre statkárov, keďže kone boli prakticky jediným zdrojom ťažnej sily.

Čítať už môže každý. Prešovská knižnica P. O. Hviezdoslava začala vychádzať v ústrety všetkým, ktorí si po knihy nemôžu prísť sami. Knižnica ponúkala bezplatne novú službu pre imobilných občanov, dlhodobo chorých a zdravotne ťažko postihnutých, ktorí nemohli prísť osobne do knižnice a chcú čítať. Od **1. apríla** robili donáškovú službu kníh na požiadanie. V prípade, že o to mal niekto záujem, stačilo upovedomiť knižnicu, ktorá po vyplnení dotazníka zabezpečila donášku kníh priamo k čitateľovi až domov.

14. mája sa v Prešove krstila kniha Vlasy dupkom (šansóny a blogy), ktorej autorkou bola primárka Oddelenia anesteziológie a intenzívnej medicíny FNŠP J. A. Reimana Prešov, MUDr. Ľubomíra Romanová, PhD. Súčasťou krstu bol aj sprievodný program, ktorý otvoril spevák skupiny Komajota – Martin Husovský. Niekoľko skvelých speváckych čísel predviedla aj 1. slovenská superstar, Katka Koščová. Nechýbal ani rozhovor s vydavateľom Pavlom „Hiraxom“ Baričákom a veľmi profesionálna interpretácia niekoľkých blogových poviedok samotnou autorkou. Akciu moderovala Adela Banášová. Vyvrcholením príjemného večera bol samotný krst. Knihu injekčnou striekačkou, v ktorej bol



adrenáln, pokropili tri krstné mamy – Adela Banášová, Katka Koščová a MUDr. Mária Očenášová (primárka ARO z Národného onkologického ústavu v Bratislave). Výťažok z predaja knihy mal poputovať na konto OZ Resuscitácia, ktoré pôsobilo pri Klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny FNŠP J. A. Reimana Prešov.

Vlasy dupkom bol debutom Ľubomíry Romanovej. Ako lekárka – anesteziologička sa denne stretávala s ťažkými prípadmi, keď životy pacientov v kritickom stave viseli na vlásku. O svojich skúsenostiach a skutočných ľudských príbehoch začala písať prostredníctvom blogu, ktorý mal ľuďom vysvetliť, čo sa s pacientom v kritickom stave deje.

V **októbri** sa v Prešove krstila detská kniha spisovateľky Moniky Kaššovej. Rozhodla sa, že svoje nové dielo pre najmenších pokrstí práve dieťa. Krstným otcom sa tak stal štvorročný Andronicos Nicolas, ktorý bol na krste so svojou babkou. Malý Prešovčan s gréckymi koreňmi pokrstil knižku farebnými guľôčkami. Veľmi sa mu to páčilo, niektoré guľôčky porozdával a niečo si aj nechal.

Na konci **novembra** sa zišli autori, ktorí prispeli do súťaže Gorazdov literárny Prešov a ktorých práce boli ocenené ako najkvalitnejšie z tých, ktoré boli zaslané do súťaže. Najviac autorov bolo už tradične ocenených v kategórii detskej tvorby, kde porotu zaujala tvorba ôsmich prispievateľov. Najvyššie ocenenie si odniesli dvaja nádejní literárni autori Filip Mišenčík a Adam Štefunko.



7. INÉ PODUJATIA

1. mája na začal už 45. ročník Akademického Prešova. Súťaž umeleckej tvorivosti trvala do 5. mája. V Prešove vystúpili vysokoškolské umelecké súbory z Bratislavy, Nitra, Banskej Bystrice, Košíc aj Prešova. Ako hostia sa predstavili alternatívne divadlá z Poľska a Čiech ako aj viaceré zaujímavé profesionálne telesá. Súťažilo sa v troch kategóriách: študentské divadlá, vlastná literárna tvorba a umelecký prednes. Podujatie ponúkalo aj umelecké tvorivé dielne a univerzitu divadla. Z ponuky organizátorov púťali na seba pozornosť aj besedy s poprednými slovenskými spisovateľmi i redaktormi literárnych a kultúrnych periodík.

V prešovskom Jazdeckom areáli sa **4. augusta** začal Pivný festival. jazdeckého areálu si mohli vybrať zo štyridsiatich druhov piva. Nultý ročník Pivného festivalu trval do 7. augusta. Na každý deň bol okrem pivných a gurmánskych dobrôt pripravený aj kultúrny program. Návštevníci sa mohli pokochať výkonmi motokárov Wild horses mc Slovakia. O zábavu sa postarali skupina Žobráci a BB country. Nechýbalo ani štýlové rodeo či pivné súťaže. Už počas prvého dňa festivalu si našlo cestu na jazdecký areál množstvo Prešovčanov.

Neprišli len mužskí milovníci piva, ale aj ženy. Pri vstupe do areálu, ktorý bol otvorený denne do polnoci, si ľudia mohli zameniť eurá za žetóny. Za tie si mohli vybrať so širokej ponuky pív. Najväčší záujem bol o malé české, prípadne nemecké pivovary, ktoré ponúkli aj devätnásťstupňové pivo. Okrem nich čapovali všetky obligátne slovenské značky.

Pivný festival bol prvou z veľkých akcií organizovaných na mieste, kde sa kedysi konávali Prešovské výstavné trhy. Organizátori chceli pokračovať v tradícii Pivného festivalu, aký doposiaľ v metropole Šariša chýbal.

24. a 25. septembra sa v Prešove konal Festival zdravia, krásy a aktívneho životného štýlu. Jeho návštevníci si mohli v priestoroch Hotelovej akadémie vypočuť prednášky na tému zdravá výživa a zdravý životný štýl. Predávali sa prírodné oleje, ponúkali masáže, dámy sa mohli dať nalíčiť, zájsť k veštici, ale aj zacvičiť si zumbu. Veľký úspech mali na festivale prednášky Antónie Mačingovej a Andy Pavlík Timkovej. O dlhovekosti a manželstve prišiel porozprávať Gustáv Murín. Alena Sančenko z Nitra prišla na festival do Prešova ponúkať prírodné unikátne oleje z orieškov a semienok dovážané z Ruska.

V. INÉ UDALOSTI

1. OZBROJENÉ SILY

1. júna sa v prešovskej posádke rozlúčili s júnovou rotáciou jednotiek pripravovaných do operácie ISAF Afganistan. Vojenskej rozlúčky, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Sokolovských kasární, sa zúčastnil veliteľ pozemných síl ozbrojených síl SR generálmajor Ing. Ján Salaganič, náčelník štábu pre operácie generálneho štábu OS SR brigádny generál Ing. Jindřich Joch, ktorému boli jednotky na čas pôsobenia v operácii ISAF prepodriadené, a ďalší významní predstavitelia mesta Prešov, medzi ktorými nechýbal primátor mesta Pavel Hagyari. Veliteľ prešovskej brigády plukovník gšt. Ing. Karol Navrátil, zodpovedný za prípravu majoritnej časti rotujúcich jednotiek, privítal na slávnostnom ceremoniáli veliteľov všetkých jednotiek, ktorých vojaci sú súčasťou rotujúcej jednotky ako celku. Primátor mesta Prešov poprial vojakom veľa šťastia pri plnení úloh v zahraničí a tiež vieru v ich skorý návrat. Jednotkám sa prihovril i veliteľ slovenského kontingentu podplukovník Ing. Marián Makay a štábny kaplán brigády major PaedDr. Jozef Michalov. Celý ceremoniál ukončil slávnostný pochod jednotiek. Po ukončení vojenskej rozlúčky bol pre rodinných príslušníkov a širšiu verejnosť pripravený „Deň otvorených dverí“ pri príležitosti Dňa detí priamo v areáli Sokolovských kasární.

Dňa **7. júla** privítal veliteľ vrtuľníkového krídla generálpukovníka Jána Ambruša v Prešove plukovník Miroslav Korba na pôde útvaru primátora mesta Prešov JUDr. Pavla Hagyariho. Jednalo sa o priateľské stretnutie, pričom boli prediskutované úlohy, ktoré prešovské vrtuľníkové krídlo v rámci vzájomnej spolupráce s mestom Prešov plní. Letci z Prešova sa angažovali v rámci krízového manažmentu pri hasení požiarov, likvidácii povodní, či odstraňovaní katastrof a mimoriadnych udalostí. Z úst primátora Hagyariho odzneli v závere návštevy slová vďaky, za pomoc profesionálnych vojakov vrtuľníkového krídla v prospech prešovského regiónu, a v neposlednom rade za ich ľudský prístup pri pomoci obyvateľstvu, ktoré sa na nich vždy môže spoľahnúť.

Vláda dala na konci **augusta** zelenú návrhu ministra obrany na zrušenie prešovského vojenského letiska a presunu vrtuľníkového krídla na Sliač. Primátor Prešova Pavel Hagyari bol z tohto rozhodnutia sklamaný. Rozhodnutie o presune vrtuľníkového krídla považovali Prešovčania za nesprávne. Rovnako aj primátor mesta. Dôvodov bolo viac. Jedným z nich bolo to, že tu pracovalo 800 ľudí z tohto regiónu.

Druhým bola nehospodárnosť. Pred niekoľkými rokmi tu štát investoval do tejto základne asi 6 až 7 miliónov eur. Tieto investície teraz mali vyjsť nazmar.

Prešovské vojenské vrtuľníky a ich piloti pomáhali pri živelných pohromách. Tie sa najčastejšie stávali práve na východnom Slovensku v oblasti Košíc, Prešova, Tatier.

Dôvodom presunu vrtuľníkového krídla bola podľa hovorca ministerstva obrany Ivana Rudolfa strategické hodnotenie obrany, ktoré ukázalo, že naše ozbrojené sily si nemôžu dlhodobo dovoliť prevádzkovať toľko leteckých základní ako v súčasnosti. Analýza ukázala, že pri redukcii jednej je najvýhodnejšie udržať Sliač a Malacky. Hovorca uviedol, že náklady na prevádzku techniky, vrátane zabezpečovacej a infraštruktúry boli v roku 2010 na úrovni takmer 13,5 milióna eur. To bola suma, akú ministerstvo stála prevádzka leteckej základne v Prešove. Bola to suma bez nákladov na personál. Podľa hovorca ministerstvo nerušilo letisko ako také, rušili základňu. Čiže časť vojakov a personálu sa mohla presunúť aj s vrtuľníkmi na Sliač a tí, ktorí o to nemali záujem, sa mohli uplatniť v civilnom sektore. Aj na letisku, ktoré tam malo ostať.

Prileteli do Prešova v novembri 1992, **20. septembra** boli vo vzduchu naposledy. Prešovské vojenské vrtuľníky Mi-24 vzlietli posledný raz pred vyradením. O ich vyradení vojsko uvažovalo už v roku 2009. Vzhľadom na nedostatok vrtuľníkov ich životnosť predĺžili.

Tieto prešovské bojové letové stroje použili viackrát v krízových situáciách. V roku 1995 pri monitoringu Východoslovenských železniarní v Košiciach, niekoľkokrát pri záplavách. V roku 2008 v bardejovskom regióne, keď povodeň odrezala niektoré obce od zvyšku sveta.



Počas slávnostného nástupu, konaného pri príležitosti ukončenia ich prevádzky preleteli dva z nich ponad príslušníkov vrtuľníkového krídla, pričom po nástupe vykonal posledný let veliteľ krídla plukovník Miroslav Korba. Vo vojenskej akcii tieto konkrétne stroje z Prešova nasadené neboli. Bojaschopné však boli. Okrem toho, že technický život spomínaných strojov skončil, pre vzdušné sily mali vyššiu využiteľnosť vrtuľníky Mi-17. Armáda už začala s preškolením pilotov na typ Mi-17. O prácu by teda nemal v súvislosti s ukončením životnosti Mi-24 prísť ani jeden z nich. Vyradené stroje chceli zakonzervovať a ponúknuť ich múzeu. Časom možno aj na predaj.

19. decembra veliteľ pozemných síl OS SR brigádny generál Ondřej Novosad oficiálne privítal na pôde Sokolovských kasární v Prešove časť vojakov slovenského kontingentu, ktorá šťastlivo pristála na letisku Sliač 3. decembra tohto roku. Počas slávnostného nástupu sa brigádny generál Novosad prihovoril vojakom a poďakoval im nie len za splnenie úloh v operáciách, ale aj za to, že zlepšujú prestíž Slovákov v zahraničných operáciách svojim profesionálnym prístupom k práci. Rovnako sa vojakom prihovoril aj primátor mesta Pavel Hagyari, ktorý im poprial mnoho šťastných chvíľ v kruhu rodiny práve v tomto predvianočnom čase.

Slávnostný akt bol zavŕšený dekorovaním vojakov strážnej jednotky Tarin Kowt, pod velením nadporučíka Ďuriaka, a multifunkčnej ženijnej roty pod velením kapitána Dluhoša pamätnou medailou ministra obrany za účasť vo vojenskej operácii ISAF Afganistan. Príslušníci oboch jednotiek prevzali toto čestné ocenenie z rúk veliteľa pozemných síl OS SR a zástupcu klubu generálov SR generálmajora v.v. Mariána Horského.





2. POLÍCIA, COLNÍCI, KRIMINALITA

O časť nosa prišiel 20-ročný mladík z Prešova. Odhryzol mu ho jeho súper, s ktorým sa dostal do potýčky. Dvanásť hodín po skutku mu policajti namerali 1,5 promile alkoholu v krvi. Poriadne potužený alkoholom bol aj pohryzený. Udalosť sa odohrala **17. januára** okolo tretej nadržanom, na chodníku pri vchode do obytného bloku na Sibírskej ulici.

Tragické nešťastie sa stalo **22. januára** na Pavlovičovom námestí v Prešove, vlak tu zrazil 13-ročné dievča. Mladá chodkyňa zomrela na mieste nešťastia. Osobný vlak išiel z prešovskej železničnej stanice smerom na Sabinov. K nešťastiu došlo na Pavlovičovom námestí mimo priechodu. Iba niekoľko metrov od miesta nešťastia bol podchod pre chodcov. Cez trať si na tomto mieste radi skracovali cestu hlavne obyvatelia okolitých ulíc. Takmer na rovnakom mieste v prvých hodinách roku 2006 počas osláv Silvestra tu zrazil medzinárodný rýchlik Bukurešť – Krakov 11-ročnú Kristínku.

Zvýšenie bezpečnosti v meste. Taký bol cieľ spolupráce medzi radnicou a krajským policajným riaditeľstvom, ktorú predstavitelia oboch strán spečatili na **2. februára** zmluvou. Zahŕňala okruhy spolupráce v oblasti ochrany verejného poriadku, prevencie kriminality a v oblasti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

V prešovskej fakultnej nemocnici zomrel **21. júla** 52-ročný muž hospitalizovaný na psychiatrii. Pacient neznámym spôsobom vypáčil okno na toalete na treťom poschodí, z ktorého následne vyskočil. Pacient bol resuscitovaný, avšak napriek enormnej snahe lekárov zraneniam na mieste podľahol.

Pri dopravnej nehode dvoch áut, ktorá sa stala **24. júla** v Prešove, došlo k zraneniu deviatich osôb, medzi nimi šiestich detí. Počas dopravnej nehody došlo k čelnej zrážke dvoch osobných motorových vozidiel. "Veliteľ zásahu hlásil, že každá osoba si vyžiadala ošetrovanie, takže všetky osoby evidujeme ako zranené, aj keď išlo v niektorých prípadoch iba o drobné odreniny," informoval Peter Kubík z operačného strediska Hasičského a záchranného zboru v Prešove s tým, že väčšinu pasažierov pravdepodobne ošetrili priamo na mieste. Hasiči následne zabezpečili havarované vozidlá proti požiaru a vytekaniu prevádzkových kvapalín.

Pod kolesami vlaku chcel **30. júla** ráno ukončiť svoj život 25-ročný mladík. Policajná hliadka z Obvodného oddelenia PZ Prešov – Juh bola vyslaná k prešovskej hlavnej železničnej stanici, kde mal na koľajniciach ležať muž. Po príchode na miesto našli policajti na koľajniciach za stanicou v smere na Kysak ležať naprieč cez obidve koľajnice mladého muža. Išlo o 25-ročného muža z obce Červenica (okres Prešov). Policajtom potom povedal, že k uvedenému konaniu sa rozhodol sám, nikto ho na to nenavádzal, ani mu nikto predtým neublížil a dodal, že sa nachádza v ťažkej životnej situácii a preto takto konal. Už v minulosti sa pokúsil podrezať si žily na ruke. Mladý muž bol prevezený do prešovskej nemocnice na psychiatrické oddelenie.

Nevinná jazda prázdninujúcich mladíkov na štvorkolke spôsobila nešťastie v dvoch rodinách. Obrovský smútok prežívali blízki 17-ročného Ľubomíra z Prešova, ktorý zahynul **15. augusta** po páde zo štvorkolesového motocykla. O nič lepšie neboli na tom ani v rodine mladého vodiča. Jemu hrozil za hazardnú jazdu prísny trest. Na štvorkolke sa viedli v osudný pondelok pred treťou popoludní traja chlapci po Lipovej ulici v Kanaši v miestnej časti Veľkého Šariša (okres Prešov). Viedol ju 16-ročný Dávid z Kanaša, prisadli si k nemu aj dvaja Prešovčania. Jedným z nich bol už aj nebohý Ľubo. Po náraze do pletenej ohrady všetci traja spadli. Vážne sa zranil iba Ľubomír, zlyhalo mu dýchanie, zastalo srdce. On ako jediný nemal prilbu. Hodinu a pol po nehode zomrel.

Vodič utrpel otras mozgu a ďalšie ľahšie zranenia. Jeho druhý spolujazdec, 20-ročný Prešovčan, utrpel pomliaždenie stehna, pravého predlaktia a odreniny na ľavom predlaktí. Alkohol u vodiča nezistili. Vyšetrotateľ začal trestné stíhanie pre prečin usmrtenia.





Za záchranu troch ľudských životov ocenili 12 policajtov z prešovského krajského riaditeľstva. Minister vnútra Daniel Lipšic im udelil medaily za obetavosť. Poďakovala sa im aj predsedníčka vlády Iveta Radičová, ktorá bola prítomná **9. septembra** na pôde Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove na odovzdávaní ocenení.

Medailu udelil minister dvom policajtom z Pohotovostnej motorizovanej jednotky PZ z Prešova, ktorí zachránili život ohrozeného dieťaťa. Išlo o štvorročného chlapčeka, ktorého chcela zo sveta zničiť jeho matka. Ďalšiu šesticu policajtov minister vnútra ocenil za záchranu života muža, ktorý oznámil, že sa chystá spáchať samovraždu skokom z okna. V príhodnej chvíli padlo rozhodnutie, policajti vnikli do zabarikádovaného bytu, muža zaistili a odovzdali zdravotnej záchranej službe. Medailu za obetavosť si prevzali aj štyria policajti, ktorí zachránili život svojho kolegu. Ten omdlel počas futbalového zápasu medzi policajnými družstvami a zlyhávali mu životné funkcie. Jeho kolegovia mu poskytovali umelé dýchanie a masáž srdca až do príchodu zdravotníkov.

Šťastena stála **15. septembra** o pol ôsmej pri cestujúcich smerujúcich vlakom z Humenného aj z Plavča do Prešova. Strojvodca osobného motorového vlaku z Humenného pri vchádzaní na železničnú stanicu pred vchodovým návěstidlom odignoroval červenú. Prešiel na návěst „stoj“. Práve v tom čase však po koľaji zo smeru od Plavča prichádzal pantograf. Jeho návěstidlo informovalo o voľnej vlakovej ceste na koľaj číslo 3 v železničnej stanici. Následkom toho došlo na koľajovom rozvetvení k vzájomnému stretu rušňa pantografu a prvého z vozňov osobného motorového vlaku prichádzajúceho od Humenného. Pri zrážke sa nikto nezranil, avšak vozeň motoriky aj rušeň elektrickej súpravy sa vykoľajili. Rušňovodiča jedného z vlakov museli po udalosti odviezť na ošetrovanie do nemocnice, sťažoval sa na nevoľnosť. Cestujúci napriek tomu, že sa im nič nestalo, zostali vystrašení. Oba rušňovodiči museli fúkať. Dychová skúška na alkohol však bola u oboch negatívna.

Prešovčan Igor R. po ôsmej večer **23. septembra** vtrhol so zbraňou v ruke do baru sídliačeho v budove neďaleko mestskej polície na sídlisku Sekčov. Zakričal, že prvý nápoj bude slepý a nasledovať budú ostré. Niekoľko ľudí hľadal, vraveli mu, že tu taký nie je. Potom začal strieľať. Ľudia sa zľakli a viacerí vbehli do druhej miestnosti, kde boli automaty. Niektorí aj ľahli na zem.

Útočník po tom, ako narobil rozruch v bare, vybehol von. Aj tam niekoľkokrát vystrelil zo zbrane. Ako prvý ho spacificoval operačný dôstojník slúžiaci na mestskej polícii. O malú chvíľu však už pribehli aj štátni policajti.

Na miesto vyslali príslušníkov pohotovostnej motorizovanej jednotky. Po ich príchode na miesto bol strelec pri budove polície. Neďaleko neho, za stĺpom, stál spomínaný mestský policajt. Policajti ho vyzvali, aby odhodil zbraň, dal ruky nad hlavu a upustil od svojho konania. Ten však nereagoval. Nadával policajtom, vyhrážal sa im zabitím a vystrelil ďalšie strely do vzduchu. Po viacerých výzvach a varovných výstreloch sa nakoniec podarilo policajtom štátnej a mestskej polície muža spoločne spacificovať. Zadržali ho a umiestnili do cely policajného zaistenia. Vypočúvať ho však nemohli. Museli počkať, kým vytriezvie. Počas zaistovania na otázku, prečo strieľal, vravel: „Myslel som si, že je člen gangu.“ Hoci muž strieľal pravdepodobne z plynovej pištole, trestné stíhanie ho neminulo.

Zarábal si výdavkom zo stoeurovej falošnej bankovky. Takto ľstivo oklamal **v októbri** roznášačov pizze 24-ročný Peter S. z Prešova. Jedlo si dával nosiť na ulicu a pod rúškom tmy platil falzifikátom. Nahnevaní oklamaní muži ho chytili sami a privolali policajtov. Tí ho zadržali a požiadali o jeho väzobné stíhanie. Súd Petra vzal na návrh polície do väzby. Hrozila mu až 10-ročná strata slobody. Vyšetrovateľ ho obvinil zo zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov.

Územný obvod Colného úradu Prešov tvorili okresy Prešov, Bardejov, Humenné, Kežmarok, Medzilaborce, Poprad, Sabinov, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou. Činnosť colnej správy bola zameraná predovšetkým na ochranu ekonomických záujmov Slovenskej republiky v oblasti zahraničného obchodu, správu spotrebných daní, správu nepriamych daní pri dovoze tovaru, na protidrogový boj, boj proti terorizmu, boj proti colným a daňovým podvodom, na kontrolu dovozu a vývozu chránených živočíchov a rastlín a na množstvo ďalších povinností, ktoré colníkom vyplývajú z právnych predpisov a medzinárodných dohôd. Zároveň boli colníci v prvej línii boja proti falšovaniu rôznych druhov tovaru (napríklad mobilné telefóny, textil, obuv, či lieky). Zasahovali aj





proti porušovaniu autorských práv pri produktoch, ako boli CD a nelegálne počítačové softvéry. Konali v záujme verejného zdravia a bezpečnosti, ale aj ochrany pracovných miest tých, ktorí legálne pracovali v podnikoch vyrábajúcich nefalšovaný tovar.

Prešovským colníkom sa podarilo **v roku 2011** zaistiť spolu 13 744 kusov výrobkov podozrivých z porušovania práv duševného vlastníctva. Hodnota tohto zaisteného tovaru predstavovala 257 592 €. Najčastejším druhom tovaru porušujúcim práva duševného vlastníctva bol textil a obuv. Počas roka bolo zabezpečených 318 litrov absolútneho alkoholu v hodnote 5 849 €, 256 861 kusov cigariet a 11 kg tabaku spolu v hodnote 36 928 € a 68 888 litrov minerálneho oleja v hodnote 97 820 €.

Colný úrad Prešov zlikvidoval 3 305 kusov textilných výrobkov a obuvi v hodnote 16 174 €, 3 kusy monitorov v hodnote 300 € a 4 987 kusov tovaru v súvislosti s nelegálnou výrobou liehu. Okrem týchto tovarov bol zlikvidovaný aj tovar podliehajúci spotrebným daniam, konkrétne 294 341 kusov cigariet v hodnote 8 845,67 € a 17 654,25 litrov liehu v hodnote 28 926,20 €.

Za rok 2011 odviedol Colný úrad Prešov prostredníctvom svojich pobočiek do štátneho rozpočtu SR finančné prostriedky vo výške 104 055 162 eur. Najvyšším objemom finančných prostriedkov na celkových príjmoch do štátneho rozpočtu sa podieľali spotrebné dane vo výške 71 530 158 eur. Na spotrebnej dani z liehu sa k 31. decembru vybralo 32 492 tisíc eur, výber spotrebnej dane z minerálneho oleja priniesol do štátneho rozpočtu SR hodnotu 19 197 476 eur, zúčtovanie spotrebnej dane z piva prinieslo 19 949 tisíc eur.

Na dani z pridanej hodnoty sa odviedla suma 31 934 284 eur, z odvedeného cla vo výške 2 174 757 eur odišlo do národného štátneho rozpočtu 25%, t.j. čiastka 543 689 eur.





3. HASIČI, POŽIARE, KALAMITY

Vo **februári** bola podpísaná Dohoda o vzájomnej spolupráci pri mimoriadnych udalostiach medzi mestom Prešov a Krajským riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Prešove, v ktorej sa deklarovali viaceré záväzky vzájomnej kooperácie oboch strán. Predmetom zmluvy bolo okrem iného plnenie úloh mestského hasičského zboru Okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Prešove v súvislosti so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach na území mesta Prešov. Za mesto Prešov Dohodu podpísal primátor, JUDr. Pavel Hagyari a za Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove jeho riaditeľ, mjr. Ing. Ján Goliaš. Obe strany pri podpise konštatovali, že táto Dohoda je ďalším krokom, ktorý obyvateľom poskytne efektívnosť pri mimoriadnych udalostiach a bude prínosom pri záchrane životov, zdravia, majetku občanov a mesta.

5. marca okolo poludnia došlo k vzniku rozsiahleho požiaru trávnatého porastu a kríkov v lokalite Stará Tehelňa. Zásah sťažoval silný vietor. Náhlou zmenou smeru vetra došlo k ohrozeniu obyvateľov bytových domov v danej lokalite. Hasičskú techniku pred zvedavými rómškymi deťmi museli strážiť príslušníci Mestskej polície Prešov. Včasným zásahom hasičov a dobrej spolupráce s príslušníkmi mestskej polície nedošlo k stratám na životoch ani poškodení zdravia obyvateľov. Boli uchránené značné materiálne hodnoty.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Prešove malo od **5. apríla** nového riaditeľa. Stal sa ním kpt. Mgr. Martin Václavek.

V areáli prešovskej hasičskej stanice sa **v apríli** uskutočnila kolaudácia prístavby nových garáží a rekonštruovanej cvičnej veže. Súčasťou rekonštrukcie bola aj oprava historického oporného múra na ulici Okružná. Projekt rekonštrukcie bol realizovaný z prostriedkov eurofondov, ktoré hasiči získali vo výške 460-tisíc eur.

Pri rekonštrukčných prácach na izolácii základov rodinného domu v lokalite Ku Surdoku došlo **12. júla** k zosuvu pôdy, pod ktorým zostal uväznený a zasypaný až do výšky hrude 16-ročný mladý muž. Vyslobodzovacia akcia na záchranu zasypaného muža trvala príslušníkom Hasičského a záchranného zboru v Prešove vyše hodinu a po fyzicky veľmi namáhavom zásahu sa podarilo odovzdať mladíka do rúk záchranárov živého bez vážnejších zranení..

V roku **2011** príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Prešove vykonali v samotnom meste Prešov 568 zásahov, z toho bolo 216 zásahov k požiarom, 292 technických zásahov, najmä k dopravným nehodám, 49 ekologických zásahov, 4 cvičné výjazdy a 7 planých poplachov.



4. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Problém s imelom malo na **začiatku roka** viacero mestských častí. Parazitická rastlina sa rozšírila z hlavného ohniska v Lesíku delostrelcov a Kalvárie. Imelo ohrozovalo zeleň v meste. Pamiatkari hovorili o kalamite. Problém sa zhoršil a za obeť padali predtým zdravé vysoké stromy. Olámať všetky vetvičky imela bolo síce možné technicky zabezpečiť, horšie to však bolo s financiami. Parazitická rastlina sa pritom do celého mesta rozšírila z jedinej lokality.

Imelo oberie strom o živiny, no napokon zahynie spolu s ním. V tom čase je však už o jeho potomstvo postarané. Biele bobule, ktorými sa rozmnožuje, prenášajú vtáky, na ktoré sa bobule prilepia. Imelo patrí medzi vždyzelené rastliny a dožíva sa až 70 rokov. To, čo vidíme navonok, je iba výsledok toho, že v celom kmeni sú už jeho haustóriá – korene, ktoré zasahujú do cievných zväzkov stromu. Jediným riešením je vylomiť každé jedno imelo. V 80. rokoch sa vylomené plochy natierali záhradníckym vápnom. Predpokladalo sa, že sa tým haustóriá vypália, no nie je to pravda. Ohnisko imela začiatkom 90. rokov v Prešove bolo v Lesíku delostrelcov, ale ani nie tak tam, ako na topoľoch, ktoré boli okolo železnice v jeho blízkosti. V Lesíku delostrelcov boli porasty oslabené emisiami, preto boli ľahšie napadnuteľné. Tam odumrela možno jedna tretina pôvodnej porastovej štruktúry. V jeseni 2010 prebehla súťaž, ktorá zahŕňala revitalizáciu zelene na území mesta Prešov. Predmetom bola výsadba a ošetrovanie drevín vo verejnej zeleni a verejne prístupnej zeleni. V rámci toho došlo k ošetrovaniu hodnotných a pamiatkovo chránených stromov na Kalvárii (konkrétne 29 drevín) a v Lesíku delostrelcov (36 drevín). Na jednotlivých drevinách sa odstránili jedince imela bieleho, vykonal sa bezpečnostný rez, keď sa odstránili suché a poškodené konáre. Mesto však zároveň upozornilo na to, že "problém imela nie je problémom len verejnej zelene, ale aj súkromnej a zelene iných vlastníkov, kde sa práve semeníšte imela nachádza."

V Prešove bola najväčším znečisťovateľom ovzdušia doprava. Cítiť to bolo najmä v zimných mesiacoch. Na základe údajov z monitorovacej stanice, ktorá bola na Ulici arm. gen. L. Svobodu na Sídlišku Sekčov, odborníci vedeli povedať, či Prešovčania dýchajú čistý a neškodný vzduch. Výsledky meraní neboli potešujúce. Najväčším problémom nielen v Prešove, ale na celom Slovensku bolo znečistenie ovzdušia časticami z výfukových plynov a z komínov.

V roku 2010 bola na prešovskej monitorovacej stanici prekročená ich 24-hodinová limitná hodnota 50 mikrogramov na meter kubický 83-krát, pričom povolený počet prekročení bol 35 za kalendárny rok. Vyhláška krajského úradu ukladala vykonať krátkodobé opatrenia pri dosiahnutí tridsiateho prekročenia. V roku 2011 to bolo **26. februára**. Napriek vykonaným opatreniam bol k 5. aprílu na AMS Prešov dosiahnutý počet prekročení 51. Medzi hlavných znečisťovateľov v meste Prešov patrila hlavne doprava. Prispievali k tomu nákladné autá, naftové motory.

Znečistenie ovzdušia bolo podľa meraní citeľné najmä v zimných mesiacoch, čo bolo spôsobené určite aj posypovými materiálmi na cestách. Z tohto dôvodu sa po zime ulice a cesty čistili mokrym spôsobom, čím sa mohlo znížiť vírenie prachu vo vzduchu. Hodnoty sledovali aj po hodinách. Bolo zaujímavé, že v noci o druhej hodine bolo znečistenie ovzdušia vyššie ako cez deň o jedenástej.

Technické služby mesta Prešov avizovali opatrenia, ktorými chceli vyriešiť zlú situáciu na preplnených zberných dvoroch na Bajkalskej a Jesennej ulici. Predstavenstvo spoločnosti rozhodlo o nových pravidlách. Tie začali platiť od **1. augusta**. Dôvodom na tieto opatrenia bol fakt, že zberné dvory praskali vo švíkoch a vo firemnej pokladnici bolo čoraz menej peňazí na vývoz a zhodnocovanie separovaného odpadu. Podľa vedenia spoločnosti niektoré firmy dvory zneužívali a privážali tam množstvo stavebného materiálu. Často išlo o veľké množstvá starých okien, dverí, nábytku vcelku, ale aj zelený odpad, teda trávu pomiešanú s konármi. Doteraz nevedeli odkontrolovať ani vylúčiť z dvorov právnické osoby, ktoré by mali odpad vyvážať za poplatok na prekladisko v Cemjate.

Zberné dvory mali byť od pondelka až do soboty otvorené v čase od 8.00 do 18.00. V nedeľu už teda nebolo možné odpad ukladať. Zberný dvor bol určený na bezplatné uloženie odpadu len pre fyzické osoby s trvalým pobytom na území mesta. Na zberný dvor bol povolený vstup len vozidlám s celkovou hmotnosťou do 3,5 tony. Začal platiť prísny zákaz ukladania odpadu od firiem a právnických osôb. Zákaz tiež platil pre materiály obsahujúce azbest.



Za rok 2011 vzniklo v hospodárstve Prešovského kraja 345,3 tis. ton odpadu, čo z celoslovenského hľadiska tvorilo 3,8 % (najviac odpadu vyprodukoval Nitriansky kraj - 1 881,2 tis. ton). Oproti predchádzajúcemu roku to bol pokles o 24,2 %.

Podľa miery rizika nebezpečenstva sa odpad v hospodárstve člení na nebezpečný a ostatný odpad. V Prešovskom kraji bolo v roku 2011 vyprodukovaného 10,6 tis. ton nebezpečného odpadu, z toho najväčší podiel (19,1 %) tvoril odpad z olejov a kvapalných palív. Objem ostatného odpadu predstavoval 334,7 tis. ton, pričom najväčšie zastúpenie mali stavebné odpady a odpady z demolácií (119,2 tis. ton), ďalej nasledovali odpady zo zariadení na úpravu odpadu, z čistiarní odpadových vôd a úpravní vody (48 tis. ton) a odpady zo spracovania dreva a z výroby papiera, lepenky, celulózy, reziva a nábytku (45,7 tis. ton).

V obciach Prešovského kraja bolo za rok 2011 vyprodukovaného 201 tis. ton komunálneho a drobného stavebného odpadu, čo v rámci Slovenskej republiky predstavovalo 11,4 %. Zneškodňovaného bolo 87,5 % odpadu, zhodnocovaného (materiálovo, energeticky, kompostovaním a iným spôsobom) 12,3 % a zhromažďovaného 0,2 % odpadu. Väčšina komunálneho a drobného stavebného odpadu sa v obciach zneškodnila hlavne skládkovaním. Podľa druhu odpadu skládkovaním bolo zneškodneného 78,9 % zmesového komunálneho odpadu, 13,6 % veľkorozmerného odpadu a 5,8 % drobného stavebného odpadu z obcí. Biologicky rozložiteľný odpad, ktorý predstavoval 5,5 % z celkového komunálneho odpadu obcí, sa zhodnocoval predovšetkým kompostovaním.

V relatívnom vyjadrení pripadlo na jedného obyvateľa Prešovského kraja 246,7 kg komunálneho odpadu za rok, zhodnoteného odpadu na jedného obyvateľa bolo 30,3 kg, zneškodneného 215,8 kg, vyseparovaných zložiek 17,3 kg a množstvo zhromažďovaného komunálneho odpadu predstavovalo 0,6 kg na jedného obyvateľa za rok. V roku 2011, v porovnaní s predchádzajúcim rokom, klesla produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa o 8,4 kg, množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu vzrástlo o 9,7 kg a nárast bol zaznamenaný aj v separovaných zložkách o 2,9 kg.





5. KURIOZITY, ZAUJÍMAVOSTI

V prešovskej Fakultnej nemocnici s poliklinikou J.A.Reinmana o 3.30 hod. uzrelo svetlo sveta prvé dieťa narodené v Novom roku v Prešove. Bolo to dievčatko, matka a rodina si však neželali žiadnu medializáciu. O 8.55 hod. sa narodil mladej matke z Kendíc v okrese Prešov chlapček Štefan Džobák. Novorodenec prišiel na svet spontánnym pôrodom a bol zdravý. Vážil 3600 gramov a meral 51 centimetrov.

Eva a Jozef z Prešova sa rozhodli vykročiť do Nového roka spoločne. **1. 1. 2011** mali totiž svadbu. Posledný takýto sobáš bol v meste pred dvadsiatimi tromi rokmi. Jozefa a Evu zoznámili ich kamaráti, spolu boli osem rokov. Pri svadobnom obrade ich sprevádzal aj pes. Ich svedok bol totiž nevidiaci pán, ktorý mal so sebou svojho vodiaceho strážcu. Fakt, že sobáš bol hneď po Silvestri, nebránil manželom Hromjakovcom v ďalšej zábave.

11. januára o 11.11 hod. začalo na frekvencii 97,2 MHz vysielat' nové prešovské rádio Dobré rádio. Bolo určené najmä pre poslucháčov 30 plus, hlavne pre milovníkov starej dobrej hudby. Tvorcovia rádia dávali veľký dôraz na výber skladieb a kvalitné zvukové spracovanie. Spočiatku to bol prúd nedomerovanej hudby, no čoskoro mali pribudnúť prvé pravidelné relácie. Dobré rádio malo vysielat' v Prešove a v okolí.

V Prešove sa **10. februára** narodili trojčatá - chlapci Michal, Samuel a Damián. Rodičmi boli Ján a Lýdia Brumerčíkovci z Kapušian (okres Prešov). Za posledných dvadsať rokov to boli len štvrté trojčatá narodené v prešovskej nemocnici. Traja chlapci, ktorí sa im narodili cisárskym rezom, boli ich prvé deti.

Ako prvý prišiel na svet Michal s váhou 1 900 gramov a dĺžkou 44 centimetrov, po ňom sa narodil Samuel, ktorý mal taktiež 1 900 gramov a 45 centimetrov a najmenší z trojice bol Damián, ten po narodení vážil 1 300 gramov a meral 38 centimetrov. Bábätká boli v inkubátore. Na otázku, ako budú manželia zvládať starostlivosť o tri novorodeničky, odpovedala ich mama s úsmevom, že manžel a rodina pomôžu.

Mladá žena si nedokázala zatiaľ ani predstaviť, aké výdavky budú mať na tri deti. Vie však, že to nebude žiadna sranda. Dúfala, že bude dojsť čo najdlhšie, aby ušetrili aspoň na umelej výžive. Ďalším deťom sa nebránila. Verila však, že to nebude tak skoro. Otec Ján sa z trojičiek veľmi tešil. O tom, že budú mať tri deti, sa dozvedeli až v septembri: "Najprv sme si mysleli, že to budú dvojčičky, to tretie sa zrejme skrývalo, nebolo ho vidno. Neskôr nám oznámili, bolo to presne 11. septembra, že budeme mať trojčatá. O tých dvoch sme vedeli, že budú chlapci, manželka však do poslednej chvíle čakala, že to tretie bude predsa len dievčatko. Ale aj tak sme šťastní, je to jedno. Hlavne, že sú všetci zdraví," povedal otec.

Mená pre svojich chlapcov vyberali spoločne. Nevolajú sa po nikom z rodiny, jednoducho si rodičia otvorili kalendár a čo sa im páčilo, to vybrali. Na príchod detí a manželky bolo doma už takmer všetko pripravené. Brumerčíkovci bývali v rodinnom dome, takže miesta pre trojčatá bolo dost.

Digitálna mapa mesta Prešov bola už vo februári prístupná aj na internete. Vidieť sa na nej dali parcely v majetku mesta, pribúdajúce stavebné objekty, digitálne poskytovala podobné informácie ako kataster. Občania tiež mohli lokalizovať problémové miesta (napríklad nevykosené plochy, čierne stavby, miesta priestupkov a podobne) a odoslať ako podnet na mestský úrad. Geografický informačný systém mesta Prešov bol od **17. februára** prístupný aj bežným užívateľom. Dostať sa naň dalo cez internetovú stránku mesta. Bola to vec, ktorá bola v Európe štandardom. Ako uviedol Rastislav Mičaník, obchodný riaditeľ prešovskej spoločnosti, ktorá sa špecializovala na vývoj geograficko-informačných softvérov a ktorá systém dodala, Prešov sa pripojil k mestám, ktoré mapové systémy využívajú. Cena za verejné rozhranie bola tritisíc eur bez DPH, vrátane ročného servisu systému. Pre užívateľov bola táto služba bezplatná.

Základom systému boli kvalitné letecké snímky - ortofotomapy. Mesto Prešov systém využívalo od roku 2009. V rámci samosprávy bolo na prácu so systémom vyškolených sto pracovníkov, hlavne



z odborov správy mestského majetku, hlavného architekta, strategického rozvoja, stavebného úradu a mestskej polície. Občanom takto vyšlo mesto v ústrety, nemuseli chodiť na kataster.

Rastislav Mičaník vysvetlil, že systém je podobný ako známa stránka Google Maps. Rozdiel bol v tom, že tam nikdy nebudú mať špecifický obsah, ako katastrálne mapy, miesta na kosenie, mapu investícií a podobne. Bol to špecifický systém šitý na mieru mestu Prešov. Dodal, že podobné geografické informačné systémy robili pre Košice, Bardejov, Sabinov, Vranov nad Topľou, Kežmarok, Sninu a Starú Ľubovňu. Podoba digitálnej mapy nebola konečná. Pribudnúť na nej mali ďalšia pasportizácie pozemkov, nové budovy, rozmiestnenia kamier či protipovodňové mapy.

Z rybačky na najväčšej talianskej rieke Pád sa v **apríli** vrátil Erik Zbiňovský, známy prešovský rybár špecializujúci sa na sumcov. Stála za to. Spolu s partiou chytili megasumca. Meral 260 centimetrov a vážil 149 kilogramov. Darovali mu slobodu. Erik Zbiňovský rybárčil už 36 rokov, od svojich šiestich, na sumce sa špecializoval dvadsať rokov. Často ich chodieval chytat' do Talianska na rieku Pád, kde ich bolo dostatok.

Na poslednej takejto rybačke sa E. Zbiňovskému a jeho kolegom podarilo, okrem menších rýb, chytiť troch megasumcov. Jeden vážil 75 kg, druhý 82 kg a tretí mal až 149 kilogramov. Išlo o neoficiálny svetový rekord sumca chyteného na udicu.

Trojica rybárov zdolávala obra 50 minút. Neskôr ho spolu s ďalšími úlovkami pustili do vody. V minulosti sa už s takými veľkými rybami stretli, ale utrhli sa. Tentoraz bol úspešný. Bezmála stopäťdesiatkilového obra chytil na udicu, na ktorej visel ako návnada 35-centimetrový úhor. Partia rybu, ktorá mohla mať 30 rokov, vytiahla na breh a zvážila. Na necertifikovanej váhe oscillovala ručička medzi 148 a 150 kilogramami.

Oficiálne najťažší sumec chytený na udicu vážil 135 kíl a v roku 2009 ho na rovnakom mieste chytil maďarský rybár. Teraz im ho pomáhal vážiť vo veľkosklade rýb. No na tamojšiu certifikovanú váhu sa ryba nezmestila. Pre rybárov bolo prioritou, aby ryba prežila, preto s ňou nič nerobili. Inak by sa pravdepodobne stali držiteľmi oficiálneho svetového rekordu.

Slovenským rekordérom, ktorého rybári ulovili na udicu, bol 103-kilogramový sumec z Domaše. V roku 2009 ho vytiahli traja stropkovskí rybári. Zaujímavosťou bolo, že táto ryba merala 252 cm, teda len o osem menej než rekordér z Talianska. Podľa Zbiňovského bolo vysvetlenie jednoduché. Talianske sumce boli menšie a vypasenejšie, lebo mali celoročne teplejšiu vodu v rieke a viac potravy.

Významný nález objavili archeológovia na prešovských Šváboch na mieste, kde mesto plánovalo zriadiť cintorín. Odkryli základy a fragmenty stredovekej osady, zrejme vojenskej. Kopať začali archeológovia v **máji**. Nálezisko po preskúmaní a zadokumentovaní mali zasypať. V predstihovom záchranom archeologickom výskume by mala byť preskúmaná celá stredoveká osada. Doterajší výskum ukazoval, že nenašli bežnú poľnohospodársku osadu. Nemožno vylúčiť, že išlo o osídlenie vojenských služobníkov, ktorí strážili Soľný hrad. Podľa hypotézy išlo pravdepodobne o osídlenie vojenskej družiny. Boli to strážcovia pohraničia, keďže pred polovicou 13. storočia bola celá severná oblasť okolo Prešova hraničnou. Vojenský strážcovia bránili karpatské priesmyky. Išlo o hranice medzi uhorským a poľským kráľovstvom.

Pred začatím výskumu archeológovia očakávali nálezy vzhľadom k tomu, že miesto bolo v blízkosti evidovanej lokality, ktorou bol kostol svätého Štefana na Solivarskom hradisku zvanom Várhegy. Našli výrazné osídlenie z konca 12. a prvej polovici 13. storočia. Zaujímavé to bolo tým, že mali odkrytých cez sto objektov. Objavili tu päť chát zahĺbených s ohniskami, respektíve s pecami. Väčšinu nálezov tvorila keramika z tohto obdobia. Našli aj kovové nálezy – nožičky, pracky, strmene. K etnicite osídlenia sa dalo ťažko vyjadriť. Okrem pozostatkov keramických hrncov a nádob sa v jednom zo sektorov našiel aj plytký objekt, z ktorého trčali kamene. Po začistení zistili, že išlo o žarnov, teda zariadenie, na ktorom sa mlelo obilie na múku. Raritou bola jeho veľkosť, pretože priemer toho žarnova bol 55 centimetrov a podarilo sa zachytiť aj vrchný aj spodný kus. Vrchný bol trochu zničený, pretože bol tak plytko, že hlboká orba, ktorá tu prebiehala v 20. storočí, z neho jednu časť odtrhla. Nájdená osada bola datovaná ešte pred vznikom samotného mesta Prešov, teda pred tatárskym vpádom. Jej rozsah bol veľmi veľký. Tiahla sa v dĺžke cez 150 metrov a širokej 60 metrov. Avšak archeológovia ešte nemali zachytený celý rozsah.



Na gynekologicko - pôrodníckom oddelení II. (monoblok) FNŠP J. A. Reimana Prešov prišli **22. júna** na svet trojčatá. Išlo o tri dievčatká. Ema pri narodení vážila 2330 g a merala 46 cm, Soňa mala váhu 2270 g a dĺžku 45 cm a Lenka sa narodila s mierami 1950g a 45 cm. Boli umiestnené v inkubátoroch, ich zdravotný stav bol stabilizovaný. Šťastná mamička Ľudmila Hisemová mala 36 rokov, povolaním bola zdravotná sestra (pracovala na novorodeneckom oddelení FNŠP J. A. Reimana Prešov), pochádzala z Prešova a doma už mala štvorročného Tomáša. Deti prišli na svet v 36. týždni tehotenstva, čo je podľa lekárov rarita, pretože trojčatá prichádzajú na svet zvyčajne už skôr (v 32. týždni). Ďalším unikátom bolo, že išlo o spontánne otehotnenie. Pravdepodobnosť takéhoto typu otehotnenia je 1:10 000. Pôrod prebehol cisárskym rezom bez ťažkostí.

5. augusta patrilo na pešej zóne v Prešove kráľovskej hre. V rámci 6. ročníka medzinárodného šachového turnaja Prešov Open si primátori Prešova Pavel Hagyarí a Košíc Richard Raši rozdali partičku živého šachu. Súboje živých bojovníkov sa odohrávali priamo na megašachovnici na prešovskej pešej zóne. Pred samotnou partiou primátorov dvoch východoslovenských metropol sa historickým centrom Prešova prešli kone a šach si zahráli okoloidúci - dámy verzus páni. Potom nastúpili šachové figúrky. Tvorili ich živí ľudia, šachisti, ktorí zvädzali súboje podľa toho, ako poťahovali figúrkami primátori. Partiu, ktorá sa napokon skončila zmierlivo, začali Košice. Ako hostia získali právo na biele figúrky.

Nález ručného granátu oznámil **6. septembra** na policajnú linku 158 Prešovčan z Krížnej ulice. Muž uviedol, že na granát ho upozornil človek, ktorý sa hrabal v smetných nádobách pri rodinných domoch. Na miesto okamžite prišiel pyrotechnik, ktorý zabezpečil okolie a granát zaistil, následne ho poslal na expertízu. Zatiaľ hovorca nevedel potvrdiť, či bol granát funkčný. Nešlo o granát z obdobia II. svetovej vojny, ale o novšiu verziu alebo jeho kópiu. Polícia nemusela okolie evakuovať.

Strednú priemyselnú školu strojnícku v Prešove absolvovalo už vyše 8 500 študentov. V **septembri** sa však stretli jej úplne prví absolventi, ktorí tu pred päťdesiatimi rokmi maturovali. V triede bolo 31 žiakov, v čase stretnutia už jedenásti z nich nežili. S bývalými spolužiakmi sa stretli aj bývalý triedny profesor Mikuláš Fendík a učiteľka ruštiny Paraska Kopanevová, ktorej sa až po toľkých rokoch priznali, ako sa im vždy páčila. Absolventi sa už tešili na ďalšie stretnutie.





6. ŠTATISTICKÉ ÚDAJE

K **21. máju 2011** (rozhodujúci okamih sčítania obyvateľov, domov a bytov) mal Prešovský kraj 814 527 trvalo bývajúcich obyvateľov. V porovnaní so sčítaním pred desiatimi rokmi sa počet trvalo bývajúcich obyvateľov Prešovského kraja zvýšil o 24 559. Prírastok počtu obyvateľov v medzicenzálnom období 2001-2011 predstavoval 3,11 %.

Najviac obyvateľov z trinástich okresov Prešovského kraja bolo v okrese Prešov - 169 423 obyvateľov (20,8 %). Najmenej obyvateľov - 12 450 obyvateľov (1,5 %) žilo na území okresu Medzilaborce. Viac obyvateľov bývalo na vidieku (51,5 %) ako v mestách (48,5 %). Najviac obyvateľov s trvalým pobytom žilo v krajskom meste Prešov (91 782). Obcou s najnižším počtom obyvateľov bola Príkra (8) v okrese Svidník. Najnižšiu hustotu obyvateľov v rámci okresov Prešovského kraja mal okres Medzilaborce (29,1), najviac obyvateľov na km² žilo v okrese Prešov (181,4).

Z celkového počtu obyvateľov Prešovského kraja bola viac ako polovica žien (50,7 %). Z celoslovenského pohľadu, v rozhodujúcom okamihu sčítania, pripadalo v Prešovskom kraji najmenej žien na 1 000 mužov (1 028). V porovnaní s výsledkami sčítania pred desiatimi rokmi (1 034) počet žien na 1 000 mužov v kraji klesal, ale len veľmi mierne. V Prešovskom kraji žilo najviac žien na 1 000 mužov v okresoch Poprad (1 054) a Prešov (1 044). V okresoch Sabinov a Stará Ľubovňa bol počet mužov a žien takmer vyrovnaný. V 276 obciach kraja žilo menej žien ako mužov, v 24 obciach bol počet mužov a žien vyrovnaný.

V porovnaní so sčítaním pred desiatimi rokmi došlo v Prešovskom kraji k ďalšiemu poklesu počtu obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14 rokov) z 22,8 % v roku 2001 na 18,4 % v roku 2011. Rástol podiel obyvateľov v produktívnom veku (15-64 rokov) zo 66,6 % v roku 2001 na 70,6 % v roku 2011, vzrástol aj podiel obyvateľov v poproduktívnom veku (65+, vrátane nezisteného veku) z 10,6 % v roku 2001 na 11 % v roku 2011.

V rozhodujúcom okamihu sčítania mal z celoslovenského pohľadu Prešovský kraj najnižší index starnutia, kde na 100 obyvateľov 0-14-ročných pripadlo 60 obyvateľov vo veku 65+, zatiaľ čo v roku 2001 dosiahol index starnutia hodnotu 46,5.

Z pohľadu okresov kraja najvyšší index starnutia (počet obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 detí vo veku 0-14 rokov) dosiahol okres Medzilaborce (108,3), najnižšie indexy starnutia zaznamenali okresy Kežmarok (34), Sabinov (44,3) a Stará Ľubovňa (44,9).

Podiel slobodných (44,9 %) na celkovom počte trvalo bývajúcich obyvateľov Prešovského kraja za desať rokov poklesol o jeden percentuálny bod. Došlo k poklesu podielu vydatých a ženatých obyvateľov kraja zo 44,2 % v roku 2001 na 41,7 % v roku 2011. Podiel ovdovených obyvateľov bol v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 nezmenený (6,3 %). Vzrástol podiel rozvedených z 2,4 % v roku 2001 na 5,3 % v roku 2011. K rozhodujúcemu okamihu sčítania 2011 najvyšší podiel slobodných obyvateľov (49,8 %) mal okres Kežmarok a zároveň bol v tomto okrese zaznamenaný aj najnižší podiel trvalo bývajúcich obyvateľov v manželskom zväzku (38 %). Okres Svidník sa podľa výsledkov SODB 2011 stal okresom s najvyšším podielom ženatých obyvateľov a vydatých obyvateľiek v Prešovskom kraji (44,5 %, t. j. 14 794). V okrese Sabinov bol zistený najnižší podiel rozvedených (1,9 %, t. j. 1 091) v rámci kraja a aj z celoslovenského pohľadu. Najvyšší podiel vdovcov a vdov žilo k rozhodujúcemu okamihu sčítania v okrese Medzilaborce (9,3 %).

V porovnaní s výsledkami sčítania pred 10 rokmi sa zvyšovala vzdelanostná úroveň obyvateľstva, rástol podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov na celkovom počte obyvateľov kraja s trvalým pobytom sa zvýšil zo 6,1 % v roku 2001 na 11,7 % v roku 2011.

Najvyššie podiely trvalo bývajúcich obyvateľov s ukončeným prvým (bakalárskym) stupňom vysokoškolského štúdia boli pri SODB zaznamenané v okresoch Stará Ľubovňa (3,4 %), Levoča (3 %) a Humenné (2,5 %).

Najvyššie podiely trvalo bývajúcich obyvateľov, ktorí ukončili vysokoškolské magisterské, inžinierske a doktorské štúdium boli zistené v okresoch Humenné (12,6 %), Prešov (11,4 %) a Bardejov (10,1 %).





Najvyššie podiely trvalo bývajúcich obyvateľov - absolventov vysokoškolského doktorandského štúdia mal k rozhodujúcemu okamihu sčítania 2011 okres Prešov (0,8 %) a s rovnakým podielom 0,5 % okresy Humenné a Poprad.

Najvyššie podiely vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov spolu potvrdilo SODB 2011 v okresoch Humenné (15,6 %, t. j. 10 056), Prešov (14,5 %, t. j. 24 559) a Bardejov (12,8 %, t. j. 9 935). Najnižšie podiely vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov spolu (s ukončeným vysokoškolským bakalárskym, magisterským, inžinierskym, doktorským a doktorandským štúdiom) boli zistené v okresoch Kežmarok (7,4 %), Sabinov (7,9 %) a Vranov nad Topľou (8,9 %).

Najpočetnejšou cirkvou v Prešovskom kraji bola Rímskokatolícka cirkev. Vzťah k nej deklarovalo 61,5 % obyvateľov. Rímskokatolícka cirkev mala v okamihu sčítania najsilnejšie zastúpenie takmer vo všetkých okresoch kraja. Výnimkou boli okresy Medzilaborce s 7,3 % podielom a Svidník s 28,7 % podielom. Podiel obyvateľov, ktorí si uviedli Rímskokatolícku cirkev (61,5 %), ako aj podiel obyvateľov, ktorí si uviedli ďalšie najpočetnejšie cirkvi - Gréckokatolícku cirkev (14,1 %), Evanjelickú cirkev augsburského vyznania (4,5 %), a Pravoslávnu cirkev (3,6 %), sa v Prešovskom kraji v porovnaní so sčítaním v roku 2001 znížil o 7,7 percentuálneho bodu. Počet obyvateľov bez vyznania zaznamenal za rovnaké obdobie mierny pokles, z 5,6 % v roku 2001 na 5,5 % v roku 2011. Najvyšší podiel trvalo bývajúcich obyvateľov bez vyznania bol zistený v okrese Poprad (11,9 %, t. j. 12 400).

Účasť na náboženskom živote z rôznych príčin neuviedlo 9,6 % obyvateľov. V porovnaní so sčítaním v roku 2001, kde podiel obyvateľov, ktorí neuviedli náboženské vyznanie bol 2,1 %, to bolo o 7,5 percentuálneho bodu viac.

Na 1 000 obyvateľov trvalo bývajúcich v kraji pripadalo 615 rímskokatolíkov, 141 gréckokatolíkov, 55 bez vyznania, 45 evanjelikov augsburského vyznania a 36 pravoslávnych.

Najpočetnejšími národnosťami v kraji podľa sčítania 2011 boli slovenská (82 %), rómska (5,3 %) a rusínska (3,5 %) národnosť. Kým podiel obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti (82 %, t. j. 668 300) v medzicenzálnom období klesol (o 8,7 percentuálneho bodu), mierne sa zvýšil podiel obyvateľov hlásiacich sa k rómskej národnosti, zo 4 % v roku 2001 na 5,3 % v roku 2011 a k rusínskej národnosti, z 2,7 % v roku 2001 na 3,5 % v roku 2011. Svoju národnosť neuviedlo 64 631 obyvateľov, t. j. 7,9 % populácie kraja.

Slovenská národnosť mala najpočetnejšie zastúpenie v 12 okresoch kraja. Výnimkou bol okres Medzilaborce, kde žilo k rozhodujúcemu okamihu sčítania najviac trvalo bývajúcich obyvateľov rusínskej národnosti (42,5 %, t. j. 5 288).

Na základe výsledkov sčítania pokračovala informatizácia spoločnosti, napr. prácu s internetom ovládalo 51,1 % obyvateľov Prešovského kraja. Okres Humenné zaznamenal najvyšší podiel obyvateľov ovládajúcich prácu s internetom (54,4 %, t. j. 35 083), prácu s textom (50,8 %, t. j. 32 752), prácu s elektronickou poštou (46,7 %, t. j. 30 118) a prácu s tabuľkami (39 %, t. j. 25 138). Najnižšie podiely obyvateľov, ktorí ovládali všetky uvedené počítačové znalosti, boli pri SODB 2011 zistené v okrese Kežmarok (prácu s internetom 43,6 %, t. j. 30 702, prácu s textom 39,3 %, t. j. 27 721, prácu s elektronickou poštou 36,4 %, t. j. 25 673 a prácu s tabuľkami 30,1 %, t. j. 21 241).

Čisté peňažné príjmy na jedného člena domácnosti v Prešovskom kraji **za rok 2011** dosiahli hodnotu 3 924,96 eur. V porovnaní s ostatnými kraji Slovenskej republiky sa v Prešovskom kraji dosiahli najnižšie príjmy, pričom najvyššie čisté peňažné príjmy na jedného člena domácnosti zaznamenal Bratislavský kraj (5 430,15 eur).

Najvyšší podiel z čistých peňažných príjmov v Prešovskom kraji tvorili čisté peňažné príjmy zo zamestnania (47,4 %), nasledovali sociálne príjmy (29,5 %), peňažné príjmy z vlastného súkromného podnikania (peňažná čiastka vyčlenená z podnikania pre potreby domácnosti) predstavovali 17,1 % a príjmy z majetku a iné príjmy sa podieľali 6 percentami. Oproti roku 2010 stúpili čisté peňažné príjmy o 7,1 % a v porovnaní s priemerom za Slovenskú republiku bol príjem nižší o 416,31 eur.

Čisté peňažné výdavky na jedného člena domácnosti v Prešovskom kraji **v roku 2011** dosiahli hodnotu 3 432,03 eur. Tvorili ich spotrebné výdavky (podiel 90,3 %) a ostatné čisté výdavky (podiel



9,7 %). Spotrebné výdavky stúpili oproti roku 2010 o 9,8 % na hodnotu 3 098,55 eur. V spotrebných výdavkoch domácností v Prešovskom kraji tvorili najväčšie položky výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje vo výške 759,33 eur (24,5 %), výdavky na bývanie, vodu, elektrinu, plyn a iné palivá vo výške 651,52 eur (21 %) a výdavky na dopravu 260,71 eur (8,4 %). Najmenšie čiastky boli vynaložené na vzdelávanie 13,69 eur (0,4 %) a zdravie 111,88 eur (3,6 %).

Ostatné čisté výdavky (napr. výdavky na rôzne dane, splátky pôžičiek a úverov, poplatky úradom) stúpili oproti roku 2010 o 19,1 % na hodnotu 333,49 eur.

Priemerná hrubá mesačná mzda v Prešovskom kraji **za rok 2011** predstavovala 680 eur, o 175 eur menej ako bol priemer za Slovenskú republiku. Celorepublikový priemer 855 eur prekročil iba Bratislavský kraj s priemernou hrubou mesačnou mzdou 1 157 eur.

Podľa štruktúry miezd v Prešovskom kraji základná mzda, ktorá tvorila najväčšiu zložku celkovej priemernej hrubej mesačnej mzdy, dosiahla 467 eur (68,7 %). Významnú pohyblivú zložku celkovej priemernej hrubej mesačnej mzdy tvorili prémie a odmeny 64 eur (9,4 %). Priemerné náhrady mzdy, ktoré predstavovali mzdu za zaplatený, avšak neodpracovaný čas pre prekážky na strane zamestnanca alebo zamestnávateľa dosiahli v absolútnom vyjadrení 81 eur (11,9 %). Príplatky a doplatky boli nižšie ako prémie a odmeny vo výške 50 eur (7,4 %).

Napriek snahe dosiahnuť rovnaké postavenie žien a mužov v spoločnosti a na trhu práce, údaje o priemerných hrubých mesačných mzdách mužov a žien za rok 2011 potvrdili pretrvávajúce rodové nerovnosti v odmeňovaní za prácu. V sledovanom roku dosiahla hrubá mesačná mzda mužov 751 eur. Hrubá mzda žien v percentuálnom vyjadrení predstavovala 80,8 % z hrubej mzdy mužov, t. j. o 144 eur menej v neprospech žien.

Medzi faktory, ktoré vplývajú na pomalší rast miezd žien oproti mzdám mužov, patria najmä vek, vzdelanie, zastúpenie mužov a žien v jednotlivých nízko alebo vysoko príjmových ekonomických činnostiach a zamestnaniach. Mzdové rozdiely ovplyvňujú aj predsudky o vhodnosti mužov a žien vykonávať určité práce, postup v zamestnaní a participácia na vedúcich funkciách, materské a rodičovské povinnosti. Nezanedbateľný vplyv na celkovú hrubú mesačnú mzdu má aj celkové množstvo odpracovaných hodín a nadčasov najmä v súvislosti so starostlivosťou o závislé osoby v domácnosti. Muži odpracovali v priemere za mesiac 181,5 platených hodín a ženy 178,5 pri nadčasoch u mužov v priemere 3,6 a u žien 1,8 platených hodín.

V rámci základných vekových skupín sa mzdová diferenciácia podstatne nezmenila. Najslabšie odmeňovanou vekovou kategóriou boli zamestnanci do 19 rokov (390 eur). Najvyššie mzdy dosiahli zamestnanci vo veku od 40 do 44 rokov (705 eur).

Medzi najvýznamnejšie personálne charakteristiky, ktoré ovplyvňujú mzdovú úroveň v súčinnosti s inými faktormi, patrí stupeň najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca so základným vzdelaním bola 449 eur, zatiaľ čo priemerná mesačná mzda zamestnanca s vysokoškolským vzdelaním tretieho stupňa bola 1 127 eur.

Nadpriemerná hrubá mesačná mzda bola zaznamenaná u zamestnancov s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa (762 eur), vyšším odborným vzdelaním (796 eur) a vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (938 eur). Z uvedených údajov vyplýva, že práca s vyšším odborným a vysokoškolským vzdelaním je ohodnotená 1,7 a viac násobkom priemernej hrubej mesačnej mzdy zamestnanca so základným vzdelaním.

Mzdovú diferenciáciu výrazne ovplyvňovalo aj vykonávané zamestnanie, resp. povolanie. Nadpriemerné mzdy sa dosahovali v triedach zamestnaní, ktoré si vyžadujú vysokú kvalifikáciu, odbornú zdatnosť, riadiace schopnosti a zodpovednosť.

V rámci sledovaných odvetví, triedených na základe odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, bola mzdová diferenciácia do veľkej miery ovplyvnená situáciou na trhu práce, t. j. dopytom po zamestnancoch vo vybraných odvetviach. Nad mzdovú hranicu 1 000 eur sa dostali zamestnania v informačných a komunikačných činnostiach (1 113 eur), ktorú ovplyvnili predovšetkým počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (1 322 eur) a vo finančných a podporovacích činnostiach (1 062 eur). Najnižšie hodnotení boli zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách (455 eur) ovplyvnené predovšetkým mzdovými príjmami v reštauráciách a pohostinstvách (419 eur). Priemernú hrubú mesačnú mzdu v Prešovskom kraji prekročili zamestnanci verejného sektora (726 eur), z toho v medzinárodnom vlastníctve s prevažujúcim verejným sektorom (1 241 eur). V súkromnom sektore bola mzda nižšia ako priemer o 23 eur, z toho nadpriemerné mzdy mali



zamestnanci v zahraničných (721 eur) a medzinárodných organizáciách s prevažujúcim súkromným sektorom (861 eur).

Počet obyvateľov mesta Prešov k **31.decembru 2011**

spolu	91638
muži	44079
ženy	47559
Predproduktívny vek (0-14) spolu	12770
Produktívny vek (15-54) ženy	27751
Produktívny vek (15-59) muži	30974
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	20143
Počet sobášov	525
Počet rozvodov	216
Počet živonarodených spolu	964
muži	487
ženy	477
Počet zomretých spolu	668
muži	344
ženy	324
Celkový prírastok (úbytok) obyvateľov spolu	-177
muži	-135
ženy	-42

Metropola Šariša strácala svojich ľudí. Ľudia sa z Prešova sťahovali preč. Počet obyvateľov v meste s výnimkami mierne klesal. Dôvodom boli bežné demografické ukazovatele. Trend posledného desaťročia bol ten, že menej detí sa rodilo, predlžovala sa dĺžka života, veľa ľudí sa sťahovalo do obcí v okolí mesta, odchádzali do zahraničia.

Ako sa menil počet obyvateľov Prešova (stav ku **31.12.**):

Rok:	Počet:
2001	92 720
2002	92 486
2003	92 147
2004	91 767
2005	91 621
2006	91 650
2007	91 498
2008	91 273
2009	91 193
2010	90 835
2011	91 638





Údaje za mesto Prešov a okres Prešov získané sčítaním obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 konaného od 13.mája do 6.júna. Rozhodujúcim okamihom sčítania bola polnoc z piatka 20. mája 2011 na sobotu **21. mája 2011**.

Počet obyvateľov podľa vekových skupín

	mesto Prešov			okres Prešov		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
Trvalo bývajúce obyvateľstvo	44185	47597	91782	82871	86552	169423
0-4	2264	2114	4378	5092	4831	9923
5-9	2054	1894	3948	4906	4571	9477
10-14	2267	2132	4399	5153	4969	10122
15-19	3050	2934	5984	6320	5950	12270
20-24	3817	3691	7508	6964	6659	13623
25-29	4142	3874	8016	7077	6745	13822
30-34	4060	3711	7771	7137	6567	13704
35-39	3382	3290	6672	6460	6185	12645
40-44	2831	3056	5887	5486	5522	11008
45-49	3208	3614	6822	5863	5917	11780
50-54	3566	3913	7479	5926	6014	11940
55-59	3154	3648	6802	5213	5694	10907
60-64	2324	2829	5153	3937	4649	8586
65-69	1393	2009	3402	2495	3475	5970
70-74	1006	1714	2720	1896	3072	4968
75-79	843	1506	2349	1508	2677	4185
80-84	526	1033	1559	897	1852	2749
85-89	225	454	679	408	891	1299
90-94	51	128	179	90	229	319
95-99	13	34	47	30	54	84
100+	1	8	9	3	12	15
nezistené	8	11	19	10	17	27

Počet obyvateľov podľa náboženského vyznania

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
Rímskokatolícka cirkev	50799	111937
Gréckokatolícka cirkev	7477	11929
Pravoslávna cirkev	1387	1719
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3717	7880
Reformovaná kresťanská cirkev	138	195
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	180	238
Evanjelická cirkev metodistická	81	103
Kresťanské zbory	25	41
Apoštolská cirkev	62	155
Bratská jednota baptistov	17	23
Cirkev adventistov siedmeho dňa	74	146
Cirkev bratská	225	314
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	56	62
Starokatolícka cirkev	6	8
Cirkev československá husitská	17	25
Novoapoštolská cirkev	1	5
Bahájske spoločenstvo	21	24
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	7	11
Iné	321	456
Bez vyznania	11420	13380
Nezistené	15751	20772



**Počet obyvateľov podľa národnosti**

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
slovenská	74469	143698
maďarská	128	164
rómska	1562	5199
rusínska	1455	1662
ukrajinská	643	751
česká	443	594
nemecká	41	53
poľská	41	61
chorvátska	8	9
srbská	11	13
ruská	66	75
židovská	16	21
moravská	46	54
bulharská	30	36
ostatné	154	209
nezistená	12669	16824

Počet obyvateľov podľa materinského jazyka

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
slovenský	73908	139476
maďarský	225	273
rómsky	1479	8070
rusínsky	1758	2025
ukrajinský	440	521
český	505	671
nemecký	39	52
poľský	43	60
chorvátsky	10	10
jidiš	6	9
bulharský	4	6
ostatné	281	365
nezistený	13084	17885

Najčastejšie používaný jazyk v domácnosti

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
slovenský	70226	130247
maďarský	86	113
rómsky	880	8441
rusínsky	1118	1268
ukrajinský	247	284
český	278	388
nemecký	63	95
poľský	20	27
chorvátsky	8	9
jidiš	2	4
bulharský	6	9
anglický	214	299
ostatné	438	736
nezistený	18196	27503



**Najčastejšie používaný jazyk na verejnosti**

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
slovenský	74275	141395
maďarský	29	46
rómsky	512	2984
rusínsky	298	359
ukrajinský	70	88
český	349	500
nemecký	146	241
poľský	14	19
chorvátsky	4	5
jidiš	1	3
bulharský	3	7
anglický	759	1108
ostatné	470	826
nezistený	14852	21842

Počet obyvateľov podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
základné	9403	24254
učňovské (bez maturity)	10750	22156
stredné odborné (bez maturity)	8581	16485
úplné stredné učňovské (s maturitou)	3272	5849
úplné stredné odborné (s maturitou)	18926	31163
úplné stredné všeobecné	4505	6745
vyššie odborné	1511	2201
vysokoškolské bakalárske	2507	3935
vysokoškolské mag., inž., dokt.	14198	19237
vysokoškolské doktorandské	1114	1387
bez vzdelania	12769	29658
nezistené	4246	6353

Počet obyvateľov podľa počítačových znalostí

	mesto Prešov	okres Prešov
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	91782	169423
práca s textom		
áno	49778	83527
nie	22197	55416
nezistené	19807	30480
práca s tabuľkami		
áno	38938	64021
nie	30432	70380
nezistené	22412	35022
práca s elektronickou poštou (e-mail)		
áno	47090	77998
nie	23992	59256
nezistené	20700	32169
práca s internetom		
áno	52468	89591
nie	20419	51137
nezistené	18895	28695



**Počet obývaných bytov v meste Prešov**

	v bytových domoch	v rodinných domoch
spolu	25076	21373
podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²		
< 40	940	301
40-80	18882	3252
81-120	5058	10622
> 120	91	7127
podľa zásobovania vodou (vodovod)		
v byte zo spoločného zdroja	22916	10736
v byte z vlastného zdroja	183	8424
mimo bytu	139	45
bez vodovodu	155	704
podľa vybavenosti domácností		
mobilný telefón	19948	16803
osobný počítač/notebook	14142	11750
osobné auto	11662	12538
podľa pripojenia		
na pevnú linku	10876	10727
na internet	13603	10897





VI. ŠPORTOVÝ ŽIVOT MESTA

1. ATLETIKA

2. februára usporiadal Atletický klub TJ Slávia PU Prešov devätnásť ročník Memoriálu Štefana Stanislava v skoku do výšky mládeže a vysokoškolákov. V hlavnej kategórii obhájil prvenstvo Lukáš Beer z FŠ PU s novým rekordom podujatia 208 cm, druhý skončil Martin Buffa z FŠ PU a tretí bol Gabriel Tokarz z poľského UKS Maraton Sekowa.

25. marca sa v Prešove uskutočnil tradičný Jarný beh. Na sedemkilometrovej trati si najlepšie počínal Tomáš Šitár z OBS Prešov, ktorý bol v cieľi prvý časom 22:53 min.

10. mája sa v Prešove na Hlavnej ulici uskutočnil 51. ročník Večerného behu Prešovom. V hlavných kategóriách zvíťazili Jakub Burghardt z JM Demolex Bardejov, medzi ženami zvíťazila Natalia Malaja z Ukrajiny.

14. mája sa v historickom jadre Prešova uskutočnil 4. ročník Behu pre život. Tento charitatívny beh, ktorý pripravila nadácia Tesco, absolvovalo rekordných 3700 ľudí všetkých vekových kategórií a na nákup unikátneho prístroja ELISpot, ktorý je dôležitý pre výskum rakoviny, prispeli sumou takmer 11600€

8. júna sa uskutočnil na ZŠ na Ul. Československej armády v Prešove 29. ročník Behu pre zdravie a 18.ročník Memoriálu Jána Molitorisa. V kategórii mužov zvíťazil Damian Dziewinski z poľského Sanoku, medzi ženami bola najlepšia Eva Komková z V.Šebastovej.

23. júna sa v Prešove uskutočnil tradičný Beh olympijského dňa, ktorý bol oslavou vzniku MOV v roku 1894. Beh, ktorý absolvovalo 3 725 ľudí všetkých vekových kategórií, pripravili Olympijský klub Prešov v spolupráci s atletickým klubom Slávia PU a Fakultou športu PU. V kategórii mužov zvíťazil Marek Samsely z Prešova, medzi ženami zvíťazila Marta Humeňanská z Ovčieho.

V dňoch **2. – 3. júla** získal na majstrovstvách Slovenska v atletike v Novom Meste nad Váhom Adam Závacký, člen atletického klubu TJ Slávia PU Prešov, zlatú medailu v behu na 100 m časom 10,72 s.

3. júla sa v Prešove uskutočnil piaty ročník obľúbených bežeckých pretekov Prešovská horská pätnásťka. Medzi mužmi bol najrýchlejší Tomáš Šitár (OBS Prešov), v kategórii žien triumfovala Slávka Pavuková (Proč).

23. júla sa v Prešove uskutočnil tretí ročník pretekov v behu po schodoch do vrchu 3b Šidlovská 133-ka – O pohár Prešovského večerníka, ktorého sa zúčastnilo 55 bežcov. Najrýchlejšie časy dosiahli medzi mužmi Jakub Leščinský, medzi ženami Katarína Poráčová.

12. októbra sa v Prešove uskutočnil na atletickom ovále TJ Slávia PU Prešov tradičný Dvojmíľový beh. Najrýchlejší v kategórii mužov bol Radovan Tomeček z Tulčika, medzi ženami triumfovala Slávka Pavuková z Proča.

31. decembra sa uskutočnil 26. ročník tradičného Silvestrovského behu, na ktorom sa zúčastnilo 93 štartujúcich. Medzi mužmi zvíťazil Tomáš Šitár z OBS Prešov, medzi ženami bola prvá Zuzana Tomková (Stodůlky Praha) z Česka.

2. BASKETBAL

Prešovské basketbalistky sa v **januári** predstavili na záverečnom turnaji Slovenského pohára. Vicemajster z Prešova podľahol v Aréne Poprad v súboji o 3. miesto tímu BK INPEK UKF Nitra 66:88 a rovnako ako v minulom ročníku obsadil konečné štvrté miesto.





V dňoch **12. až 13. februára** v rumunskom Arade vyvrcholila Stredoeurópska liga v basketbale žien. V semifinále zvíťazili basketbalistky BK PU Bemaco Prešov nad Flying Foxis Post Viedeň 87:64 a vo finále prehrali s ICIM Arad 50:62.

Basketbalistky Prešova podľahli **19. marca** vo svojom poslednom vystúpení nadstavbovej časti skupiny o 1.-6. miesto na palubovke súperu domácemu tímu ŽBK Whirlpool Poprad 67:78 a obsadili tak v skupine celkové piate miesto.

30. marca prehrali basketbalistky BK PU Bemaco Prešov v treťom rozhodujúcom dueli štvrtfinálovej série. Na palubovke súperu podľahli celku BK INPEK UKF Nitra 53:69 a vypadli z ďalších bojov play off. Celkovo obsadili v extralige 5. miesto.

14. mája získali basketbalistky BK Eilat Prešov v prvej basketbalovej lige žien (druhá najvyššia súťaž na Slovensku) druhé miesto po tretej finálovej prehre 60:66 s ŠŠK SOUŽ Košice.

3. BEDMINTON

V tradičnej ankete, ktorú v **januári** organizoval Slovenský zväz bedmintonu, triumfovali bedmintonisti Badminton klubu Prešov Zuzana Orlovská a Vladimír Závada, ktorí obhájili svoje pozície z roku 2009. Obaja mali výrazný podiel na ôsmom titule miešaného družstva BC Prešov.

V dňoch **5. až 6. februára** sa v hale Slovenského bedmintonového zväzu v Prešove uskutočnil záverečný turnaj Grand Prix Slovakia. Posledný turnaj priniesol pri neúčasti slovenských jednotiek Matejku a Fašungovej, ktorí boli dlhodobo zranení, úspech Mariánovi Šulkovi (Spoje Bratislava), ktorý s prevahou zvíťazil v dvojhre mužov. Druhé víťazstvo zaznamenal v štvorhre a stal sa najúspešnejším hráčom na turnaji. Prekvapením bolo druhé miesto ešte len 17-ročného Hliničana (M-Šport Trenčín), ktorý hral cieľavedome, útočne a stal sa najväčším prekvapením zápolenia. V ženských disciplínach už druhý raz tento turnaj vyhrala Čiznárová (M-Šport Trenčín), ktorá využila slabú formu Kubíkovej (BC Prešov). V ženskej štvorhre dominoval s prevahou pár Orlovská - Bobrovská (BC Prešov - Lok. Košice).

Bedmintonisti a bedmintonistky Badminton klubu Prešov triumfovali **26. marca** na finálovom turnaji prvej ligy miešaných družstiev v bedmintonovom centre na Bernolákovej ulici v Prešove a získali deviaty titul majstra Slovenska, ôsmy v rade. BC Prešov hral v sezóne v tejto zostave: Závada, Smrek, Matejka, Jelínek, Banyász, Dirga, I.Kubíková, Z.Orlovská, K.Sopková-Orlovská.

V športovej hale BBC v Bratislave prebiehali v dňoch **9. -10. apríla** majstrovstvá SR juniorov U19 v bedmintonovom za účasti 26 hráčov a 22 hráčok z 15 klubov. Najúspešnejšou hráčkou sa stala členka Badminton klubu Prešov Ivana Kubíková, ktorá získala dve zlaté a jednu striebornú medailu.

V dňoch **30. apríla – 1. mája** sa bedmintonisti a bedmintonistky BC Prešov zúčastnili na majstrovstvách Slovenska v bedmintonovom mužov a žien v Trenčíne. V štvorhre žien si titul majsteriek vybojovala dvojica Zuzana Orlovská (Prešov), Bobrovská (Lok.Košice), bronz patrila dvojici Kvetoslava Sopková-Orlovská (Prešov), Zábavníková (Lok.Košice). V miešanej štvorhre získali titul Ludík (BK MI Trenčín), Sopková-Orlovská (Prešov), strieborní boli Marián Smrek a Ivana Kubíková (obaja Prešov). V štvorhre mužov získali striebro Prešovčania Závada, Smrek. V dvojhre žien bola strieborná Zuzana Orlovská, bronz patrila Ivane Kubíkovej.

Od **31. augusta do 3. septembra** organizoval bedmintonový oddiel PBA Prešov s poverením Slovenského bedmintonového zväzu najprestížnejší turnaj na Slovensku, 18. ročník významného bedmintonového turnaja Victor Slovak Open 2011 za účasti viac ako 180 hráčov z 31 krajín. V dvojhre žien vyhrala Anu Nieminenová (Fín). V mužskej kategórii sa tešil Petr Koukal (ČR). Vo štvorhre žien prešli najlepšie pavúkom turnaja a tešili sa z víťazstva Holanďanky I. Tabelingová a S. Pieková. Vo štvorhre mužov rovnako vyhrali reprezentanti z krajiny tulipánov J. de Ruiter a D.





Khodabux. Vystúpenie našich reprezentantov bolo sklamaním, takmer všetci vypadli v prvých častiach turnaja. Monika Fašungová a Michal Matejka, naše predolympijské železka neprekročili svoj tieň a skončili svoju turnajovú púť tiež v úvodných kolách.

4. FUTBAL

25. mája obsadili futbalisti Tatrana Prešov po remíze 3:3 s FC Nitra v záverečnom 33.kole Corgoň ligy v tabuľke predposledné 11. miesto za 9 výhier, 6 remíz a 18 prehier.

14. júna získali pod vedením trénera Mareka Fabuľu starší dorastenci 1.FC Tatran Prešov po víťazstve nad Michalovcami 4:1 titul futbalových majstrov Slovenska.

V **júni** získali mladší dorastenci 1.FC Tatran Prešov pod vedením Štefana Mihalíka v prvej futbalovej lige tretie miesto.

V dňoch **27. júna -1. júla** sa v hale Prešovskej univerzity v Prešove konal 19. ročník medzinárodného halového turnaja nepočujúcich futbalistov do 16 rokov. Napriek nevýrazným výkonom v základnej skupine zvíťazili v play off Slováci vo finále nad Azerbajdžanom 5:4.

V dňoch **3. - 7. júla** sa v Prešove uskutočnil 10. ročník medzinárodného mládežníckeho futbalového turnaja Fragaria Cup 2011, ktorého sa zúčastnilo 252 družstiev z 19 krajín, ktoré hrali v ôsmich chlapčenských a jednej dievčenskej kategórii. V kategóriách U15, U13 a U10 získali chlapci 1.FC Tatrana Prešov tretie miesto.

24. októbra prehral mladý dorastenecký výber do 17 rokov 1.FC Tatran Prešov s výberom Manchester United 0:1.

1. novembra zvíťazili futbalisti 1.FC Tatrana Prešov v odvetnom štvrt'finálovom zápase Slovenského pohára Slovaft Cupu nad MŠK Žilina 2:1, ale v penaltovom rozstrele boli úspešnejší hostia v pomere 5:4.

5. GYMNASTIKA, GYMNASTICKÝ AEROBIK

V dňoch **16. – 17. apríla** sa v Nových Zámkoch uskutočnili medzinárodné majstrovstvá Slovenska a slovenský šampionát v športovom aerobiku seniorov, juniorov a žiakov, na ktorom sa zúčastnili gymnastické aerobičky Klubu gymnastických športov TJ Slávia PU Prešov. V súťaži trojíc senioriek získali Alžbeta Segedyová, Petra Tomková a Ivana Faměrová na medzinárodnom šampionáte bronz a na majstrovstvách Slovenska striebro. V súťaži jednotlivkýň bola v rámci Slovenska Tomková štvrtá, Faměrová šiesta a Alexandra Kovalská siedma. Juniorka Dominika Sedláčková získala na majstrovstvách Slovenska striebornú medailu, v súťaži mladších žiačok sa majsterkou Slovenska stala Mirama Vašková. Titul v súťaži trojíc získali mladšie žiačky Mirama Vašková, Simona Perečinská a Zoja Gaľová.

Od **11. do 13. novembra** sa v Bukurešti uskutočnili majstrovstvá Európy v gymnastickom aerobiku. V súťaži ženských trojíc skončili aerobičky z Klubu gymnastických športov TJ Slávia PU Prešov Alžbeta Segedyová, Petra Tomková, Ivana Faměrová 16. miesto. Juniorke Dominike Sedláčkovej patrila v súťaži jednotlivkýň 29. priečka.

V dňoch **19. - 20. novembra** v českom Zlíne vyvrcholil Pohár federácií 2011 v gymnastickom aerobiku. Aerobičky Klubu gymnastických športov TJ Slávia PU Prešov Alžbeta Segedyová, Petra Tomková a Ivana Faměrová získali v súťaži senioriek tretie miesto, v rámci Slovenska boli druhé. Medzi juniorkami skončila na siedmom mieste Dominika Sedláčková, na Slovensku bola druhá, mladšia žiačka Miriama Vašková obsadila 13. miesto, v rámci SR bola druhá.





6. HÁDZANÁ

4. januára boli v Hlohovci vyhlásené výsledky ankety Hádzanár a hádzanáarka roka. Hádzanárom roka sa stal Richard Štochl, ktorý v rokoch 1994 až 1998 hral za Tatran Prešov. Cenu pre najlepšieho hráča extraligy SR si prevzal hádzanár Tatrana Prešov Radoslav Antl, jeho klubový kolega pivot Tomáš Mažár sa stal členom All stars teamu 2010. Súčasťou vyhlásenia ankety bolo slávnostné otvorenie Siene slávy slovenskej hádzanej. Uvedených do nej bolo prvých dvanásť osobností.

Anton Frolo sa pričínal o rozvoj a úspechy prešovskej hádzanej, bol majstrom sveta v roku 1967, dvakrát získal na majstrovstvách sveta striebro a raz bronz.

Martin Gregor bol vynikajúcim hádzanárom a trénerom. Bol majstrom sveta v roku 1967, s Tatranom Prešov bol v semifinále PEM, bol trojnásobným majstrom Československa. Ako tréner privedol k majstrovským titulom mužov Tatrana Prešov a ženy ZVL Prešov.

Rudolf Horváth bol vynikajúcim hádzanárom a dlhoročným športovým funkcionárom. Bol majstrom sveta v roku 1967, s Tatranom Prešov bol dvakrát majstrom Československa. V rokoch 1988 až 1992 bolo predsedom Československého zväzu hádzanej.

Ladislav Šesták bol úspešným trénerom. V Prešove pôsobil v rokoch 1953 až 1970 a s hádzanármi Tatrana získal v prvej československej lige titul, päť strieborných a tri bronzové medaily.

Od **6. do 8. januára** sa v Prešove konal piaty ročník medzinárodného mládežníckeho hádzanárskeho turnaja Kempa 4 Sport Cup, ktorého sa zúčastnilo sto družstiev z trinástich krajín. Mladší dorastenci Tatrana Prešov získali prvé miesto, v kategóriách chlapci 15-roční, 14-roční a 13-roční obsadili Prešovčania 3. miesta. V kategóriách starších a mladších žiačok získali hádzanárkyně ŠŠK Prešov tiež tretie miesto.

V dňoch **12. až 13. februára** obhájili hádzanári Tatrana Prešov po víťazstvách 30:25 nad Považskou Bystricou a 30:23 nad MŠK Hlohovec vo finále Slovenského pohára celkové víťazstvo.

19. februára podľahli hádzanári Tatrana Prešov v ôsmom kole B skupiny Ligy majstrov maďarskému MKB Veszprém 22:33 (10:21).

27. februára prehrali hádzanári Tatrana Prešov v deviatom kole B skupiny Ligy majstrov s francúzskym Montpellier 25:40 (11:19).

6. marca remizovali hádzanári Tatrana Prešov v poslednom kole B skupiny Ligy majstrov s IK Sävehof 31:31 (15:15) a v skupine obsadili 6.miesto.

Hádzanári Tatrana Prešov zakončili svoje účinkovanie v najvyššej maďarskej súťaži 2010/2011 víťazstvom. **8. apríla** v zápase záverečného 26. kola Budapest Bank ligy vyhrali na palubovke Balatonfüredi KSE tesne 30:29 (16:14). Zverenci trénera Rastislava Trtíka obhajujúci tretiu priečku z vlaňajšej premiérovej sezóny v Maďarsku dosiahli v tomto ročníku bilanciu dvadsať výhier - štyri prehry a v tabuľke obsadili 3. miesto. Prešov bol prvým zahraničným účastníkom najvyššej maďarskej hádzanárskej súťaže mužov, jeho výsledky sa započítavali len do tabuľky súťaže nazvanej Pohár priateľstva. Za Prešov nastúpili Krupa, Popčák, Mazur, Marušák, Michal Urban, D.Krok, Kristopans, Radčenko, Tumidalský, Mikéci, Menkovič, Pekár, Antl, Dudáš.

14. mája po víťazstve nad 1.MHK Košice 33:24 (13:10) v treťom finálovom zápase série play off získali hádzanári Tatrana Prešov prvenstvo v extralige, ktoré bolo piate v poradí a siedme v ére samostatnosti Slovenska. O víťazstvo sa pričínili: Krupa, Popčák, T.Mažár, Michal Urban, Géci, Kristopans, Drobnák, Radčenko, Tumidalský, Mikéci, Sobol, Pekár, Antl, Dudáš. Trénerom majstrov v tejto sezóne bol Rastislav Trtík.

V dňoch **21. – 22. mája** získali titul majstra Slovenska starší dorastenci Tatrana Prešov po víťazstve nad Považskou Bystricou 28:25.





V dňoch **21. – 22. mája** získali mladší dorastenci Tatrana Prešov titul po víťazstve nad Košicami 43:29.

V dňoch **19. - 21. augusta** sa v Prešove uskutočnil tretí ročník medzinárodného hádzanárskeho turnaja mládeže Sarius Cup 2011, na ktorom sa predstavilo 48 družstiev z ôsmich krajín v troch chlapčenských a troch dievčenských kategóriách. Mladší dorastenci Tatrana Prešov zvíťazili, starší žiaci boli druhí. Mladšie dorastenky a staršie žiačky ŠŠK Prešov skončili tretie.

3. septembra prehrali hádzanári Tatrana Prešov v semifinálovom zápase kvalifikačného turnaja o postup do Ligy majstrov s FC Porto Vitalis 28:29 (16:15). **4. septembra** zvíťazili nad AEK Atény 40:23 (21:7) a vybojovali si miestenku v 3. kole Pohára EHF.

10. septembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v prvom zápase prvého ročníka nadnárodnej SEHA ligy nad čiernohorským celkom RK Lovčen 37:25 (17:16).

24. septembra prehrali hádzanári Tatrana Prešov v zápase tretieho kola prvého ročníka nadnárodnej SEHA ligy s RK Croatia Záhreb 29:35 (16:16).

3. októbra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v zápase 4. kola SEHA ligy nad súperom z Bosny a Hercegoviny HRK Izvidač Ljubuški 39:30 (16:11).

12. októbra prehrali hádzanári Tatrana Prešov v zápase piateho kola prvého ročníka nadnárodnej SEHA ligy s macedónskym Metalurgom Skopje 24:32 (10:15).

22. októbra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v zápase 7. kola SEHA ligy nad súperom z Čiernej hory RK Sutjeska Nikšič 26:20 (13:10).

8. novembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v dohrávanom zápase 6. kola SEHA ligy nad HC Bosna BH Gas Sarajevo z Bosny a Hercegoviny 36:25 (19:10).

13. novembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v zápase 9. kola SEHA ligy nad chorvátskym klubom RK Nexe Našice 36:35 (20:17).

V dňoch **14. až 15. novembra** sa v hale PU uskutočnil 16. ročník turnaja v hádzanej vysokoškoláčok pri príležitosti Dňa študentstva. Piate prvenstvo si vybojovali hádzanárky Slávie PU Prešov.

15. novembra remizovali hádzanári Tatrana Prešov v zápase 8. kola SEHA ligy so srbským klubom Metaloplastika Šabac 27:27 (14:14).

18. novembra prehrali hádzanári Tatrana Prešov v zápase 10. kola prvého ročníka nadnárodnej SEHA ligy s macedónskym Vardar Skopje 25:26 (11:16).

26. novembra remizovali hádzanári Tatrana Prešov v prvom zápase o osemfinálovú účasť v Pohári EHF na palubovke portugalského celku Madeira Andebol SAD 24:24 (12:17).

3. decembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v druhom zápase o osemfinálovú účasť v Pohári EHF nad portugalským celkom Madeira Andebol SAD 27:19 (13:9) a postúpili do najlepšej šestnástky európskeho pohára číslo 2 – Pohára EHF.

6. decembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v zápase 12. kola SEHA ligy nad čiernohorským celkom RK Lovčen Cetinja 34:31 (17:17).

10. decembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v dohrávanom zápase 2. kola SEHA ligy nad srbským celkom CZ Belehrad 36:29 (15:13).





14. decembra prehrali hádzanári Tatrana Prešov v zápase 11. kola SEHA ligy s mužstvom z Bosny a Hercegoviny Borac Banja Luka 31:35 (14:18) .

17. decembra zvíťazili hádzanári Tatrana Prešov v zápase 14. kola SEHA ligy nad chorvátskym Croatia Zahreb 32:31 (16:18). Súperovi tak uštedrili prvú prehru v súťaži.

7. HOKEJ

Prvoligoví hokejisti HC Prešov 07 po výhre nad Breznom 4:3 skončili sezónu v ročníku 2010/2011 neuveriteľne skoro. Keďže do play-off sa neprebojovali, **25. januára** prvoligový hokej v Prešove uzavrel svoju nelichotivú kapitolu. Prešov vo svojej prvoligovej histórii od roku 2003, odkedy sa hralo súčasným modelom, prvý raz ostal pred bránami play-off. Minuloroční finalisti skončili tentoraz na dvanástom mieste zo 14 účastníkov po 11 výhrach a 20 prehrách v riadnom čase a 3 výhrach a 4 prehrách v predĺžení. Prepad o desať priečok bol alarmujúci.

5. marca zvíťazili hokejistky Šarišanky Prešov aj v druhom štvrtfinálovom zápase v Topoľčanoch 6:1 a postúpili do semifinále play off.

V dňoch **12. – 13. marca** po výhre 1:0 a prehre 1:4 so Spišskou Novou Vsou hokejistky Šarišanky Prešov nepostúpili po celkovej prehre na zápasy 1:2 do finále play off.

Po prehre 1:6 **19. marca** s MHK Martin obsadili hokejistky Šarišanky Prešov po celkovom skóre 0:2 na zápasy v 1.lige žien celkové 4.miesto.

2. decembra prehrali hokejisti HC Prešov 07 v poslednom zápase základnej časti prvej hokejovej ligy s HK Spišská Nová Ves 4:5 a po jej 26 kolách skončili na ôsmom mieste tabuľky.

22. decembra zvíťazili v poslednom zápase roka v nadstavbe o play off hokejisti HC 07 Prešov nad Topoľčanmi 9:0.

8. KARATE

Na majstrovstvách sveta juniorov a kadetov v karate, ktoré sa konali v dňoch **13. – 16. októbra** v Melake v Malajzii, obsadil karatista Karate klubu Gojukai Prešov Peter Fabian v disciplíne kata juniorov 4. miesto.

9. KICKBOX

12. marca sa v Banskej Bystrici uskutočnil 11. ročník medzinárodného turnaja v kickboxe pod názvom Slovak Open. Medzi viac ako 300 pretekármi zo šiestich krajín v mládežníckych i seniorských kategóriách mal zastúpenie aj prešovský Kickboxing club Panter. Mládežníčka Stela Levická získala v disciplínach semi contact a light contact dve zlaté, Alexandra Nižníková druhé miesto a tretie miesto, Viktória Kažíková bola v disciplíne semi contact tretia.

V dňoch **2. až 9. septembra** sa konali majstrovstvá Európy juniorov a kadetov v kickboxe v talianskom Lignano Sabbiadoro. Kadetka Stela Levická z Panter klubu Prešov získala prvé miesto v disciplíne semi kontakt do 28 kg, Erich Nižník skončil medzi kadetmi v disciplíne light kontakt do 47 kg tretí.

10. KRASOKORČUĽOVANIE

Od **12. do 13. novembra** sa v Prešove uskutočnil 35. ročník Ceny mesta Prešov, na ktorom sa zúčastnilo 106 krasokorčuliarok a krasokorčuliarov z 19 klubov Slovenska. Členovia klubu Kraso Prešov získali jedno prvé, tri druhé a dve tretie miesta.





11. LYŽOVANIE

Matej Falat štartoval na **začiatku februára** na svetovom šampionáte v alpskom lyžovaní v Garmisch-Partenkirchenu. V kategórii seniorov na šampionáte debutujúci slovenský reprezentant (člen Ski Alp Drienica) doslova spravil diery do sveta. Osemnásťročný Prešovčan štartoval na jednej z najťažších zjazdoviek v super G v konkurencii 73 pretekárov s číslom 66. Technicky náročnú a ťažkú trať zvládol ale skvele. Medzi dospelými mu patrilo tridsiate šieste miesto, v juniorskej kategórii obsadil skvelý bronzový stupienok.

Matej Falat sa **v marci** presadil na lyžiarskych majstrovstvách republiky, ktoré sa uskutočnili v Rakúsku a v Česku. V zjazde v Innerkremse obsadil výborné tretie miesto. Bronzovú medailu vybojoval aj v Špindlerovom Mlýne. V slalome ho v tomto známom českom stredisku predstihli len druhý J. Babušiak a víťaz A. Žampa. V obrovskom slalome skončil M. Falat piaty, v Super-G bol štvrtý.

12. MODERNÁ GYMNASTIKA

V dňoch **25. – 27. marca** na 19. ročníku medzinárodných pretekov Goodwill cup v Prahe obsadila pretekárka Charmu Prešov Jana Duchnovská vo viacboji v kategórii seniorky siedme miesto, v cvičení s loptou bola tretia. V kategórii najmladších v zostave bez náčinia obsadila Terézia Kurimská druhé miesto.

Na spoločných majstrovstvách Slovenska a Česka v modernej gymnastike, ktoré sa uskutočnili v dňoch **2. - 3. apríla** v športovej hale Mladost' v Bratislave, získala moderná gymnastka Charmu Prešov Jana Duchnovská vo viacboji striebornú medailu. V cvičeniach s kužeľmi, loptou a obručou získala striebro, zostava so stuhou bola bronzová. Vybojovala si tak nomináciu na majstrovstvá Európy.

V dňoch **16. – 17. apríla** získala na medzinárodných pretekoch moderných gymnastiek o Dunajský pohár v Bratislave moderná gymnastka Charmu Prešov Jana Duchnovská bronzovú medailu.

Moderná gymnastka Charmu Prešov Jana Duchnovská sa v dňoch **27. - 29. mája** zúčastnila majstrovstiev Európy v bieloruskom Minsku. Medzi seniorkami v súťaži družstiev skončila na 22.mieste, vo viacboji skončila v kvalifikácii na 61. mieste.

13. MOTORIZMUS

V dňoch **8. - 9. júla** si prešovská posádka Igor Drotár, Vladimír Bánoci na podujatí majstrovstiev Slovenska v rely v Lubeníku vyjzdila na vozidle Subaru Impreza WRC v absolútnom poradí bronzovú priečku.

V dňoch **9. - 10. júla** sa pred mestskou halou v Prešove konali ďalšie preteky seriálu majstrovstiev Slovenska v supermoto v šiestich kategóriách. V kategórii Prestige zvíťazil Michal Solík z Partizánskeho (Husaberg), tretí skončil Prešovčan Ján Mikulák na Yamahe.

8. októbra sa v Trebaticiach uskutočnili posledné preteky motokárovej sezóny na Slovensku (Open Cup 2011), po ktorých bývalý vicemajster Slovenska Peter Kočiš st. obsadil celkovo 4.miesto.

14. PLÁVANIE

1. júna sa v Prešove uskutočnil Európsky plavecký deň, ktorého cieľom bolo prilákať do bazénov a kúpalísk čo najviac plavcov, ktorí by odplávali 100 m voľným spôsobom. Podujatia sa zúčastnilo 667 plavcov, celkovo sa projektu zúčastnilo 17 miest a obcí zo Slovenska, Estónska a Česka.





15. PLÁŽOVÝ FUTBAL A HÁDZANÁ

V dňoch **25. – 26. júna** sa v areáli letného kúpaliska na Sídlišku III. v Prešove uskutočnil piaty ročník 3b plážového futbalu Prešov 2011. Na turnaji sa v ťažkých bojoch na piesku predstavilo dvadsaťjeden družstiev. Vo finále zvíťazili Deli Pizza Beach Boys na Jedáľňou Mirka 3:1.

V dňoch **9. - 10. júla** sa v areáli letného kúpaliska na Sídlišku III. v Prešove uskutočnil 17. ročník turnaja 3b plážová hádzaná, na ktorom sa zúčastnilo 8 družstiev. Vo finále zvíťazili extraligisti Tatrana Prešov nad Fakultou športu PU v Prešove 2:1.

20. augusta sa v areáli letného kúpaliska na Sídlišku III. v Prešove uskutočnil tretí ročník turnaja priateľov plážovej hádzanej Handball Prešov Beach 2011. Víťazom sa stalo družstvo Bad boys.

16. PRETLÁČANIE RUKOU

Dominik Glod z klubu AWK Prešov si z majstrovstiev sveta v armwrestlingu, ktoré sa konali od **28. novembra do 4. decembra** v Kazachskej Almate, doviezol striebro a bronz. V súťaži juniorov získal striebro v súperení pravou rukou a bronz ľavou rukou.

17. STOLNÝ TENIS

Triumfom slovenského reprezentanta Ľubomíra Pišteja sa skončilo **10. septembra** v Prešove tretie a zároveň predposledné podujatie 14. ročníka súťaže o Slovenský pohár v stolnom tenise mužov. Prešovský rodák v službách francúzskeho tímu S.A.G. Cestas si na 57. ročníku medzinárodného stolnotenisového turnaja o Pohár duklianskych hrdinov, ktorý bol zároveň Memoriálom Vincenta Buranovského, poradil v rozhodujúcej časti vyraďovacej fázy s Tiborom Bednárom z Nižnej a s Ukrajincom Valerijom Rakovom z českého klubu Agrotec Hustopeče. Pištej zvíťazil v semifinále nad Bednárom hladko 3:0 a vo finále nad Rakovom tesne 3:2.

18. STREĽBA

27. augusta sa v Domaniži konali majstrovstvá Slovenska v streľbe z malokalibrových zbraní v kategóriách junióri a kadeti. Zlaté medaily získali Katarína Dujavová, Dominika Škotková a Nikola Kubíková, striebro Kubíková, bronz Tatiana Kiovská, Katarína Cabanová, všetko strelkyne ŠKP Prešov. Hudáková Slavomíra z klubu Solivar Prešov získala striebro.

19. ŠACH

V dňoch **31. marca až 7. apríla** sa v Sliači uskutočnili majstrovstvá Slovenska v šachu mládeže. V kategórii mladších dorasteniek sa majsterkou Slovenska stala Zuzana Košelová z TJ Slávia PU Prešov so ziskom 6 bodov

7. mája sa v Metodicko-pedagogickom centre na Ul. Tarasa Ševčenka v Prešove uskutočnil 6. ročník šachového turnaja Memoriál Alfréda Rochlitz. 51 šachistov hralo v dvoch kategóriách. V kategórii pamätníci zvíťazil MUDr. Mário Kríž, ktorý získal v 6 partiách 5,5 bodu, medzi žiakmi vyhral Štefan Straka so ziskom 6 bodov zo 7 partií.

Od **30. júla do 6. augusta** sa v Prešove uskutočnil medzinárodný šachový turnaj Prešov open 2011, ktorého sa zúčastnilo 67 šachistov zo štyroch krajín. Víťazom sa stal Štefan Fedorko z Bardejova so ziskom sedem bodov v deviatich partiách, najúspešnejšou ženou sa stala Zuzana Košelová (Slávia PU Prešov) so ziskom 4,5 bodu.





V brazílskom Caldas Novas sa v dňoch **17. - 27. novembra** konali Majstrovstvá sveta mládeže v šachu. V kategórii U14 získal Martin Ištoňa zo ZŠ Sibírska v Prešove 4,5 bodu z 9 možných a obsadil 68. miesto, Zuzana Košelová v kategórii U16 získala tiež 4,5 bodu z 9 možných a obsadila 36. miesto.

20. TAEKWONDO

Taekwondisti ŠK Taekwon-Do Ge-Baek Prešov si úspešne počínali na ôsmom ročníku Best of the best Ríčany 2011 na **začiatku apríla**. Desiati pretekári získali spolu 13 zlatých, 6 strieborných a 5 bronzových medailí a dve prvé miesta v kategórii Best of the best. V seniorskej kategórii získal Tomáš Gajdoš štyri tituly, Veronika Balážová tri tituly a jedno striebro, Patrik Petro striebro a bronz, Marcel Petro bronz. Ďalšie medailové umiestnenia získali Jakub Tomáš, Tomáš Gaál, Samuel Olejár, Katarína Belušková, Michal Beluško, Jakub Magda.

Od **20. do 23. októbra** sa v Bratislave uskutočnili 17. juniorské a 26. seniorské majstrovstvá Európy v Taekwon-Do ITF, ktorých sa zúčastnilo 11 členov ŠK Ge-baek Prešov. Seniorka Veronika Balážová získala v disciplíne tul 1.dan striebro, v prerážacích technikách bronz, senior Tomáš Gajdoš v špeciálnych technikách striebro. V ženskom tíme štartovali aj Prešovčanky V.Balážová, Lenka Palaščáková, Frederika Ivanocová a náhradníčka Veronika Červená. V tímových súborných cvičeniach tul 1. dan a v špeciálnych technikách získali slovenské reprezentantky bronzové medaily.

21. TURISTIKA

Odbor turistiky Klubu slovenských turistov oslávil v **septembri** 50. výročie svojho vzniku. Turistický oddiel Spartak ZVL Prešov bol založený vo firme ZKL (terajšie ZVL) a jeho prvým predsedom bol Albert Halahyja.

22. VOLEJBAL

26. februára zvíťazili volejbalisti TJ Slávia VK PU Mirad Prešov v zápase posledného desiateho kola nadstavbovej časti extraligy v skupine o 5. až 10. miesto nad Spartakom Myjava 3:1, obsadili konečné deviate miesto a čakala ich prelínacia súťaž.

Úradujúci volejbalový vicemajster namiesto účasti v európskej lige zachraňoval aspoň tú slovenskú. Podarilo sa mu to až v baráži na **začiatku apríla**. Extraligu priamo opustil posledný Púchov, Prešov šiel do baráže z predposledného miesta. Prelínacia súťaž mu vyšla. Na prvom turnaji v Komárne zdolal domáci celok 3:2, Vranov nad Topľou 3:2 a podľahol Zvolenu 1:3. Následne na domácej pôde vyhral všetky tri zápasy. Najprv zdolal Vranov 3:0, potom Komárno 3:1 a v poslednom zápase dvoch už istých postupujúcich z prelínacej časti porazil Zvolen 3:1.

V dňoch **30. apríla – 1. mája** získali volejbaloví juniori TJ Slávia VK PU Mirad Prešov na majstrovstvách Slovenska v hale PU strieborné medaily. Zlato patrilo juniorom Trenčína.

V dňoch **10. - 11. decembra** prehrali volejbalisti TJ Slávia VK Mirad PU Prešov v záverečných zápasoch základnej časti extraligy volejbalistov s mužstvami VK Ekonóm SPU Nitra 1:3 a Slávia Svidník 0:3. V tabuľke obsadili s ôsmimi výhrami a ôsmimi prehrami záverečné 4. miesto.

23. INÉ ŠPORTOVÉ UDALOSTI

V historickej sále Čierneho orla v Prešove sa **20. januára** uskutočnilo slávnostné vyhlásenie jubilejného 50. ročníka ankety Najúspešnejší športovci a športové kolektívy Prešova za rok 2010. Zároveň pri príležitosti významného medzníka tradičnej ankety z iniciatívy odboru školstva, kultúry a športu Mestského úradu v Prešove zriadili Športovú sieň slávy mesta Prešov a včera do nej uviedli prvého člena.

Jubilejný ročník tradičnej a populárnej ankety prial hlavne hádzanárom. Najúspešnejším športovcom mesta Prešov za rok 2010 sa stal tvorca hry Alexander Radčenko, hádzanár Tatrana Prešov.





Kolektívom dospelých jednoznačne dominoval majster Slovenska, víťaz Slovenského pohára, premiérovho bronzový v silnej maďarskej Budapest Bank Lige, účastník základnej skupinovej fázy Ligy majstrov, Tatran Prešov, do Športovej siene slávy uviedli hádzanárskeho majstra sveta z roku 1967 Rudolfa Horvátha.

Laureáti bez určenia poradia:

Radoslav Antl - hádzanár Tatrana Prešov

Veronika Balážová - taekwondistka ŠK Taekwon-Do Ge-Baek Prešov

Igor Drotár - Vladimír Bánoci - motorizmus, Rally Systém Slovakia Prešov

Jana Duchnovská - moderná gymnastka Charmu Prešov

Dominik Glod - pretláčanie rukou AWK Prešov

Milan Pribula - jazdectvo, parkúrové skákanie JK Pribula

Jennifer Risper - basketbalistka BK PU Bemaco Prešov

Alžbeta Segedyová - športová aerobička a gymnastka KGŠ TJ Slávia PU Prešov

Vladimír Závada - bedmintonista Badminton klubu Prešov

Zvláštna cena:

Stanislav Šesták

Odchovanec prešovského futbalu reprezentoval Slovensko na majstrovstvách sveta v roku 2010 v Južnej Afrike. Naša krajina mala na svetovom šampionáte premiéru.

Sieň slávy:

Do Športovej siene slávy mesta Prešov bol uvedený Rudolf Horváth, hádzanársky majster sveta z roku 1967.

Najúspešnejšie kolektívy dospelých:

1. hádzanári Tatrana Prešov

2. basketbalistky BK PU Bemaco Prešov

3. volejbalisti TJ Slávia VK PU Mirad Prešov.

Najúspešnejšie kolektívy mládeže bez určenia poradia

hádzanári - mladší dorastenci Tatrana Prešov

športové strelkyne ŠSK ŠKP Prešov – Sekčov

volejbalisti - kadeti TJ Slávia VK PU Mirad Prešov.

Hľadisko historického Divadla Jonáša Záborského v Prešove zaplnili **3. februára** podvečer športovci, tréneri, funkcionári a ich hostia. Konal sa slávnostný akt vyhlasovania výsledkov tradičnej ankety Najúspešnejší športovci a športové kolektívy Prešovského samosprávneho kraja za rok 2010.

Najúspešnejší športovec PSK za rok 2010:

Alexander Radčenko - hádzaná, Tatran Prešov

Tridsaťsedemročný hádzanár vyrastal v ruskom SKIF Krasnodar, hrával za Rostov na Done, odkiaľ šiel za legionárskym chlebičkom do HC Baník OKD Karviná. V roku 2001 prijal české občianstvo. Okrem Prešova hrával za talianske tímy Conversano a Italgest Casarano, v Nemecku za MT Melsungen, Česko reprezentoval na dvoch európskych a jednom svetovom šampionáte. Keď ŠK Farmakol Tatran Prešov hral prvý ročník spoločnej česko-slovenskej Handball International League, prišiel do Prešova na obdobie od januára do júla 2003. Do Tatrana Prešov sa vrátil v júli 2007 a len pred pár dňami predĺžil kontrakt s ním o ďalší rok. Spojka svetových kvalít, je tvorcom hry so skvelým citom pre prihrávku. Je výraznou oporou majstrovského Tatrana Prešov, s ktorým dosiahol aj minulý rok významné úspechy v slovenskej extralige, Slovenskom pohári, maďarskej Budapest Bank Lige a v prestížnej Lige majstrov. Na ihrisku je pravou rukou trénera Rastislava Trtíka, uznávanou osobnosťou aj mimo neho.

Laureáti bez určenia poradia:

Radoslav Antl - hádzaná, Tatran Prešov





Uznávaná veličina z prešovskej Tatran handball arény. Skúsené ľavé krídlo, vychýrený kanonier, lámač streleckých rekordov. Slovenský reprezentant, účastník dvoch MS a ME, vyhlásený za najlepšieho hráča slovenskej extraligy za rok 2010.

Martin Bajčičák – klasické lyžovanie, Stredisko štátnej športovej reprezentácie Ministerstva vnútra SR Štrbské Pleso

Tradičný účastník našej ankety. Štartoval na Zimných olympijských hrách v kanadskom Vancouveri. Úspešne reprezentoval Slovensko aj v konkurenciou nabitých pretekoch Svetového pohára.

Igor Drotár - Vladimír Bánoci - motorizmus, Rally Systém Slovakia Prešov

Aj roku 2010 jazdila známa prešovská posádka, ktorá sa radí už k legendám motoristického športu na Slovensku, spolu aj individuálne. Igor Drotár so spolujazdcom Vladom Bánocim a Škodou Fabia WRC na medzinárodných majstrovstvách Slovenska rely v skupine A, trieda WRC, skončili druhí, vyhrali Rally Prešov. Igor Drotár získal titul medzinárodného majstra Slovenska pretekov automobilov do vrchu v skupine A, trieda WRC, v tej sa stal aj majstrom Česka, v pretekoch ME skončil druhý.

Peter Hámor – horolezectvo, Poprad

Svetoznámy horolezec. V apríli minulého roku sa blysol pozoruhodným zdolaním vrcholu himalájskej Annapurny (8091 m) mimoriadne náročnou severnou stenou.

Michal Hlinka – kulturistika, Športový klub mesta Stará Ľubovňa

Na nominačných pretekoch v Trnave i na Tatranskom pohári v Poprade si počínal veľmi dobre. Výkonmi si vybojoval účasť na majstrovstvách sveta v Dubaji, na ktorých v kategórii do 85 kilogramov získal cennú striebornú medailu.

Júlia Kostúrová – silový trojboj, Klub silového trojboja a kulturistiky Matej Bardejov

Je majsterkou sveta žien v silovom trojboji v hmotnostnej kategórii do 75 kg výkonom 575 kg (drep 240, tlak 150, mŕtvy ťah 185), majsterka Európy žien v tlaku na lavičke do 75 kg výkonom 132,3 kg.

Andrea Krišandová – džudo, MŠK Vranov nad Topľou

Na Letných olympijských hrách mládeže v Singapure získala v miešanom tíme džudistov Essen pre Slovensko historicky prvú zlatú medailu. Na Európskom mládežníckom festivale v Tampere skončila v džude do 52 kg tretia, v tejto kategórii vyhrala TOP European v Záhrebe.

Marcel Matej - silový trojboj, Klub silového trojboja a kulturistiky Matej Bardejov

Majster sveta v tlaku na lavičke v hmotnostnej kategórii do 100 kilogramov výkonom 290 kg, majster Európy v tlaku na lavičke do 90 kg, pričom výkonom 280 kg vytvoril nový európsky rekord. V absolútnom poradí bez rozdielu hmotností na ME tretí.

Jana Purdjaková - kulturistika, Klub kulturistiky STAR Poprad

Najlepšia slovenská kulturistka sa stala v minulom roku majsterkou sveta v súťaži žien.

Najúspešnejší kolektív dospelých PSK za rok 2010:

Tatran Prešov – hádzaná

Mužstvo z prešovskej Tatran handball arény štartuje v slovenskej extralige, maďarskej Budapest Bank lige - Pohári priateľstva. Na Slovensku je suverénom, obhájilo majstrovský titul, vyhralo Slovenský pohár, v premiérovom štarte v Budapest Bank Lige skončili slovenský šampión za špičkovým európskym celkom MKB Veszprém a druhým, Pick Szeged na skvelom treťom mieste. Tatran Prešov po víťazstve na kvalifikačnom turnaji v rakúskom Bregenzi postúpil do základnej skupinovej fázy Ligy majstrov a v skupine D súperí s takými hádzanárske veľikánmi ako nemecký HSV Hamburg, francúzsky Montpellier HB či MKB Veszprém. Trénerom mužstva bol Rastislav Trtík.

Ocenené kluby bez určenia poradia:

VK Chemes Humenné – volejbal

Humenčania druhý raz po sebe sa stali majstrami Slovenska, prebojovali sa do finále Slovenského pohára. Vo Final GM Capital Challenge Cupe sa prebojovali do osemfinále, kde ich po domácej výhre 3:2 a prehre vo Francúzsku 0:3 vyradil Stade d Poitiers. Napriek tomu je to historicky najväčší úspech volejbalistov Chemesu. Tréner: Richard Vlkolinský.

BK Bemaco Prešovská univerzita v Prešove – basketbal

Prešovské basketbalistky príjemne prekvapili. V premiérovej sezóne 2008/2009 obsadili v slovenskej extralige šieste miesto, no v nasledujúcej sa už radovali zo strieborných medailí. Na medzinárodnej scéne zaknihovali prenikavý úspech, boli finalistkami Stredoeurópskej ligy. Tréner: Jozef Rešetár.





Najúspešnejšie kolektívy mládeže PSK za rok 2010:

VK Prešovská univerzita Mirad Prešov – volejbal

Kadeti prešovského volejbalového klubu získali na majstrovstvách republiky strieborné medaily.

Tréner: Martin Cihon.

ZK Vihorlat Snina – zápasenie

Dorastenci klubu na majstrovstvách Slovenska v zápase vo voľnom štýle získali strieborné medaily.

Tréneri: Erik Cap, Peter Handra.

Tatran Prešov – hádzaná

Mladší žiaci prešovského Tatrana na slovenskom hádzanárskom šampionáte obsadili tretie miesto.

Tréner: Peter Krajč.

Zvláštne ocenenia:

Cena predsedu PSK Petra Chudíka

Jozef Štec - atlét, lyžiar, horolezec

Aj v úctyhodnom veku 75 rokov stále holdoval športovým aktivitám. Člen Klubu alpinistov prešovských C.A.P. Prešov, nositeľ Zlatého odznaku IAMES sa od mlada venoval ľahkej atletike, potom aj bežeckému lyžovaniu a horolezectvu. Na Bielej stope štartoval 37-krát, vystúpil napríklad na Matterhorn, Elbrus, Triglav, doma samozrejme na Gerlach. V roku 2010 vyhral Jarný beh Prešovom v kategórii nad 70 rokov, štartoval na Šebešskej sedemnástke, Pivovarsko-šarišskej hradnej sedemtisícovke, zvládol aj MMM v Košiciach a ďalšie významné bežecké podujatia na Slovensku.

Cena denníka KORZÁR:

Dajnis Kristopans - hádzaná

Cenu Výkonnostný vzostup roka 2010 bola udelená lotyšskému reprezentantovi, obliekajúcemu od leta predminulého roku dres majstrovského Tatrana Prešov. Za ten čas 215 cm vysoký, 135 kg vážiaci hádzanár spravil pozoruhodný výkonnostný skok. Z hráča, ktorému mnohí v Tatrane dlhú životnosť nedávali, rastie hádzanár, o ktorého sa trhajú manažéri viacerých popredných európskych klubov. Konkrétnu ponuku predostrel dokonca už aj najlepší svetový klub súčasnosti, líder nemeckej bundesligy HSV Hamburg. Práve na jeho pôde v zápase Ligy majstrov podal Dajnis Kristopans zatiaľ svoj životný výkon, za ktorý si vyslúžil veľkú poctu. Zaradili ho do aktuálne najlepšej sedmičky Ligy majstrov.

Najúspešnejšia škola v pôsobnosti PSK za rok 2010:

Stredná odborná škola technická Humenné

Volejbalové družstvo školy na majstrovstvách Slovenska stredných škôl vybojovalo zlaté medaily.

Najúspešnejší študenti škôl v pôsobnosti PSK za rok 2010:

Adam Vorobeľ

Člen ŠKM Stará Ľubovňa, študent Gymnázia Terézie Vansovej v Starej Ľubovni, na majstrovstvách sveta v karate získal striebornú medailu.

Dávid Bendík

Pretekár CVČ – PWL Giraltovce, študent Spojenej strednej školy Ľudmily Podjavorinskej v Prešove, je majstrom Slovenska i Európy v silovom trojboji GPC a WPC, v kategórii do 75 kg, európskym rekordérom v drepe výkonom 257, 5 kg.

Vyhodnotené základné školy - Pohár Olympijského klubu regiónu Prešov:

ZŠ Májové námestie Prešov, ZŠ Komenského Bardejov, ZŠ s materskou školou Koškovce okr. Humenné, ZŠ Nižná brána Kežmarok, ZŠ Školská Spišské Podhradie, ZŠ s materskou školou Komenského Poprad, Cirkevná spojená škola sv. Cyrila a Metoda Snina, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Komenského Sabinov, ZŠ Mlynská Stropkov, ZŠ Komenského Svidník, ZŠ Bernolákova Vranov nad Topľou.

16. apríla získala na 41. valnom zhromaždení SOV Cenu Vladimíra Černušáka (výročná cena pre jednotlivcov alebo kolektívy za propagáciu a šírenie olympijských myšlienok najmä v pedagogickom procese) za rok 2010 doc. Viera Bebčáková, prodekanka FŠ PU v Prešove.





9. júla bola v Liptovskom Mikuláši slávnosť odovzdávania cien Klubu fair play SOV za rok 2010. Za celoživotné pôsobenie v duchu fair play bola Čestným uznaním Klubu fair play SOV ocenená vysokoškolská pedagogička a dlhoročná významná členka Slovenskej olympijskej akadémie docentka Viera Bebčáková. Diplom Klubu fair play SOV za propagáciu myšlienok v duchu fair play si prevzala telovýchovná pedagogička, trénerka a medzinárodná rozhodkyňa športovej gymnastiky Kvetoslava Perečinská. Obidve ocenené pôsobili na Fakulte športu PU v Prešove.



VII. JUBILEÁ, VÝROČIA, VÝZNAMNÉ UDALOSTI

V Prešove na **začiatku januára** žilo 10 občanov, ktorí už oslávili sté narodeniny. Zaujímavosťou bolo, že v tomto výnimočnom "klube" boli len samé dámy. Ako posledná k nim hneď na začiatku roka pribudla Margita Mareková, ktorá oslávila toto významné životné jubileum **2. januára**. Pani Mareková bola vitálna, ešte stále pomerne samostatná žena, ktorá bývala posledné roky u svojej dcéry v byte na Sabinovskej ulici. Tešila sa štyrom deťom, desiatim vnúčatám, dvanástim pravnúčatám a prvému prapravnúčatú.

Dcéra oslávenkyne Matilda Vaňová o svojej matke prezradila, že je stále vitálna, treba jej síce pomáhať pri hygiene, ale stále sa sama prejde po byte, občas si niečo prečíta a pozrie televíziu.

Za dobré zdravie vďačila nemalou mierou obetavej starostlivosti svojich najbližších. Storočná starenka sa narodila vo Veľkom Slivníku. Od štrnástich rokov žila na Solivare. Po celý život pôsobila ako žena v domácnosti. Najprv vychovávala svoje deti, neskôr sa starala o vnúčatá a pravnúčatá. Aby odľahčila pracujúcim deťom, vnúčatá k nej chodievali na týždňovky. Pamäť jej podľa príbuzných slúžila už striedavo. Rodina starú a prastarú mamu vzorne navštevovala.

Priveľký ruch storočnej babičke nerobil dobre. Napriek tomu, že gratulanti z radnice prišli načas, neubránila sa povzdychu: "Šak to horši jak čekac na plebana". Kým M. Marekovú väčšina príbuzných oslovovala "babka", pravuk Roland si vychutnával oslovenie "prababka". V rodinnom albume M. Marekovej bola vzácnosťou každá fotografia. Keďže jej život bol bohatý na udalosti, veľa vzácných okamihov sa jednoducho nedochovalo. Tak to bolo aj so svadobnou fotografiou. Pre pohnuté časy si ju s manželom od fotografa nevybrali. M. Marekovej tak ostala iba fotografia so snúbencom.

12. januára sa v zdraví dožil významného životného jubilea 70 rokov v minulosti známy hokejový brankár a neskôr tréner Jaroslav Hrabčák. Stále čulý a aktívny prešovský rodák presedlal nie tak dávno od hokeja k rýchlokorčuľovaniu.

Športovú kariéru začínal Jaroslav Hrabčák, familiárne prezývaný "Džipsi", v rodnom meste. V rokoch 1955 - 1968 chytal za Lokomotívu, Tatran, Duklu a ZPA Prešov, akurát počas dvojročnej základnej vojenskej služby hájil farby Dukly Bratislava. Z aktívnej hráčskej činnosti ho vyradilo vážne zranenie kolena. Na hokej však nezanevrel, presedlal na trénerskú dráhu. Na starosť si zobral prešovských žiakov. V roku 1972 bol jedným zo spoluzakladateľov športových hokejových tried na Slovensku. Pričinil sa o ich zriadenie aj v Prešove, konkrétne na ZŠ Československej armády. Zakladal aj hokejový klub v miestnej časti Solivar. V roku 1979 získal ukončením štúdia na FTVŠ Bratislava najvyššiu kvalifikáciu trénera hokeja. Od roku 1980 dlhých desať rokov trénoval mužstvo I. Slovenskej národnej hokejovej ligy VTJ Dukla Michalovce. Za jeho zásluhy mu bol v roku 1981 udelený titul Vzorný tréner. Z Michaloviec sa vrátil do Prešova, kde pôsobil pri extraligovom tíme seniorov ZPA Prešov, neskôr v tomto klube ako riaditeľ. V roku 1993 bol pri zakladaní Ženského hokejového klubu Šarišanka Prešov, pôsobil aj pri ženskej hokejovej reprezentácii Slovenska.

V roku 2005 založil v metropole Šariša rýchlokorčuľiarsky klub Finesport Prešov a roku 2009 Športový klub Akademik Prešov, v ktorom sa v pozícii riaditeľa a šéftrénera vedno so svojou dcérou Blankou Hympanovou starali o žiacku športovú akadémiu, oddiely rýchlokorčuľovania na krátkej dráhe, výučbu korčuľovania na ľade i na kolieskových korčuľoch. Pri príležitosti 80. výročia organizovaného ľadového hokeja na Slovensku ocenili Jaroslava Hrabčáka Zlatým odznakom Slovenského zväzu ľadového hokeja.

19. januára oslávil 70. narodeniny významný prešovský sochár Dušan Pončák. Rodák z Považskej Bystrice študoval na VŠVU v Bratislave u prof. F. Štefunka a prof. R. Pribiša. Venoval sa najmä komornému sochárstvu, kresbe, maľbe. Realizoval tiež viacero diel monumentálneho charakteru – pamätníky, parkové plastiky, pamätné dosky. V DJZ v Prešove realizoval monumentálny reliéf s divadelnou tematikou v mramore. Dušan Pončák patril k významným predstaviteľom súčasného sochárstva na Slovensku a na jeho profilácii sa podieľal osobitým spôsobom.

7. februára oslávil 70. narodeniny volejbalový zanietenec Juraj Kmec. Volejbal hral za TJ Tatran Prešov a TJ Poľnostav Prešov, venoval sa rozhodcovskej činnosti.



10. februára zomrel vo veku 82 rokov bývalý vynikajúci futbalový brankár Tatrana Prešov v prvej československej lige, tréner a pedagóg Gejza Sabanoš.

17. februára sa dožil 50 rokov majiteľ hádzanárskeho klubu Tatrana Prešov Miloslav Chmeliar, ktorý už 10 rokov sponzoroval prešovskú mužskú hádzanú, ktorú zachránil a dostal k úspechom na slovenskej aj medzinárodnej scéne.

Významný vedec, ukrajinja prof. PhDr. Mikuláš Mušinka, DrSc., autor množstva vedeckých štúdií a nositeľ viacerých ocenení oslávil **20. februára** 75. narodeniny. Rodený Kurovčan po štúdiu na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove pokračoval v štúdiách ruského jazyka a literatúry v Prahe. Na štátnej univerzite v Kyjeve študoval folkloristiku, ukrajinjistiku v Mníchove. Pracoval ako vedecký pracovník na prešovskej univerzite. Od roku 1973 do roku 1990 bol politicky perzekvovaný, preto pracoval ako pastier dobytky či ako kurič v kotolni. Od roku 1990 do roku 2002 pôsobil na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove, neskôr (od r.1997) Prešovskej univerzity v Prešove ako vedúci vedecko-výskumného oddelenia ukrajinjistiky, do roku 2004 ako vedecký pracovník oddelenia etnológie Katedry slovenských dejín a archívniectva. V roku 1999 získal titul univerzitný profesor. Je akademikom Národnej akadémie vied Ukrajiny, doctor honoris causa Národnej univerzity v Užhorode a čestný profesor Štátnej univerzity v Kamjanci Podilskom v Ukrajine. Je členom viacerých významných združení a redakčných rád odborných publikácií, stal sa zakladateľom a predsedom Asociácie ukrajinjistov Slovenska a Ševčenkovej vedeckej spoločnosti na Slovensku. Napísal množstvo knižných publikácií a zborníkov, vedeckých štúdií, vedecko-populárnych článkov a recenzií. Získal viacero ocenení, okrem iného aj Rád prezidenta Ukrajiny Za zásluhy. Primátor Pavel Hagyar ho 17.februára odmenil Cenou primátora mesta.

Stretnúť ho bolo možné donedávna skoro na každom športovom podujatí v Prešove. Jozef Jusko sedával pravidelne na tribúne futbalového štadióna Tatran Prešov, zašiel do športovej haly Prešovskej univerzity sledovať súboje pod vysokou sieťou, zimný štadión na hokej, v starých zlatých časoch prešovského športu nechýbal na mužskom či na ženskom basketbale, vodnom póle, ženskej hádzanej. Najmilším zo všetkých športov mu však bola hádzaná, ktorú v Tatrane Prešov hrával aktívne v rokoch 1960 - 1973 s jedinou prestávkou, keď počas základnej vojenskej služby obliekal dres druholigovej Dukly Pezinok. V podstate druholigová hádzanárska scéna bola tou, na ktorej sa najväčšími prezentoval. V spomenutých rokoch bola prešovská mužská hádzaná na československom výšni a konkurencia v Tatrane nesmierne silná. Napriek tomu sa mohol popýšiť piatimi štartmi v najvyššej československej súťaži hádzanárov.

Béčko Tatrana Prešov, za ktoré pravidelne hrával na poste spojky a v prípade potreby aj pivota, sa držalo stále na vrchole. Ako rezerva prvotligistu však vyššie nemohla. "Boli to krásne časy," neraz spomínal a niekdajších spoluhráčov aj menoval. Partiu tvorili napríklad aj takí výborní hráči ako Vasil Greňo, Emil Mikluš, Edo Weiss, Dušan Semko, Juraj Zavadinka, Vilo Lafko, Fero Sajdák, Joky Stančák, Jožko Durlák, Fero Magáč. Viacerí sa neskôr presadili v ligovom tíme Tatran, ďalší zase v iných kluboch.

Po skončení aktívnej hráčskej činnosti ostal hádzanej verný ďalších pätnásť rokov ako funkcionár. Bol predsedom Okresného zväzu hádzanej v Prešove, popredným činovníkom v hádzanárskom Tatrane.

Aj keď časom zanechal i túto dobrovoľnú robotu, k športu mal stále blízko. K svojej najväčšej láske dovedol aj jedného zo svojich synov Erika, ktorý bol brankárom prešovského Tatrana aj trnavskej Lokomotívy. Okrem športových zastával v minulosti aj významné spoločenské funkcie. Žiaľ, **2.februára** vo veku 66 rokov dotýklo srdce šport milujúceho výborného človeka a skvelého priateľa Jozefa Juska.

V Divadle Alexandra Duchnoviča v Prešove bol **11. marca** spomienkový koncert a výstava pri príležitosti 150. výročia úmrtia ukrajinského básnika a maliara Tarasa Ševčenka. Koncert bol spojený s výstavou kníh a výtvarných diel. V rámci programu vystúpil amatérsky umelecký súbor z obce Rešov (okres Bardejov), súbor Karpatanin a študenti z prešovského Gymnázia T. Ševčenka s vyučujúcim jazykom ukrajinským. Na výstave bolo okolo 50 kníh od Ševčenka zo zbierky akademika Mikuláša Mušinku, ktorý mal najväčšiu zbierku Ševčenkových kníh na Slovensku. Mal vyše tristo jeho diel, najstaršia bolo z roku 1840. Už ako desaťročný chlapec doma mame a jej





kamarátkam čítal z jeho básní a im sa to veľmi páčilo, pretože im to pripomínalo domov, Ukrajinu. Generálnej konzulke Ukrajiny Ol'he Benč tvorba a osobnosť Ševčenka pripomína Ľudovíta Štúra.

21. marca oslávil 60.narodeniny vynikajúci futbalista a tréner Jozef Bubenko. V drese prešovského Tatrana odohral 277 prvoligových zápasov, dal v nich 67 gólov. Obsadil v prvej československej lige v sezóne 1972/73 druhé miesto, reprezentoval v olympijskom tíme Československa. Výrazné úspechy dosiahol ako tréner na Slovensku a v Grécku.

31. marca zomrel vo veku nedožitých 74 rokov bývalý vynikajúci futbalista Tatrana Prešov Anton Kozman. V drese Tatrana sa tešil z druhého a tretieho miesta v prvej československej lige, reprezentoval v juniorskom výbere Československa. Vo svojej kariére hrával prvú ligu za Jednotu Košice, Lokomotívu Košice a Tatran Prešov, odohral vyše 160 stretnutí.

Helena Krajčiová sa **4. apríla** dožila krásnych 102 rokov. Pri tejto príležitosti zablahoželal našej vitálnej Prešovčanke aj primátor Pavel Hagyar. V úvode návštevy v Dome ošetrovateľskej starostlivosti Gabriela primátor oslávenkyni zaprial hlavne veľa zdravia a to, že sa ženy dožívajú dlhšieho veku, považoval za akúsi božiu spravodlivosť. Podľa slov pani Krajčiovej, recept na dlhovekosť nemá, avšak jej dcéra Gertrúda Svrčeková prezradila, že mamička žila veľmi striedmo, zdravo sa stravovala, veľa športovala a pomáhala komu sa len dalo. Vitálnu Prešovčanku opísala aj Viera Stanková, vrchná sestra zariadenia, ako veľmi zhovorčivú: „neustále je v pozornosti nášho ošetrojúceho personálu, sociálnych pracovníčok, ktorým stále porozpráva príhody z minulosti, z jej detstva“.

Helena Krajčiová mala dve deti a spolu s vnúčatami ju pravidelne chodili navštevovať. A akou mamou je pani Helena? Pre dcéru tou najlepšou. Podľa dcéry bola veľmi obetavá i pracovitá. Mnohým veciam deti naučila. Viedla nich k športu, k umeniu i skromnosti. S bratom sa narodili cez vojnu. Žili veľmi skromne, ale vždy mali to, čo potrebovali. Helena Krajčiová pracovala ako predavačka a vedúca v obchode v textilnom priemysle.

6. apríla sa dožil dlhoročný telovýchovný, športový a futbalový funkcionár Štefan Tomašík 80 rokov. Popri aktívnej hráčskej činnosti sa venoval aj organizátorskej a funkcionárskej práci, bol vedúcim tajomníkom OV ČSZTV v Prešove, niekoľko rokov bol aj predsedom TJ Tatran Prešov.

8. apríla oslávil prešovský športovec 20.storočia futbalový reprezentant Ladislav Pavlovič 85 rokov. Ako 17-ročný začal futbalovú kariéru v dorasteneckom celku Slávie Prešov. V najvyššej československej futbalovej súťaži sa stal dvakrát kráľom ligových strelcov, v ligovom ročníku 1963/64 bol piaty najlepší ligový strelec v Európe. Odohral 347 ligových zápasov, v ktorých strelil 164 gólov. Reprezentačný dres obliekol v 14 stretnutiach, dal dva góly. Jeden v roku 1960 v Marseille, kde skončil s mužstvom Československa na treťom mieste v Pohári národov, ktorý bol neoficiálnymi Majstrovstvami Európy. Počas celej kariéry nebol vylúčený, bol držiteľom Ceny fair play Slovenského olympijského výboru a futbalovej Ceny fair play MUDr. Ivana Chodáka. Zaslúžilý majster športu bol držiteľom titulu Vzorný tréner.

13. apríla oslávila Emília Jurčíková, sólistka spevohry (alt) DJZ v Prešove 75 rokov. Ako členka zboru bola prijatá do DJZ v roku 1960, v roku 1977 sa z nej stala sólistka spevohry. Stvárnila menšie postavy v operetách, muzikáloch i hudobných komédiách. Ako sólistka vytvorila niekoľko veľmi úspešných postáv so zmyslom pre komediálny žáner i hereckú nadsázku. V roku 2006 dostala Cenu Literárneho fondu za celoživotné dielo v oblasti divadla a rozhlasu.

Mestská polícia v Prešove mala **15. apríla** 20. výročie svojho vzniku. Policajti sa rozhodli tento sviatok osláviť spolu s Prešovčanmi. Pri tejto príležitosti policajti všetky priestupky, pri ktorých by za normálnych okolností udelili blokovú pokutu, riešili len napomenutím. Mesto Prešov vytvorilo mestskú políciu ako jedno z prvých miest na Slovensku. Stalo sa tak 15. apríla v 1991, v roku, keď prešovskí poslanci prijali uznesenie o vytvorení mestskej polície. Zároveň vymenovali prvého náčelníka, ktorým bol Marián Očkovič. Po dvadsaťročnom pôsobení mala mestská polícia v meste nezastupiteľné miesto.





23. apríla oslávil 60.narodeniny MUDr.Stanislav Baloga, dlhoročný primár oddelenia telovýchovného lekárstva, ktorý zavádzal nové metódy funkčnej diagnostiky a získaval nové poznatky v oblasti biochémie športového zaťaženia. Pracoval pri mládežníckych futbalových a hádzanárskejších družstvách Tatрана Prešov. V rokoch 1998 až 2004 bol lekárom futbalových mládežníckych družstiev Slovenska od 15 do 19 rokov.

23. apríla oslávil osemdesiate narodeniny Štefan Múdry. Ako šofér autobusu jazdil s futbalistami Tatрана Prešov 14 rokov, od roku 1978 bol dlhoročným správcom futbalových ihrísk Tatрана.

29. apríla oslávil 60. narodeniny bývalý dlhoročný mládežnícky futbalový tréner v Tatrane Prešov PaedDr. Peter Majer. Pod jeho vedením získali starší dorastenci Tatрана majstrovské tituly Slovenska aj Československa. Pracoval niekoľko rokov ako tréner mládežníckych reprezentačných tímov Československa. Bol členom trénersko-metodickej aj technickej komisie SFZ. V roku 1991 získal licenciu Európskej trénerskej únie.

1. mája oslávil 70. narodeniny bývalý výborný hádzanár Tatрана Prešov Ján Fecko. Za Tatran odohral 16 sezón väčšinou na poste pivota, získal dva tituly majstra Československa.

3. mája zomrel vo veku 91 rokov významný slovenský etnograf, múzejník telom i dušou, pedagóg, osvetový pracovník, poradca vo folklórnom hnutí, metodik pre obecné kroniky, člen Národopisného odboru Matice slovenskej PhDr.Ján Koma, CSc. Bol tajomníkom dekanstva Filozofickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave, zastával funkciu asistenta. Po februári 1948 bol z fakulty prepustený, pracoval ako psychológ na Psychotechnickom ústave v Košiciach, bol riaditeľom Šarišského múzea v Bardejove, neskôr až do dôchodku bol etnografom v Krajskom múzeu v Prešove.

6. mája sa dožil 70 rokov bývalý dlhoročný predseda cyklistického oddielu Lokomotíva Prešov Ing.Juraj Kollár. Zaslúžil sa o výstavbu cyklistického velodrómu i veľkú popularizáciu cyklistiky v Prešove. Počas jeho 26-ročného pôsobenia na čele oddielu získali prešovskí cyklisti 16 titulov majstrov republiky.

17. mája oslávil 70. narodeniny bývalý úspešný pretekár, tréner a funkcionár Lokomotívy Prešov Július Mihalič. Podieľal sa na organizácii Pretekov mieru, pretekov Okolo Slovenska, majstrovstiev Slovenska , Československa a pohárových súťaží.

Na **konci mája** oslávil 75. narodeniny dlhoročný pedagóg Milan Maľar, ktorý patril medzi zanietých organizátorov športových, telovýchovných a hlavne atletických podujatí v našom regióne.

V **máji** oslávil 65.narodeniny bývalý výborný futbalista Tatрана Prešov, opora zadných radov Eduard Čabala. S Tatranom získal v prvej československej futbalovej lige druhé miesto, odohral v najvyššej súťaži 166 zápasov a dal v nich 5 gólov.

Vo veku 82 rokov zomrel **12. júna** dlhoročný člen spevohry, režisér a bývalý riaditeľ Divadla Jonáša Záborského v Prešove Ján Šilan. Narodil sa 6. mája 1929 v Jurgówe (dnes v Poľsku). V rokoch 1948 - 1952 pôsobil ako učiteľ na viacerých miestach Slovenska a ako spevák v SĽUK-u. Do prešovského divadla prišiel v roku 1952, kde prvých dvadsať rokov pôsobil ako sólista spevohry, súčasne aj ako jej dramaturg, režisér a umelecký šéf. Výrazne sa zaslúžil o to, aby v Prešove vznikla prvá špecializovaná budova divadla na Slovensku. Šilan z DJZ odišiel v roku 1992, naďalej však trvala jeho spolupráca so súborom a naštudoval tu niekoľko ďalších titulov. Zároveň sa spolu so svojou dnes už zosnulou manželkou Danielou Hivešovou Šilanovou výrazne podieľali na vzniku a rozvoji rómskeho Divadla Romathan v Košiciach.

V noci z **8. na 9. júla** zomrel vo veku 66 rokov bývalý prešovský hokejista Peter Čiernohorský. Po skončení aktívnej činnosti sa dal na trénerskú dráhu, viedol žiakov i dorastencov ZPA Prešov, bol tiež rozhodcom v 1.SNHL.





26. júla oslávil 65. narodeniny hádzanársky tréner Dušan Daniš. Trénoval prešovské hádzanárske ZVL, s ktorými získal titul majsteriek Československa. Federálny titul získal aj s hráčkami Šale, slovenský s hádzanárkami Šale, a Michaloviec.

28. júla oslávil 75. narodeniny Ivan Kunay, bývalý hádzanársky brankár Tatrana Prešov, s ktorým získal titul majstra Československa. V prvej lige odohral 150 zápasov, Československo reprezentoval v 12 zápasoch. Neskôr sa venoval trénerskej práci, mnoho rokov bol správcom hádzanárskeho hál Tatrana Prešov. Jeho pôsobenie v hádzanej bolo ocenené udelením titulu majstra športu.

28. júla oslávil 60. narodeniny bývalý vynikajúci futbalista Tatrana Prešov Mikuláš Komanický. S Tatrantom získal svoj najväčší úspech – druhé miesto v prvej československej lige. Za československú reprezentáciu odohral jedno stretnutie. Bol trénerom slovenskej futbalovej reprezentácie do 21 rokov, ako tréner pôsobil aj na Cypre. Vyštudoval Filozofickú fakultu UPJŠ v Prešove, najvyššiu trénerskú kvalifikáciu dosiahol na FTVŠ UK v Bratislave. Bol poslancom MsZ v Prešove aj PSK.

Nebol Prešovčan. Do srdca Šariša prišiel hrať futbalovú ligu zo severnej Moravy, hoci mal bližšie do ostravského Baníka. Počas vojenčiny mu však Prešov prirástol k srdcu viac, takže napokon sa stal natrvalo hráčom zeleno-bielych. Ako jediný sa zaslúžil aj o najväčšie úspechy Tatrana - dvakrát o ligové striebro. V roku 1965 ako hráč a o osem rokov neskôr ako Moravcov asistent. Tým futbalistom bol kráľ strelcov ročníka 1962/63 Karol Petroš, ktorý **4. augusta** oslávil 80 rokov. Sympatický pán či populárny Kajsi zažiaril pri takých strelcoch, akými boli Laco Pavlovič, Martinček, Gavroň a iní. Rodák z Vratimova dal v kráľovskom ročníku 19 gólov. Mal 32 rokov a posledný gól ho tešil o to viac, že si ním vyslúžil korunu v Brne pred domácim Lichtnéglom a Prešovu pomohol definitívne k záchrane.

Zapísal si ho v ročníku, v ktorom sa stal kráľom strelcov. Na bránu strelal rád od mladosti. V koncovke sa mu darilo aj po príchode do Prešova, ale - ako poznamenal - tréner Jozef Karel si urobil z neho žolíka pre mužstvo. Tak sa raz ocitol v strede poľa, inokedy v útoku alebo v obrane či na poste tvorivého hráča. Takmer celú hráčsku kariéru prežil v Prešove. V inej reči, bolo to plných 12 rokov. Počas nich precestoval s mužstvom takmer celú Európu, ale navštívil aj Kuvajt, Sudán či Libanon. Hoci v tých časoch z východu do reprezentácie bolo príliš ďaleko, raz sa dostal aj do B-mužstva, ktoré 8. júna 1955 hralo v Luxembursku s domácim áčkom 2:2, pričom v zostave nechýbal ani jeho klubový spoluhráč Semeši.

Populárny Kajsi, aj keď si vybral za jeseň svojho života Starú Ľubovňu, k Tatrantom mal stále vrely vzťah. Veď okrem úspechov, ktoré v jeho drese dosiahol, ani raz s Prešovom z ligy nevypadol, jeho dres si obliekol 247-krát a nastrelal v ňom 67 gólov.

Dvadsať rokov od svojho obnovenia si pripomína na **začiatku septembra** gréckokatolícka diecézna charita v Prešove. Poskytovala ľuďom v núdzi komplexný program Cesta k domovu. Gréckokatolícka charita ako diecézna pobočka Ústrednej Charity na Slovensku bola založená v novembri 1947 biskupom Pavlom Petrom Gojdičom, riaditeľom bol Ján Potaš. Počas krátkej činnosti sa charita zapájala do organizovania potravinovej pomoci formou balíčkov pre chudobné rodiny a tri ústavy v okrese Prešov, ktoré boli značne spustošené vojnou. Zlikvidovanie gréckokatolíckej cirkvi zasiahlo aj diecéznu charitu. Obnovili ju až pred dvadsiatimi rokmi.

Prvou trvalejšou aktivitou sa vo februári 1992 stal 'Príjem núdzných'. Po rekonštrukcii budovy Okresnej veterinárnej správy na Jarkovej boli vytvorené podmienky na vznik azylového zariadenia Dom Charitas, ktorý ponúkal mužom bez domova vo veku 18 - 60 rokov riešenie životnej situácie. Neskôr, v roku 1997, bola pre občanov bez domova otvorená Nocľaháreň Archa s kapacitou dvadsaťsedem miest v zrekonštruovaných priestoroch na ulici Pod Táborom. Skúsenosti z prvých rokov fungovania viedli k vzniku koncepcie resocializačného systému Cesta k domovu. Pozostával z niekoľkých zariadení, ktorých služby na seba logicky nadväzovali.

Od terénnej vyhľadávacej činnosti, cez nízkoprahové denné centrum, nocľaháreň Effeta, útulok Archa až po doliečovacie zariadenie Domov nádeje, kde pôsobil aj KAHAN - klub alkoholikov hľadajúcich abstinenciu. Od roku 2002 vychádzal aj časopis Cesta. Resocializačný systém Cesta k domovu





predstavoval ojedinelý komplexný model pomoci závislým a ľuďom bez domova. Tieto služby boli skutočne komplexné. Sprevádzali človeka v núdzi počas celého procesu uzdravovania, a to od jeho zachytenia v kríze, cez prípravu a motiváciu na liečbu, tak i pomoc po liečbe a v celom procese doliečovania. Kapacita zariadení bola 120 pobytových miest a 24 miest nízkoprahového denného centra v Prešove.

14. septembra sa dožil významného životného jubilea šesťdesiatich rokov Rudolf Jurčenko. Muž, ktorý bol a ostal brankárskou legendou v našom meste. Známy sa stal nie iba vďaka výborným výkonom medzi žrdami, no tiež vďaka jeho „dlhovekosti.“ V časoch, keď mnohí jeho rovesníci už sledovali zápasy A mužstva iba z hľadiska štadiónov, no ešte stále obliekal dres oddielu hokeja TJ ZPA Prešov. Aj preto existuje neoficiálne číslo, podľa ktorého odchytil počas seniorskej kariéry okolo 1300 zápasov. Okrem dvoch sezón bol verný prešovským hokejovým farbám, v Košiciach získal federálny titul. Po skončení aktívnej činnosti v roku 1990 presedlal na trénerskú dráhu. Začal vychovávať prešovskú brankársku omladinu a pôsobil aj pri A mužstve žlté – modrých. Jeho kvalitnú prácu si po čase všimli v Bratislave a ponúkli mu funkciu trénera brankárov Slovana. Do hlavného mesta sa R. Jurčenko presídlil v roku 2004 a pôsobí tam dodnes. Rovnako sa venuje aj mládežníckym reprezentačným gólmanom, v súčasnosti je členom realizačného tímu SR 20. Aj keď Rudolf Jurčenko momentálne pôsobí v Bratislave, ostal stále srdcom východniar a Prešovčan. Po skončení účinkovania v hlavnom meste chce svojim dielom prispieť k rozvoju prešovského hokeja.

27. septembra oslávil 50. narodeniny bývalý výborný futbalista a tréner Tatrana Prešov Vladimír Gombár.

3. októbra oslávil 75. narodeniny športový zanietenec Ing. Jozef Štec, ktorý pozoruhodné výsledky dosiahol vo vytrvalostných behoch, v behu na lyžiach a horolezectve. Stal sa akademickým majstrom Československa v štafetovom behu na lyžiach, absolvoval všetky ročníky lyžiarskych bežeckých pretekov Biela stopa, bol účastníkom viacerých horolezeckých expedícií. Bol zaradený reprezentačného horolezeckého družstva Slovenska, bol ocenený Zlatým odznakom IAMES.

V **októbri** sa dožil 70 rokov plavec, vodnopolista masér Štefan Benko. Bol dlhoročným správcom mestského krytého kúpaliska, masérom futbalistov a hádzanárov Tatrana Prešov.

7. októbra oslávila 70. narodeniny významná slovenská umelkyňa herečka Dana Trnčíková. Rodáčka z Bratislavy po absolvovaní štúdia na VŠMU nastúpila v roku 1962 do činohry Divadla Jonáša Záborského v Prešove. Ako profesionálna herečka bola obsadzovaná do kľúčových postáv vo vážnom i veselohernom repertoári. Svoje kreatívne dispozície rozvíjala na postavách lyrických i dramatických ženských hrdiniek. V rokoch 1984 – 1990 stála na čele činoherného súboru ako umelecká šéfká DJZ.

25. októbra zomrel dlhoročný telovýchovný, športový a futbalový funkcionár Štefan Tomašík.

Smutná správa obletela **26. októbra** prešovskú hádzanársku rodinu. Po ťažkej a dlhej chorobe vo veku 67 rokov zomrel, v histórii Tatrana Prešov významný hráč, dvojnásobný majster Československa z rokov 1969 a 1971, kedy bol kapitánom európskych majstrov, držiteľ titulu majster športu, v roku 1970 vyhodnotený za najlepšieho športovca okresu Prešov, Vasil Greňo.

Tatranu Prešov bol s výnimkou základnej vojenskej služby, ktorú si odkrútil v ČH Bratislava a sklonku kariéry v Bardejove, verný počas svojej bohatej hráčskej kariéry. Vasil Greňo hrával na „kráľovskom“ poste ľavej spojky a patril k vychýreným kanonierom nielen v československej lige. V nej odohral 228 zápasov a nastrielal 762 gólov. Pod zisk prvého majstrovského titulu Tatrana Prešov v sezóne 1968/1969 sa podpísal 84 streleným gólmi. Pri druhom v nasledujúcej sezóne ich súperom nasúkal rovných, na vtedajšiu dobu úctyhodných 111 gólov. A tak nečudo, že fanúšikovia, vytvárajúci skvelú atmosféru v zaplnenom hľadisku, odmeňovali výkony kanoniera a kapitána Tatrana výstižným skandovaním: Kto nás spasil? Greňo Vasil! Vynikajúci hádzanár a človek Vasil Greňo sa po skončení aktívnej hráčskej kariéry venoval povolaniu pedagóga na hotelovej akadémii, ktorej bol aj riaditeľom.





19. októbra uplynulo 100 rokov odvtedy, čo sa Prešovčanom podarilo postaviť novú budovu Evanjelického kolégia v Prešove. Školským účelom však slúžila len necelé polstoročie. Bola znárodnená a až od roku 1996 sa v časti objektu zase obnovilo vzdelávanie. Až v roku 2010 sa evanjelickej cirkvi podarilo to, v čo už nedúfali. Štát im vrátil celú budovu, kde po vrátení sídlila evanjelická spojená škola. Spojená preto, lebo v nej pôsobilo osemročné gymnázium, základná aj materská škola a štvorročné gymnázium. Vzdelávali 290 detí. Škola sa snažila udržať ekumenický charakter a študovalo v nej asi 30 % žiakov iných vierovyznaní. 11. novembra odhalil biskup Východného dištriktu ECAV Mgr. Slavomír Sabol pamätnú tabuľu na budove školy.

5. novembra oslávil 60. narodeniny športový zanietenec Vladimír Blaško. 22 rokov sa venoval volejbalu v TJ Štart VLAD Prešov ako hráč, tréner, vedúci družstva i rozhodca, neskôr sa venoval pešej, vodnej i lyžiarskej turistike. Jeho veľkou záľubou bolo fotografovanie.

Najstaršia Prešovčanka Gizela Duždová oslávila **9. novembra** 103 rokov. Bola dvakrát vydatá, vychovala šesť detí a mala tridsať vnúčat a tridsaťšesť pravnúčat. Recept na dlhovekosť pani Gizela nemala, ale tvrdila, že dôležité je byť dobrým človekom a mať chuť žiť.

11. novembra vyvrcholili oslavy storočnice kolégia osadením pamätnej tabule na budove za účasti cirkevných hodnostárov. Tomuto aktu predchádzala slávnostná bohoslužba v Chráme svätej Trojice. Súčasťou trojdňových osláv bola aj študentská konferencia v tamojšej bohatej knižnici.

14. novembra oslávil 65. narodeniny futbalový brankár a hlavne tréner Milan Glovacký. Pôsobil ako asistent trénera v prešovskom Tatrane, trénoval i futbalistky ZPA Prešov. Pôsobil aj v trénerskej komisii Východoslovenského futbalového zväzu a v štruktúrach Oblastného futbalového zväzu v Prešove.

19. novembra zomrel vo veku 81 rokov MUDr. Jaroslav Liba. Vynikal v basketbale a stolnom tenise, kde hral prvú stolnotenisovú ligu za Sláviu Prešov. Stal sa dorasteneckým majstrom Slovenska vo štvorhre. Bol primárom rtg. oddelenia prešovskej nemocnice.

20. novembra zomrel vo veku 64 rokov Jozef Bicák, prešovská kladivárska legenda. Mnoho rokov reprezentoval atletický oddiel TJ Slávia UPJŠ Prešov. Rodák z Veľkého Šariša začínal v guliarskom sektore, neskôr presedlal na hod kladivom. Ako mladší i starší dorastenec bol československým rekordérom. Okrem atletiky sa venoval futbalu, hokeju i hádzanej.

24. novembra oslávil 70. narodeniny MUDr. Zdeno Velecký, ortopéd, športovec, športový funkcionár, politik. Bol vynikajúcim futbalistom v Slovane Bratislava a Tatrane Prešov, neskôr pôsobil ako lekár, funkcionár, prezident hádzanárskeho klubu Tatran Prešov. Pôsobil aj pri hádzanárskej reprezentácii. Mnoho rokov bol na ortopedickom oddelení prešovskej nemocnice, bol poslancom zastupiteľstva PSK.

1. decembra oslávil 50. narodeniny športový zanietenec Andrej Keresteš. Hrával futbal aj basketbal, bol basketbalovým rozhodcom v celoslovenských súťažiach, futbalovým rozhodcom v regionálnych súťažiach. Šéfoval Oblastnému basketbalovému zväzu v Prešove, tiež basketbalovému klubu Eilat Prešov.

10. decembra oslávil 75. narodeniny dlhoročný funkcionár v hádzanárskom klube Tatran Prešov Mikuláš Kvokačka.

19. decembra oslávil 70. narodeniny Stanislav Goffa, bývalý hokejista, tréner, technický manažér HC Prešov 07.





PRAMENE A POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Zápisnice a uznesenia z rokovaní Mestskej rady v Prešove za rok 2011
2. Zápisnice a uznesenia z rokovaní Mestského zastupiteľstva v Prešove za rok 2011
3. Prešovský večerník, ročník XXI.
4. Prešovský Korzár, ročník XII.
5. Kronika mesta Prešov 2004, zväzok XLV.
6. Kronika mesta Prešov 2005, zväzok XLVI.
7. Kronika mesta Prešov 2006, zväzok XLVII.
8. Kronika mesta Prešov 2007, zväzok XLVIII.
9. Kronika mesta Prešov 2008, zväzok XLIX.
10. Kronika mesta Prešov 2009, zväzok L.
11. Kronika mesta Prešov 2010, zväzok LI.

www stránky z internetu

<http://akademiktu.tuke.sk>
<http://ambafrance-sk.org>
<http://basket.sk/>
<http://boxing4.szm.com>
<http://dnes.atlas.sk>
<http://egov.presov.sk>
<http://gymcharmipo.webnode.sk/>
<http://hnonline.sk>
<http://korzar.sme.sk>
<http://kultura.sme.sk>
<http://mesto.sk>
<http://muzeum.artgallery.sk>
<http://m.webnoviny.sk>
<http://napulze.unipo.sk>
<http://noviny.joj.sk/>
<http://photo.t2.sk>
<http://portal.statistics.sk>
<http://presov.mconet.biz>
<http://skijumping.blog.sk>
<http://sport.pravda.sk>
<http://sport.sme.sk>
<http://tvnoviny.sk/>
<http://users.skynet.be>
<http://vychodnydistrikt.sk>
<http://www.akademiavapac.sk>
<http://www.arspiman.estranky.sk>
<http://www.asb.sk>
<http://www.astropresov.sk>
<http://www.badmintoneurope.com>
<http://www.bdodance-bg.com>
<http://www.bedminton.sk>





<http://www.bedmintonloky.sk>
<http://www.beh.sk>
<http://www.belgian-badminton.be>
<http://www.bk99presov.sk>
<http://www.bosak.sk>
<http://www.bounce.sk>
<http://www.bratislava.sk>
<http://www.cassovia.sk>
<http://www.cinemanet.sk>
<http://www.czechurol.cz>
<http://www.dobryfestival.sk>
<http://www.eastlabs.biz>
<http://www.ebasket.sk/>
<http://www.ecav.sk>
<http://www.epresov.com>
<http://www.euroinfo.gov.sk>
<http://www.fitexpres.sk>
<http://www.fitkiddivision.com>
<http://www.fmg.sk>
<http://www.fnsppresov.sk>
<http://www.gebaek.sk>
<http://www.gregi.net>
<http://www.grkatpo.sk>
<http://www.gymnastics.sk>
<http://www.hokej.sk>
<http://www.hokejbal.sk>
<http://www.horyamesto.sk>
<http://www.iffhs.de>
<http://www.hudba.sk>
<http://www.ifbb.com>
<http://www.ivychod.sk>
<http://www.judo.sk>
<http://www.karate.sk>
<http://www.karate-kosice.sk>
<http://www.kedykam.sk>
<http://www.klucodmesta.sk>
<http://www.lietajucekone.szm.sk>
<http://www.litcentrum.sk>
<http://www.longinestiming.com>
<http://www.mesto.sk>
<http://www.mil.sk>
<http://www.minv.sk>
<http://www.msspresov.sk>
<http://www.muscle-fitness.cz>
<http://www.musicscaper.sk>
<http://www.nakoncert.sk>
<http://www.naps.sk>
<http://www.oiv.int>
<http://www.obnova.sk>
<http://www.olympic.sk>
<http://www.osobnosti.sk>
<http://www.pavlovics.com>
<http://www.perspectrum.sk>
<http://www.phc.cz>
<http://www.pis.sk>





<http://www.pmslovakia.sk>
<http://www.polnohospodar.sk>
<http://www.po-kraj.sk/>
<http://www.pravoverni.sk>
<http://www.presov.sk>
<http://www.presovske.info>
<http://www.presovskymagazin.sk>
<http://www.refond.sk>
<http://www.rimkat.sk>
<http://www.rusin.sk>
<http://www.sakst.sk>
<http://www.sario.sk>
<http://www.saleziani.sk>
<http://www.saz.sk>
<http://www.shmladost.sk/>
<http://www.shooting.sk>
<http://www.silovytrojboj.sk>
<http://www.sjf.sk>
<http://www.skp-presov-karate.sk>
<http://www.skratky.sk>
<http://www.skzl.sk>
<http://www.slovakhandball.sk>
<http://www.slovakia.travel>
<http://www.slovak-kickboxing.sk>
<http://www.smf.sk>
<http://www.sos-po.yw.sk>
<http://www.sportujeme.sk>
<http://www.spravbytkomfort.sk>
<http://www.ssn.sk>
<http://www.strana-smer.sk>
<http://www.svf.sk>
<http://www.szafb.sk>
<http://www.szlh.sk>
<http://www.tatranpresov.sk>
<http://www.tkkbs.sk>
<http://www.tournamentsoftware.com>
<http://www.unipo.sk>
<http://www.upsvarpo.sk>
<http://www.usaplNationals.com>
<http://www.vecernik.po.sk>
<http://www.veteran-burza.sk>
<http://www.volejbal.sk>
<http://www.vucpo.sk>
<http://www.webnoviny.sk>
<http://www.xpresov.sk>
<http://www.zbodyfit.sk>
<http://www.zkratky.cz/>
<http://www.zivotpo.sk>
<http://www.zoe.sk>
<http://www.zzz.sk/>





ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AMS	- automatická monitorovacia stanica
ARO	- anesteziologicko- resuscitačné oddelenie
a.s.	- akciová spoločnosť
BC	- badminton club
BK	- basketbalový klub
CD	- compact disc
CNC	- Computer Numerical Control
CO	- civilná obrana
CSc	- candidatus scientiarum
CSS	- cestná svetelná signalizácia
ČH	- Červená hviezda
ČR	- Česká republika
ČSOB	- Československá obchodná banka
ČSZTV	- Československý zväz telesnej výchovy
DJZ	- Divadlo Jonáša Záborského
doc.	- docent
DPH	- daň z pridanej hodnoty
DPMP	- Dopravný podnik mesta Prešov
DVD	- digital video disc (digital versatile disc)
€	- euro
ECAV	- Evanjelická cirkev augsburského vyznania
EHF	- European Handball Federation
EIA	- Environmental Impact Assessment
EÚ	- Európska únia
FC	- Football club
FF	- Filozofická fakulta
FHPV	- Fakulta humanitných a prírodných vied
FK	- futbalový klub
FNsP	- Fakultná nemocnica s poliklinikou
FOD	- Fotografia očami detí
FŠ	- Fakulta športu
FVT	- Fakulta výrobných technológií
FZO	- Fakulta zdravotníckych odborov
GmbH	- Gesellschaft mit beschränkter Haftung
GPC	- Global Powerlifting Committee
Gšt.	- generálny štáb
HaP	- Hvezdáreň a planetárium
HC	- hockey club
HK	- Hokejový klub
IAMES	- idealizmus - alpinizmus - moralita - entuziazmus - solidarita
Inc.	- Incorporated
Ing.	- Inžinier
IPZ	- Industrial park Prešov-Záborské
ISAF	- International Security Assistance Force
J.E.	- Jeho Eminencia
JUDr	- iuris utriusque doctor
KD	- kultúrny dom
KDH	- Kresťansko-demokratické hnutie
KGŠ	- klub gymnastických športov
KS	- kultúrne stredisko
LOZ	- Lekárske odborové združenie
MDŽ	- Medzinárodný deň žien





MFK	- mestský futbalový klub
Mgr.	- magister
Mgr.art	- magister artis
MHD	- Mestská hromadná doprava
MHz	- Megahertz
MIC	- mestské informačné centrum
MMM	- Medzinárodný maratón mieru
MOV	- Medzinárodný olympijský výbor
m.p.o.	- mestská príspevková organizácia
MPR	- Mestská pamiatková rezervácia
MsR	- Mestská rada
MSS	- Mestská správa služieb
MsZ	- Mestské zastupiteľstvo
MŠ	- Materská škola
MŠK	- Mestský športový klub
MUDr.	- medicinae universae doctor
MWh	- Megawatthodina
m ²	- meter štvorcový
m ³	- meter kubický
NDS	- Národná diaľničná spoločnosť
NFP	- nenávratný finančný príspevok
NKP	- Národná kultúrna pamiatka
NKÚ	- Najvyšší kontrolný úrad
OIV	- L'Organisation Internationale de la Vigne et du Vin
OKD	- ostravsko-karvinské doly
OS	- ozbrojené sily
OSN	- Organizácia spojených národov
OV	- okresný výbor
PaedDr.	- paedagogicae doctor
PEM	- pohár európskych majstrov
PhD.	- philosophiae doctor
PhDr.	- philosophiae doctor
PHJ	- Prešovská hudobná jeseň
PKO	- Park kultúry a oddychu
PSK	- Prešovský samosprávny kraj
PU	- Prešovská univerzita
PZ	- Policajný zbor
SARIO	- Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SaS	- Sloboda a solidarita
SaZÚPC	- Správa a zimná údržba prešovských ciest
SČK	- Slovenský Červený kríž
SDKÚ-DS	- Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana
SDE	- Strana demokratickej ľavice
SEHA	- South East Handball Association
SFZ	- Slovenský futbalový zväz
SIDS	- Sudden infant death syndrome
SLUŠ	- Slovenská lekárska únia špecialistov
SLUK	- Slovenský ľudový umelecký kolektív
Smer-SD	- Smer – sociálna demokracia
SNHL	- Slovenská národná hokejová liga
SODB	- sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOUŽ	- stredné odborné učilište železničné
SOV	- Slovenský olympijský výbor
spol.s r.o.	- spoločnosť s ručením obmedzeným
SPP	- Slovenský plynárenský podnik





SR	- Slovenská republika
SRK	- Strana rómskej koalície
s.r.o.	- spoločnosť s ručením obmedzeným
sv.	- svätý
ŠFRB	- Štátny fond rozvoja bývania
ŠK	- Športový klub
ŠKP	- Športový klub polície
ŠOS	- Šarišské osvetové stredisko
ŠR	- štátny rozpočet
ŠŠK	- školský športový klub
TJ	- Telovýchovná jednota
TSMF	- Technické služby mesta Prešov
TU	- Technická univerzita
ŤZP	- ťažké zdravotné postihnutie
ŤZP-S	- ťažké zdravotné postihnutie so sprievodcom
UK	- Univerzita Komenského
Ul.	- ulica
UMB	- Univerzita Mateja Bela
UNESCO	- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UPJŠ	- Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
USA	- United States of America
VK	- Volejbalový klub
VŠMÚ	- Vysoká škola múzických umení
VŠVU	- Vysoká škola výtvarných umení
VTJ	- vojenská telovýchovná jednota
v.v.	- vo výslužbe
VZN	- Všeobecne záväzné nariadenie
Wi-Fi	- wireless fidelity
WPC	- World Powerlifting Congress
WRC	- World Rally Championship
www	- world wide web
ZKL	- Závod na výrobu kuželíkových ložísk
ZMOS	- Združenie miest a obcí Slovenska
ZOC	- zábavno-obchodné centrum
ZPA	- Závod priemyselnej automatizácie
ZŠ	- Základná škola
ZUŠ	- Základná umelecká škola
ZVL	- Závod na výrobu ložísk



**MENNÝ REGISTER****A**

Adamišín Peter 69
Adamkovič Peter 77,79
Alvarez Elizabeth Ana Ferrel 33
Andraščíková Štefánia 4,7,11,14,22,23,36
Andrejčák Igor 10,12,20,22,34,51
Andrejko Ján 17,24
Andronicos Nicolas 92
Antl Radoslav 116,122

B

Babjak Ján arcibiskup 61,74,75,76
Babuščák Ladislav 47
Babušiak Jaroslav 119
Bača Jozef 31
Bača Marián 72
Bačík Radovan 23
Bajčičák Martin 123
Baláž Dušan 80
Balážová Veronika 121,122
Baloga Stanislav 129
Balogh Csaba 33
Banášová Adela 91,92
Bánoci Vladimír 119,122
Banyász Tomáš 114
Baran Marián 23
Baričák Pavel „Hirax“ 91
Bartuš Štefan „Pišta“ 79
Barvirčák Miroslav 89
Bebčáková Viera 124,125
Bednár Tibor 120
Beer Lukáš 113
Belej Andy 79
Belejkaničová Mária 85
Beluško Michal 121
Belušková Katarína 121
Benč Milan 5,31,32
Benč Oľga 32,81,128
Bendík Dávid 124
Benko Branko 23,24
Benko Ivan 7,8,10,22,23,51
Benko Matej 79
Benko Miroslav 11,22
Benko Štefan 131
Beňo Peter 74

Berdis Milan 25
Bernasovský Ivan 68
Bicák Jozef 132
Bilas Rastislav 43
Bindas Peter 50
Blaško Vladimír 57,132
Blonski Tadeusz 89
Bober Bernard arcibiskup 76
Bobrovská Barbora 114
Böhmerová Anna 65
Bohuš Ivan 30
Bohuš Ivan ml. 30
Boroš Rastislav 23
Borščová Renáta 64,67
Bosák Rudolf 64
Bošelová Soňa 23
Bracke Peter 45
Brecke Randy 79
Brhlík Dušan 66
Brumerčík Damián 102
Brumerčík Ján 102
Brumerčík Michal 102
Brumerčík Samuel 102
Brumerčíková Lýdia 102
Bruno Jean-Marie 32
Bubán Štefan 88
Bubenko Jozef 128
Budaj Andrej 23
Buffa Martin 113
Bujňáková Marion 20
Burghardt Jakub 113

C

Cabanová Katarína 120
Cap Erik 124
Castillo Marco 33
Cebula Henryk 86
Cehláriková Natália 32
Cihon Martin 124
Cimermanová Ivana 69
Cingel Jozef 78
Cuper Ladislav 88
Cuperová Simona 90
Cvanciger Stanislav 77,79
Czimbalmos Éva Molnár 33



**Č**

Čabala Eduard 129
Červená Veronika 121
Čiernohorský Peter 129
Čížiková Mária 22,23
Čižmár Ján 18
Čižnárová Jana 114
Čokina Jozef 23

D,Ď

Daniš Dušan 130
Darák Milan 17
Demko Ladislav 80
Deris Andreas 78
Dirga Marián 114
Dlugoš Róbert 95
Dolinská Veronika 68
Dragostinov Rumén 89
Drobňák Roman 116
Drotár Igor 119,122,123
Drutarovský Richard 4,14,18,21,22,23,51,
71
Dudáš Peter 116
Dugas Dionýz 87
Duchnovská Jana 119,122
Dujavová Katarína 120
Dupkala Rudolf 20,22,29,34
Duque Alí Jesús Uzcátegui 33
Ďurčanská Katarína 22,23,51
Ďuriak Roman 95
Durlák Jozef 127
Duždová Gizela 132

DZ,DŽ

Dziewinski Damian 113
Džobák Štefan 102

E

Eliášová Anna 64
Ernst Alexander 22
Escalona David Paulovich 33
Eštočák Mikuláš 72

F

Fáber Aleš 91

Fabian Peter 118
Fabuľa Marek 115
Falat Matej 119
Faměrová Ivana 115
Fašungová Monika 114,115
Fecko Ján 129
Fedor Michal 78
Fedorko Štefan 120
Fendík Mikuláš 104
Ferenc Stanislav 22,23
Figeľ Ján 55,57,75
Fišerová Eva 27
Forgáč Marek 75
Frackiewicz Jacek 89
Frešo Fedor 77
Frolo Anton 116
Fürješová Valéria 83

G

Gaál Tomáš 121
Gajdoš Tomáš 121
Gáll Dávid 68
Gáll Milan 56
Gaľová Zoja 115
Gapa - Mário Garbera 79
Garaj Ján 55,56
Gavroň 130
Géci Juraj 116
Ghannamová Anna 71
Giňa Florián 14
Glod Dominik 120,122
Glovacký Milan 132
Gluchman Vasil 67
Gmitrová Terézia 24
Goffa Stanislav 132
Goliaš Ján 99
Gombár Vladimír 131
Grega Stanislav 22,23
Gregor Karol 80
Gregor Martin 116
Gregorová Anna 80
Grejták Milan 72
Greňo Vasil 127,131
Grešlíková Halina 85
Griglák František 77
Guman Ľubo 82
Guzi Dušan 88
Gwerková Melita 82



**H**

Haas Peter 22,23
Hagyari Pavel 2,5,7,8,14,15,16,17,18,19,
20,21,22,23,25,31,32,33,34,36,43,44,45,
47,48,49,50,51,55,57,72,75,82,89,94,95,
99,104,127,128
Hájek Dušan 77
Halahyja Albert 121
Hammel Pavol 87
Hámor Peter 123
Handra Peter 124
Hanudel Marek 86
Harabinová Lucia 33
Harčariková Zdenka 71
Hicová Tatiana 79
Himpan Richard 23
Hirková Anna 81
Hisem Tomáš 104
Hisemová Ema 104
Hisemová Lenka 104
Hisemová Ľudmila 104
Hisemová Soňa 104
Hivešová Šilanová Daniela 129
Hliničan Matej 114
Hlinka Michal 123
Hlobeňová Romana 79
Hloch Sergej 70
Horský Marián 95
Horváth Rudolf 116,122
Hrabčák Jaroslav 16,126
Hrebíčková Marta 29
Hreha Juraj 23
Hrivnák Peter "Kuko" 77
Hromjak Jozef 102
Hromjaková Eva 102
Hrubý Ján 89
Hsi-Chun Tai 81
Hučko Ladislav 74
Hudacký Ján 55
Hudák Michal 89
Hudáková Miroslava 68
Hudáková Slavomíra 120
Humeňanská Marta 113
Humeňanský Juraj 29
Hurajt Pavol 27
Hurný Juraj 29,31
Husár Vladimír 27
Husovský Martin 91

CH

Chalupecký Ivan 30
Chlapeček Emil 28
Chmeliar Miloslav 29,127
Chudík Peter 27,28,29,30,32,124

I

Ištoňa Martin 121
Ivančo Jaroslav 67
Ivanocová Frederika 121

J

Jacko Ľubomír 59,60,62,63
Jacoš Ján 91
Jagodziński Andrzej 32
Jakab Peter 78
Jakubisko Juraj 90
Janko Vasil' 14,22,23,34,36
Jánoš Braňo 87
Jánošík Marcel 56
Janus Peter 23,55,56,57
Jarkovský Peter 19,55,56
Jazykov Alexander 81
Jelínek Petr 114
Jeňo Jozef 78
Jeňo Lukáš 78
Jeňo Matúš 78
Jeňová Monika 78
Joch Jindřich 94
Jurašeková Jana 62
Jurčenko Rudolf 25,131
Jurčíková Emília 128
Jusko Erik 127
Jusko Jozef 127

K

Kačmár Michal 83
Kahanec Stanislav 17,20,21,22,31,36,37
Kaliňák Michal 5,10,20,22,24,31
Karel Jozef 130
Karlik Andrej 78
Kaššová Monika 92
Kaš'ak Vladimír 33
Kazanchev Konstantin 89
Kažiková Viktória 118
Keresteš Andrej 132





Khodabux Dave 115
Kiovska Tatiana 120
Klauzerová Judita 88
Klein Peter 14,22,23
Kľoc Ján 70
Kmec Juraj 126
Knechtová Katarína 79
Knut Martin 82
Kobak-Pisowacka Anna 85
Kocák Peter 25
Kočiš Ján Eugen 74
Kočiš Jozef 72
Kočiš st. Peter 119
Kohautová Silvia 17
Kolivoška Viliam 29
Kollár David 79
Kollár Juraj 129
Kollárová Marta 8,19,22,34
Koma Ján 129
Komanická Kvetoslava 65
Komanický Mikuláš 14,21,22,130
Komková Eva 113
Kónya Peter 69
Kopanevová Paraska 104
Kopčák Juraj 5,23
Kopková Darina 80,87
Korba Miroslav 94,95
Kormaník Lukáš 72
Kostúrová Júlia 123
Koščová Katka 91,92
Košelová Zuzana 120,121
Kotorová Ľudmila 89
Koukal Petr 114
Kováč Tibor 76
Kovalčíková Lenka 89
Kovalík Jakub 91
Kovalová Eva 64
Kovalská Alexandra 115
Koziaková Renáta 61
Kozman Anton 128
Krajč Peter 124
Krajčiová Helena 128
Krajňák Peter 14,21,22,31
Krawczyk Andrzej 32
Kristopans Dajnis 116,124
Krišandová Andrea 123
Kríž Mário 120
Krok Dominik 116
Kruliš Petr 48
Krupa Jakub 116

Kubík Peter 96
Kubíková Ivana 114
Kubíková Nikola 120
Kunay Ivan 130
Kurimská Terézia 119
Kurtová Mária 29
Kúšiková Zuzana 83
Kvokačka Mikuláš 132
Kvokačková Anna 29
Kyslan Karol 18
Kyslan Karol ml. 18,22,23

L

Lahav Gad 27
Lahav Yehuda 27
Laca Milan 14,22
Lacko Karol 65
Lafko Viliam 127
Lajčiak Milan 76
Lakatošová Silvia 89
Langová Janette 13,22
Lapoš Radko 23
Latta Adrián 29
Lazorík Blahoslav 81
Lazorík Ján 27
Leščinský Jakub 113
Leško Ján 76
Levická Stela 118
Liba Jaroslav 132
Linh Nguyen Thi Dieu 90
Lion Walter 32,33
Lipa Peter 77,79
Lipka Martin 22
Lipšic Daniel 97
Löble Dani 78
Louma Václav 10
Ludík Milan 114
Lukáč Miroslav 22
Lukáčová Eva 29
Ľuptáková Eva 87

M

Mačingová Antónia 93
Mačoškova Mária 90
Madarassy Gyorgy Tamás 80
Magáč František 127
Magda Jakub 121
Magurová Dagmar 70





Machaj Július 25
Majda Ján 28
Majer Peter 129
Majerník Jaroslav 43
Makay Marián 94
Malaga Ľudovít 7,9,14,22,65
Malaja Natalia 113
Maľar Milan 129
Malík Fedor 90
Marciniak Ryszard 75
Marcinko Peter 82
Mareková Margita 126
Margita Štefan 78
Marinčák Martin 77,79
Marinčák Samo 77
Martinček Alojz 130
Marušák Tomáš 116
Matej Marcel 123
Matejka Michal 114,115
Matlovič René 67,68,69
Maťufka Slávko 72
Mazur Adam 116
Mazúrová Martina 64
Mažár Tomáš 116
Medňanská Irena 29
Menkovič Vojin 116
Mičaník Rastislav 102,103
Middleton Andy 79
Mihalič Július 129
Mihalík Štefan 115
Mihok František 72
Michalov Jozef 94
Mikéci Marek 116
Mikluš Emil 127
Mikšová Jana 66
Mikulák Ján 119
Miranda Isolda Frixione 33
Mišenčík Filip 92
Miškov Juraj 44,45
Molčan Miroslav 10
Morena Mili 79
Moreno Diego Stacey 33
Mrouahová Daniela 22,23
Múdry Štefan 129
Muránsky Jozef 31
Murín Gustáv 93
Mušinka Mikuláš 127

N

Navrátil Karol 94
Neupauer Anton 18
Nguyen Thi Dieu Linh 90
Nieminenová Anu 114
Nižník Erich 118
Nižníková Alexandra 118
Novacký Marek 62
Nováková Mária 71,72
Novosad Ondřej 95
Novotný Fabián 23

O

Očenášová Mária 92
Očkovič Dušan 81
Očkovič Marián 128
Olejár Samuel 121
Ol'ha Matúš 83
Ondričko Ján 72
Orlovská Zuzana 114

P

Pacult Andrzej 89
Palaščáková Lenka 121
Palenčár Miroslav 24
Papp Dušan 83
Pastvová Marianna 89
Pavlásek Pavel 58
Pavlík Timková Andy 93
Pavlova Galina 89
Pavlovič Ladislav 128,130
Pavlovičová Svetlana 8,14,22,34,43,44,45
Pavuková Slávka 113
Pažúr Alexander 47
Péderová Veronika 59
Pekár Radovan 116
Perečinská Kvetoslava 125
Perečinská Simona 115
Petro Marcel 121
Petro Patrik 121
Petroš Karol „Kajsi“ 130
Petruf Michal 72
Petruš Andrej 91
Pieková Selena 114
Pištej Ľubomír 120
Polician Michal 59,62,63
Pollák Miroslav 68





Pončák Dušan 16,82,126
Popčák Maroš 116
Poráčová Katarína 113
Portik Milan 69
Pribula Milan 122
Pucher René 7,14,18,21,22,23,32,34,37
Purdjaková Jana 123
Putnocká Mária 53

R

Radčenko Alexander 116,121,122
Radičová Iveta 63,97
Ragan Ján 32,33
Rakov Valerij 120
Raši Richard 104
Rešetár Jozef 123
Rešovský Jaroslav 20
Reváková Iveta 59
Rezník Jaroslav 87,89
Risper Jennifer 122
Romanová Ľubomíra 91,92
Rudolf Ivan 94
de Ruiter Jorrit 114
Rusiňák Vasil' 83

S

Sabanoš Gejza 127
Sabol Slavomír biskup 30,132
Sabol Tibor 20
Sabolová Edita 20
Sabolová Monika 89
Sajdák František 127
Salaganič Ján 94
Samsely Marek 113
Sančenko Alena 93
Sedlačková Dominika 115
Sedláková Alena 81
Segedyová Alžbeta 115,122
Sejková Apolónia 29
Semko Dušan 127
Seo Seok Soong 33
Servická Anna 27
Schuster Rudolf 69
Schwarzbacher Eduard 67
Simon Zsolt 48,49
Slaninka Pavel 56
Slyško Branislav 68
Smrek Marián 114

Sobol Jan 116
Solík Michal 119
Sopková-Orlovská Kvetoslava 114
Stančák Jozef Joky 127
Stanková Viera 128
Staviarsky Štefan 91
Straka Štefan 120
Stražanová Kveta 29
Sukup Dušan 85
Svobodová Nadežda 82
Svrčeková Gertrúda 128
Szeghy Imrich 17
Szeghy Imrich ml. 17
Szeghy Iris 17
Szidor Štefan 23
Szittay Robert 81,87

Š

Šafranko Ivan 20
Šalko Stanislav 88
Šašala Jozef 75
Šesták Ladislav 116
Šesták Stanislav 122
Šilan Ján 129
Šilanová Nina 83
Šimončič Peter 45
Šitár Tomáš 113
Škotková Dominika 120
Špiner Daniel 79
Štec Jozef 124,131
Štefanec Ladislav 59
Štefunko Adam 92
Štochl Richard 116
Šturák Peter 76
Šulko Marián 114

T

Tabelingová Iris 114
Tarbajovský Peter 62
Tarcala Pavol 28,31
Tásler Miro 78
Tirpák Peter 76
Tkačik Viktor 10,22,23,34
Tkáčik Milan 14,35,36,37,45,71
Tokárová Anna 29
Tokarz Gabriel 113
Tomash Táňa 59
Tomáš Jakub 121





Tomašík Štefan 128,131
Tomášová Božena 28,29,85
Tomeček Radovan 113
Tomková Dominika 90
Tomková Petra 115
Tomková Zuzana 113
Trnčíková Dana 131
Trtík Rastislav 116,122,123
Tumidalský Peter 116
Turáková Eva 19
Turčanová Andrea 7,8,9,16,22,23,34,45,65

U

Uhliarik Ivan 61,62
Uhrík Raš' o 79
Urban Michal 116

V

Václavek Martin 99
Valihora Martin 77
Vaľko Jaroslav „Jaris“ 83
Vaňová Matilda 126
Varga Marián 77
Vašková Mirama 115
Vavreko Ľubomír 90
Velecký Zdenko 25,132
Venyercsan Pál 33
Vico Fedor 89
Vida Marián 82
Višňovský Jozef 20,23,25,35,36,52
Vlkolinský Richard 123
Voit Rudolf 23
Volková Lucka 81
Vorobeľ Adam 124

W

Wakenius Ulf 77
Weiss Eduard 127
Wressnig Raphael 79
Wuketich Jozef Markus 32

Z

Zábavníková Gabriela 114
Zagorová Hana 78
Záhorský Marek 81
Zajac Pavol 31

Zakuťanský Peter 83
Zamborská Helena 22,23
Zászlós Gábor 47
Závacký Adam 113
Závada Vladimír 114,122
Zavadinka Juraj 127
Zbiňovský Erik 103
Zimková Milka 83
Zozuľak Ján 74
Zubalová Mária 81

Ž

Žáček Michal 79
Žampa Adam 119
Žilinský Róbert 86

